ఆధ్యాత్మిక గ్రంథ నిలయం

మోహన్ పబ్లికేషన్స్

కోటగుమ్మం, అజంతా హోటల్ ఎదుట,

రాజమహేంద్రవరం - 533101.

భగవతకథ - యదువంశము

శ్రీ రామ

భాగవతకథ

యదువంశము

శ్లో॥ వ్యాసశాస్త్రోప వనతః సుమనాంసి విచిన్వతా,
కృతా వై ప్రభుదత్తేన మాలా భాగవతీ కథా॥

గ్రంథకర్త:
శ్రీ ౧౦౮ ప్రభుదత్త బ్రహ్మచారిగారు

అనువాదకుడు :
శ్రీ రామ్‌శరణ్ ఉందుర్తి వేంకట నరసయ్య
సంపాదకుడు, "మోక్షసాధన"

1970 [వెల: 6-00

సోల్ డిస్ట్రిబ్యూటర్సు:
నటరాజ పబ్లికేషన్సు
ఏలూరు రోడ్ * విజయవాడ

అనుకంపేయుడగు ఉశీనర మహారాజు

(౨౯౧)

శ్లో॥ అనోః సభానరశ్చక్షుః పరోక్షశ్చ త్రయః సుతాః।
సభానరాత్కాలనరః సృంజయస్తత్సుతస్తతః।
జనమేజయస్తస్య పుత్రో మహాశాలో మహామనాః।
ఉశీనరస్తితిక్షుశ్చ మహామనస ఆత్మజౌ॥

శ్రీభాగ. ౯ స్కం ౨౩ అ. ౧-౩ శ్లో

వ. యయాతి కొడుకనువునకు సభానరుండుఁ జక్షువుఁ బరోక్షుండు ననువారు ముగ్గురు పుట్టిరందు సభానరునికిఁ గాలనరుండు, గాలనరునకు సృంజయుండు. సృంజయునకుఁ బురంజయుండు, పురంజయునకు జనమేజయుండు, జనమేజయునకు మహాశాలుండు. మహాశాలునికి మహామనసుండు, మహామనసునకు నుశీనరుండు తితిక్షువన నిద్దరు జన్మించిరి.

శ్రీమదాంధ్ర భాగవతము.

మనుష్య శరీరములో సద్గుణములును నివసించును, దుర్గుణములును నివసించును. వీనిలో సద్గుణ వికాసమొనర్చు కొనువారు సద్గుణముల పరాకాష్ఠను బొంది ప్రభువును జేరుదురు. దుర్గుణ వికాసమొనర్చుకొనువారు పరాకాష్ఠనుబొంది దుర్గుణములచేతనే ప్రభువును బ్రసన్నొనర్చుకొందురు. ఈ

మనుష్యులో భగవానుడు క్షేత్రములను బొందుచుండును. [illegible] [illegible] తత్వములను నిండ్రకొని పైకి ప్రకృతిని [illegible]. మనస్సులో సంగ్రహించిన కలిగి యుండి, పైకి [illegible] వ్యాప్తి లేకాని వర మాత్మలు[illegible], ఎవరికి దేనియందు కోరికలేదో దానిలో[illegible] [illegible]. దానికి సర్వస్వము నర్పించుచో భగవానుడు తెలిసి [illegible]ముగ నిలుచుటకును భగవంతునకు శక్తిలేదు. [illegible]. అతడానంద స్వరూపుడు, సుఖస్వరూపుడు. అనిశ్చయ[illegible]యును మంచివే వోషకల్పనమును జేసి తానొనర్చు కొనినాడు, జీవి తన చిత్తలోపలను జలింపక నిలిచినచో భగ వంతుడు దానియందే ప్రకటమగును.

సూతుడిట్లనెను:— మునులారా! ఇప్పుడు నేను శాస్త్రముయొక్క ద్వితీయ ప్రశ్నను, యయాతి నందనుడగు యదువు వంశమునుగూర్చి చెప్పెదను నియమానుసారముగ నేను ముందుగా యదుమహారాజు వంశవర్ణనము గావించి, తరువాత నాతని తమ్ముల వంశములనుగూర్చి చెప్పెదను. కాని తండ్రి శాపముచే నన్నదమ్ములు నలుగురును క్షత్రియత్వము నుండి చ్యుతులైరి. ఈనల్గురును సామంతరాజుగ నొనర్చుకొని పూరునే సామ్రాట్టుగ నొనర్చెను. కావున విపరీతముగ వర్ణింపవలసి వచ్చినది. పూరునితో నారంభించి చివరకు యదు కుల వర్ణనమొనర్ప వలసియున్నది; ఏలననగా యదుకుల

వర్ణనపు త్రికోణమునకే యీనాల్గింటిని వర్ణింప వలసివచ్చినది. యమునల వర్ణనమునకి, ఇవన్నియు దానికంగములు. దేవయానియొక్క రెండవపుత్రుఁడగు నహుషునకు సభానరుఁడు, చక్షువు, పరోక్షుఁడను ముగ్గురు పుత్రులుదయించిరి. వీరిలో సభానరుని పుత్రుఁడు కాలనరుఁడు, కాలనరుని పుత్రుఁడు పరమక్షరాత్ముఁడగు సంజయుడు సంజయుఁడను పేరఁ జాలమంది రాజులుండిరి. సంజయునకు జనమేజయుఁడుదయించెను జనమేజయునిపుత్రుఁడు మహాశీలుఁడు, మహాశీలునకు మహామనుఁడు, పరమ భాగ్యశాలియగు మహామనునకే జగద్విఖ్యాతుఁడగు నుశీనరుఁడుదయించెను. ఉశీనరునికీర్తి ప్రపంచమున నేటికిని వ్యాపించియున్నది ఈతనికి శరణాగత రక్షణమను గకివ్రతముండెడిది. ఈతని విషయమున నొకచక్కని యితిహాసము కలదు. దీనిచే నీతని శరణాగత వత్సలత ద్యోతకము కాఁగలదు తనస్వయందు స్పృహయుగనుండుటకై యీతఁడు రాజ, ధన, దారాపుత్రాదులను, శరీరమును లెక్కచేయలేదు.

ఒక దినమున ఉశీనరుఁడు యజ్ఞమండపమునఁ గూర్చుండి యజ్ఞీయకార్యము లొనర్చుచుండెను. మహారాజు యజ్ఞదీక్షను దీసికొనియుండెను. యజ్ఞదీక్షలో నీతఁడొక నియమమును బెట్టుకొనెను. యజ్ఞమందేమి కావలసియున్నను దీసికొనవచ్చును. యథేష్టముగ భోజనము చేయవచ్చును. ఏవస్తువు కావలసియున్నను దీసికొనిపోవచ్చును. అచ్చట నల్ల

[illegible] కొందరు. భోజనము చేయుదురు, ఫలాహారమొనర్చుదురు మిఠాయిలు తినుదురు. పాలు ద్రాక్షారసము, క్షీరాన్నము పుచ్చుకొందురు. అన్నవస్త్రదానము చేయబడుచుండెడివి. ఎంతోమంది యాచకులు వచ్చిరి. కొందఱు అతిథులు భోజనమొనర్చిన రాజునకెంతటి అధికసంతోషము.

ఒక దినమున రాజు తన సభాసదులతో యజ్ఞమండప సమ్ముఖమున నొకయరుగు మీఁదఁగూర్చుండి యేదో ధర్మ చర్చను జరుపుచుండెను. సరిగా నాసమయమున నాకాశము నుండి మెఱయుచు నొకపావురము గబగబవచ్చి రాజువడిలో బడెను. దీనిని గాంచి యందఱును బరమవిస్మితులైరి. పావురము భయపీడితమై యుండెను. అది యెగిరెగిరి అలసియుండెను. భయముచే రాజువడిలో వణకుచుండెను. రాజునకు దానిమీఁద దయకలిగెను. అతఁడు దాని శరీరముమీఁదఁ జేతిని నిమురుచు బుజ్జగించుచుండెను.

ఇంతలోనే తీక్ష్ణమగు ముక్కుతోడను, భయంకరమగు కన్నులతోడను నొకడేగవచ్చి రాజు సమ్ముఖమున నిర్భయముగఁగూర్చుండి, మానవవాక్కులతో నిట్లనెను:— "రాజా! ఇది నా యాహారము దీనిని నీవేల దాచితివి? దీనిని నాకొసంగుము"

రాజును, సభాసదులును డేగనోట మానవవాక్కులను విని పరమవిస్మితులైరి. రాజు దానివైపుచూచి యిట్లనెను:—

“ఓరీ రాజా! నీ విట్టి యన్యాయమేలఁ జేయుచున్నావు? [illegible]
[illegible] నాకు భక్షమగుచున్నది. అట్టి యిప్పుడే నా
[illegible] వచ్చిన యీపక్షిని నీవేల కాచుచున్నావు? నేను
[illegible] మహాపాపభాగిని కమ్మందువా?”

డేగ యిట్లనెను:- “రాజా! అన్యాయము నేను చేయు
చున్నానా? నీవా? నీవు నాయాహారమును లాగికొనినావు.
ఇతరుల వృత్తిని విచ్ఛేదము గావించుట మహాపాపము.

రాజిట్లనెను:- “నాయనా! ఒకానొక జీవి ప్రాణము
లను గొనుట యేమిధర్మమయ్యా? ఇతరులను జంపి తినుట
గొప్పదోషము.”

డేగ యిట్లనెను:- “మహారాజా! దీని దోషమును
నీవు నాకుఁ జెప్పనక్కరలేదు? ఈదోషమును బ్రహ్మదేవుఁడే చేసెను.
ఆతఁడు నాకీవృత్తి నేల నేర్పఱచినాఁడు? జలజంతువులు [illegible]
జలచరములను దిని బ్రతుకును! పెద్దచేఁపలు చిన్నచేఁపలను
దినును బ్రహ్మయొక్క యుద్దేశ్యము [illegible]
[illegible] హారమునేలఁ జెప్పినాఁడు? [illegible]
[illegible] దానిలో జీవులుండఁగానే [illegible] జీవులను దిను
చున్నను. చిన్నచిన్న జీవుల నాహారముగాఁగొని జీవిం
చును. పిల్లి యెలుకలను బట్టుకొని తినును. సింహము వనము
లలోనుండి [illegible] జీవులను జంపి యొతినును. తాను

బుద్ధిగలవాఁడనని చెప్పుకొనుమానవుఁడు చేఁపలను దినును. ఎన్నో మేఁకలను మెక్కును నీవీయజ్ఞములలో నెన్నో జంతువులను బలియిచ్చుచున్నావు”

రాజిట్లనెను:- “నాయనా! పశువుల సంగతి వేఱు నేను మానవుఁడను. నేనొకదానిని బ్రతికింపఁజాలనప్పుడు నాకు దానిఁ జంపుటకధికారము లేదు. శరణమునకు వచ్చినవానిని రక్షించుట నాధర్మము. నీవు నాకార్యమందు నాకు సహాయ మొసఁగవలయును.”

డేగ యిట్లనెను:- “రాజా! పొట్టనిండిన తరువాతనే ధర్మము. ఆఁకలితో భజనము జరుగదు. నీవు హింసనుండి తప్పించుకొంటివా? నీవు ఫలములను దినుచున్నావే, దానిలో జీవులు లేవా? అవియును పెరుగుచున్నవి కదా! వానికిని గష్టము కలిగియుండవచ్చును. నీవు పచ్చికూరలను దినుచున్నావే? దానిలో జీవులు లేవా? నీవన్నమును దినుచున్నావే? అదినిర్జీవమైనదా? జీవము లేకున్నచో దానినుండి అంకుర మెట్లువచ్చుచున్నది? మేమొకటి రెండుజీవులనే చంపుచున్నాము. నీవో అసంఖ్యాకములగు జీవులను జంపుచున్నావు’

రాజిట్లనెను:- “నాయనా! అది వివశత అన్నము దిన కుండుటెట్లు? పనులెట్లు జరుగఁగలవు.?

డేగ శీఘ్రముగ నిట్లనెను:- "అంతే మహారాజా! నా కిదే యాహారముగ నిశ్చయమైనది. దీనికి దినకన్న శ్రే ర మ్మనగలవు? కావున మహారాజా! నీవీ మోహమును విడుము. ఆకలి చెందియున్న నాకాహారము నొసంగి పరమ పుణ్యాత్మకుడవు కమ్ము. నా యాహారమును దొంగిలించి పాపభాగివి కాకుము. దీనినిచ్చిన నేనుమాత్రమే తినను. నాపిల్లలకును పెట్టెదను. మహారాజా! ధర్మగతి అతిసూక్ష్మమైనది. ఏధర్మా నుష్ఠానమువలన నితరుల ధర్మమునకు వ్యాఘాతము కలుగునో అది ధర్మముకాదు, కుధర్మము. అవిరుద్ధ ధర్మమే యథార్థమగు ధర్మము"

రాజిట్లనెను:- "కొందు ధర్మములు పరస్పరవిరుద్ధములైన నప్పుడేమి చేయవలెను?"

డేగ యిట్లనెను:- "మహారాజా! అచ్చట బలాబలములను జూడవలెను. అధిక బాధకలుగుదానిని, నెక్కువమందికి అల్యాణము కలుగుదానిని వదలి, న్యూనతమాఘాతము కల దానినాచరింపవలయును. ఈపక్షిని వదలినచో నేవలము నీవు నన్నుభిన్నమగును. మాకో మా పరివారముయొక్క ప్రాణము లన్నియును బోవును. కావున నీవు దీనిని నాకీయవలయును."

రాజిట్లనెను:- మంచిది, ఒక్కపనిచేయుము, నీకీపా వురముమీద ద్వేషమేమియును లేదుకదా! నీకాహారముకావ

లంపటము [illegible] చేయవలయును శరణాగత రక్షణ మాను నా [illegible] [illegible] [illegible] నీకాహారము లను [illegible], దీనికి [illegible] నాలోచించినాను [illegible] [illegible] యిచ్చె [illegible] [illegible] జంతువులుకలవు. [illegible] [illegible] యిప్పింపఁగలను. నాకు [illegible]"

డేగ యిట్లనెను:– "రాజా! నేను జచ్చిన జంతువుల [illegible] తినను."

రాజిట్లనెను:– "అయితే, బ్రదికియున్న వాటినే [illegible]"

డేగ యిట్లనెను:– "[illegible] [illegible] మేమి [illegible]? [illegible] [illegible] జంతువులను హింసించుచున్నావు [illegible]"?

రాజిట్లనెను:– "నాయనా! నేను శరణాగత రక్షణ [illegible]. ఈపావురము నా[illegible] భయ [illegible] [illegible] [illegible]. అది మాటిమాటికిని నా [illegible] 'రాజా! నన్ను రక్షింపుము' [illegible] [illegible] నేత్రములతోఁ జూచుచున్నది, కావున నేనెట్లైనను నీపావుర

మును రక్షించి తీరెదను. దీనికి బదులుగా నీవు నన్నేది యడిగిన దానినొసంగెదను."

డేగ యిట్లనెను:- "మహారాజా! సరియే. నీకీ పావురముమీఁద నింతటి ప్రేమయుండిన, వేఱొకవిధముగను దీని కొఱకు నీకు కష్టము లేకున్నచో నొక్కపనిచేయుము. ఈ పావురము తూకమునంతటి మాంసమును నీ శరీరమునుండి కోసియిమ్ము. దానిని తిని నేను ప్రసన్నుఁడనగుదును."

ఇది విని అత్యంతానందమును బ్రకటించుచు మిక్కిలి యుల్లాసముతో రాజిట్లనెను:- "పక్షిరాజా! నీవు నాపైఁ గృపను జూపితివి. నా శరీరమిట్టి చక్కని కార్యమునకు వినియోగపడుట నాకది పరమసౌభాగ్యమని భావించుచున్నాను." అని పలికి మహారాజొక్క పెద్ద త్రాసును దెప్పించెను. ఒక ప్రక్క నాతఁడు పావురమునుంచెను. రెండవవైపునందు తన శరీర మాంసమునుంచెను. కాని మాంసము తేలికగనుండెను. పావురమున్న త్రాసు బరువుగ నుండెను. అప్పుడు రాజింక కొంత మాంసమును గోసియుంచెను. అయినను సరిపోలేదు. రాజత్యంతోత్సాహముతో మాటిమాటికిని శరీరమును గోసి మాంసమునుంచుచుండెను. కాని పావురమున్న త్రాసు నేల మీఁదనుండి పైకిలేవనేలేదు తన శరీరమున నింక మాంసము లేదని రాజు తెలిసికొని, తాను స్వయముగ నా త్రాసులోనికిఁ బోయి కూర్చుండెను

దీనినిఁగాంచి దేవతలు మెచ్చిరి. అంతయును జూచుచుండఁ గనే డేగ అదృశ్యమై మాయమయ్యెను దాని స్థానమున వజ్రహస్తుఁడగు ప్రకాశమానుఁడగు ఇంద్రుఁడచ్చట నిలుచుండెను. అతఁడు మేఘగంభీర వాక్కులతో నిట్లనెను:— "రాజా! నీవు శిబిచక్రవర్తివి! డేగరూపమున నేను డేగనుగాను, ఇంద్రుఁడను. ఈ పావురము నిజముగ పావురముకాదు, అతఁడు హవ్యవాహనుఁడగు అగ్నిదేవుఁడు. మేమిద్దరము నీధర్మనిష్ఠను బరీక్షించుటకై యిట్లు చేసితిమి. నీ యుజ్జ్వలమగు ధర్మమును జూచి వచ్చితిమి. నీ మాంసమునందు నిన్ను గుర్తించి వినినదానికంటె ఎక్కువ గొప్పవాఁడవని తెలిసికొంటిమి. ఈ శరణాగత వాత్సల్య ధర్మాచరణము వలన నీకీర్తి పతాకము ప్రళయపర్యంతము త్రిలోకములందు ఎల్లెడల గలదు. భూమండలమున సూర్యచంద్రులున్నంతవరకు నీయశస్సు అచలముగ నుండుఁగాక" అని పలికి యింద్రాగ్నులు వెంటనే అంతర్థానమైరి. రాజు తన శరీరమును యథాపూర్వముగాఁ బొంది ధర్మానుష్ఠానమందు నిలిచి. చిరకాలము భూమిని పరిపాలించెను. ఈ ధర్మాత్ముని పుత్రుఁడే త్రైలోక్య పండితుఁడును, జగత్ప్రసిద్ధుఁడునునగు శిబిచక్రవర్తి. అతని యమల విమల ధవళకీర్తి నేటివఱకును త్రిలోకములందు వ్యాపించెను. మహాభారతాది గ్రంథములందు ఈ డేగ, పావురము కథ యాతని సంబంధమునను విఖ్యాతమై యున్నది. ఈతని విషయమునను నిట్టి సంఘటనమే జరిగియుండ వచ్చును.

అంతట శౌనకుఁడిట్లడిగెను:- "సూతా! నేఁటికిని నజరా మరుఁడగుటకు శిబిచక్రవర్తియం దేమి గుణములు కలవు? మహాభారతాది గ్రంథములలో మాటిమాటికీ ఆతని యశోగాన మొనర్పఁబడినది. అప్పటప్పట నీతని యుపాఖ్యానములకు గౌరవ మాపాదింపఁబడినది."

అంత సూతుఁడిట్లనెను:- "స్వామీ! రాజర్షి యగు శిబి యందెన్నియో నలౌకిక గుణములే సద్గుణములన్నిటికి నాతఁడు భాండారము. కాని ఆతనికున్న ధైర్యము ప్రపంచమున నింకె వనికిని గనఁబడదు. ఆతని ధైర్యమునకై కీర్తను దానికొఱ కాతఁడు ప్రయత్నము చేయవలసిన పనిలేదు. ఎట్టి గొప్ప సంకటలను సంభవించినను నాతఁడు విచలితుఁడు కాఁడనుట ఆతనికి స్వాభావికమైనది. ఎట్టి అనుకూల, ప్రతికూల సంఘటనలు సంభవించినను నాతని ధైర్యము సడలలేదు. స్వామీ! గృహా రామ దారాపుత్రాదులందు మిక్కిలి యాసక్తి కలిగి, మానవుఁడు అవి నశించినఁ దానే నశించినట్లు భావించుచుండును ఇది భగవానుని గుణమయమగు దైవీమాయా ప్రభావము. శిబి చక్రవర్తి తన ధైర్యముచే నీమాయను దాటినాఁడు. ఆతనికి సత్త్వగుణమందు నిష్ఠకలదు. ఆతఁడు ధర్మముకొఱకై సర్వస్వ మును హోమము మొనర్చుటకు సిద్ధపడినాఁడు."

ఇది విని శౌనకుఁడిట్లనెను:- "సూతా! ఉశీనరకుమారుఁడగు శిబిచక్రవర్తి చారిత్ర్యమును గూర్చిన కథను మాకవశ్యము చెప్పవలయును. ఈకథాశ్రవణముచే అంతఃకరణము శుద్ధము కాఁగలదు. ధర్మమునందుఁ బ్రవృత్తి కలుగఁగలదు."

సూతుఁడిట్లనెను:- "మంచిది. స్వామీ! ఇప్పుడు నేను శిబిచక్రవర్తి కథను చెప్పవలయును. కాని ఇఁక నేను తొందఱ పడవలయును. కావున సంక్షేపముగనే దానిఁ జెప్పెదను. మీరందఱును విద్వాంసులు కావున మీకుమీరే దానిని విస్తారముగావించు కొనఁగలరు."

ఉశీనరనందనుఁడు శిబిచక్రవర్తి

(౧౯౬)

శ్లో॥ ఉశీనరాచ్ఛిబిర్వనః శమిర్దక్షశ్చతుస్సుతాః।
వృషాదర్భః సువీరశ్చ మద్రః కైకేయ ఆత్మజాః॥

శ్రీభాగ. ౯ స్కం. ౨౩ అ. ౩ శ్లో॥

వ. అందు నుశీనరునకు శిబి వనశమిదక్షులను నలువురుపుత్త్రులందు శిబికి వృషాదర్భ సువీర మద్ర కేకయులు నలువురు పుట్టిరి.

శ్రీమదాంధ్ర భాగవతము.

స్వల్పవస్తువును త్యాగమొనర్పక మహద్వస్తువు ప్రాప్తించదు. త్యాగము వలననే వస్తువు వృద్ధియగును. కృషికుఁడు ముందుగా గింజలను మట్టిలోఁ గలుపును అనఁగా వానిని త్యజించును. అప్పుడాతనికొక గింజకు బదులు గాఁజాలగింజలు లభించును. వ్యాపారి ముందుగాఁదన దగ్గఱనున్న ద్రవ్యమును వెచ్చించును. అప్పుడాతనికి లాభము కలుగును. పరదేశవ్యాపారి అగాధ జలముయొక్క వక్షఃస్థలమును జీల్చుకొని యితరదేశములకుఁబోవును తనరక్తమును జెమటగ నొనర్చును అప్పు డాతనికి లభించును. కాముకుఁడు కామినికొఱకు ప్రియా తి

కీర్తి పుత్రులను త్యజించును ఈవిధముగనే ధర్మనిష్ఠుఁడు ధర్మ
ముకొఱకు తన సర్వస్వమును హోమమొనర్చును వానికేవల
ముగు గ్రహించెదరో దానిని ప్రాణప్రదముగ నెఱవేర్చుటకుఁ
ప్రయత్నించెదరు. ఈ నశ్వర శరీరమందును, క్షణభంగురము
లగు సాంసారిక విషయ భోగములందును నాశవంతములగు
సుఖ[illegible]. [illegible]ను మోహముకలవారీ ప్రపంచ
మునకతీతమగు వస్తువునెట్లు పొందగలరు? స్వర్గాదిలోకప్రాప్తి
కొఱకే సుఖములన్నిటిని త్యజింపవలయును భగవానుఁడు స్వర్గ
ముకన్న మిన్నయగుఁడే అతనిఁబొందుటకై ఇహలోక, పరలోక
సమస్త సుఖములనన్నిటిని త్యజింపవలయును. రాజ్య
మును, గోత్రమును, కీర్తిని, దారాపుత్రాదులను, సమస్త విషయ
భోగములను త్యజించి సత్యధర్మమును ప్రాప్తింపఁగలిగినచో
ఈనాశవంతములగు తుచ్ఛ భోగములను త్యజించుటకు నను సచ
యువాఁడేవాఁడి బుద్ధిమంతుఁడు! కాని మూర్ఖులు, నారకీ
యులు, పైపైనకును నసత్యమును బలుకుచుందురు. వారి
పలుకులిట్లుండును:- 'చర్మము పోయినను దమ్మిడీకానీ పోరాదు',
వారిట్టి సుఖదుఃఖముల ననుభవించుచు నెనుబదినాలుగులక్షల
జీవరాసుల చక్రములోఁబడి తిరుగుచుందురు. ధర్మము కొఱకు
సర్వస్వము సమర్పించువారు తమ యశముల ధవళకీర్తిని శాశ్వత
ముగ భూమండలమున విడిచి దివ్యలోకములందానంద విహార
మొనర్చుచుఁ చివరకు పరమ పదమున కధికారులగుదురు.

సూతుఁడిట్లనెను:- "మునులారా! ఇప్పుడు నేను ఉశీ
నరునందనుఁడగు శిబిచక్రవర్తియొక్క దాన కథను జెప్పెదను.
ఈతఁడు పుట్టియున్న యుగములైనను ఇతనికీర్తి ప్రపంచమందు
మహాప్రకాశముగ నున్నది. గంగ, యమున, హిమాల
యము, సూర్యచంద్రులు, ఈసృష్టి యున్నంతవఱకుండుఁ
గలదు శిబిచక్రవర్తి తన పుణ్యకర్మలచే సమస్త దివ్యలోకము
లను జయించెను భూలోకములోని సమస్త రాజ్యములను తన
బాహుబలముచే జయించి, సపత్నజిత్తను బిరుదమును
బొందెను. ఆతఁడు చేసిన యజ్ఞములకును, పుణ్యకర్మలకును
దానములకును లెక్కయే లేదు. పృథివియొక్క రజఃకణము
లను మేఘములోని బిందువులను, ఆకాశములోని తారాగణ
మును, నక్షత్రములను, సమస్త జీవులయొక్క రోమములను,
సప్తసముద్రములలోని జలబిందువులనైన లెక్కింపవచ్చును
గాని శిబిచక్రవర్తి బ్రాహ్మణుల కెన్ని గోవుల నిచ్చి
నదియు, ఎన్ని సువర్ణముద్రల నిచ్చినదియు
లెక్కించుట మిక్కిలి కఠినము ఆతఁడు చేసినన్ని యజ్ఞములు
ప్రజాపతులు తప్ప ఇంకెవరును జేసియుండరు సముద్రములో
నెన్ని జీవజంతువులు నివసించునో అన్ని గోవుల నాతఁడు
దానము గావించెను ఆతని యజ్ఞములలో రండు, స్నాన
మొనర్పుడు, తినుడు, తీసికొనిపొండను శబ్దముతో నిండు
చుండెడివి. ఆతని యుదారతకు సంతసించి సదాశివుఁడాతని

నాఁటికిని వచ్చునని పోకుండునట్లను గ్రహించెను. ఈ వర
కూడ [illegible]నే రాజా పక్షమునకు మేలుకొనుచుండెను.
అతఁడు రాజభటులతోడను ధనరత్నములను గొల్లపెట్టు
చుండెను. ఎవరికేవస్తువు కావలసియుండిన వారావస్తువు
[illegible] నిస్సంకోచముగఁ గొనిపోవచ్చునని చాటింపించెను.
[illegible] అనేకములను వెలువేర్చుచుండెను.
అతని ద్వారమునుండి యే యతిథియును నిరాశతోఁదిరిగి
పోఁడు.

ఒకదినమున చక్రవర్తి కడకొక తేజస్వియగు బ్రాహ్మ
ణుఁడు వచ్చెను. అతఁడు తన సభలోనికి వచ్చుటనుగాంచి
రాజాతనికి ప్రత్యేకభక్తులతో సభినందనము కావించెను. ఆతని
పాదములను కడిగి, విధ్యుక్తముగఁ బూజించి, చేతులుజోడించుకొని
వినమ్రతతో రాజిట్లు పలికెను. "ద్విజవరా! ఈదీనునిపై మీరెట్టి
కృపనుజూపితిరి? నావలనఁ గావలసిన సేవయేదైన నున్నచో
నాజ్ఞాపింపుఁడు"

బ్రాహ్మణుఁడిట్లనెను:- "రాజా! నేను నీకడకొక
కార్యార్థినై వచ్చితిని."

రాజిట్లనెను:- "ఆజ్ఞాపింపుఁడు స్వామీ! నాధన ప్రాణ
ములును, సర్వస్వమును బ్రాహ్మణుల కొఱకును నతిథుల
కొఱకే."

బ్రాహ్మణుఁడిట్లనెను:- "రాజా! నేనాఁకలిచేఁజచ్చు చున్నాను. ఆహారము కొఱకై నీకడకు వచ్చితిని"

రాజత్యంత సమ్మతితో నిట్లనెను:- "ప్రభూ! నావద్ద షడ్రసోపేతములగు ఛప్పన్నాఱు (౫౬) వ్యంజనములు కలవు. మీరెట్లు భోజనము చేయుదురో ఆజ్ఞాపింపుఁడు"

బ్రాహ్మణుఁడిట్లనెను:- నాకట్టి భోజనమక్కఱలేదు. నేనఘోరీ సంప్రదాయమునకుఁ జెందినవాఁడను. నాకు మాంస భోజనమొసంగుము."

రాజాశ్చర్యముతో నిట్లనెను:- "మాంసమును సిద్ధముగ నున్నది మృగమాంసమా, శూకరమాంసమా, శశకమాంసమా, అజాదిజంతువుల మాంసమా? మీకేమాంసము కావలయునో చెప్పుఁడు."

బ్రాహ్మణుఁడిట్లనెను:- "రాజా! వీనిలో నేమాంసమును నాకిష్టములేదు. నాకు నరమాంసము కావలయును."

రాజిట్లనెను:- "వధశాలలో నరమాంసము దొఱకఁగలదు."

బ్రాహ్మణుఁడిట్లనెను:- "అట్టి నరమాంసము నాకక్కఱలేదు నేను రాజపుత్రుని మాంసమును దినెదను. నీవు నీ

నే నేకపుత్రుని స్వయముగఁ జంపి, మాంసమును వండి తెచ్చిన యెడల దానిని నేనుదిని తృప్తుఁడనయ్యెదను.’’

రాజమిక్కిలి యానందమును బ్రకటించుచు నిట్లనెను: “స్వామీ! నాయదృష్టము, నాపుత్రుని యదృష్టము. నేఁడాతఁడు రాజకులమునఁ బుట్టినందులకు సార్థకతను బొందినాఁడు. ఆతని శరీరము మీ సేవకు వినియోగపడుట యదృష్టము. స్వామీ! దీని ద్వారా ధర్మోపార్జన మొనర్చుటయే యీ మాంసాస్థియుక్తమగు శరీరమున కేకైక ఫలము. ఈమానవ దేహముచేఁ గైతవరహిత ధర్మోపార్జనము జరుగుచో నీశరీర మొకరోజు జీవించినను ధన్యతయే. దీనికి విపరీతముగఁ జక్కని స్వాదిష్ట పదార్థములను దినుచు, మాంసమును బెంచుచు, వానివలన మలమును బెంచుచుఁ బాపభూమిని నపావన మొనర్చుచుందురు. ఇట్టి శిశ్నోదర పరాయణులగు బురుషులు కల్పములవఱకు జీవించిన నేమిలాభము స్వామీ! మీరిచ్చట కూర్చుండుఁడు. నేనిప్పుడే నాపుత్రుని మాంసమును వండి తెచ్చెదను.’’ అనిపలికి రాజచ్చటనే బ్రాహ్మణునిఁ గూర్చుండఁ బెట్టి అంతఃపురము లోనికిఁబోయెను. అచ్చటనాతఁడు తన రాజకుమారుఁడగు వృషాదర్భుని తనచేతులతోఁ గోసి మాంసమును దన చేతులతో వండెను,’’

సూతుఁడిట్లనెను:– “స్వామీ! మీరు దీనికాశ్చర్యము చెందకుఁడు. సత్యవ్రతమును స్వీకరించినవానికి స్త్రీ, ధన,

ప్రకారములత్యంత తుచ్ఛపదార్థములు. అట్టివానికి తన పుత్రు
నకును, మేకపిల్లలకును భేదముండదు. మనము మాయాచక్ర
మునఁబడి మోహవశమున ఆసక్తివశమున నొకనిని మనవా
నింగాఁదలఁతుము, మఱియొకని పరాయివానింగాఁ దలఁతుము
కాని సన్నిష్ఠావంతులగువారు సమస్తమును ప్రభుసేవోప కర
ణములుగఁ దలఁచుచుందురు భగవానుఁడొసంగినవి భగవం
తునకును, భాగవతులకును వినియోగించు నిమిత్తమే.
స్వామీ! ఒక యాచార్యుఁడుండెను ఆతనికొక నిష్ఠఁగలిగిన
శూద్రశిష్యుఁడుండెను. ఆచార్యుఁడాతనిని మిక్కిలి ప్రేమించు
చుండెను. ఆచార్యుఁడు కొంచెము వృద్ధుఁడయ్యెను. అందు
వలన నాతఁడాతని భుజముపైఁ జేయివైచి పోవుచుండెడివాఁడు
దీనివలన నాతని ఉచ్ఛజాతిశిష్యులు లోలోనఁ గుళ్ళుకొనెడు
వారు. సర్వజ్ఞుఁడగు నాచార్యుఁడు వారి మనస్సులోని భావ
ములను గ్రహించెను. గురువుచేఁ బ్రేమింపఁబడు నాశూద్రున
కొక యువపత్నియుండెను. ఆతఁడామెను మిక్కిలి ప్రేమిం
చెడువాఁడు. ఒకనాఁడాచార్యుఁడితర భాగవతోత్తములతో
నిట్లనెను:- "రాత్రియందీ శూద్రభక్తుని యువపత్ని నిద్రించు
నప్పుడు మీరందఱును బోయి, ఆమె శరీరముమీఁదఁగల
ఆభరణములను దీసికొనరండు."

ఆచార్యుని యీ యాజ్ఞననుసరించి అన్యశిష్యులత్యంత
హర్షమును జెందిరి. ఆశూద్రభక్తుఁడింటలేఁడు. ఆతనిభార్య

నిద్రించుచుండెను. నిద్రయెక్కడిది? కన్నులు మూసుకొన్ని, ఒక ప్రక్కకు వత్తిగిలి పరుండియుండెను. ఆచార్యుని యాజ్ఞచే నా భాగవతులందఱును బోయిరి వారు మెల్లమెల్లఁగా నామె శరీరమునుండి బహుమూల్యములగు నాభరణములను వలుచుకొనిరి. ఒక ప్రక్క ఆభరణముల నన్నిటికి వలుచుకొనుట పూర్తి కాఁగానే ఆమె యింకొకప్రక్కకు వత్తిగిలెను. ఆమె మేలుకొన్నదని శిష్యులనుకొని వెంటనే పాఱిపోయిరి. భక్తుఁడింటికివచ్చి తన భార్యనిట్లడిగెను:– నీశరీరముపై నొకప్రక్క నున్న ఆభరణము లేమైనవి?''

ఆమె యిట్లనెను:– ''కొందఱు వైష్ణవ భాగవతులు వచ్చిరి. వారు నాశరీరము మీఁది ఆభరణములను వలుచుకొని కొనిపోయిరి.''

అత్యంతానందముతో భక్తుఁడిట్లనెను:– ''అయితే వారు రెండవప్రక్క ఆభరణముల నేలవిడచి పోయినారు?''

భార్యయిట్లనెను:– ''నేను వత్తిగిలితిని. అప్పుడు వారు పాఱిపోయిరి.''

కనుక భక్తుఁడిట్లడిగెను:– ''నీవేల వత్తిగిలితివి?''

భార్యయిట్లనెను:– ''ప్రాణనాథా! రెండవప్రక్క ఆభరణములనుగూడ వైష్ణవులు వలుచుకొందురు గదాయని నేను వత్తిగిలితిని.''

గర్జించి భక్తుఁడిట్లనెను:- “నీవు స్వయముగ పత్రికలెం నననన నేఁటివచ్చినది? ఈశరీరము, ధనము, ప్రాణములు, మన సర్వస్వమును వైష్ణవులకే వారిష్టము వచ్చినట్లు నాకు శరీరము పోషించుకొనుటకు నాకునా? నీకింకను వైష్ణవ నిష్ఠ కుదురలేదు” ఇట్లుపలికి అతఁడు వెంటనే ఆ నరుని ఖండించెను. ఆచార్యుఁడీ విషయమును వినఁగానే తన ఉన్నతాభిమానము గల భక్తులతో నిట్లనెను:- ‘చెప్పుఁడు మనలో నెవఁడైనను భగవద్భక్తులయెడల నిట్టి నిష్ఠకలదా?’ ఇది విని వారందఱును లజ్జితులైరి. ఆదినమునుండి అతని నత్యధికముగ నాదరించు చుండిరి.”

సూతుఁడిట్లనెను:- “శాప్రవ మునులారా! శిబిచక్రవర్తి తన చేతులతోఁ దన కడుపునఁబుట్టిన కుమారునిట్లు చంపి మాంసమును వండెనని మీరు సందేహింపవలసిన పనిలేదు. సాధువులకు దుస్సాధ్యమగు కార్యమేమున్నది? తమనిష్ఠ తోడను సాధువులు సమస్తమును జేయఁగలరు”

శౌనకుఁడిట్లడిగెను:- “అయితే సూతా! తర్వాతనేమైనది? ఆ బ్రాహ్మణుఁడా బాలకుని మాంసమును దినినాఁడా? అతఁడు బ్రాహ్మణుఁడా? రాక్షసుఁడై యుండనోపు. ఇట్టి రాక్షసుని యెడలను భక్తి కలిగియుండుట నిజముగ నత్యంతాశ్చర్యజనకమగు విషయమే.”

సూతుఁడిట్లనెను:- "స్వామీ! అట్లుండుట మిక్కిలి కష్టమే. ఇతిహాసమందు హరిశ్చంద్ర, దధీచి, శిబి మొదలగు వారి వృత్తాంతములు కలవు. ఆతఁడు తనపుత్రుని మాంసమును వండి తెచ్చెను. కాని బ్రాహ్మణుని గూర్చుండఁబెట్టిన చోట బ్రాహ్మణుఁడు లేఁడు. అత్యంతశంకిత చిత్తముతో వండిన పుత్రుని మాంసమును శిరముపై నిడుకొని రాజా యతిథియగు ద్విజుని నటునిటు వెదుకసాగెను. కాని అతని జాడదొరుక కుండెను. ఇంతలోనే ఒకరాజభటుఁడు వచ్చి యిట్లనెను:- "ప్రభూ! రాజకుమారుని మాంసమునడిగిన బ్రాహ్మణుఁడు మీరువచ్చుట ఆలస్యమైనదని రాజభవనమునకును, కోశాలయమునకును, అన్యస్థానములకును క్రుద్ధుఁడై నిప్పును బెట్టినాఁడు బహుమూల్యములు గల సామగ్రులన్నియును భస్మమగుచున్నవి" ఇది వినఁగానే మహారాజు విచలితుఁడయ్యెను. ధైర్యముతో నీమాటను వినఁగానే ఆయతిథి ద్విజుని సమీపమునకుఁబోయి. అత్యంత నమ్రతతో నిట్లనెను:- "స్వామీ! నాయపరాధమును క్షమింపవలయును వచ్చుటలో నాలస్యమైనది. మీయాజ్ఞానుసారముగ నేను నాపుత్రుని మాంసమును వండి తెచ్చితిని. మీరు దీనిని ప్రేమతోఁదినుఁడు"

బ్రాహ్మణుఁడు, గుడ్డను దొలఁగించి పళ్లెరములోనున్న మాంసమును గాంచి, కుపితుఁడై యిట్లనెను:- 'నీవే యీ మాంసమును దినవలయునని నేనాజ్ఞాపించుచున్నాను "

బ్రాహ్మణుని యీమాటలను విని రాజేమియును వెనుకాడక బ్రాహ్మణుని యాజ్ఞచేఁ దనపుత్రుని మాంసమును వండుటకుద్యుక్తుఁడయ్యెను. అతఁడు పిల్లవాని పుఱ్ఱెను దీసి మాంసమును వండుటకుద్యుక్తుఁడు కాఁగానే బ్రాహ్మణుఁడు నవ్వి చేయి పట్టుకొని యిట్లనెను:- "రాజా! యదార్థముగ నీవు క్రోధమును జయించితివి వాస్తవముగ నీవిష్ణుభక్తుఁడవైనవి నీవు భగవంతుని మాయనుండి తరించితివి. నేను సాక్షాత్తుగఁ జతురాననుఁడగు బ్రహ్మను. నీ ధైర్యమును బరీక్షించుటకై నా నెలవును విడి నీకడకు వచ్చితిని. నీవతిథుల సేవకై సమస్తమును జేయఁగల వని తెలిసికొంటిని. బ్రాహ్మణులకు సంభవాసంభవములగు వస్తువుల నీయఁగలవు." ఇట్లు పలికి బ్రహ్మ తన నిజస్వరూపమును జూపి యంతర్ధానుఁడయ్యెను. ఆతనిచే ఖండింపఁబడిన పుత్రుఁడే వస్త్రాభూషణములచే నలంకృతుఁడై యెదురుగా వచ్చుచుండుటను గాంచెను. తానేపుత్రునిఁ జంపినాఁడో ఆతఁడే మరల వచ్చుటను గాంచి రాజిది భగవత్కృపయని తలఁచెను.

బ్రాహ్మణుఁడంతర్హితుఁడు కాఁగానే సభలోఁ గూర్చుండిన రాజుతో సభాసదులిట్లడిగిరి:- "ప్రభూ! మీరిట్టి కఠినకార్యమే కోరికతోఁ జేసినారో అడుగఁదలఁచుచున్నాము? యశఃప్రతిష్ఠాభిలాషతో నిట్టి మహాసాహసము నొనర్చినారా?"

ఇదివిని సంతోషముగ శిబియిట్లనెను:- ‘ నాయనలారా! నేనేదాన మొసంగినను, యజ్ఞాది శుభకర్మలొనర్చినను యశః కీర్తి ప్రతిష్ఠలకొఱకు కాదు నాకు దీనిమూలమున నేదైన వస్తువిశేషము ప్రాప్తింపవలయునని కాదు దాన మొసంగుట సనాతనధర్మముగ నెంచఁబడినది పుణ్యాత్ములు దానము చేయుచుండెడివారు. ఈభావనముతోడనే నేను నిష్కామముగ దీని నాచరించుచున్నాను. దొంగస్వభావవశమున దొంగ తనమ్ము చేయుచున్నాఁడో. మద్యపానమొనర్చువాఁడు మద్య పానమొనర్పక యెట్లుండఁజాలఁడో, అట్లే దానమొసంగుట నాకు స్వభావసిద్ధమైనది. దానిలో నాకు ప్రయోజనమేమియును లేదు. నేను దీనికి బదులుగా దేనినిఁ గోరుటయును లేదు.’’

సూతుఁడిట్లనెను:- “మునులారా! రాజు పలికిన యీ నిష్కపట పవిత్రవాక్యములను విని సభాసదులందఱును బరమానందమును జెందిరి. చక్రవర్తియొక్క యీ నిష్కామ వృత్తిఁ గాంచి సురపూజితుఁడును బ్రహ్మపుత్త్రుఁడునగు దేవర్షి నారదుఁడును జకితుఁడై తాను రాజర్షియగు శిబి సమ్ముఖమునం దుచ్ఛుఁడనని భావించుకొనెను ”

ఇదివిని శౌనకుఁడిట్లడిగెను:- “సూతా! నారదుఁడు భగవదవతారముగదా! అతఁడు తాను శిబికంటె హీనుఁడనని యేలననుకొనెను. అతఁడింకెట్టుల పలికినాడు? కృపతో మాకీ కథాప్రసంగమును జెప్పుఁడు.”

అంతసూతుఁడిట్లనెను:— "రాజా! ఒకసారి యజ్ఞము నొనర్చి విశ్వామిత్రుని అష్టకుఁడనుపుత్రుఁడు విమానము నెక్కి స్వర్గమునకుఁ బోవుచుండిరి, అతని వెంటనాతని సోదరులు ప్రతర్దనుఁడు, వసుమనుఁడు. ఔశీనరుఁడగు శిబిచక్రవర్తియునుండిరి. మార్గములో వీరినందఱను నారదమహర్షి కలిసికొనెను వీరందఱును నారదుని సత్కరించి యిట్లనిరి:— "స్వామీ! మీరును మావెంట స్వర్గమునకు రండు మాట్లాడుకొనుచుఁబోవుచుండిన దారిలో నానంద పూర్వకము కాలము గడుపఁగలము"

నారదుఁడు సంచారియేకదా! అతనికి దీనిలో హాని యేమికలదు? అందువలన నాతఁడును వెంటఁబోయెను మాటలలో నొకఁడిట్లనెను:— "స్వామీ! మానలుగురిలో నందఱ కంటె ముందుగా స్వర్గమునుండి చ్యుతులగువారెవరు?"

నారదుఁడిట్లనెను:— "నాయనా! అష్టకుఁడే అందఱ కంటె ముందుగ స్వర్గమునుండిచ్యుతుఁడై యీభూమిమీఁదకు రాఁగలఁడు"

అతఁడిట్లనెను:— "అట్లేల స్వామీ!"

నారదుఁడిట్లనెను:— "ఒకనాఁడు నేనష్టకుని రాజధానికిఁ బోయితిని. మఱునాఁడీతఁడు నన్ను సు ం ద ర సువర్ణమం

నీత రథమునందు గూర్చుండఁబెట్టుకొని వాయువేగమున స్వర్గమునకు గొని పోయెను. అచ్చట నేను లక్షలకొలఁది గోవులు మేయుచుండుటను గాంచితిని. ఈ గోవులెవరివని నేనడిగితిని."

అష్టకుఁడు గర్వముతో నిట్లనెను:- "స్వామీ! ఈ గోవులు నేను బ్రాహ్మణులకు దానమొసంగినవి. దీనివలన నాకు పుణ్యలోకప్రాప్తి గాఁగలదు." రాజు తననోటఁ దన దానమును గూర్చి ప్రశంసించుకొనెను, కావున నితఁడు ముందుగా భూమిమీఁదికి రావలసియుండును."

అంతట మిగిలిన ముగ్గురిలో నింకొకఁడిట్లనెను:- "అయితే, మా ముగ్గురిలో మునుముందుగా భూమిమీఁదికి వచ్చున దెవఁడు?"

నారదుఁడిట్లనెను:- "మీలోఁ బ్రతర్దనుఁడు ముందుగా స్వర్గమునుండి చ్యుతుఁడు గాఁగలఁడు. ఈతని కథనుగూడ వినుఁడు. నేనెల్లప్పుడును దిరుగుచుందును. నేను జూడని రాజు లేఁడు. ఒకనాఁడు నేనితని కడకుఁ బోయితిని. నేను దిరుగకుండఁ జాలను. ఈతఁడును నన్ను రథముమీఁదఁ గూర్చుండఁబెట్టుకొని వాహ్యాళికిఁ గొనిపోయెను. రథమునకు నాల్గు గుఱ్ఱములు కట్టఁబడెను. క్రమముగ రాజుకడకు వచ్చి నల్గురు బ్రాహ్మణులు నాల్గు గుఱ్ఱములను యాచించిరి. రాజందఱతో నిట్లనెను:-

"మాయింటికడనుండి వస్త్రములను గొనిపొండు" వారందఱు
ను వచ్చుటచే గొప్పలకురాఁగా నొకరితర్వాతనొకరికి నాలుగు
వస్త్రములను దానముసంగెను. ఈతఁడు దానముసంగినాఁడు
కాని వారడుగఁగా సంకోచవశమున నిచ్చినాఁడు.
కావున మీముగ్గురిలో నీతఁడుముందుగా భూమిమీఁదకు రాఁ
గలఁడు"

అంతమిగిలిన యిద్దరిట్లడిగిరి:- "మాయిద్దరిలో మును
ముందుగా స్వర్గమునుండి చ్యుతులగు వారెవరు?"

నారదుఁడిట్లనెను:- "వసుమనమహారాజే ముందుగా
భూమిమీఁదకు రాఁగలఁడు. దీనికి కారణమును వినుఁడు.
ఎచ్చటకు బోఁదలఁచిన నచ్చటకుఁబోఁగల పుష్పకమను రథ
మొకటి యీతనికడఁగలదు. ఈరాజుకడనుండి యీరథమును
నే గొనిపోవలయునని నాకు కోరిక కలిగెను. నేనీతని నడు
గఁగా నాతఁడిట్లనెను - "స్వామీ! ఈరథము మీదేకదా,
మీకిష్టమువచ్చినపుడు గొనిపోవచ్చును." మరల నేను వచ్చి
అడిగితిని అప్పుడును నాతఁడిట్టి తప్పించుకొను సమాధాన
మునే చెప్పెను:- "చేయి దాటనీయఁగూడదు. దుష్టు నెదు
ర్కొనవలయును. పక్షివ్యాపారములలోఁ బ్రవేశింపరాదు.
సున్నపు బుట్టిలో చేయిపెట్టరాదు. నీడబ్బును నీవు కాపాడు
కొనవలయును."

ఈవిధముగ నాకుఁ గాదనలేదు కాని రథమునీయలేదు. కావున మీరిద్దరిలో నీవసుమనుఁడే ప్రథమమునఁ బృథివికి రాఁగలఁడు,

ఇదివిని ఒకఁడిట్లనెను:– "సరియే, కానిడు. ఈశిబిచక్రవర్తియును మీరును స్వర్గమునకు వెళ్లెదరనుకొనుచుడు. మీలో ముందుగా నెవ్వరు పతనము కాఁగలరు?"

నారదుఁడిట్లనెను:– "నాయనా! శిబికంటె ముందుగా నేనే పతనమయ్యెదను. శిబిచక్రవర్తికిగల ధైర్యసాహసములును, సత్యబలములును నాలోలేవు. శిబికిగల శ్రద్ధ నాకెట్లు రాఁగలదు? ఈతఁడేకర్మ నొనర్చినను నిష్కామభావముతోఁ గర్తవ్యబుద్ధితోఁ జేయును. ఈతఁడు ఫలేచ్ఛచేఁ గార్యములొనర్చఁడు. ఈతఁడుదారతయందును, సద్గుణములందును, త్యాగశీలతయందును, సమస్త నరపతులలో శ్రేష్ఠుఁడు. ఈవిషయమును నేను చాలసార్లు చెప్పియుంటిని. ఒకసారి ఒక మార్గమందు కురువంశపు మహారాజగు సుహోత్రుఁడును, నీతఁడును నొకరొకరు మార్గము నడ్డగించుకొని నిలుచుండిరి. దైవయోగమున భ్రమించుచు నేనచ్చటకు వచ్చితిని "మీరొకరినొకరు మార్గము నడ్డగించుకొని నిలుచుంటిరేల" యని నేనడిగితిని.

సుహోత్రుఁ డిట్లనెను:- "మేమిద్దరమును సమానులమే; చిన్నరాజు పెద్దరాజునకు మార్గమునొసంగును. కావున నేనీతనికి మార్గము నొసంగుటలేదు, నాకీతఁడు మార్గమిచ్చుటలేదు."

అంత నేను సుహోత్రునితో నిట్లంటిని:- "రాజా! శిబి చక్రవర్తి చరిత్ర నీచరిత్రకంటె గొప్పది." ఇది విని సుహోత్రమహారాజీతనికి ప్రదక్షిణ మొనర్చి మిక్కిలి ఆదర సత్కారములతో నీతనికి మార్గము నొసంగెను. కావున నేనును నీతనికి సమానుఁడనుగాను. పుత్రుని జంపి- స్వయముగవండి, అతిథి సత్కార మొనర్చుటయును, భవనమునకు నిప్పంటించినను మనస్సున నిసుమంతైన విశారము రానీయకుండుటయును నెంతో ధైర్యకార్యము."

సూతుఁడిట్లనెను:- "మునులారా! ఈవిధముగ దేవర్షియగు నారదుఁడును శిబిచక్రవర్తి ధైర్యమును బ్రశంసించినాఁడు. ఇప్పుడు మీకు శిబిచక్రవర్తి తర్వాత వంశవృత్తాంతమునుగూర్చి వినుఁడు."

అను వంశీయ బలి సంతతి

(౨౯౨)

శ్లో॥ కేకేత్యాశ్చార ఏవాసన్ తితిక్షోశ్చ రుశద్రథః।
తతః హేమోఽథ సుతపా బలిః సుతపసోఽభవత్।
అంగ వంగ కళింగాద్యాః సుహ్మాపుండ్రాంధ్ర సంజ్ఞితాః॥
జజ్ఞిరే దీర్ఘతమసో బలేః క్షేత్రే మహీక్షితః॥

శ్రీభాగ. ౯ స్కం ౨౩ అ. ౪,౫ శ్లో॥

వ. తితిక్షునకు రుశద్రథుండు రుశద్రథునకు హేముండు హేమునకు సుతపుండు సుతపునకు బలియుఁబుట్టె నాబలివలన నంగ వంగ కళింగ సింహ పుండ్రాంధ్రులను పేళ్లుగలవా రార్వురు కుమారులు పుట్టిరి.

వంశోచ్ఛేదమైనప్పుడు ధర్మపూర్వకముగ కామభావ రహితముగ నొక ద్విజునిద్వారా వంశపరంపరను నిల్పుకొను నాచారము పూర్వముకలదు దోషము పాపముచేఁగలుగును. ఒకేకార్యము అది శుద్ధభావముతోఁ జేయఁబడిన, నది అనుచితముగఁ గనఁబడినను నుచితమే యగుచున్నది. అశుద్ధభావమునఁ జేయఁబడినదగుచో నుచితమైనదైనను, నుత్తమమైనదైనను హేయమైనదే కాఁగలదు. తపము శ్రేష్ఠమైనదే; కాని దంభముచేతను, ద్వేషముచేతను, ప్రాణులకు కష్టము గలిగించుటకుఁ జేసినదైనచో నది ఉత్తమకార్యమైనను నధమ

మైన దేశాఁగలదు. బలవంతముగ నితరుల ధనమునపహరించుట నింద్యకార్యము; కాని దిగ్విజయము మాను. యజ్ఞము కొఱకేను, పరరాజులమీఁదకు దండెత్తి పోవుదురు, వారిధనమును బలవంతముగ గ్రహించుట నిందనీయ కార్యమని చెప్పఁదగదు, కావున సుఖదుఃఖములందు భావమే ప్రధాన కారణముగ నున్నది.

సూతుఁడిట్లనెను:- "మునులారా! నేను ఉశీనర సుతుఁడగు శిబిచక్రవర్తి చరిత్రమును మీకుఁ జెప్పితిని. ఉశీనరునకుఁ దితిక్షుఁడను తమ్ముఁడు కలఁడని నేనిదివఱకే చెప్పియుంటిని. ఇప్పుడాతని వంశమునుగూర్చియు వర్ణన మొనర్చెదను. తితిక్షువునకు రుశద్రథుఁడను పుత్రుఁడు పుట్టెను. రుశద్రథుని సుతుఁడు హేముఁడు. హేముని సుతుఁడు సుతపుఁడు. మహాభాగుఁడగు సుతపునకే సమస్తధర్మములు తెలిసినవారిలో సర్వశ్రేష్ఠుఁడగు బలి జన్మించెను. మహారాజు పత్ని పేరు సుదేష్ణ. సుదేష్ణ పరమరూపవతి సుకుమారి, పతిపరాయణ, సతీసాధ్వియగు రాణి. మహారాజునకు సంతానము లేకున్నను నాతఁడు రెండవ వివాహము చేసికొనలేదు. మహారాజునకు సంతానాశపోఁగానే ఆతఁడు తన క్షేత్రమందు దీర్ఘతముఁడను మహాముని వలన సంగ, వంగ, కళింగ, పుండ్ర, సుహ్మ, ఆంధ్రులను నాఱుగురు పుత్రులను గనెను. ఆక్షేత్రమునందింకను పుత్రులు పుట్టిరి. వారు బ్రాహ్మణులైరి."

ఇదివిని శౌనకుఁడిట్లనను:- "సూతా! ఈ దీర్ఘతమ మహాముని యెవరు? ఈతనికిని బలికిని సమావేశమెచ్చట నైనది? ఈతఁడు బలిక్షేత్రమున క్షత్రియులను బ్రాహ్మణులను నుత్పన్నము కావించెను, దయతో నీకథను వినిపింపుము."

సూతుఁడిట్లనను:- "స్వామీ! ఇట్టి కథలను మీరు నన్నడుగుచుండుట మంచిది. ఋషులు ఏపట్టుపట్టిన నాపట్టులోనే యుందురు వారి కేదితోఁచిన దానిలోనే నిలిచియుందురు. వారేది చెప్పిన నదియే ధర్మమగును స్వామీ! మీరు తపఃప్రభావముచే సమస్తమును జేయఁగలరు. తపస్సులో గొప్పసామర్థ్యమున్నది. ఈవిషయమును నేనిదివరలోనే దుష్యంతసుతుఁడగు భరతుని ప్రసంగమునఁ జెప్పితిని. అంగిరునకు ఉతథ్యుఁడు, బృహస్పతి, సంవర్తకుఁడను ముగ్గురు పుత్రులుండిరి. ఉతథ్యమహర్షి భార్య పేరు మమత. బృహస్పతి భార్యపేరు తార. సంవర్తకుఁడు బృహస్పతి మూలమున గృహమునువిడి అవధూతయయ్యెను. ఈసంవర్తకుఁడే మరుత్తుచే యజ్ఞమును జేయించెను. అయితే దీర్ఘతముఁడు ఉతథ్యమహర్షి యొక్క పుత్రుఁడు. బృహస్పతి శాపముచే నీతఁడు తల్లికడుపులోనే అంధుఁడై పుట్టెను, ఉత్పన్నముకాఁగానే యీతఁడు సంస్కారవశముచే వేదవేదాంగములన్నిటినిఁ జదివెను. ఈతఁడు వివాహయోగ్యుఁడు కాఁగానే ఉతథ్యమహాముని కితని వివాహము విషయమై చింతకలిగెను;

కాని పుట్టుగ్రుడ్డికి పిల్లనిచ్చువారెవరు? ఇది యొక కఠిన సమస్య యయ్యెను. ఆసమయముననే ఒకబ్రాహ్మణునకుఁ బ్రద్వేషి యను యువతీపుత్రిక యుండెను. ఆమె మిగుల రూపవతి; కాని స్వభావమున ముక్కోపి. ఆస్వభావమువలన బ్రాహ్మణ కుమారులలో నెవ్వరును నామెను వివాహమాడలేదు. ఆమె యిట్లనుకొనెను:- "కానిమ్ము. దీర్ఘతముని నే నాపతిగా వరించెదను. చదివిన విద్వాంసుఁడుగదా! కన్నులున్నవాఁడైనచో మాటిమాటికిని దప్పులు పట్టుచుండును. గ్రుడ్డివాని నెచ్చటఁ గూర్చుండఁబెట్టిన నచ్చటఁ గూర్చుండును; ఎచ్చట పరుండు మనిన నచ్చటఁ బరుండును" ఇట్లాలోచించుకొని ప్రద్వేషి దీర్ఘతమునిఁ దనపతిగాఁ జేసికొనెను,

దీర్ఘతముఁడంధుఁడైనను మిక్కిలి రతిప్రియుఁడు. సురభిపుత్రుఁడగు వృషభుని వలన పిరు గోధర్మమునుగూర్చి శిక్షణమును బొందెను. శీలసంకోచములు కన్నులలోనేయుండును కన్నులే లేనివాఁడు శీలసంకోచములెట్లు చేయఁగలఁడు, కావున నాతఁడాశ్రమమందే అందఱ సమక్షమున గోధర్మాచరణ మొనర్పసాగెను. ఆశ్రమముదగ్గఱనున్న మునులిట్లనిరి:- "ఈ దీర్ఘతముఁడు లోకమర్యాద నేమియును బాటించుటలేదు. కావున నీతని సమాజమునుండి బహిష్కార మొనర్పవలయును" అనుకొని మునులాతనిని వదలివైచిరి.

ఈతని భార్య కర్కశ. ఆమెకు పుత్రులుపుట్టినజాడలే నిరోషించి తనవాతనిట్లనెను:- "ప్రజ్ఞాచక్షుస్వామీ! నేను బలుకు ఈకొంచెపు మాటలను వినుడు ఇంక మనకిద్దరకును కుదురదు."

దీర్ఘతముండిట్లడిగెను:- "ఏలకుదురదు? నాలో నేమి లోపమున్నది?"

గర్జించి ప్రద్వేషి యిట్లనెను:- "నీలో నన్నియును లోపములే. పురుషుడు స్త్రీకి భర్తగాఁ జెప్పఁబడినాఁడు; సీలకనఁగా నాతఁడాతని భార్యను, పిల్లలను భరణపోషణ మొనరించును నీవు నన్ను భరింపవలసియుండఁగా, పైఁగా నేనునిన్ను నిఁజము పుత్రులను భరింపవలసి వచ్చుచున్నది. పాలించుటచేతనే పురుషునకుఁ బతియను సంజ్ఞ కలిగినది. నీవు నన్నుఁ బాలించుటయును లేదు. భరించుటయును లేదు. కావున నీకిష్టమున్న చోటుకు వెడలిపొమ్ము నాకిష్టమువచ్చిన చోటు నకు నేను బోయెదను."

దీర్ఘతముండిట్లనెను:- 'అయితే, నీవొక పనినిఁ జేయుము నన్నునీవు ధనికుఁడగు క్షత్రియునికడకు గొనిపొమ్ము అతనికడనేను కొల్లగధనమును యాచించి తెచ్చినీకిచ్చెదను''

వ్యంగ్యస్వరమునఁ జేతులను త్రిప్పుచు, సైగలు చేయుచుఁ బ్రద్వేషి యిట్లనెను:- "నాకు నీధనము గివములతోఁ

పనిలేదు. ఆటవెలఁదులంతయును గొనిపోయినట్లు నీకష్టమున బట్టు కొని నేను రాజసభకు భిక్షమెత్తుకొనఁబోఁజాలను. ఇఁక నీకును నాకును గుదురదు. నీకిష్టమున్నచోటికి నీవుపొమ్ము, నాకిష్ట మున్నచోటికిఁ నేను బోయెదను."

దీర్ఘతముఁడును నేమియును దీసిపోయినవాఁడు కాఁడు. అతఁడును దపస్వియగు మునియే. అతనికిని గోపమువచ్చెను అతఁడిట్లనెను:- "నీవు నన్నిట్లు వదలిపోఁగలవా?"

ప్రద్వేషి యిట్లనెను:- "నీవు నన్నుఁ గొంటివా? నాకిష్ట మున్నచోటునకుఁ బోయెదను."

దీర్ఘతమ మహాముని యిట్లనెను:- "నీకు నీరూపము మీఁద మిక్కిలి అభిమానము కలదు. ఇంతవరకు నీకడ నుండి వచ్చునని నీవు తలఁచితివి కాఁబోలు. చూడుము. నేఁటినుండి నేనొక నియమము నేర్పఱచెదను. ద్విజపత్ని యేస్త్రీలోను మఱియొక భర్తనుగట్టుకొనకుండును గాక! ఆమె పతిజీవించినను జచ్చినను నాతనికి సంబంధించియే ఆమె యుండవలయును. అట్లుగాక అన్యథా ఆచరణ మొనర్చుచో నామెకు జగమున నిందకలుగుఁగాక!"

ప్రద్వేషి కోపము మిక్కుటించెను. ఆమె తన యువక పుత్రులతో నిట్లనెను:- "పిల్లలారా! నిష్ఫలుఁడగు ఈ మీ తండ్రినిఁబట్టుకొని గంగలో వదలిరండు."

ముని పుత్రులును నాయంధుని స్వభావమునకు ఖిన్ను లై యుండిరి. అందువలనఁ దల్లి చెప్పఁగానే వారాతనినిఁ బట్టుకొని పోయిరి. ఎంతైనను దండింపరాదా! అందువలన గంగలో నాతని ముంచలేదు కాని ఒక చిన్న నౌకయందాతని బంధించి శ్రావణ భాద్రపదములలోని నిండుగంగా ప్రవాహమందు ఆతని నిరాధారముగ వదలి యిట్లనిరి:- 'తండ్రీ! ఇక్కడను మీ యదృష్టమున్న చోటునకుఁ బొండు''

మునియంధుఁడు, జ్ఞాని ఏమియును మాటలాడక మెదలక నౌకలోఁ గూర్చుండెను. నౌక కొట్టుకొని పోవుచుఁ గాకెంతెఁ జాలదూరముగ బలియా సమీపమునకుఁ జేరుకొనెను. ప్రాతఃకాలమయ్యెను. ముని యేమియును మాటలాడలేదు ఆదేశమయమునకు సుతప్పుని సుతుఁడు బలి అచ్చటకు గంగాస్నానమునకై వచ్చెను మునినౌక రాజు సమీపమునుండియే పోవుచుండెను. నౌకపై పల్లెకారి లేకుండుటను గాంచెను, ఎవరో మనుష్యుఁడు దానిమీఁద బంధింపఁబడి యుండెను వెంటనే ఆతఁడు నౌకను బట్టుకొని, బంధింపఁబడిన మునిని విడిచిపుచ్చి యిట్లడిగెను:- "స్వామీ! మీరెవరు? ఈ నౌకయందు మిమ్మెవరు బాధించినారు?"

ముని యిట్లనెను:- "రాజా! నేను మహర్షియగు అంగిరసుని పౌత్రుఁడను. ఉతథ్యమహాముని పుత్రుఁడను. నన్ను

దీర్ఘతముఁడనుము. అజ్ఞానులగు నాపుత్రులు తమ తల్లి చెప్పఁగా నేనంధుఁడనని తిరస్కరించి, నన్నీ నౌకకు బంధించినీటిలో వదలి వైచిరి."

దీర్ఘతముని పరిచయమునుబొంది రాజు మిక్కిలి ఆనందించి వినయభావముతో నిట్లనెను:– "స్వామీ! మీరు గడచినదానిని మఱువవలెను. నేను మీకు సేవకుఁడను. మీరీ రాజ్యమును మీయదిగనే భావించి, యిచ్చట సుఖముగ నివసింపుఁడు."

ముని దీనినే కోరుకొనుచుండెను. రాజు ప్రార్థన నాతఁడంగీకరించి, అచ్చట బలిమహారాజుకడ సుఖముగ నుండెను. ముని రతికర్మయందు మిక్కిలి దక్షుఁడను సంగతి రాజునకుఁ దెలియఁగానే అతఁడిట్లు ప్రార్థించెను:– "మునివరా! నా కొఱకు మీరు సంతానోత్పన్నము గావింపవలయును."

ఇందు మునికి చిక్కేమున్నది? అతఁడిట్లనెను:– "మంచిది, రాజా! నేనీవిద్యలో దక్షుఁడను. సురభి పుత్రునివలన నేను గోధర్మశిక్షణమును బొందితిని."

రాజిట్లనెను:– "స్వామీ! దయచేసి గోధర్మమునిచ్చట నాచరింపకుఁడు. మనుష్యధర్మమే బాగుండును. నా రాణియందు మీరు గర్భాదాన మొనరింపుఁడు." ఈవిధముగ

మునిని యంగీకారము పొందఁగానే రాజు తన పతివ్రతయగు భార్యతో నిట్లనెను:- "వంశవృద్ధికొఱకు నీవు దీర్ఘతమ మహా మునికి సేవ సేయుము."

రాణి 'సరియె' నని యొప్పుకొనెనుగాని ఆమెకు రుచింపలేదు. ఆమె పూర్ణముగా ముని వృద్ధుఁడగుట యొకటియు, రెండవది అంధుఁడు. అతని శరీరము నల్లఁగాఁ గురూపముగ నుండెను. అందువలన నామె దాసీలలో నొకతెను మునికడకుఁ బంపెను. మునివరుఁడగు దీర్ఘతముఁడామెవలన కక్షీవంతాది పదుమూఁడు పుత్రులనుత్పన్నము కావించెను. ఆ పుత్రులను చూచి రాజు మునితో నిట్లనెను:- "స్వామీ! మీరు నా యీపుత్రులను నాకొసంగుఁడు."

ముని యిట్లనెను:- "రాజా! వీరు నీపుత్రులు కారు, నా పుత్రులు. నేను నాకొఱకు వీరినుత్పన్నము కావించితిని. మీ రాణి నేనంధుఁడనని నాకడకు రానేలేదు."

ఇదివినిరాజు మహారాణియగు సుదేష్ణకు నచ్చఁజెప్పి అంగీకరింపఁజేసెను. అంత ముని రాణిగర్భమునుండి పరమ యశస్వులగు అంగ, వంగ, కళింగ, పుండ్ర, సుహ్మ, ఆంధ్రులను రాజులను పరమ యశస్వులగు పుత్రుల నుత్పన్నము కావించెను. గర్భాధాన సమయమున నొకానొక సంఘటనము వలన ముని యీపుత్రులను క్షత్రియత్వమునుండి భ్రష్టులను గావించెను.

శౌనకుఁడిట్లనెను:- "సూతా! ఆ సంఘటనలేమి?"

సూతుఁడిట్లనెను:- స్వామీ! వినుఁడు. మీరుసాధు మహాత్ములరు ఈవిషయములు మీకెందులకు తెలియవు, ఈ ము నులమాయ విచిత్రమైనది. క్షణములో కష్టమును పొందెదరు. క్షణములోఁ దుష్టినిఁ బొందెదరు వారి స్వభావమిది. బలిమహా రాజునకు ఆఱుగురును క్షేత్రజపుత్రులైరని మాత్రము తెలి సికొనుఁడు వీరందఱుఁ దమతమ నామములతో దేశముల నేర్పఱచుకొనిరి. పెద్దవాఁడగు అంగుఁడు అంగ (బీహారు) దేశము నకు రాజయ్యెను. రెండవవాఁడగు వంగుఁడు వంగదేశమున కును, మూఁడవవాఁడగు కళింగుఁడు కళింగదేశమునకును రాజు లైరి. పుండ్రసుహ్మాంధ్రులును వారివారి పేర్లతో దేశములను బ్రసిద్ధి కావించిరి, అవియిప్పటికిఁ దూర్పుదిశయందు వాని నామములతోడనే విఖ్యాతినిఁ బొందియున్నవి. ఈ రాజులంద ఱును విశుద్ధ క్షత్రియులు కాక ఒక విశిష్టజాతివారైరి; ఇప్పుడు నేనీవంశములన్నిటిని వర్ణింపఁబూనుచో కథ చాల పెరుగఁ గలదు. కావున బలియొక్క కొడుకులలోఁ బెద్దవాఁడగు అంగుని వంశావళినిఁ జెప్పి అనువంశకథను సమాప్తి కావించె దను. అనంతరము యయాతియొక్క తృతీయపుత్రుఁడగు ద్రు హ్యుని వంశమునుగూర్చి చెప్పెదను."

శౌనకుఁడిట్లనెను:- "సూతా! ఇఁక తొందఱపడ వల యును. మేము శ్రీకృష్ణ చరిత్రమును వినవలయునని తహతహ లాడుచున్నాము. అంగునకుఁ బుత్రు లెవరు?"

సూతుఁడిట్లనెను:- "స్వామీ! వినుఁడు. బలిపుత్రుఁడు ఖనపానుఁడు. ఆతనికి దివిరథుఁడు, ఆతనికి ధర్మరథుఁడు, ధర్మ రథుని పుత్రుఁడు చిత్రరథుఁడు, ఈతనికింకొక పేరు రోమపా దుఁడు. ఆతనికి సంతానమేమియును లేదు అందువలన నయో ధ్యాధిపతియగు దశరథ మహారాజు తన కుమార్తెయగు శాంతయను నామెను రాజున కొసంగెను. రాజామెను ఋష్య శృంగుని కొసంగి పెండ్లి యొనర్చెను చాల మోసమొనర్చి రాజా మునిపుత్రునిఁ బిలిపించెను, ఆతనికి చతురంగుఁడను పుత్రుఁడుదయించెను. ఆతనికి........"

ఇదివిని శౌనకుఁడిట్లనెను:- "ఆఁ ఆఁ. సూతా! ఇప్పు డంత తొందఱకూడదనికాదు రోమపాదమహారాజు మునిపు త్రుఁడగు ఋష్యశృంగునెట్లు మోసగించి పిలిపించినాఁడు? దశరథ మహారాజు తన పుత్రిక నేలయొసంగినాఁడు? ఈప్రసం గమును స్పష్టముగఁ జెప్పవలయును."

సూతుఁడిట్లనెను:- "స్వామీ! నాకన్ని విధములను మఱచెను. విస్తార మొనర్చిన మీరు సంక్షేప మొనర్పుమను చుందురు. సంక్షేప మొనర్చిన గడ్డిని దఱిగినట్లు తలఁచుచున్నా

వంటివి దేవాంగనలవలె సౌందర్యవతులై అనేకమంది స్త్రీలను
కోరిక జూపుచుండెడియుండు, గృహస్థులైనవారి మన
స్సులోని భావములను వెలికితెచ్చును. ఈ శ్లోకములే
కాలక్రమేణ తెలిసికొనుట చాలకష్టము. ఒక్కొక్క శ్లో
కము - కష్టముగాను గంటలకొలది నిలిచిపోవును. ఏదైన
నాటకము వ్రాయుట చెప్పవచ్చును కద. మనయందుకు బా
ష్యముచే. ఋష్యశృంగ మహాముని కథ అత్యంతరోచకమును
సరసమును సుందరమును, శిక్షాప్రదమైనది. మీరు చెప్ప
మనిన దానినే చెప్పెదను, కావలసిన సంక్షిప్తముగ దానిని
సమాప్తి చేసెదను"

శౌనకుడిట్లనెను:— "అట్లు కాదు సూతా! అంత తొం
దరపడవలదు. మునివరుడగు ఋష్యశృంగుని కథనిప్పుడు మాకు
చెప్పుము. రాజాతని మోహగించి యేవిధముగ వనమునుండి
తెచ్చినాడు? తనకు ప్రియమైనదియును, గారాబుతనయ
యును, సుకుమారియు నగు పుత్రికను ఋషికి వన
వాసియగు మునికేల నిచ్చి వివాహమొనర్చినాడు?"

ఉగ్రశ్రవ సూతుడిట్లనెను:- "ఓయీ స్వామీ! ఇప్పుడు
మీకు నేనన్ని విషయములను చెప్పెదను మీరేకాగ్ర చిత్తు
లై వినుడు."

రోమపాద మహారాజు

(౬౯౨)

శ్లో॥ సుతో ధర్మరథోయస్య జజ్ఞే చిత్రరథోఽప్రజాః॥
రోమపాద ఇతి ఖ్యాతస్తస్మై దశరథః సఖా॥

శ్రీభాగ. ౯ స్కం. ౨౩ అ. ౬ శ్లో॥

“వ...... సుధీరునకు సత్యరథుండు సత్యరథునికి దివిరథుండు దివిరథునికి ధర్మరథుండు ధర్మరథునకుఁ జిత్రరథుండుఁబుట్టిరాచిత్రరథుండు రోమపాదుండు నాఁబఱఁగె’

శ్రీమదాంధ్ర భాగవతము.

అధికోపకరణములచే ధనైశ్వర్యములు పెరుగవు ఎవని కెట్టి భావనయుండునో అట్టి ఫలమేలభించును. ఒకపూర్వగాధ కలదు ఒకానొకరాజు వేటకై వనమునకుఁబోయెను. అచ్చట అతనికి బాగుగా దప్పిక కలిగెను. సేవకులిట్లనిరి:- “మహారాజా! ఇచ్చటకు సమీపముననే మనరాజ్యమునకు సంబంధించిన దానిమ్మ వనముకలదు. దానిలోనికి దయచేయుఁడు, ఇది వినఁగానే రాజచ్చటికిఁబోయెను, మంత్రియును వెంటనుండెను చూడఁగా వనము చాలపెద్దదిగనుండెను. వేయిమంది తోటమాలులు దానిలోఁ బనిచేయుచుండిరి. రాజునకత్యధికమున దప్పికవైచెను. అతఁడతిశీఘ్రముగ జలమును దెమ్మనెను.

వెంటనే ఒక తోటమాలి సమీపముననున్న చెట్టునుండి ఒక దానిమ్మపండును గోసి, దాని రసమును పిండెను. ఒక పాత్ర నిండెను. రాజు త్రాగెను. రసము మిక్కిలి మధురముగ నుండెను. రాజునకు మిక్కిలి ఆనందము కలిగెను. 'ఇచ్చటి ఫలములెచ్చటికిఁ బోవు'నని రాజడుగుటకుఁ బ్రారంభించెను. తోటమాలి యిట్లనెను:— "మహారాజా! ఇచ్చటనుండి రాజ్యమునందలి దేవాలయములకు బోవును; నైవేద్యమైన తరువాత బ్రాహ్మణులకును, మిగిలినవారి కడకును బ్రసాదరూపమునఁ బంపఁబడును."

రాజిట్లడిగెను:— "ఇచ్చట పనిచేయు తోటమాలు లెందఱు?"

తోటమాలియిట్లనెను:— "మహారాజా! మేమందరమును వేయిమందిమి."

రాజు మరలనడిగెను:— "చెట్లన్నియునెన్ని?" వేయి చెట్లని సమాధానము వచ్చెను. ఒక్కచెట్టు పోషణమును నొక్కతోటమాలి చేయుచుండును."

రాజిట్లనెను:— "ఒక్కచెట్టునకొక తోటమాలితో పని యేమున్నది? ఒక్కఁడు బాగుగాఁబదిచెట్లకు పోషణముచేయఁ గలఁడు తొమ్మిదివందల మందినిఁదీసివేయుఁడు" మంత్రి వెం

టనే తొమ్మిదివందల మందినిఁ దీసివైచెను. రాజు వెడలి
పోయెను.

కొన్నాళ్లైన తరువాత మరల రాజు తోటలోనికిఁబో
యెను. మరల నాతఁడు త్రాగుటకు రసము నడిగెను. ఆ
ముసలి తోటమాలియే యిప్పుడు పది దానిమ్మపండ్లను గోసి
తెచ్చెను. వాని రసమును బిండినను పాత్రము నిండలేదు.
రాజాశ్చర్యచకితుఁడై యిట్లడిగెను:— "ఇదియేమి? నాఁడొకే దా
నిమ్మపండునకు పాత్రనిండినది. ఇప్పుడు పదిపండ్లను బిండినను
పాత్రనిండలేదు. ఎందువలననో" వృద్ధతోటమాలి యిట్లనెను:
"ప్రభూ! ఉష్ణత్వమువలన రసమింకిపోయినది." రాజిట్లనెను:—
"ఇప్పుడంత యెండగాలేదే?" మాలియిట్లనెను:— "ప్రభూ!
అపరాధమును క్షమింపుడు నాయొక్క వేడిమిచే రసమింకునది.
మీరు తొలగించిన తొమ్మిదివందలమంది తోటమాలుల
ఆజీవికను దీసివైచితిరి. వారి పిల్లల ఆఁకలిగోడుచే నీరసమింకి
నది" రాజునకుఁ దనపొరపాటు తెలిసెను. వెంటనే అతఁడు
వారివారి పనులలో వారిని నియమించెను.

ఈకథ పురాతనమైనదైనను, ప్రత్యక్షసత్యముకలదు.
అయినను, అనాఁటి గ్రామములు నేఁటి రాజుల ధనమునకు
లెక్కలేకలేదు. రాజులు వారి ధనమంతయు కనుఁగొనఁజాల
నంతగ దానపుణ్యములొసఁగుచుందురు నేఁడు మాఱుగ్రామ

ముఖ్యగల భూమిపతులైనను సరిగా నిర్వర్తించుటకు కష్టపడు
చున్నది. ఋష్యశృంగ అదివేరాని యిచ్చట చెప్పెను. కనుక
నిర్వర్తించెదను [illegible] నిర్వహించెదను.
ఋష్యశృంగుని భగవానాశ్రమములో కన్యలను
పోదని చెప్పెను తన తండ్రి పాదములను పోదను. అతడు
శాస్త్రములు పఠించినవాడికి విద్యాసము. అప్పటికి [illegible].
వేద, వ్యాక. గురు. భగవానులయందు విద్యాభ్యాసముండి శాస్త్ర
మొదలగువాటిని నేర్చుకొని వెంటనే కాక
నేనై సమస్త కోరికలను నెరవేర్చును.

సూతుడిట్లనెను:— "మునులారా! నేననువంశ మహా
రాజగు బలి వంశమును గూర్చి చెప్పుచుండగా అనగా
రో మ పా దు ని వ ర్త మ వర్ణించితిని యిప్పుడు నేను
రో మ పా ద మహారాజు కథను చెప్పెదను. ఈతని కథలో
ఋష్యశృంగ మహర్షి కథయును రాగలదు."

రోమపాదుడంగ దేశాధిపతి. అతడు ధర్మపూర్వక
ముగ భూమిని బరిపాలించుచుండెను. అంగదేశము మిక్కిలి
సమృద్ధిశాలియగు దేశము. రాజు ధర్మాత్ముడు. అతని కపా
రమగు నైశ్వర్యముకలదు. అతని కోశము ధన రత్నములచే
సదా నిండియుండును. మంత్రులాతని కనుకూలురు న్యాయ
ప్రియులును. ప్రజలాతని దండించిరి పాలించుచుండుటచే అతడు
మును వారిని దత్తు ధర్మశాసనము చేత ప్రత్యేకముగ బాలించు

చుండెడువాఁడు. రాజునకు సమస్తసుఖములును గలవు. కాని:
అతనికిఁ బుత్రులులేరు. అందువలన నాతఁడు దుఃఖముతో
నుండెను. యయాతి శాపముచే తన, దీర్ఘతమ మహాముని
క్రోధముచేతను నీతనికి శుద్ధ క్షత్రియులతో సంబంధములేకుం
డెను. అయినను నీతఁడు రాజే. వీనికి సూత సంజ్ఞ వచ్చినది.
అయోధ్యారాజ్యపు సరిహద్దు, ఈ రాజ్యపు సరిహద్దు కలిసి
యుండెను. ఆదినములలో నయోధ్యను దశరథ మహారాజు
పాలించుచుండెను. ఈతనికి దశరథునకును మిక్కిలి మైత్రి.
పరస్పరమత్యధికముగఁ బ్రేమించుకొనుచుండిరి దశరథ మహా
రాజునకును బుత్రులులేరు ఆతఁడు తన మిత్రుఁడగు నీ సూత
రాజగు రోమపాదునితో నిట్లనెను:— "నాకేసంతానము కలిగి
నను దాని నేను నీకొసంగెదను."

దైవికముగ దశరథుని యుపపత్నివలన నొక కూఁతురు
పుట్టెను. ఆకన్యక మిక్కిలిసుందరి. దేవకన్యలును నామెరూప
మునుగాంచి లజ్జించుచుండురు. మహారాజు తన ప్రతిజ్ఞాను
సారముగ నాకన్యకను రోమపాదు(చిత్రరథు)న కిచ్చివైచెను.
మహారాజ భవనమునందాకన్యక శుక్లపక్ష సుధాకరునివలె దిన
దిన ప్రవర్ధమాన మగుచుండెను. రాజకుమారి మిక్కిలి సుకు
మారి, శాంత. అందువలనఁ దల్లిదండ్రులామెను శాంతియను
నామమిడిరి. క్రమక్రమముగ శాంత యువావస్థనొఁ బడా

ప్నానా మొనర్చెను. మహారాజు మీ కనురూపుఁడగు వరునికై
వెదకుచుండెను.

ఆసమయమునందే ఒక దుర్ఘటన జరిగెను. రాజు లోభ
విశేషముచే బ్రాహ్మణులతో నబద్ధమును జెప్పెను. అతని ధర్మశ్రద్ధ
వల్ల శిథిలమయ్యెను. బ్రాహ్మణులు కుపితులై ఆతనిరాజ్యమునుండి
లేచిపోయిరి. ఈయపరాధముచే దైవము వర్షమును కురిపించ
కుండెను. రాజ్యమంతటను కఱవు వ్యాపించెను. వృష్టిలేకపోవు
టచేఁ జెట్లును నాకులును ఎండిపోయెను. పృథివియంతయు నొకసారిగా
నాపివైచెను. రాజునకు మిక్కిలి చింతకలిగెను. ఆతఁడు తన
మంత్రులను, వేదజ్ఞులగు బ్రాహ్మణులను బిలిచి యిట్లనెను:-
"దేశమందతివృష్టి, అనావృష్టులు శాసకుని పాపముచేత నేకలు
గును. నా రాజ్యములోఁ జినుకైనఁ బడకుండుటకు నావలన
నేమి పాపము సంభవించినది?"

అంత బ్రాహ్మణులిట్లనిరి:- "రాజా! నీవలన లోభ
ముచే బ్రాహ్మణుల యెడల నపరాధము సంభవించినది. నీవు
నిజమగు హృదయముతో నీపాపమునకుఁ బ్రాయశ్చిత్త మొన
ర్చుకొని, బ్రాహ్మణులను క్షమింపవేఁడినచో నింద్రుఁడు నీ
రాజ్యమందు వర్షము కలిగించును. శృంగిమహాముని నీరాజ్య
ములోనికి వచ్చినచో నిశ్చయముగనే నీరాజ్యమందు వర్షము
కురియఁగలదు"

రాజిట్లడిగెను:– "బ్రాహ్మణులారా! మునికుమారుఁడగు ఋష్యశృంగునిలో నాతఁడు రాఁగానే వర్షించుటకు నీతనిలో నేమి యుపాయము కలదు?"

బ్రాహ్మణులిట్లనిరి:– "రాజా! ఈసమయమున ఋష్యశృంగుని తపస్సు సర్వోత్కృష్టమైనది. నేఁటివఱకాతఁడు స్త్రీజనాకృతినైనఁ జూడలేదు ఆతఁడు గంగాజలమువలె విశుద్ధుఁడు. సాంసారిక విషయముల నాతఁడెఱుఁగనే యెఱుఁగఁడు అతని నెట్లైన నీరాజ్యములోనికి బిలిపించి, సర్వశ్రేష్ఠ సుందరియగు నీకూఁతురునిచ్చి వివాహ మొనర్చినచో నీకు గొప్ప అభ్యుదయము కలుగఁగలదు. ఆతఁడు రాఁగానే వర్షము కురియఁగలదు. ఇంతేకాదు. నీకు పుత్రుఁడుకూడ కలుగఁగలఁడు. నీకీర్తి దిగ్దిగంతముల వ్యాపింపఁగలదు."

ఇది వినఁగానే రాజునకు మిక్కిలి ఆనందము కలిగెను. ఆతఁడు తన యపరాధమునకై హృదయమునఁ బశ్చాత్తాప మునొందెను బ్రాహ్మణుల పాదములపైఁబడి క్షమింప వేఁడుకొనెను. బ్రాహ్మణులు ప్రసన్నులు కాఁగానే అందఱును మరలఁదిరిగివచ్చిరి. ఇప్పుడు రాజునకు ఋష్యశృంగుఁడు తన భవనములోనికెట్లు వచ్చునాయను చింతతప్ప వేఱులేకుండెను.

ఒకసారి ఆతఁడు గొప్పగొప్ప విద్వాంసుల సభ నొక దానిఁ గావించెను, దానిలో ఋష్యశృంగుఁడే యుపాయ

ముచేఁ దనరాజ్యములోనికిఁ గొనిరావచ్చునను ప్రస్తావము
వచ్చెను. వారిమీఁదఁ గొందఱొక విధముగను మఱికొందఱు
వేఱొక విధముగను జెప్పఁదొడంగిరి. చాలమంది యిట్లనిరి:-
"ఆతఁడిచ్చటికి వచ్చుట అసంభవము. ఆతని తండ్రి ఆతని
నెచ్చటికిఁ బోనీయఁడు. ఆతఁడు నేఁటివఱకు స్త్రీనేమాత్ర
తేము ఆతని తండ్రి మహారణ్యమున నివసించుచున్నాఁడు.
ఆతఁడు తన పుత్రుని స్త్రీదర్శనమెన్నఁడును జేయనీయఁడు.
ఒకవేళ స్త్రీనిఁజూచినచో నామాయలో బడిపోవునని ఆతని
భయము."

ఈవిషయమున గొప్పగొప్ప విద్వాంసులతోఁబనిలేదు,
శాస్త్రజ్ఞులతోఁబనిలేదు, నీతినిపుణులవసరములేదు, గుణవంతు
లతోఁబనిలేదు ఈపనిఁ గామప్రవీణులు మనోహారిణులగు
కామినులే చేయఁగలరు" ఇట్లాలోచించుకొని యాతఁడు
విద్వాంసులను వీడ్కొలిపి. మిక్కిలి సుందరయువతులును,
రూపగర్వితలగు వారాంగనలను బిలిపించెను. వారి సమ్ముఖ
మున నాతఁడు తన ప్రస్తావమును బ్రస్తావించెను. అన్నిటిని
విని వారు మిక్కిలి భయభీతులై చేతులు జోడించుకొని యిట్ల
నిరి:- "అన్నదాతా! మమ్ములను క్షమింపవలయును. మీరు
మాకెంతటి కఠినాతికఠిన కార్యమునైన జెప్పుఁడు, ఎట్టిదండన
నైనను గావింపుఁడు కాని ఋష్యశృంగునితండ్రియగు విభాండ
కుని సమీపమునకు మమ్ములను బంపకుఁడు. మేమాఉగ్రస్వ

ఘోరమైన మహర్షి ఖ్యాతిని వినియుంటిమి. మాకాతని తపస్తే జమంతయుఁ దెలియును, అతఁడు స్త్రీలనినఁ గంటగించుకొను నని యును వినియుంటిమి. తన పుత్త్రునింతవఱకే స్త్రీనిఁజూడ నీయలేదు. అతఁడీ సంబంధమునఁ జాల సతర్కముగ నుండును అతనికి మాపనిఁ దెలిసినచో మాకు శాపమొసఁగి భస్మ మొనర్పఁగలఁడు.''

ఈ కార్యములో నందఱును నసమర్థులమని తేల్చి చెప్పిన తరువాత వారిలో నొకముసలి వేశ్య తనకన్నుల నగురవేయుచు కృత్రిమములను గల్లనెంతు ఱేకలను దనచేతితో గీసుకొనుచు నిట్లనెను:- "మహారాజా! నాకు నింకుబహుమానము లభించుచో నీకార్యమొనర్పఁగలను.''

రాజిట్లనెను:- "నీవు మునిపుత్త్రునిచ్చటికిఁ దీసికొని రమ్ము. నేను నీకు యథేష్టముగ ధనమొసంగెదను ''

ఆ వేశ్యయిట్లనెను:- "మంచిది. మహారాజా! నేను ఋషి పుత్త్రునిచ్చటికి నవశ్యము తీసికొని వచ్చెదను. నాకు బహు సుందరమగు నొక నౌక దానినిఁ దెప్పింపుఁడు. రాజు గొప్పది యును, నత్యంతసుందరమైనదగు నొకనౌకను దెప్పించెను. వృద్ధ వేశ్య దానినత్యంతకౌశలముతో నలంకరించెను. దానియందు మంచిమంచి పుష్పములను, పుష్పగుచ్ఛములను నలంక రించెను. లతావితానముల నేర్పఱచెను. వివిధచిత్రములు నేర్ప

ఆచెను. ఆ వేశ్యకు నయనాకర్షకలిగి అత్యంతసుందరియగు కన్యక కలదు. ఆమె గాన, వాద్య, నృత్యములందత్యంత నిపుణ. ఆమెతో సమానమగు సుందరియగు వేశ్య లేదు. తన యీ పిల్లతోఁబాటుగా నేనెనిమిదిమంది వేశ్యలను దీసికొని, ఆవశ్యక సామగ్రిని, సహచారిణులను గైకొని మునిపుత్రుని వశపరచుకొనుటకు బయలుదేరెను."

ఇదివిని శౌనకుఁడిట్లడిగెను:- "సూతా! ఈ ఋష్యశృంగమహాముని యెవని పుత్రుఁడు? అతఁడు తన జీవితములో నెన్నడును స్త్రీని జూడనే లేదని చెప్పితివి. అదెట్లు సంభవము కాఁగలదు? పురుషుఁడు స్త్రీ యుదరమునుండియే కదా పుట్టి యుండవలయును. అట్టియెడ నాతఁడు స్త్రీని జూడకెట్లుండఁ గలఁడు? అతఁడు తల్లిపాలను త్రావి యుండవలయునుగదా!"

అంతసూతుఁడిట్లనెను:- "స్వామీ! ఋష్యశృంగమహాముని విభాండకుని పుత్రుఁడు. అతఁడు స్త్రీగర్భమునుండి పుట్టలేదు. అతఁడు హరిణీగర్భమునుండి పుట్టినాఁడు. తన పుత్రున కెన్నడును స్త్రీదర్శనము కాఁగూడదని అతఁడు సదా జాగ్రత్తగా నుండెడివాఁడు. ఈతఁడు సాంసారిక విషయ భోగములకు దూరముగ నుండవలయునని ఆతనిఆశయము. కాని, స్వామీ! అదెట్లు సంభవము కాఁగలదు? స్త్రీ పురుషులందు బరస్పరము స్వాభావిక ఆకర్షణముకలదు. ఇది మనుష్యకృత

మగు నాకర్షణముకాదు, దైవకృతము, బ్రహ్మమొదట పురు
షులనే సృష్టించెను. అప్పుడు మానసిక సృష్టియే జరుగుచుం
డెడిది. బ్రహ్మ చాలమంది పుత్రులను బుట్టించెను. ఆతఁడంద
ఱకిట్లాజ్ఞాపించెను:- "వివాహంబులను సృష్టిని వృద్ధిచేయుఁడు"
కాని; కారణము లేక యెవరీజంజాటములోఁ బడగలరు? సృష్టి
వృద్ధియం దెవరికిని రుచికలుగలేదు. ఎవరికిని నచ్చలేదు అంద
ఱును కూర్చుండి రామరామ యని జపించుకొనుచుండిరి.
బ్రహ్మ అందఱను బుజ్జగించుచు నుపదేశించెను, పితృభక్తిని
గూర్చి చెప్పెను కాని అంతయును వ్యర్థమయ్యెను. అంతనా
తఁడు చింతలోఁబడిపోయెను. అప్పుడు భగవంతుని శరణువేఁ
డెను భగవానుఁడు తనమాయచే నొకబ్రహ్మను రెండు బ్ర
హ్మలుగ నొనర్చెను. అందులో నొకభాగమునుండి స్త్రీ య
య్యెను. ఆమెను జూడఁగనే అందఱకును వివాహమాడు నిచ్ఛ
జనించెను. ఇఁకఁజెప్పకయే సృష్టివృద్ధికాఁజొచ్చెను. భగవ
త్కృపా పాత్రులెవరో ఒకరు దీనినుండి తప్పించుకొనఁగలరు.
కాకున్నఁ బ్రాణి మాత్రునకీయాకర్షణము కలుగును. అప్పుడు
బ్రహ్మయైనను నాతనివాపఁజాలఁడు. ఒక్కనారాయణ ఋషి
తప్ప యీయాకర్షణమును దప్పించుకొనిన వారెవరు? నరుని
చిత్తమును జంచలమయ్యెను. హరిగురు కటాక్షము కలిగి.
బయటపడవలయునను నిచ్ఛ గలవాఁడే దీనినుండి బయటపడఁ
గలఁడు. కాకున్న మునులారా! ఏదికలదో అదియేయగును.

ఇప్పుడు మీతో నేమి చెప్పఁగలను? ఏకాంతమున యువకుని గాంచి యువతియు, యువతిని గాంచి యువకుఁడును దమ్ముఁదాము మఱచిపోవుచుందురు. ప్రతిజ్ఞలన్నియును శిథిలములై పోవును''

ఇదివిని శౌనకుఁడిట్లనెను:– ''అయితే సూతా! ఇఁకఁ దరువాత కథను చెప్పుము. ఋష్యశృంగ మహాముని జన్మము హరిణీ ఉదరమునుండి యెట్లైనది? హరిణినుండి పురుషబాలకుఁడుత్పన్నుఁడగుట యసంభవము. అతఁడు విభాండకముని పుత్రుఁడని యెట్లుపిలువఁబడినాడు? ఆవృద్ధవేశ్య వనమునకుఁ బోయి యేమిచేసినది? ఈవిషయములన్నిటిని వినుటకు నాకు కుతూహలముగా నున్నది.''

అంతసూతుఁడిట్లనెను:– ''స్వామీ! ప్రపంచములో నసంభవమనునదేదియును లేదు. క్షుద్రులే భగవన్మాయాశక్తిఁ దెలిసికొనక వారిబుద్ధికి వచ్చినట్లసంభవ మనుచుందురు. భగవన్మాయలో సమస్తమును సంభవమే. గోకర్ణుఁడు గోగర్భమునుండి పుట్టెగాఁడు. వ్యాసునితల్లి, సత్యవతి చేఁపకడుపునుండి పుట్టినది. కృపుఁడు, కృపిపీలనుండి యుద్భవించిరి. అగస్త్యుఁడును వశిష్ఠుఁడును ఘటమునుండి యుత్పన్నమైరి. ద్రోణాచార్యుఁడు యజ్ఞముయొక్క ఒక్క ద్రోణమను పాత్రిమునుండి యుద్భవించినాఁడు. ఒక్కటికాదు ఇట్టి యుదాహ

రణములనంఖ్యాకములుగఁగలవు. ఇప్పుడును నచ్చటచ్చట నిక్షిపితవఁబడుచున్నవి. అమోఘవీర్యులగు ఋషులవీర్యమెన్నటికిని వ్యర్థముకాదు. అవియెచ్చటఁబడిన నచ్చట సార్థకము కాఁగలదు. సరియే, నేను మీకు ఋష్యశృంగ మహాముని యుత్పత్తి కథను జెప్పి, తరువాత నావేశ్యామాయను గూర్చి చెప్పెదను. మీరీ సరస, శిక్షాప్రదమగు నుపాఖ్యానమును సావధానముగ వినుటకుఁగృప యుంచుఁడు.

ఋష్యశృంగముని – వేశ్యాపుత్రి

(౬౯౯)

శ్లో|| శాంతాం స్వకన్యాం ప్రాయచ్ఛదృష్యశృంగ ఉవాహ తామ్।
దేవేఽవర్షతి యం రామా ఆనిన్యుర్హరిణీసుతమ్।

శ్రీభాగ. ౯ స్క. ౨౩ అ. ౮ శ్లో||

క|| సంతతి లేని కతంబునఁ
జింతించుచు నుండ నతని చెలికాఁడగు ధీ
మంతుఁడు దశరథుఁడతనికి
సంతతిగానిచ్చె నాత్మజను శాంతాఖ్యన్.

శ్రీమదాంధ్ర భాగవతము.

అజ్ఞానమందు త్యాగముండదు. నేను సాంసారిక విషయములనుండి కన్నులను మూసికొందును. అవి నన్ను బలవంతముగ నవియేమిచేయఁగలవని యనుచుండువారు కలరు. నీవు బయటి విషయములను జూడవుకాని సాంసారిక భోగవాసనలతోఁ గూడిన లోపలివిషయముల నెట్లు త్రోసివేయఁగలవు? మనస్సు నిర్విషయము కానంతవఱకు, భోగవాసనక్షయము కానంతవఱకు కన్నులనెంతగా మూసుకొన్నను ప్రయోజనము లేదు. ఉండునదా భూతములచే నేర్పడిన ప్రపంచమందు

“బయటనుంచిన మనస్సు చంచలమగుచుండును, చిత్తమటు నిలుకడకు వచ్చుచుండును. నేను జలములో మునిఁగి సమాధిస్థుఁడ నయ్యెదను అచ్చట శబ్దములేవియును వినఁబడవు. ఆకర్షణ రూపములు చూచుటకుఁ గనబడవు.” అని సౌభరి మహాముని యనుకొనెను. యిట్లాలోచించు సౌభరి యమునానదీజలము లందు సమాధిస్థుఁడయ్యెను. సమాధికైనను నెప్పుడో యొక ప్పుడవసానముండును. ఒకదినమున సమాధి తెలియఁగానే దృష్టి వెంటనే ఒక మకరముపైఁ బడెను. అది తన భార్యాబిడ్డలతో విహారమొనర్చుటను గాంచఁగానే గృహస్థు కావలయునను వాసన ముని మనమున జాగృతినిఁ జెందెను. ఆతఁడు వెంటనే జలములనుండి వచ్చి, యేఁబదిమందిని వివాహమాడి. అయిదు వేలమంది పుత్త్రులను గనెను. ఇంతకు సారాంశమేమనఁగా లోపలవాసనలున్నచో నొకప్పుడు కాకున్న నింకొకప్పుడైనను బయటపడితీరును సంసారములో నుండిన నెప్పుడో ఒకప్పుడు విషయసంసర్గముండితీరును. పైకి కన్నులు మూసుకొనుటచేత ధనుర్బాణములను ధరించిన వేటగానినిఁగాంచి నిప్పుకోడి (ఉష్ట్ర పక్షి) ఇసుకలోఁ దలను దాచుకొన్నట్లుండును. “నేను వానిఁ జూచుటలేదుకదా యని అది యనుకొనుచుండును. కాని తాను జూచుకున్నను కన్నవారు జూచుచున్నారను సంగతి దానికిఁ దెలియదు చాలమంది అభిమానము గలవారు నేను వీనినిఁ గనిపెట్టుకొని యుందును, దీనిని విచలితము కానీయను” అను

చుండును. ఇతరులసంగతి వదలించి ముందు తనసంగతిఁ జూడ
కొనవలయును. తాను తన మనస్సును వశమొనర్చు కొనలేని
వాఁడు అవసరము వచ్చినప్పుడు బాహ్యప్రవాహశక్తులకు ఉత్త
రదాయిత్వమెట్లు వహింపఁగలఁడు? నివృత్తిమార్గము సర్వ శ్రేష్ఠ
మైనదనుట నిర్వివాదవిషయము. ముందుగా గుడ్డను బురదలో
ముంచుటయును తరువాత క్షారములతో దానికి తెలుపు కావిం
చుకొనుటయును బుద్ధిమంతులయొక్క లక్షణముకాదు. ముం
దుగా బురదకానీయకుండుటయే శ్రేష్ఠమగువిషయము. కాని
మనము బురదమార్గమున వెళ్లవలసి వచ్చినపుడు బురదకాక
తప్పదు అదివినకేత అందువలన ఋషులు ప్రవృత్తి మార్గ
మును సుక్షేత్రమగు కోటయని చెప్పిరి. ముందుగా గృహస్థాశ్ర
మమునుండి విషయానుభవమొనర్చుము తరువాత మెల్ల మె
ల్లఁగా దానినుండి యుపరమింపవలయును. ముందుగా దాని
అనిత్యతను, క్షణభంగురతను గూర్చి అనుభవింపవలెను. తరు
వాత నన్నిటినుండి విరక్తుఁడు కావలయును. దీనిఁ గ్రమమార్గ
మందురు. ఇదియే రాజపథము. ఇదియే విఘ్నబాధారహిత
మగు మార్గము విషయానుభవ మొనర్పక, క్షణికావేశమున
నివసింపలననైన నుత్తేజితులై వైరాగ్యధారణ మొనర్చిన
వారిలోఁ జాలమంది పతనమగుటను గాంచుచున్నాము. కావున
విశుద్ధనివృత్తిమార్గమున కేకొలఁదిమందియో అధికారులగు
చున్నారు. గొప్పగొప్ప ఋషులును మహాత్ములును ప్రవృత్తి

మార్గము స్వీకరించిరి. అందువలనవారు ధర్మముగ వేదవిధి ననుసరించి కార్యగ్రహణ మొనర్చిరి. ఈవిషయమున మిథ్యా పాఠమును గావించినవారు సాధారణముగ జారిపోవుచుండు టను గాంచుచున్నాము.

సూతుఁడిట్లనెను:- "మునులారా! నేను ముందుగా మీకు ఋష్యశృంగమహాముని ఉత్పత్తికథను జెప్పి, ఆవేశ్య యొక్క మోహన కార్యకథను జెప్పెదను.

కశ్యపప్రజాపతికి విభాండకుఁడను నొక పుత్రుఁడుం డెను. అతఁడు గొప్ప త్యాగి, తపస్వి, సంయమి, స్వాధ్యాయ పరాయణుఁడు. విశ్వామిత్రుఁడు తపస్సుజేసిన సిద్ధాశ్రమ మందే అతఁడు నివసించుచుండెను. అతని తపస్సునకు సర్వ త్రా ఖ్యాతికలదు. అతఁడొక విశాల సరోవరమున నిలుచుండి సూర్యుఁడు తనవీపువైపునకు వచ్చువఱకు తపస్సు చేయుచుం డెడివాఁడు. సరోవరము మంచిచక్కనిది, సువిస్తృతమైనది. దానియందు నానావిధములగు కమలములు వికసించియుండును దేవతలు, సిద్ధులు, చారణులు దానిలో స్నానముచేయవచ్చు చుందురు.

ఒకసారి ముని యెండకాలములో నదేసరోవరమందు నిలుచుండి తపమొనర్చుచుండెను సూర్యుఁడి నెత్తిమీఁదకు వచ్చుచుండెను. నిలుచుండి నిలుచుండి ముని యలసిపోయెను,

శరీరమంతయున్ను వ్యాపించెను. సూర్యుఁడు పూర్ణకళలతోఁ దహించుచుండెను. సరిగా నాసమయముననే స్వర్గమున నప్సరశ్రేష్ఠ సుందరియగు నూర్వశి స్నానార్థమై అచ్చటకు వచ్చియుండెను. అనుపమ రూపలావణ్యయుక్తయగు నాస్త్రీయల లనుగాంచఁగానే మునిమనస్సు విచలితమయ్యెను. అతఁడెంతో ప్రయత్నమొనర్చి, దృష్టినాపైనుండి మరలింపఁ జూచెను గాని ఆమెలోనున్న సౌందర్యాధిక్యతనుబట్టి అతఁడు తన ప్రయత్నమున విఫలుఁడయ్యెను. అతఁడు తదేకదృష్టితో నా రూపరాశిని, సౌందర్యమునకు సాకారప్రతిమను, మాధుర్య మనోహరమూర్తి నట్లే చూచుచు నిలుచుండెను. అతనికిఁ దెలియకయే అతని వీర్యము స్ఖలితమయ్యెను. ఆసమయమున నా యాశ్రమములోని పెంపుడుజింక అచ్చటికి నీరు త్రాగెను. నీటితోఁబాటుగా నాయమోఘ వీర్యమునుకూడ త్రాగెను. దానికి గర్భము నిలిచెను. దాని కడుపునుండియే మహాముని యగు ఋష్యశృంగుఁడుదయించెను మృగీగర్భమునుండి యుదయించుటచే నాతని శిరస్సుమీఁద నొకకొమ్ము పుట్టెను. విభాండక మహర్షి ఆబాలకునిఁ బాలనపోషణ మొనర్చుచుండెను.”

అంత శౌనకుఁడిట్లడిగెను:- “సూతా! ఇంతటి గొప్ప మహర్షియొక్క వీర్యము ఊర్వశీదర్శన మాత్రముచేతనే స్ఖలితమెట్లైనది? ఒకానొక హరిణి మహామునియొక్క అమోఘవీర్యమును నుదరమున ధరించు సమర్థత యెట్లుకలిగినది?”

ఆ భక్తురాలిట్లనెను:– "స్వామీ! భగవత్స్వరూపమెట్లుండఁ
జేయఁగలరా? భగవత్స్వరూపమెట్లున్నదో అట్టి నటనయే నటించుచు,
ఈమెయిప్పుడు నారాయణునిగా పూర్వకాలమునందొక దేవకన్య,
ఒక బ్రహ్మర్షి యెదుట నాట్యము గజ్జలఁ గట్టి వేయుచు ఆ చిత్ర
విన్యాసములతో, నటనాగ భగవత్స్వరూపములతో నీ మెచ్చునట్లాడుచుండెను
... తాండవయమునుఁ గాంచి లోకపితామహుఁ
డగు బ్రహ్మకుఁ గోపము వచ్చెను. అతఁడు దానిని "నీవు మర్త్య
లోకమున మానవిగా జన్మింతువు" అని శపించెను."

ఆమె యెంతో అనునయవినయములు చూపఁగా
బ్రహ్మ యిట్లనెను:– "మంచిది. నా శాపము వ్యర్థము కాదు!
నీవు మానవివి కావలసినదే. కాని నీయుదరమునుండి ఋషిపు
త్రుఁడుదయించిన తరువాత నీవు శాపవిముక్తినిఁ బొందఁగలవు."

ఇది వినఁగానే దానికి సంతోషము కలిగెను. ఆ దేవ
కన్యకయే యిప్పుడిక్కడ పుట్టి మానవియయ్యెను. అదియాము న్యా
యమునే అవలంబించుచుఁ బవిత్ర గడ్డినుండియే తన శాపా
వధికాలమును ప్రతీక్షించుచుండెను. ఒకదినమున నూర్ధ్వపు అచ్చ
టినుండి పోవుచుండెను. తన సఖి మానవి సమీపమున నుండుటచు
గాంచఁగానే ఆమెపై నీ మెకు దయకలిగెను. ఆమె యుదరము
లోనికి చూచి ఆశ్రమము చేసుకొన్నట్లు యోగము చూపించుచు
నారదు అనఘునకునే ఆమెసమ్ముఖమునఁ దపస్సు చేయుచుఁ

గర్భవసుతుండగు విభాండకమహర్షి కనఁబడెను ఆమె లజ్జా
భావమును ప్రదర్శించుచు సరోవర సమీపమునకుఁ బోయెను.
ఆమె స్నానమను నెపమున వస్త్రముల దీసి సమస్తాంగములను
నిరావృతము కావించెను. విధివిధానము, భవితవ్యతా ప్రాబ
ల్యమున ముని దృష్టి దానిపైఁబడి, అతని శుక్రము స్ఖలితమ
య్యెను. మృగి దానిని బానమొనర్చెను. దైవకృత భవితవ్య
తను నెఱవేర్చుటకై శృంగిమహాముని యామృగి యుదరమునఁ
జన్మించెను. మునిపుత్రునిఁగని యామృగిణి స్వర్గము నలంకరిం
చెను, ఆమెకిప్పుడామె పూర్వస్థితి ప్రాప్తమయ్యెను. విభాం
డకముని యాబాలకునకు గోక్షీరములనొసంగి పాలన పోషణ
మొనర్చుచుండెను.

మునికి శుక్రపతనముచే క్షోభకలిగెను. ఆతఁడిట్లను
కొనెను:- 'అప్సరసను జూచుటతోడనే నా తేజము నశించి
నది. ఇప్పుడు నేనీపుత్రునకు బొరపాటునకైన స్త్రీ దర్శనము
కానీయను. వీనిని విశుద్ధ బ్రహ్మచారిగా నొనర్చెదను."
ఇట్లాలోచించుకొని ఆతఁడు తన పుత్రుఁడగు ఋష్యశృంగునిఁ
దన ఆశ్రమమును దాటి పోనిచ్చుటలేదు. ఆతఁడాతని నియమ
పూర్వకముగ జపాగ్ని హోత్రాదులను జేయించుచుండెను.
వేదమును జదివించుచుండెను. పెద్దపెద్ద ఋషులతోఁగాక మెర
రితోఁ గలియనిచ్చుటలేదు. స్త్రీనిఁ దన యాశ్రమము సమీ
పమునకుఁగూడ రానిచ్చుటలేదు. వృద్ధఋషిపత్నియైనను వచ్చు

టకు వచ్చుటలేదు వచ్చుట యుల్లంఘించుఁడు. పుత్రిసమ్ముఖ
ముగ నెన్నఁడును స్త్రీసౌఖ్య మేదైన నెత్తుటలేదు. మునులు
తప్ప యింకెవ్వరైన స్త్రీపురుషులుండురని యైనను నాతఁడెఱుఁ
గఁడు. ఆతఁడెన్నఁడును నగరమునుగాని, నగరములోని వస్తువు
లనుగాని చూచియుండలేదు. ఆతఁడు బ్రహ్మజ్ఞానులవలె
సాంఘికచిహ్నములను ధరించును: రుద్రాక్షమాల, కుశపవిత్రము,
బ్రహ్మసూత్రము వీనిని ధరించును పాలాశదండము, కౌపీనము
నల్కలవస్త్రము—ఇదియే అతని వేషము. జప తపాగ్ని హోత్ర
ములను, వానికవి ప్రత్యేకవనములోని చేదు, వగరు ఫలములను,
గోవులను, తన తండ్రిని తప్ప, యింకే ప్రపంచములో నిం
కొక వస్తువుకలదని యెఱుఁగఁడు. ప్రపంచమందంతయును దవ
స్సులనియే ఆతఁడనుకొనుచుండును, అందులకు జప, తప,
వ్రతానుష్ఠానముల నొనర్చుచుండెను. ఆతని తండ్రి
సమిధలను, కుశలను, ఫలపుష్పములను, జలమును స్వయముగఁ
దేఁబోవును. మధ్యాహ్నోత్తరమున నొక్కజాము ఆతఁడు
బయటకుఁ బోయెనువాఁడు, ఆతఁడాశ్రమమునఁ దనపుత్రు
నకుఁజాలగఁజెప్పెను. ఈలోగా నెవరైన ఋషులుగానిండు,
మహర్షులు గానిండు వచ్చినచో ఋష్యశృంగుఁడు వారికినిఁ
బాద్యార్ఘ్యములను, ఫల పుష్పములనొసంగి సంతుష్టుల నొన
ర్చును వారికి స్వాగత సత్కారములొనర్చును. ఋషులందఱ
ఱును ఋష్యశృంగుని యమాయకత్వమునకు సంతోషించెడు

వారు విభాండక మహాముని తనపుత్రుని సరళతను, అమాయ కత్వమును, విషయానభిజ్ఞతను గాంచి యుబ్బిపోవుచుండెను. అతఁడొక విధముగ నాతని విషయమున నిశ్చింతుఁడై యుండెను.

మునివరుఁడగు ఋష్యశృంగుఁ డిప్పుడు బాల్యావస్థను గడిచెను. యౌవనావస్థ ఆతనికిఁ దెలియకయే ఆతనిశరీరమున నధి కారము జమాయించెను. ఇంతవఱకాతనికి జడలేయుండెను. ఇప్పుడాతని మూఁతివద్ద నల్లఁబడఁజొచ్చెను. అచ్చట నల్లని చిన్నచిన్న వెంట్రుకలు మొలవసాగెను, గడ్డమందును గపోల ములందును వెంట్రుకలు పెరుగుచుండెను. హృదయమందును గొంచెముగ సరసతా సంచారము కాఁజొచ్చెను. యౌవన మవ్యక్త భావముచే వచ్చి ఆతని కర్ణములందేదో గుసగుసలాడె డిది; కాని దాని యభిప్రాయము నాతఁడు తెలిసికొనఁజాలక పోయెను. ఆతఁడమాయకపు పిల్లవాఁడేకదా! ఆతనిబుగ్గల మీఁద కొంచెము కొంచెముగ మొటిమలు మొలిచెను ఒక దినమున నాతఁడు తన తండ్రినిట్లడిగెను:- "నాయనగారూ! నాకివివఱకే ఒక కొమ్మున్నది. ఇప్పుడీ కపోలములమీఁదను శృంగములు పుట్టునాయేమి?"

తండ్రి యిట్లనెను:- "లేదునాయనా! ఇవి శృంగములు కావు, మొటిమలు వీనిని వ్రేళ్లతో పట్టి వేయుము. అప్పుడవం

మంచి సౌందర్యమువచ్చెను. వయస్సు పెరిగిన కొలది ముఖ మందు వ్రణములుండెను. ఇవి మొటిమలు.

ఋష్యశృంగుడిట్లనెను:- "తండ్రీ! మీకువలె నాకును గడ్డమీసము వచ్చునా?"

తండ్రి యిట్లనెను:- "అవును నాయనా! ఎందుకు రాదు? కాని ఒక్కరోజులోనేరాదు, క్రమక్రమముగవచ్చును'

పుత్రుడిట్లడిగెను:- "తండ్రీ! ఎందులకోగాని నాశరీ రము కొంచెము విసుపుగాను, ఆవలింతలుగానున్నదేల? ఇప్పు డు మనస్సొక విధముగ నేమోగానున్నది"

తండ్రి ప్రేమతో నిట్లనెను:- "నీవుచదువులో శ్రమ తక్కువచేయుచున్నావు. చదువుచునేయుండుము త్రికాలము లందు స్నానమొనర్చుచుండుము. నిద్రను తగ్గించుము. ఇదొక విధమగురోగము.''

అమాయకపు పిల్లవాడీ మాటలన్నిటిని నమ్మెను. ఆత నికి తన తండ్రిమాటలమీద నెంతో శ్రద్ధకలదు. ఆతనికి తండ్రియే సర్వస్వము. తండ్రియేమిచెప్పిన నదియే వేద వాక్యము. ఈవిధముగ నాఋషి ఘోరతపో నిరతుడయ్యెను. అతనికి యువావస్థను గూర్చిన సాక్షాత్పరిచయము కలుగలేదు.

ఇప్పుడా వృద్ధవేశ్య తన నౌక నలంకరించుకొని విభాండకమహాముని ఆశ్రమము వైపునకుఁ బోయెను. ఆశ్రమమునకింకను రెండుక్రోసుల దూరమున నున్నదనఁగా నచ్చట నామె తన నౌకనొక పర్వతము మూలమున లంగరువైచి ఆపెను. ఆమె నలు వైపులను గూఢచరులనుంచెను. వారంతయును మునియొక్క గతి విధులనుగూర్చి జాడతీయుచుండిరి. ఆమె మునియొక్క దైనందిన కృత్యమును గ్రహించెను. ముని కుశసమిధల నెప్పుడు తేఁబోవును, ఎప్పుడు తిరిగివచ్చును- ఇదంతయును దెలిసికొని ఆమె ఒక పన్నాగమును పన్నెను చతుర్దశీదినమున ముని మధ్యాహ్నకృత్యములను గావించుకొని పోవునదియు, సూర్యాస్తమానమునకుఁ దిరిగి వచ్చునదియును దెలిసికొనెను. ఏలననగా దర్శపౌర్ణమాస్యల యజ్ఞమునాతఁడమావాస్య పౌర్ణమాస్యలందు చేయవలయును. అతఁడు వానికొఱకు చాలదూరమునుండి మంచి సమిధలను దెచ్చుచుండును. సరిగా నాదినముననే ఆమె ఋష్యశృంగుని మోసగింప నిశ్చయించెను.

శుక్లపక్ష చతుర్దశివచ్చెను. ఒక రహస్యస్థానము తాను తనయువతియగు పుత్రికయు దాఁగియుండిరి. విభాండక మహాముని మాధ్యాహ్నిక కృత్యములను గావించుకొని, భోజనమొనర్చి కుశసమిధలు తెచ్చుటకుఁ బోఁగానే ఆమె పరమ సుందరియగు తనపుత్రికను బాగుగా నలంకరించి. షోడశ శృంగారములను గావించి మునిపుత్రుఁడగు ఋష్యశృంగుని కడకుఁబంపెను.

ఆ వేశ్యాపుత్రియును ఇట్టి యౌవనావస్థలోఁ బ్రవేశించెను. యౌవనమదమున మత్తయై తళుకు బెళుకులతోఁ గులుకు లతోఁ మందమందగతిని నామె మునిపుత్రుని కడకుఁ జేరెను. మునిపుత్రుఁడాలోక కుశాసనముమీఁద వల్కలమును బఱచి వేదాధ్యయన మొనర్చుచుండెను. అప్పుడీ వేశ్యాపుత్రిక గల గలమని శబ్దమొనర్చుచు నాతని సమీపమునకుఁ జేరుకొనెను. ఈమెయొక్క బహుమూల్యములగు వస్త్రములనుండి సుగం ధము వెలువడుచుండెను. ఆమె సుగంధపుష్పమాల ధరించి యుండెను కేశములకు సుగంధతైలమును రాచుకొనెను. వస్త్రములందును, శరీరముమీఁదను నత్తరు నలఁదుకొనెను. ఆమెను గాంచి మునిపుత్రుఁడు వెంటనే లేచి నిలుచుండెను. ఆమె ముఖమండలము దామినివలె మెఱయుచుండెను. కర్ణకుండల ములు కపోలములమీఁదకువచ్చి కదలుచుండెను. వాని ప్రకా శముచే నామె సౌందర్యము వెలిగ్రక్కుచుండెను. ఋష్య శృంగుఁడామెనుగాంచి నిర్ఘాంతపోయెను. ముని యిట్టిదానిని నేటివఱకు చూచియుండలేదు. ఎంతో గొప్ప వ్రతధారియగు గొప్పజ్ఞానియని యాతఁడు తలఁచెను. అందువలన నాతఁడు తన సదాచారము ననుసరించి మునికభ్యర్థనమును గావించి యిట్లనెను:- "మునివరా! మీ తపస్తేజముచే నేను మిమ్ములను నమస్కరించి తాపస శ్రేష్ఠులరని భావించుచున్నాను. కావున నేను మీకుఁ బ్రణామ మొనరించుచున్నాను. ఈగంగాజలము

సుందరమైనవి, స్వచ్ఛమైనది, నిర్మలమైనది. ఇందులో పట్టి వేళ్లను బడినవి. దీనితో మీరు కాళ్లను గడిగికొనుఁడు. ఇది అష్టవస్తువులతోఁ జేయఁబడిన అర్ఘ్యము. దీనిని మీరు గ్రహింపుఁడు. ఈ సుందరవల్కల వస్త్రమును బఱచిన మృగచర్మముపైఁ గూర్చుండుఁడు. ఈపనసమందలి తేఁకుపండ్లు, సీమరేగు ఉసరికపండు, ఇతర అరణ్యక ఫలములను మీరు స్వీకరించుఁడు'

ఆవేశ్యాపుత్రి యిట్లనెను:– "స్వామీ! నేనెవరి నమస్కారమును స్వీకరింపను. నేను నీపాద్యార్ఘ్యములను స్వీకరింపను. ఈరేగు, వగరుకల యీయారణ్యక ఫలము లెందులకు? వీనిని నేను దూరముగఁ బాఱవైచెదను. మీరు నేనొసఁగు ఫలములను దినుఁడు, నేను దెచ్చిన పేయమును ద్రావుఁడు. నేనెవరి నమస్కారమును నిట్లుగ్రహింపను. నేనందఱను నాలింగన మొనర్చుకొనుట నావ్రతము కావున రమ్ము. నేను నిన్నాలింగన మొనర్చుకొందును"

ఈమె యాలింగనములో హాలాహలవిష మిమిడియున్నదని అమాయకుఁడగు ఋషికుమారునకుఁ దెలియదు. సరళస్వభావమున నాతఁడామె వక్షఃస్థలమును గౌఁగిలించుకొనెను. ఆవారవనిత మునిపుత్రుని గాఢాలింగనము కావించుకొనెను. మునిపుత్రుని శరీరమంతటను నొక విద్యుత్తు ప్రవహించినట్లుండెను. ఆతఁడాత్మ విస్మృతిఁజెందెను. అంతట నామె ఆతని

ముఖమును మాటిమాటికి వంగి ముద్దుపెట్టుకొనెను. ఆమె
యొక్క సుఖస్పర్శచేతను, శరీరముయొక్క దివ్యగంధము
చేతను మునికి చైతన్యమునశించెను. ఈ మాయ యేమో
అతఁడు తెలిసికొనఁజాలకపోయెను. అంతనామె మునిపుత్రు
నకు తినుటకుఁ దనవద్దనుంచిన రసగుల్లాను దీసియిచ్చెను. జీవితమంతటను
నాతఁడు చేదు, వగరు కలిగిన వన్యఫలములనే తినుచుండెను.
ఆనందకర, స్వాదిష్ట, రసయుక్తమును, గుటక వేయఁగానే
చల్లగఁ గ్రిందకుపోవుచున్న సుగంధితఫలములనుదిని అతఁడు
చకితుఁడయ్యెను. దానివలన నాతనికిఁ దృప్తి కలుగలేదు. రస
గుల్లాను, గులాబుజామున్ మొదలగు వానినిఁబెట్టి, ఆ వేశ్య
మంచి సుగంధితమగు ద్రవ్యములతోఁ గూడిన నాసవమును
త్రాగించెను దానిఁ ద్రాగఁగానే అతనికిఁ గన్నులెఱ్ఱపడెను.
కష్టపడాలఁడా వేశ్యాపుత్రికను తదేకదృష్టితోఁ జూచుచుండెను
కష్టపడామె తన వస్త్రమునుండి బంతినిఁదీసెను. పాద నూపు
రములను బ్రోగించుచు నామె బంతినెగురవైచెను ఆమె
వదలిన దానిఁ దెచ్చెడిది ఆమె ఋష్యశృంగుతో నిట్లు
నెను:- "నీవును దీనిఁ బైనుండి పైననే నీచేతులతోఁ బట్టి
కొనుము."

ముని ప్రత్యేకించెన్నఁడును బంతినిఁ జూచి యుండలేదు.
అతఁడామె చెప్పినట్లు దానివెంటఁ బరువిడఁసాగెను. ఆమె అవ
కాశము చిక్కినపుడాతనినిఁ గౌగిలించుకొనుచుండెడిది. ముని

పుత్రునకు గొప్పసుఖముగఁ దోఁచుచుండెడిది. అతఁడుమాటి మాటికామె ఆలింగనముచు గోరుకొనుచుండెను. ఈవిధముగ నామెచాలసేపటివఱకు బంతినాడుచుండెను. బంతినాడునప్పుడు మడిమలవఱకును వ్రేలాడునామె వేణియందుకల పువ్వులు చాలరాలెను. అంతటనామె మునిపుత్రునకు గానమునువినిపించెను నృత్యమును జూపించెను. ముని వచ్చుసమయమైనదని గ్రహించి ఆతనితో నిట్లనెను:- "మునివరా! ఇప్పుడు నాకు వెళ్లుటకాజ్ఞ యుండు. ఆలస్యమైనది, నేను మా యాశ్రమము నకుఁబోవలయును."

విరళితాస్వరమున ముని పుత్రుఁడిట్లనెను:- "నేను నీవులేక యెట్లుండఁగలను. నన్నుఁగూడ నీవెంటఁగొనిపొమ్ము. నీయాశ్రమ మెచ్చటనున్నది?"

వేశ్యాపుత్రి యిట్లనెను:- "మాఆశ్రమమిచ్చటికిదూరముననున్నది. ఇప్పుడు నేను సంధ్యావందనాది సాయంకాలీన కృత్యములొనర్పవలసియున్నది. నేనప్పుడైన మరల వచ్చినచో నీకు మాఆశ్రమమును జూపుటకుఁ గొనిపోయెదను. ఈసమయమున నాకుచాలా అవసరమైన పనియున్నది." ఇట్లు పలికి ఆమె కులుకుచు, ఓరచూపులతో నొయ్యారముగ ముని పుత్రునిఁజూచుచుఁ బోయెను"

సూతుఁడిట్లనెను.- "మునులారా! ఆవేశ్య కనఁబడనంతవఱకు మునిపుత్రుఁడు తదేక దృష్టితో నిలుచుండిఆమెను

జూచుచుండెను. ఆమెకనుమఱుఁగు కాఁగానే ఆతఁడు క్రిందఁ బడెను ఆతనికి మూర్ఛవలెవచ్చెను. ఆనవమదముచే నాతని కన్నులెఱ్ఱనయ్యెను, హృదయములో నొకవిధమగు భ్రాంతి కలిగెను. ఆతని పక్వమైన హృదయమును గలచినట్లుగ నుండెను. అందు మధురమగు వేదనకలుగుచుండెను. కొంత సేపటికి మునిపుత్రునకుఁ జైతన్యముకలిగెను, ఆతఁడు లేచి కూర్చుండెను. ఆతనికీప్రపంచ మంతయును శూన్యముగఁదోఁచుచుండెను. భూమితిరుగుచున్నట్లుండెను. చతుర్దశ చంద్రుఁడాతని యాదశను గాంచి నవ్వుచుండెను. యువకముని యొక్క హృత్తంత్రులా వేశ్యా విరహవేదనచే మ్రోగుచుండెను. ఆతఁడు సంధ్యావందనమును, వేదపాఠమును, గోదోహనమును-సర్వమును మఱచి పిచ్చివానివలె నిర్నిమేష దృష్టితో నాకాశమువైపునకుఁ జూచుచుండెను. ఆతని నేత్రములనుండి అశ్రువులు స్రవించుచుండెను. ఆతఁడా వేశ్యాపుత్రియొక్క మనోమయమూర్తితో సంభాషించు చుండెను. ఆమెనుహృదయమందిరమునఁ గూర్చుండఁబెట్టుకొని ఆమెను ధ్యానించు చుండెను.

ఋష్యశృంగుఁడు మాయలోఁ బడినాఁడు.

(౭౧౧)

శ్లో॥ నాట్యసంగీత వాదిత్రైర్విభ్రమాలింగ నార్హణైః
సతు రాజ్ఞోఽనపత్యస్య నిరూప్యేష్టిం మరుత్వతః॥

శ్రీభాగ. ౯ స్కం. ౨౩ అ ౯ శ్లో॥

క॥ ఆడుచుఁ జెవులకు నింపుగఁ
బాడుచు నాలోక నిశిత బాణౌఘములన్
వీడుచు డగ్గఱ నోడుచుఁ
జేడియ లాతపసి కడకుఁ జేరిరి కలంపన్॥

శ్రీమదాంధ్ర భాగవతము.

శీల, సంకోచ, లజ్జా, వినయాది సద్గుణములు చిత్తమును కామినీక్రీగంటి చూపుల తూపులు భ్రుకుటీచాపమగు ధనస్సున సంధించి యువకుని హృదయమును వేధింపనంత వఱకే నిలుచును. మనస్సునఁ గామాసక్తి అంకురించినప్పుడు వ్యవహారమునందు గపటత బయలుదేరును. పెద్దల యెడల నాదరభావము తగ్గుచుండును. భావగోపన ప్రవృత్తి వృద్ధినిఁ బొందును. మనస్సన్య చింతనీయవస్తువులను వదలి యా సుందరమూర్తినే మనన మొనర్చుచుండును. భగవంతుని

సంసారహర షణ్ముఖమూర్తిని మనము నిత్యమును ధ్యానించు
చుందుము. హార్దిపూర్వకముగ మనస్సును దానియందు లగ్న
మొనర్చుచుందుము ఎల్లప్పుడును దానిని సమ్ముఖమున
నుండునట్లు ప్రయత్నమొనర్చుచుందుము. నఖమునుండి
శిఖపర్యంతము. శిఖనుండి చరణము వఱకును మనోయోగముచే
దానిని చింతించుచుందుము. అయినను నది మనస్సున నిలు
వదు. ఎన్నడును స్వప్నమునందైనను గనఁబడదు. దానికి విప
రీతముగ నొకానొక సుందరియగు కామినిని సహజ స్వభావ
మునఁజూచినచో, చూచి దృష్టినటునుండి తొలఁగించినను,
క్షణావలోకనముచే మనస్సు నందామూర్తి గట్టిగాఁ బాతు
కొనును దానిని మఱచుటకెంతగాఢ ప్రయత్నమొనర్చిన
నంతటిస్మృతి యధికమగుచుండును. ఇదియే యీసంసారము
నేర్పఱచిన నాతని ప్రకృతి, మాయలేక అవిద్యజడరూపమును
మిథ్యయగు మాయయందే ఇట్టిఆకర్షణముండినచో నామా
యాపతియందెంతటి యాకర్షణ ముండవలయును? ప్రకృతిక
సౌందర్యమందే యింతటి మాదకత యుండినఁ బ్రకృతి పరుఁ
డగు నాపరమపురుషుని సౌందర్యమందెంతటి మోహకతయుండ
వలయును కాని దీనిని గ్రహించుయోగ్యత యుండవలదా?
యోగ్యతయును నాతని కృపచేతనే ప్రాప్తముకాఁగలదు

సూతుఁడిట్లనెను:- "మునులారా! వేశ్య వెడలి
పోయిన అల్పకాలముననే విభాండక మహాముని సమిధల

మోపును శిరమునఁ దెచ్చుకొని; కూర, ఫలపుష్పములను గైకొని తన ఆశ్రమమునకు వచ్చెను నేఁడాతని పుత్రుఁడు మామూలు గతిని నాతని సమ్మానింపలేదు. పరుగిడిపోయి ఆతని శిరస్సునుండి సమిధల మోపును దించలేదు. కాళ్లు కడుగుకొనుటకు కమండలువునందు నీరు నింపుకొనలేదు. ఆతఁడు మునిఁగాంచి లేవనైన లేవలేదు. ముని ఆశ్రమమునకేతెంచి[?] వచ్చినదియు నాతనికిఁ దెలియదు. దీనిఁగాంచి ముని చకితుఁడయ్యెను. నేఁడాతని పుత్రునకు వింత స్థితి కలిగెను ఇంతకు పూర్వము ఋష్యశృంగుడెట్టి స్థితిలో నుండుటయు జూడలేదు. ఋషిపుత్రుఁ డొంటరిగా నా శూన్యాశ్రమమునఁ గూర్చుండి యుండెను, ఆ వేశ్యాపుత్రికయొక్క మనోహరమూర్తినిఁ దన్మయుఁడై ధ్యానము చేయుచుండెను. విమోహ[?], విషణ్ణతా, వికలతా, వ్యాకులతా కారణమున నిట్టూర్పులను విడుచుచుండెను ఆతని కన్నులెఱ్ఱఁ బడియుండెను ఆతఁడు తదేక దృష్టితో నాకాశము వైపునకుఁ జూచుచుండెను ఆతఁడాకాశమునఁ ద్రాటక మొనర్చుచున్నట్లుండెను. ఆతని మనస్సు దూషితమైయుండెను. తనపుత్రుని యీస్థితినిఁగాంచి ముని సమిధలమోపును దించియుంచి ఋష్యశృంగుని సమీపమునకుఁ బోయి యిట్లనెను:—"వత్సా! నేఁడు నీవిట్లున్నావేల? ఇంత వఱకు నీవు సాయంకాల సంధ్యాగ్ని హోత్రముల నేలఁ గావింపలేదు. ఈ స్రుక్స్రువములేలను గడుగఁబడకయే పడియుండిన

నేల పర్ణశాలలోని వస్తువులన్నియును నస్తవ్యస్తముగఁ బడి యుండిన వేల? ఈయాసనము, మృగచర్మము మైలపడియున్న వేల? ఇంతేకాక నీవు హోమశాలను బాలుకపినవలేదు, ఆవులను బాలు పితుకలేదు నీకన్ను లెఱ్ఱఁబడి యున్న వేల? నీవల్కలవస్త్రము లకు మాలిన్యమయిన దేల? నీకిట్టి దయనీయదశ యే కారణము వలన నైనది? నీవన్యమనస్కుఁడవై యుంటి వేల? ఇట్టిస్థితిలో నిన్నిదివఱకెన్నఁడును నిన్నుఁ జూచియుండలేదు నీవు నీదుఃఖచింత లకుఁ గారణమేమో నాకుఁ జెప్పుము ”

ముని యొక్క యీ ప్రశ్నలను విని ఋష్యశృంగుఁడు లేచి ప్రాచీనుఁడగు తన తండ్రికిఁ బ్రణామము కావించెను. అతఁ డత్యంతమమాయకుఁడు. మోసమును, కపటమును, దాపరిక మును నాతఁడు నేర్చుకొన లేదు ఇవి నగరముల యొక్కయు సభ్యతయొక్క యున్నతికిని సంబంధించినవి. సహజముగా నిరా డంబరముగ వనజీవితమును గడుపు అమాయకపు మునికుమా రుఁడీ [illegible]షయింపనే యుండెను అందువలన మునియడుగఁగా సరళతతో నిట్లనెను:— “తండ్రీ! ఏమి చెప్పుదును? మీరు వెళ లిన తర్వాత కొక తేజస్వియును, తపస్వియునగు ముని యిచ్చ టకు వచ్చినాఁడు. తండ్రీ! నేఁటివఱకింతటి ప్రకాశవంతుఁ డగు తపోధనుని దర్శనమును నేను చేయలేదు, ఆతని సమస్త విషయములు విచిత్రములుగను, నాకర్షకములుగ నుండెను. ఆతని వేషము మన మునులందఱి వేషమునకు విలక్షణముగ

నున్నది. ఆతని జడలు పెద్దవిగనున్నవి. అవియెంతొ పొడుగుగ
వెనుకవైపున సమర్చఁబడి విచిత్రరీతిని వ్రేలాడుచుండెను. అవి
మన జడలవలె గరుకుగను, శుష్కముగను లేవు. అవి నును
పుగను, సుందరముగను నున్నవి. వానినుండి నిరంతరమొక
దివ్యసుగంధము వెలువడుచుండెను. వానియందు చిత్రవిచిత్ర
రంగులుగల పుష్పములు కూర్పఁబడియుండెను. ఇదిగో ఏను
సగాఁగొన్ని పుష్పములు పడియున్నవి. ఇవి యాతపోధనుని
జడలనుండి రాలినవి. ఆతని మస్తకము విశాలముగను, నాక
ర్షకముగను నుండెను. మనము భస్మమును ధరించుచున్నామే,
ఆముని అట్టి తిలకమును ధరింపలేదు. ఒక్క యెఱ్ఱని బొట్టును
ధరించినాఁడు ఆతని శరీరమున కలఁదుకొనినభస్మము నల్లగా
లేదు. స్వచ్ఛముగను, సుగంధముగను నున్నది. ఆతని కను
బొమ్మలు మనకువలె లేవు, అట్టికనుబొమ్మలను నేనిదివఱకేను
నిఁజూడలేదు. అవిసన్నముగను, వంకరగనున్నవి. వానికేమి
రాచినాఁడో కాని అవి అంటుకొనియున్నవి. ఆతని నేత్రములు
విశాలముగను, కమలములవలెను నున్నవి ఆతఁడు నావైపు
చూచినపుడు అమృతవృష్టిని కురిపించునట్లుండెను. ఆతని
నాసిక మిక్కిలి మందముగను, నెత్తుగను, పలచగనుండెను.
ఆతఁడెట్లు చిద్రమొనర్చినాఁడో కాని దానియందు గుండ్రని
వస్తువును ధరించినాఁడు దానిలోని నీలపు కిరణములు
మెఱయుచుండెను. తండ్రీ! కపోలములశోభను నిరూపింపఁ

జేసుకేనో గుండ్రని వస్తువులను గర్ణములందు ధరించినాఁడు.
అతని దంతములు ప్రవాళవలెఁ దెల్లగనున్నవి. అతని ముఖకమ
లమునుండి నిరంతరము సుగంధము వెలువడుచుండెను. అతని
నేత్రములు దొండపండ్లవలె నుండెను. అతని రుద్రాక్షలు మన
రుద్రాక్షలకు భిన్నముగనున్నవి. అవి నల్లగ లేవు, పచ్చగ
నున్నవి. అవి తళతళ మెఱయుచున్నవి. అతనిది తులసీమాల
కాదు. ఎఱ్ఱగను, నీలముగను, పచ్చగనునున్న ముక్కలుగ
నున్నవి. అవేవో తెలియవు. అతఁడు పూలమాలలను ధరించి
యుండెను అతని పుష్పమాలయును దివ్యమైనది. అతని
బాహువులు లేఁతపల్లవములుగ సుందరముగనున్నవి. రుద్రాక్షల
స్థానమున నాతఁడేదియో విచిత్రముగ మెరయుచుండు వస్తు
వులను ధరించియుండెను. అతని కంఠమునకు క్రిందను వక్షః
స్థలముపైనను గుండ్రముగను, ఉబ్బెత్తుగను, రోమరహితముగను
నున్న రెండు మాంసపిండములు కలవు. అవి ఒక యెఱ్ఱనిదియుఁ
బలుచనిదియునగు నెఱ్ఱవిచిత్ర వస్త్రమునఁ గట్టఁబడినవి.
అతఁడొక నీలపు వల్కలమును గట్టుకొనినాఁడు. అది అమిత
పలచనగనున్నది దానినుండి అంతయును గనబడును. అతని
వ్రేళ్ళు సన్నగను కోమలములుగను నున్నవి. అతని పవిత్రము
కుశలతోఁ జేయఁబడియుండలేదు. దానిలో నేదో యెఱ్ఱగను
దళతళ మెఱయు వస్తువు బిగింపఁబడినది. అతని యుదరము
కృశించినది. నాభి లోతుగను గుండ్రిగను నున్నది. అతని

మేఖలమన మేఖలకు భిన్నముగనున్నది. దానిలోఁగల విచిత్ర
మేమనఁగా నది మోగును. అతని వల్కలములమీఁద నది
మెఱుఁగులీఁగనలె మెఱయును. అతని నితంబమితరమనుల
నితంబములకంటెను, లావుగనున్నది. అతని వల్కలములన్నిట
నుండియును సుగంధము వచ్చుచుండెను ఆతపోధనుండగు
యోగి నడచుచున్నప్పుడాతని పాదములందేదో విచిత్రవస్తువు
మిక్కిలి మధురస్వరమున మ్రోగుచుండును. అతని చరణ
ములు కోమలములుగను, ఎఱ్ఱగను, రంగు వేయఁబడినట్లుగను,
సుందరముగను, సుగంధయుక్తముగను నుండెను. ఆమహాను
భావుఁడు విచిత్రముగ నడచును. అతని ముఖమండలమున
నిరంతరము మందహాసము వ్యాపించియుండును. అతఁడు కిల
కిలనవ్వుచోఁ బుష్పములు వికసించినట్లుండెను. తండ్రీ! అతని
తేజము, తపము, వ్రతము అవన్నియు నలౌకికములే. అతని
బ్రహ్మచర్యవ్రతము పేరేమి? ఏయనుష్ఠానము ద్వారా అతఁ
డిట్టి తేజమును సంపాదించినాఁడు. నేనుగూడ అతనితోఁగూడి
అట్టితపస్సు నేచేసి అట్టి తేజమును బొందెదను.

తండ్రీ! అతఁడు నవ్వుచు నాదగ్గఱకు వచ్చినాఁడు. నే
తనికిఁ బ్రణామమొనర్పఁ దలఁచితిని. పాదార్ఘ్యములను నీయఁ
దలఁచితిని; కాని అతఁడు నాప్రణామమును స్వీకరింపలేదు.
నేనొసంగిన పాదార్ఘ్యములను స్వీకరింపలేదు. నేనొసంగిన
నేరేడుపండ్లను, పిచ్చలములను, బిల్వఫలములను, ఉసరిక

పండ్లను. సీతాఫలము మొదలగు ఫలముల నాతఁడు గ్రహింప
చక దూరముగఁ బాఱవైచెను. అంతనాతఁడు తనసంచి నుండి
గుండ్రగానుండు చిన్న చిన్న విచిత్రఫలములను దీసెను. ఆశ్చ
ర్యమేమనఁగా దండ్రీ! అతని ఫలములకుఁబైన పెచ్చులేదు.
గింజగాని, కేసరముగాని లేదు. వాని రుచి అలౌకికమునుండెను.
అన్యలోకపదార్థములగు నాఫలములు కంఠమున నిలుచుట
లేదు. వానిని నోటనుంచుకొనఁగానే నాలుకయందు నోరూ
రును అవి వెంటనేమింగుడు పడిపోవును. వానినన్నిటిని
దిన్నను తృప్తి జనింపదు వానిచే పండ్లను బులియవు. చిత్త
మును వికసించెను. పండ్లకొఁబని లేదు. పెదవులుదాటఁ
గానే అవి కరిగిపోవును. వానికవియే క్రిందకుఁబోవును. అంత
నాతఁడు తన కమండలువును దీసెను. అది మన కమండలువు
ప్రకృతి సన్నముగనుండెను. అది మిక్కిలి మెఱయుచుఁ గొంచెము
పొడుగుగనుండెను. దానినోరుచిన్నది. అది యేదోవస్తువుచే
మూయఁబడియుండెను. దానిని తెఱచి దానినుండి అతఁడొక
పేయపదార్థము నొసంగెను. దానిఁ ద్రావఁగనే నాకీభూమి
యంతయును దిరుగుచున్నట్లుండెను. చిత్తమందు స్ఫూర్తియు
త్పన్నమయ్యెను. ఇంద్రియములందు మాదకత్వము వ్యాపిం
చెను. విచిత్ర పరిస్థితికలిగెను. తండ్రీ! అతనివద్ద బిల్వఫలము
వలె నొక ఫలముకలదు దానినాతఁడు నేలమీఁదఁగొట్టఁగా నది
మొగిలినది. అతఁడు దానిని మధ్యలోనే చేతులనుజాపి పట్టుకొ

నును. మరలఁ గౌగిలించును, మరలఁ బరువిడి దానిఁ దెచ్చును. ఈవిధముగ నాతఁడు చాలసేపటివఱకు నాతోఁ గ్రీడించెను. అతఁడు మాటిమాటికిని నన్నుఁ గౌఁగిలించుకొనును. అప్పుడు దానివలన నాకు మిక్కిలి సుఖముగ నుండెడిది. చాలసారులా తఁడు నాముఖమునందుఁ దనముఖమును బెట్టి, అవ్యక్తమగు నోటిశబ్దమును గావించెను. దానివలన నాకు రోమాంచమయ్యె డిది. తండ్రీ! ఆమహాత్ముఁడు చాలమంచివాఁడు. అతఁడు నవ్వుచు నవ్వుచు నాతో సంభాషించుచుండును. నన్నెక్కు వగఁ బ్రేమించెడువాఁడు. అతని నడక, వైఖరి, రూపము, కూర్చుండుట, నిలుచుండుట, అవలోకనము, నవ్వు క్రీడ, వేదగానము, నృత్యము—అన్నియును మోహకములుగను విచిత్రములుగను నున్నవి. అతని జడలనుండి పుష్పములు రాలె డివి. అతఁడు చాలసేపటివఱకు నాకడ నేయుండెను. నాయనా! నామనస్సాతని వెంటనుండుటకై కోరుకొనుచున్నది. అతఁడు వెడలినప్పటినుండి నామనస్సు మిక్కిలి విచారము చెంది నది, శరీరము విరుప్పుగానున్నది. ఒక్కక్షణమైనను నాతఁడు నామనస్సులో లేకుండఁడు. నేనును నాతనివలెఁ దపస్సును జేయఁగోరుచున్నాను ”

అమాయకుఁడును, నేమియును దెలియని వాఁడునగు తన పుత్రుని నోటినుండి యీవాక్యములన్నిటిని విని, ఒకా నొక కులట తన పిల్లవానిని మోసగింప వచ్చినదను సంగతిని

ముని గ్రహించెను. అయ్యో! ఈతఁడొక జడుఁడై నేనెన్నో ప్రయ
త్నములు చేసి చెప్పితిని. సమస్తమును వ్యర్థములయ్యెనే నాకుమా
రుఁడు స్త్రీస్పర్శకు దూరముగ నుండవలయునని నేననుకొం
టిని. కర్మానుసారి యీతఁడు దానిననుభవించినాఁడు.
యిక నెవరును వీనిని రక్షించుట అసంభవము. అయినను నాతఁడు
తన పుత్రుని స్త్రీజ్ఞానమును గలుగఁజేయనీయలేదు. వయ
స్సునందు నా బాలకుని నజ్ఞానమందే యుంచుటకు నాతఁడిట్ల
నెను:- "వత్సా! ఆతఁడు తపస్వియైనఁడును గాఁడు, రాక్ష
సుఁడు. రాక్షసులు మిక్కిలి మాయావులుగ నుందురు. నాన
విధ విచిత్రవేషములను ధరించి కపటములను గొనివచ్చు
చుందురు. మరల నెన్నఁడైన నట్టి వేషముల రాక్షసులు వచ్చి
నచో వారికిఁ దాకరాదు. పెద్దపెద్ద జడలు కలిగియుండి,
మూతిమీఁద గడ్డములును, మీసములును లేక, కంఠమునకుఁ
క్రింద నురఃస్థలమున మాంసపిండములున్నచో నట్టివారినందఱ
ను మోసపు రాక్షసులని భావింపవలయును. ఆఫలములు
విషఫలములు వానినెన్నఁడును దినరాదు. ఆరాక్షసి నీకొసంగిన
పేయపదార్థము తపస్సుల కపేయము; దానివలన తప, స్తేజ,
ధర్మకర్మలన్నియును నష్టములగును. నీవు పొరపాటుననైనను
మరల నెన్నఁడును దానిఁ ద్రావరాదు. రాక్షసుల విషయ
మున జాగ్రత్తగ నుండవలయును వారిఁదాకినను పాపము
సంభవించును. అయినదేమో అయినది. గంగాస్నానమొన

ర్పుము. గాయత్రిని శ్రేష్ఠముగా జపమొనర్తుము. సాయంకా లీన అగ్నిహోత్రమును గావింతుము. ఆరాత్రమునే మన ఆచి హా మ్న్న"

పుత్రుఁడు తండ్రితో మాత్రము 'సరియే' యనెను గాని ఆతఁడామెను మనస్సుతో మరువఁజాలకుండెను. ఒక్కసారి ఒక్కసుఖము ననుభవించినవాఁడు తీవ్రమైన వైరాగ్యము లేక దానిని మరిపించలేఁడు.

విభాండక మహర్షికి మిక్కిలి చింతకలిగెను. ఆతనికి రాత్రి నిద్రపట్టలేదు. ఆతఁడు తెల్లవారఁగనే ఆవేశ్యను వెదకుటకుఁ బోయెను. ముని తనను వెదకుచున్నాఁడని ఆమె తన గుప్తచారులవలనఁ దెలిసికొనెను. అందువలన నామె మూఁడు దినముల వఱకు దాగియుండెను. మునికి వనములో నెవరును దొరకక పోవునప్పటికి ఆతఁడు నిరాశను జెందెను.

మూఁడవదినమున నాతఁడు కుశసమిధలను దెచ్చుటకు వనమునకుఁ బోఁగానే వేశ్యాపుత్రి మరల ఋష్యశృంగుని సమీపమునకు వచ్చెను ఆమెను జూడఁగానే మునిపుత్రునకు రోమములు నిక్కపొడిచెను. ఆతఁడుల్లాసముతో నిట్లనెను:- "మునివరా! నీవిమూఁడు దినములనుండి యెచ్చట నుంటివి? నాకు నీవు లేకున్న క్షణక్షణమును భారముగనున్నది నీతప స్సైజ బ్రహ్మచర్య వ్రతమునకు నేనుమిక్కిలి ప్రభావితుఁడ

నైతిని. నా ప్రాంతికి నీవు వచ్చుట యిష్టము లేదు. కావున దయ యుంచి అతఁడు తిరిగి రాకపూర్వమే నీవు నన్ను నీయాశ్రమ మునకుఁ గొనిపొమ్ము. నీయాశ్రమమును జూడవలయునని నాకు మిక్కిలి కోరికగనున్నది.''

వేశ్యకు గావలసినదిదియే. ఆమె వెంటనే మునిపుత్రుని వెంటఁబెట్టుకొని పోయెను. నౌక దగ్గఱకు రాఁగానే ఆమె మునిని దానియందుఁ గూర్చుండఁబెట్టి, పల్లెవాండ్రతో మెల్లగా పడవను విడువుఁడని చెప్పెను. పడవవాండ్రు నౌకను వదలిరి. గంగయొక్క ఉత్తాలతరంగములను జీల్చుకొనుచు నౌక ప్రవాహమునఁ బోవుచుండెను. వేశ్య వివిధవిధముల పాడి యును, నానావిధముల హావభావములను జూపియును మధుర ములును, కర్ణప్రియములునగు నాయామాటలను జెప్పుచు ఋష్యశృంగ మహాముని మనస్సును నానందింపఁ జేయుచుం డెను. తాను దేవలోకమునకు వచ్చినట్లు ఋష్యశృంగుఁడు భావించుచుండెను. తాళస్వరయుక్తమును, మధురకంఠముతో సకలగానమును వినియును, నానాభావ భంగిమములను సమ్మత నృత్యమును, వివిధవాద్యముల సుందరస్వరమును విని ముని ముగ్ధుఁడయ్యెను. చాలసార్లాతఁడు మధ్యలోఁ దండ్రిని స్మరించెను, కాని వేశ్యలాతనికాయా మాటలను జెప్పి మఱపించిరి.

పరాశరుఁడిట్లనెను:- "మునులారా! ఈవిధముగ వేశ్యలు వివిధోపాయములచే విభాండక మునియొక్క అమాయకపు పుత్రుని మాయచేసి తెచ్చిరి. ఈసమాచారమును అంగదేశాధిపతియగు రోమపాదుఁడు వినగానే అతని హర్షమునకు మేర లేకుండెను.

రోమపాదునివంశజులు.

(౭౦౧)

శ్లో॥ ప్రజామదాద్దశరథో యేన లేభే౽ప్రజాః ప్రజాః।
చతురంగో రోమపాదాత్పృథులాక్షస్తు తత్సుతః॥

శ్రీభాగ. ౯ స్కం. ౨౩ అ. ౧౦ శ్లో॥

ఆ॥ అన్నృపాల చంద్రుఁడనపత్యుఁడై యుండ
నెఱిఁగి మునికులేంద్రుఁడిందుఁ గూర్చి
యిష్టిసేసి సుతుల నిచ్చె నాతనికృపఁ
బంక్తిరథుఁడు పిదపఁ బడసెసుతుల॥

వ॥ ఆరోమపాదునకుఁ జతురంగుండును జతురంగునకుఁ బృథులాక్షుండును నుదయించిరి."

శ్రీమదాంధ్రభాగవతము.

ఎంతటి కామాతుర పురుషునకైనను వానికత్యంత క్రోధమును దెప్పించినచోఁ గ్రోధావేశమందాతనికిఁ గామ వాసన నశించిపోవును. ఇదేవిధముగఁ గ్రోధావిష్టునకుఁ దన కామనానుసారముగ మోహాకవస్తువులను జూపించినచో వాని క్రోధమునశించును. క్రోధ మొకవిధమగు నగ్ని. అగ్నియెట్లు జలముచే శాంతించునో అట్లే క్రోధాగ్ని శుచియుచు, సుంద

రమును, పవిత్రమును, సజ్జ్వలమును, మోహకమును, శృంగార రసయుక్తమునగు వస్తువులను గాంచిన కాంక్షించును. క్రోధముండఁగ క్రోధమును జూపిన నాతని క్రోధము వృద్ధి జెందును. చిత్తమున కనుకూలపరిస్థితి యుండినఁ జిత్తము నీరు నీరై పోఁగలదు. అప్పుడు తాను జేసిన దానికిఁ బశ్చాత్తాపమును జెందును.

సూతుఁడిట్లనెను:- "మునులారా! అంగదేశ సమీపమునకు రాఁగానే వేశ్య తననావను నిలిపెను మునిపుత్రుఁడిట్లనెను:- "మునులారా! ఇప్పుడు మనమెచ్చటికి వచ్చితిమి?"

వృద్ధవేశ్య యిట్లనెను:- "ఆయుష్మంతా! ఇప్పుడు మనము మాయాశ్రమము నికటమునకు వచ్చితిమి రండు, మాయాశ్రమమును దిలకింపుఁడు." ఇట్లు పలికి ఆమె మునిని రేవునందించెను ఈసమాచారమును దెలిసికొని రోమపాద మహారాజు వేలకొలఁది బ్రాహ్మణులను, మునులను వెంటఁ బెట్టుకొని ఋష్యశృంగ మహామునికి స్వాగతమొసంగ విచ్చేసెను. ఆతఁడు పాద్యార్ఘ్యముల నొసంగి, భక్తియుక్తముగ మునికి స్వాగతమొసంగి. ఆతనిని జాల వైభవముగ రథమందుఁ గూర్చుండఁబెట్టి తనరాజధానికిఁ గొనిపోయెను. మునిపుత్రుఁడెన్నడును నగరమును జూచియుండలేదు. అతఁడు రాజధానిలోని వైభవమును, జనసమ్మర్దమును, స్త్రీప్రదర్శనమును, గొప్ప

గొప్ప భవనములను గాంచి చకితుఁడయ్యెను. రాజపురో
హితుఁడు ఋష్యశృంగునకు సమస్త ప్రవృత్తి మార్గములను
జెప్పెను, రాజు మిక్కిలి ఆదరసత్కారములతో మునిపుత్రునిఁ
దనకడనుంచుకొనెను. అతఁడచ్చటకు రాఁగానే యింద్రుఁడు
వర్షమును గురిపించెను. ఎటుఁజూచినను జలమే కనఁబడు
చుండెను. మరుభూమివలె శుష్కముగ నున్న భూమి వర్షము
కురియుటచే సస్యశ్యామలమయ్యెను. సర్వత్రి పచ్చని గడ్డి
యును, గొల్లగ ధాన్యమును గనఁబడెను. రాజు పరమసుంద
రియును, నత్యంత సుకుమారియును, గారాబు బిడ్డయునగు
శాంతాదేవిని ఋష్యశృంగునకిచ్చి వివాహము కావించెను
ఇది మునికాదు మనోహారిణియగు భగవన్మాయా స్వరూపిణి
యనిఅప్పుడాతఁడు తెలిసికొనెను. ఇంతటి సుందరియగు
భార్యనుగాంచి ముని అత్యంతానందమును జెందెను, ఆతఁడు
రాజభవనమున సమస్తసుఖోపభోగ సామగ్రిని, సత్కారము
లనుబొంది శాంతతో గృహస్థధర్మమును బాలించుచుండెను.
ముని యెట్లమాయకుఁడో, శుద్ధహృదయుఁడో హరిణ నేత్రి
ములుకల శాంతయును నమాయకస్త్రీయే. శాంతాదేవి తన
తను, మన, ధనములతోడను, సర్వస్వమును ముని చరణము
లకు సమర్పించెను. ఆమె నిష్కపట భావముతోఁ దన పతి
పరమేశ్వరునిఁ బరిచర్యచేయసాగెను. తన సేవాశుశ్రూషల
చేతను, వినయముచేతను అనుకూలాచరణముచేతను నామె

మునిని దన వశముకావించుకొనెను. వనమును విడిచిపోవు నట్లు మునియును నామె ప్రేమపాశమున బంధింపఁబడెను.

ఇప్పుడు విభాండక మహాముని తిరిగివచ్చి ఆశ్రమము నకు రాఁగానే అతనికి తనపుత్రుఁడు కన్పింపకపోవుటచేఁ బరమ విస్మితుండయ్యెను. వెంటనే అతఁడు తనపుత్రుని నెవరో మోస గించిరని యనుమానించెను. అతఁడు దగ్గఱనున్న మునుల యాశ్రమముల నన్నిటిని వెదకెను. కాని పుత్రుని జాడ తెలియ లేదు. అతఁడు మిక్కిలి క్రోధముతోఁ దనపుత్రుని వెదకు చుండఁగా నొకవృక్షముని నవ్వి యిట్లనెను:– "నగరమునకుఁ బోయి చూడుము. నీకొడుకు నెవరును విక్రయింపలేదు."

ముని కనుతెఱఁజేసియిట్లనెను:– "నాపుత్రుఁడమ్మఁదగిన వస్తువా యేమి?"

వృక్షముని యిట్లనెను:– "నీవు నీకొడుకును నీకాట వస్తువుగఁ జేసికొనినావు. అతనికి సాంసారిక జ్ఞానము నొసంగ లేదు. ఎవరికిఁ గలియనీయలేదు. అతనికిఁ బ్రపంచమునకుఁ దెలియకుండఁజేసితివి. అజ్ఞానములోఁ ద్యాగము లేదు. జ్ఞాన పూర్వకమగు త్యాగమే నిజమగు త్యాగము. అంధకారమును జూచిననే ప్రకాశముయొక్క మహత్త్వము తెలియనగును. రాత్రియొక్క జ్ఞానము కలిగిననే దినముయొక్క ఉపయోగము బుద్ధికి రాఁగలదు. ప్రవృత్తి మార్గముయొక్క

బ్రహ్మచర్యము చేసిన ప్రవృత్తి మార్గము యొక్క ఉత్తమత్వమును గ్రహించ వలసియున్నది కదా? స్వాభావిక ప్రవృత్తులను వాత ప్రాకృతికముగ నెవరు నివారింపగలరు? సమావర్తనము, వివాహమొనర్పఁదగు ప్రక్రియకు స్త్రీపరిచయము నొనర్పక నీవు పాపమొనర్చితివి. తపఃఫల స్వరూపముగ నంగదేశము నందు వర్షము కురియుచున్నది. నీ వంగరాజు కడకుఁబోయి నీపుత్రునిఁ గూర్చి తెలిసికొనుము"

ఇదంతయును నంగదేశపు రాజు యొక్క పన్నాగమని మహామునికిఁ దెలిసెను. అతఁడు క్రోధావిష్టుఁడై శాప మొసంగుట కుద్యుక్తుఁడయ్యెను. అంత మునులందఱును జేరి అతనిఁ శాంతి చేయుట ప్రారంభించిరి. శాస్త్రీయ ప్రమాణము లానరించి వారతనికి నచ్చఁజెప్పిరి:- "నీవిట్లానర్చుట అనుచితము నీవు ముందుగా నంగరాజు కడకుఁబోయి సమస్త విషయము లను తెలిసికొనవలయును. వారి విషయముల నన్నిటిని విని నీకిష్టముతోఁచిన నట్లు శాపమునో వరమునో యొసంగుము."

మునుల వాక్యములను విని విభాండకముని క్రోధోద్రేకుఁడై అంగదేశపు రాజధానియగు జంపాపురము (చంపారణ్యము) నకుఁబోయెను. ఈపన్నాగములో మునులకును భాగమున్నదని తోఁచుచున్నది. విభాండక మహాముని క్రోధమున వచ్చుచున్నాఁడను సంగతి రాజునకు ముందుగఁదెలి

సిరి నందుకొనిన వారలను చూచుచుండి రాజకింకరులు
పంపి రాజు గ్రామములను దత్తకిచ్చి స్వాగత సత్కారము
లొనర్చ నేర్పాటుకావించెను. ముని యేగ్రామములకు బోయి
నను నా గ్రామములోని రైతులును, ఇతరులును వారి సిముకె-
లిగ నాదరించుచుండిరి. వస్తువులన్నిటిని వారికర్పించుచుండిరి
ముని యిట్లడుగుచుండెను:- "ఇవి యెవరి గ్రామములు" అప్పుడు
వారు సమాధానమును జెప్పిరి:- "స్వామీ! ఇవి ఋష్య
శృంగమహాముని గ్రామములు, రాజు తనపుత్రికా వివాహ
మున వరదానముగ్రింద నొసంగినాడు" అనివినయముగ నాయన్ని
గ్రామములందును బూజింపఁబడుచు, సమ్మానింపఁబడుచుఁ
జంపాపురికిఁ జేరెను. రాజాతనికి గొప్పవైభవముగ స్వాగత
సత్కారములొనర్చెను. భగవానుండైనను వినయ ప్రాజన
ములకుఁ బరవశుఁడగును. ఇఁకేముంది మునిమోహాయెను! ఆత
నికి ఉద్రేకము చెందిన రజోగుణము పోయెను. రాజాతని ముని
పుత్రుని భవనమునకుఁ గొనిపోయెను, స్వర్గమునను నిందించు
న్నట్టి ఋష్యశృంగుఁడత్యంతసౌందర్య ప్రాకారముగ రాజభవ
నమునందుండుటకు గాంచెను, వేలకొలఁది దాసదాసీ జనము
లాతనిసేవకొనుండిరి. రాజకుమారియును శాంత మెఱుఁగు
తీఁగవలె నటునుండి యిటు తనప్రకాశముచే భవనము ను
బ్రకాశింపఁజేయుచు వయ్యారముగఁ దిరుగుచుండెను. తండ్రిని
జూడఁగనే ముని కుమారుఁడు లజ్జితుఁడై నిలువఁబడెను. పుత్రు

మె... నమస్కరించి ముని పాదములను బట్టుకొనిరి. ... బూజించి వేడుకొని నిలుచుండిరి. ఇంతటి సుందరియును, సుకుమారియును, రాజకుమారియునగు గొప్ప ... జూచి మునియొక్క కోపము కర్పూరమువలె కరిగి పోయెను. అతడు ప్రత్యాలింగనము గావించుకొనెను. కోడ లిద్దరిని వారి ... చూచెను. వారికి పుత్రి పౌత్రులు కలుగునట్లాశీర్వదించెను అంగరాజగు రోమపాదుని గూడ అతడు కృపాదృష్టితో జూచెను. కొంతకాలము రాజా తిథ్యమును స్వీకరించి పుత్రోత్పత్తియైన పిదప ముని తపస్సును చేయుటకు వనమునకుబోయెను.

ఇంతటి యశస్వియు తపస్వియు, సంయమియు, సర ళుడునగు జామాతనుగాంచిన రాజుయొక్క హర్షమునకు మేరలేకుండెను. కొలదికాలమునకు శాంతకొక పుత్రరత్న ముదయించెను. దీనివలన రాజ్యమంతటను ఆనందము వ్యాపించెను.

ఒకదినమున శాంత సర్వాసముద్ధురగు పతితో నిట్ల నెను:– "ప్రాణనాథా! నాకు మీయనుగ్రహమువలన సమస్త సుఖములును గలవు. కాని నాకు సోదరులు లేరు. ఈ కారణమున నా తల్లిదండ్రులును దుఃఖితులై యున్నారు. నాకును చింతగా నున్నది. నాకొక తమ్ముడుదయించు నట్టిదైన నుపాయమును గావింపుడు."

ఋష్యశృంగ మహాముని యిట్లనెను. "నేను నిష్క్రముగ బ్రహ్మచర్య వ్రతమును పాలించి వేదాధ్యయనమును గావించితిని. నేను వ్రతశీలుడనై ప్రభావముచేత యుక్తము గాఁగల పుత్రకామేష్టిఁ జేయించెదను. అతనివలన మహారాజునకుఁ బుత్రప్రదానము గావింపఁగలను."

ఇదివినఁగానే శాంత హృదయమునకు సంతోషమేర్పడెను. ఆమె యీవృత్తాంతమును తన తల్లిదండ్రులకుఁ జెప్పెను. రాజు తన శిష్యులకు బ్రాహ్మణులను జాలమందిని పిలిపించి యజ్ఞమునకు కావలసిన యేర్పాటులన్నిటినిఁ గావించెను. మండివైభముగ యజ్ఞము జరిగెను. ఆయజ్ఞఫలము వెంటనే ఫలించెను. ఇంద్రుఁడు ప్రసన్నుఁడై రాజు పుత్రవంతుఁడగు నట్లాశీర్వదించెను. మహారాణి గర్భవతియై నియత సమయమునకు ఆమె ఒక పుత్రరత్నమును బ్రసవించెను. రాజా కుమారునకుఁ జతురంగుఁడను పేరును బెట్టెను. చతురంగుఁడు శుక్లపక్ష చంద్రునివలె దినదిన ప్రవర్ధమానుఁడగు చుండెను.

తన పుత్రికయగు శాంతయొక్క భర్త పుత్రేష్టిఁజేయించుటలో మిక్కిలి నిపుణుఁడను విషయమును అయోధ్యాధిపతియగు దశరథ మహారాజునకుఁ దెలియఁగానే ఆతండును అనునయ వినయములను గావించి శాంతాపతియైన ఋష్యశృంగునిఁ దనకడకు పిలిపించుకొనెను. రాజయొక్క

బలవంతము చేతను, వసిష్ఠుని సమ్మతిచేతను దశరథుని చేత గూడ ఋష్యశృంగ మహాముని పుత్రకామేష్టిం జేయించెను. దానికి ఫల స్వరూపముగ రవికుల మండనుండును, కౌసల్యానందవర్ధనుం డును రఘువంశపావనుఁడగు రామచంద్రమూర్తియును, కైకకు సాకార స్వరూపుఁడగు భరతుఁడును, సుమిత్రానంద వర్ధనులగు లక్ష్మణ శత్రుఘ్నులును జన్మించిరి

శాంతకు భర్తయును పుట్టఁగానే మునియైనవాఁడగు ఋష్య శృంగుఁడును రాజకన్య ననుమతిఁ బొంది వారల వనమునకుఁ బోయెను. ఇప్పుడు పాంచాలదేశమునందలి గంగాతీరమున కాన్యకుబ్జదేశమునకువచ్చి నివసింపనాగెను, శాంతయును రాజ భోగములనువిడి ఆతనితోడనే నివసించుచు నాతని సేవించు చుండెను. ఋష్యశృంగ మహర్షి యొక్క ఆశ్రమము కాన్య కుబ్జదేశమందు గంగాతటమున ఫరూకాబాదు జిల్లాలో శృంగి రామపురమను పేర నిప్పటికిని గలదు అచ్చట గొప్ప యుత్స వము జరుగుచుండును.

ఈవిధముగ రోమపాదుని పుత్రిక ఋష్యశృంగునిఁ బెం డ్లాడెను. మహారాజు పుత్రుఁడగు చతురంగుఁడు మిక్కిలి ధర్మాత్ముఁడును గుణగ్రాహియునై యుండెను. ఆతనిపుత్రుఁడు పృథులాక్షుఁడు. పృథులాక్షుని పుత్రులు బృహద్రథుఁడు, బృహత్కర్మ, బృహద్భానువను ముగ్గురు పుత్రులు కలరు.

వారిలో నందఱికంటెఁ బెద్దవాఁడగు బృహద్రథుని పుత్రుఁడు బృహన్మనుఁడు. అతనికి జయద్రథుఁడును, జయద్రథునకు సంభూతియను భార్యయందు విజయుఁడను పుత్రుఁడుదయించెను. విజయునకు ధృతి, ధృతికి ధృతవ్రతుఁడు. అతనికి సత్కర్మ. ఆసత్కర్మునికి పుత్రుఁడే సూతరాజగు అధిరథుఁడు.

అధిరథునకు సంతానము లేదు. ఒకదినమున నాతఁడు గంగాస్నాన మొనర్చుచుండఁగా నాతనికి గంగాప్రవాహమున నొక పెట్టె కొట్టుకొని పోవుటఁ గాంచెను. వెంటనే యాతఁడా పెట్టెను తెప్పించెను. దానిలో నొక సుందర బాలకుఁడుండెను. అతని శరీరకాంతి దేవకుమారునకువలె నుండెను. కర్ణములందాతనికి స్వాభావిక దివ్యకుండలములుండెను. రాజాతనిని దన యింటికిఁ గొనివచ్చి వానినిఁ దన పుత్రునిఁగా భావించుచు వానినిఁ బోషించుచుండెను. ఈతఁడు కన్యావస్థయందు కుంతీగర్భమున సూర్యభగవానుని ద్వారా సృష్టింపఁబడిన కానీనపుత్రుఁడు. రాజాతనిఁ దన పుత్రునిఁగా భావించెను. ఆతఁడు దనపత్నియగు రాధకొసంగెను, అందువలనఁ గుంతీపుత్రుఁడగు కర్ణుఁడు రాధేయుఁడనఁబడెను. అనంతరము అధిరథునకు పుత్రులింకను కలిగిరి. కర్ణునకును చాలమంది పుత్రులుదయించిరి. వారిలో వృషసేనుఁడు ముఖ్యుఁడు. ఇఁకవాని సంతతి వంశము విస్తరించెను, దానినెంతని చెప్పఁగలను. వగ

దేశమునందును, బిహారునందును, మిథిలయందును నిప్పటికిని చాలమంది క్షత్రసంశ్రేష్ఠులు కాయస్థులు కలరు.

సూతుడిట్లనెను:— "మునులారా! ఈవిధముగనత్యంత సంక్షేపముగ నేను యయాతి మహారాజుయొక్క చతుర్థ పుత్రుడగు అనువంశ వర్ణనము గావించితిని. ఇప్పుడింక తృతీయపుత్రుడగు ద్రుహ్యుని వంశమును నతి సంక్షేపముగ వర్ణించెదను వినుడు."

ద్రుహ్యతుర్వసు వంశజులు.

(౨౦౫)

శ్లో॥ ద్రుహ్యోశ్చ తనయో బభ్రుః సేతుస్తస్యాత్మజస్తతః
ఆరబ్ధస్తస్య గాంధారస్తస్య ధర్మస్తతో ధృతః

శ్రీభాగ ౯ స్కం. ౨౩ అ. ౧౪శ్లో.

"వ...... ద్రుహ్యునకు బభ్రుసేతువు బభ్రుసేతువు
దను నారబ్ధుండు నారబ్ధునకు గాంధారుండు గాంధారునకు
ధర్ముండు ధర్మునకు ధృతుండు నుదయించిరి."

శ్రీమదాంధ్ర భాగవతము.

ఏకులమందైన భగవద్భక్తుఁడుదయించినాఁడో
ఆతఁడు తనవంశమునకటు యేడుతరములును నిటు యేడుతర
ములును, నేమి మాతృకుల తరములను దరింపఁజేయును. అట్టి
యెడ నేకులమందైనను భక్తభాగవతుఁడగు వాసుదేవ భగవా
నుఁడు ప్రకటమైనచో నిఁకఁ జెప్పవలసినదేమున్నది? ఆకుల
మంతయును ధన్యమగును. సూర్యవంశమున కింతటి మహిమ
యేలవచ్చినది? దానిలో రవికుల తిలకుఁడగు శ్రీరాఘవుఁడవ
తరించుట చేతనే. ఆజన్ముఁడయ్యును నాతఁడు సూర్యవంశ
మున జన్మించెను. అందువలన నాకులము పరమపావనమైనది,

చంద్రవంశమునకు నింతయే చంద్రవంశమందొకరికి మించిన వారొకరుగ శూరవీరులును, యశస్విలును, ప్రతాపవంతులగు రాజులుండినను, వారందఱును మరణధర్మము కలవారే ఈవంశమునకు మహాత్మ్యము యాదవేంద్రుఁడగు శ్రీకృష్ణచంద్ర భగవానుని యవతార కారణముగఁ గలిగెను. యయాతి జ్యేష్ఠ పుత్రుఁడగు యదుమహారాజు తండ్రిశాపముచే క్షత్రియత్వ హీనుఁడైనను భగవంతుఁడవతరించుటచే దేవతలకుఁగూడ ఆకులము పరమ వందనీయమైనది. భగవంతుని సంబంధముచే సమస్త సోమకుల కులములన్నియును బరమ కీర్తనీయములైనవి.

సూతుఁడిట్లనెను:- "మునులారా! నేను యయాతి యొక్క పంచమ. చతుర్థపుత్రులగు పూరు, అనువంశములను గూర్చి చెప్పితిని. ఇప్పుడత్యంత సంక్షేపముగ నాతని తృతీయపుత్రుఁడగు ద్రుహ్యునివంశమునుగూర్చి చెప్పెదను. వీరు హిమాలయముల కావలనున్నగల అనార్యమ్లేచ్ఛ (పార్వత, టిబ్బతు, కాబులు, కంధారము, రష్యా, చీనా, జపాను) దేశములకు రాజులైరి. వీరు వర్ణాశ్రమ దేశపు హద్దుల కావలనుండుటచే సంస్కారహీనులైరి మ్లేచ్ఛసంసర్గముచే వారితో వివాహాది సంబంధములను జేసికొనుటచే వీరును మ్లేచ్ఛప్రాయులైరి. కావున నీకులములోఁ గొందఱు రాజులనుగూర్చియే నామమాత్రముగఁ జెప్పెదను.

ద్రుహ్యుని ప్రపౌత్రుడు బభ్రువు. అతనికి సేతువు, సేతువున కారబ్ధుడును. ఆరబ్ధునకు గాంధారుడు జనియిం చెను. ఈ గాంధారుని పేరనే గాంధార (కాబూలు-కాందహారము) దేశము ప్రసిద్ధి వహించెను. ఈ దేశములో ఫలములెక్కువగా బండును. అచ్చటి దానిమ్మపండ్లు చాల ప్రసిద్ధములు. ఈ దేశ ములోని అశ్వములును పేరుగలవియే. గాంధారరాజగు గాంధారు నకు ధర్ముడును, ధర్మునకు ధృతుడును, అతనికి దుర్మదు డును, దుర్మదుని పుత్రుడు ప్రచేతుడయ్యెను. ప్రచేతసునకు పరమ పరాక్రమవంతులగు నూర్గురు పుత్రులుదయించిరి. వీరు పర్వతములను, సముద్రములను దాటి గొప్పగొప్ప ద్వీప ములకు బోయిరి. వారచ్చటి తమ యధీన దేశముల నేర్పరచు కొనిరి. ద్విజులకు దూరముగ నుండుటచేతను, శీతప్రాయప్రదే శములందుండుట చేతను వీరందరు మారిపోయిరి. వీరు నానాప్రకార కిరాతులైరి. వీరి యీదేశములన్నియును ప్రాచీన మానవశ్రౌతానుసారముగ భారతవర్షమందే యున్నను, వర్ణా శ్రమ ధర్మానుయాయులున్నంతవఱకే భారతవర్షమని పిలువ బడుచుండెను. అనగా హిమాలయము మొదలు కన్యాకు మారి వఱకును అటక నదిమొదలు కటకము (జగన్నాథపురి) వఱకును. తరువాత గాంధార దేశమును భారతవర్షమునుండి విడివడెను. ఇప్పుడును భారతదేశములోని కొన్నిప్రాంతములు యవనాధికృతచే దాము భారతదేశమునకు వేఱుగనుంటిమను

ఉన్నారు. ఈ వంశమునందలి క్రమమున భారతదేశపు సరిహద్దు సంస్థానములు ఏర్పడినవి. కనుక యయాతిపుత్రుడగు ద్రుహ్యు వంశము వర్ధిల్లినది. ఈ వంశమునకు శర్మిష్ఠకుఁ బుట్టిన యయాతి యొక్క మూడవ కుమారుని వంశమును నేను చెప్పితిని ఇప్పుడు దేవయాని వలనఁ బుట్టిన యయాతియొక్క ద్వితీయ పుత్రుడగు తుర్వసుని వంశము చెప్పెద వినుడు.

తుర్వసు మహారాజు కుమారుడు వహ్ని. వహ్ని పుత్రుడు భర్గుడు. భర్గునకు భానుమానుడు జన్మించెను. భానుమానుని పుత్రుడు త్రిభానుడు. ఈ త్రిభానునకే పరమ యశస్వియును, ఉదారబుద్ధియునగు కరంధమ మహారాజుద యించెను ఈ కరంధముని పుత్రుడే మరుత్తుడు. అతడు గొప్పయజ్ఞమును గావించెను. అతనికి సమానముగ వైభవ ముతో యజ్ఞము గావించిన రాజింతవరకును లేడు. ఈ మరుత్తుడు పుత్రహీనుడయ్యెను. ఈతడు పురువంశీయుడగు దుష్యంతునిఁ బుత్రునిగా భావించెను, అతనికి ముందుగాని వెనుకగాని తండ్రికి వేఱుగాఁ బుత్రులు లేకపోవుటచే నీతడు రాజ్యలోభముచే మరలఁ బూరువంశమందే కలిసిపోయెను. తరువాత నీతనివంశము నడిచినది లేనిది తెలియుటలేదు.

ఇదివిని శౌనకుడిట్లనెను:- "సూతా! ఇప్పుడు తెలియ నిండు తెలియకపోయెడు మేమీ వంశావళిని వినివిని వినుగున

జెందితిమి మళ్ళామళ్ళ నీవుచెప్పు మంచిమాటి కథా
ఖ్యానములను విన మనస్సు ఉవ్విళ్లూరు చున్నది; కాని
యాతని కాలమున వృష్టి లేదు, అతివృష్టి లేదని చెప్పు
చున్నప్పుడు నేను నమ్మలేకున్నాను. కల్పవృక్ష
పానము చేయుచున్నాము ఇప్పుడు నీవు రాజ్యము యొక్క
యొక్క కల్పవృక్షముల వంటివని చెప్పితివి నీవు దానికి
కని చాల సందేహముగ చెప్పితివని తెలుసుకొనుచున్నాము.
కాని చెప్పినంతకన్న చాలును. ఇప్పుడు నీవు యమునాతీరము
రాజుయొక్క శ్రేష్ఠ, శ్రేష్ఠ ప్రతుల యమునాతీరము
గూర్చి వర్ణింపుము. వీరిలోను చాలముఖ్యముఖ్యులైన ప్రసి
ద్ధులైన రాజులను గూర్చియే వర్ణించవలెను. ఇప్పుడు శ్రేష్ఠ
కథనుగూర్చి చెప్పుము. నందనందనుని కమనీయ క్రీడా విశే
షింపుము వ్రజమునందలియు, మధురయందలియు ద్వారకయం
దలియు భగవానుని శ్రీకృష్ణుని లీలలను వర్ణింపుము. కర్మ
ముల సార్థకత వీరిలో నేరలకు ఆశ్చర్యకరమైన భగవంతుని
మేము క్షేత్రములో నిజము కథలను వినుచున్నాము.
కాని ఆవస్తువ్రతము దానినే చెప్పవలయును."

సూతుడిట్లనెను:- "సరియే స్వామీ! ఇప్పుడు నేను
యమునంతయు ముగా గానిచెదను. కొంచెము నేను శైశవా
గాను గానింపుదును. అంతయును వినమేకదా. దానిలో
వ్రాక్కు, తోలు నిజములేవు."

యదువంశ వర్ణనము.

శ్లో॥ యయాతేర్జ్యేష్ఠ పుత్రస్య యదోర్వంశం నరర్షభ।
వర్ణయామి మహాపుణ్యం సర్వపాపహరం నృణామ్॥
యదోర్వంశం నరః శ్రుత్వా సర్వపాపైః ప్రముచ్యతే।
యత్రావతీర్ణో భగవాన్ పరమాత్మా నరాకృతిః॥

శ్రీభాగ. ౯ స్కం. ౨౩ అ. ౧౮-౧౯ శ్లో॥

చ॥ అనఘ యయాతి పెద్దకొడు
కైన యదుక్షితిపాలు వంశమున్
వినినఁ బఠించినన్ నరుఁడు
వెంసియుఁ బుట్టఁడు ముక్తిఁ బొందు న
య్యనుపమమూర్తి విష్ణుఁడు న
రాకృతిఁ బొంది జనించెఁ గావునన్
వినుము నరేంద్ర నావలుకు
వీనులు పండువు గాఁగఁ జెప్పెదన్॥

శ్రీమదాంధ్ర భాగవతము.

ఏకులమందు భగవదవతారము వచ్చినదో ఆకులమ త్యంత పావనమైనదియును, సర్వశ్రేష్ఠమునై యున్నది. భగీర థుఁడు తన తపోబలముచే గంగను భూతలమునకుఁ దెచ్చి

నాఁడు; కాని దానిలో సగర చక్రవర్తి అసమంజసుఁడు. అంశు
మంతుఁడు, దిలీపుఁడు వీరందఱియొక్క తపస్సును శౌర్యమును
సమ్మిళితమైయున్నది. అయినకతమందు భగవత్ త్రిపథ
గామినియగు గంగ ప్రసన్నయై భక్తవత్సలుఁడగు భగీరథుని
వెంటవచ్చినది. ఆదేవిధముగ శ్రీదేవకీ వసుదేవులయొక్కయు
నంద యశోదలయొక్కయు పుణ్యప్రభావముచే శ్రీకృష్ణుఁడవత
రించెను, కాని యింతలో యదువంశములోని సమస్తరాజుల
పుణ్యము సమ్మిళితమైయున్నది. ప్రభు ప్రాకట్యము స్వపుణ్యము
వలనఁగాని, ఇంకేసాధనము వలనఁగాని కాదు. ఆతఁడు స్వయ
ముగ ననుగ్రహించి యేకులమును పావనము చేయఁదలఁచునో
ఏవంశమునకు గొప్పతన మొసఁగఁదలఁచునో దానిలోఁ బ్రక
టమగును. ఆతని సాధనలు బంధింపఁజాలవు. ఆతఁడు
ప్రేమపాశమున బంధింపఁబడి నాట్యమొనర్పఁగలఁడు. ఈ
అష్టావింశతి మన్వంతరమున ద్వాపరయుగాంతమం దాతఁడు
యదుకులము ననుగ్రహించెను. అందువలన ఇప్పుడు యదు
కుల చరిత్రము చెప్పఁబడుచున్నది,

సూతుఁడిట్లనెను:— "మునులారా! ఇప్పుడు నేను
యయాతి మహారాజుయొక్క జ్యేష్ఠ శ్రేష్ఠ పుత్రుఁడును, శుక్ర
తనూజయగు దేవయాని గర్భమునఁ బ్రథమమున జనించిన
వాఁడునగు యదువంశవర్ణన మొనర్చెదను. ఆవంశమందే
అజన్ముఁడగు వాసుదేవుఁడు నరరూపమున నవతరించినాఁడు.

యయాతి దేవయానుల కేవిధముగ యదువు జన్మించి నదియును, ఏవిధముగ శుక్రశాపమువల్ల వృద్ధావస్థను గ్రహిం చెనో పూరునిచే క్షత్రియత్వాభివృద్ధిని గాంచినదియును నేనీ పూర్వభాగమున యయాతి చరిత్రమందున జెప్పియుంటిని. ఇక్ష్వాకుతని తరువాత వంశమును వినుడు. యదుమహారాజు నకు నలుగురు కుమారులుదయించిరి. వారు చతుర్విధ పురుషా ర్థములో, నాలుగు వేదములలో, నాలుగువర్ణములలో, నాల్గాశ్ర మములలో మూర్తీభవించినట్లుదయించిరి. వారి పేర్లు సహస్ర జిత్, క్రోష్టు, నల, రిపులనునవి. వీరిలో సహస్రజిత్, క్రోష్టుల యొక్క వంశములను విన్పించెదను.

సహస్రజిత్ కుమారుడు శతజిత్తు. ఈశతజిత్తునకు ముగ్గురు కొడుకులుదయించిరి - మొదటివాడు మహాహ యుడు, రెండవవాడు వేణుహయుడు, మూడవవాడు హైహయుడు. వీరందరిలో చిన్నవాడును మూడవవా డగు హైహయుడు మిక్కిలి పరాక్రమవంతుడును ప్రభావ శాలియునై యుండెను. ఈతని పేరున హైహయవంశము నడ చెను. హైహయ వంశక్షత్రియులు మిక్కిలి బలవంతులుగ నెన్నబడుచుండిరి. హైహయునకు ధర్ముడును. ఆతనికి నేత్రుడనువాడుదయించిరి. నేత్రుని పుత్రుడు కుంతి. కుంతికి సోహంజి, సోహంజికి పరమయశస్వియగు మహిష్మంతుడుద యించినాడు. ఆతడు నర్మదాతీరమున దన నామముచే

మహిష్మతీపురము నకేలిక ప్రభువు కృతవీర్యుండు. వాని రాజధా
నిగా చేసుకొని సుఖముగ రాజ్య మేలుచుండెను.
మహిష్మంతునకు భద్రసేనుఁడను నాతఁడుదయించెను. ఇతని
ధనకుఁడను నాతఁడుదయించెను. ధనకునకు నలుగురు, కృత
వీర్యుఁడు, కృతాగ్ని, కృతవర్మ, కృతౌజులను కుమారులుద
యించిరి. పెద్దవాఁడగు కృతవీర్యుఁడు బల, బుద్ధి, పరాక్ర
మములందును, యశోభాగ్యములందును సర్వశ్రేష్ఠుఁడయ్యెను.
ఈతని పుత్రుఁడే సహస్రార్జునుఁడు కృతవీర్యుని పుత్రుఁడగు
టచేఁ గార్తవీర్యుఁడను పేరుచేతను ప్రసిద్ధిగాంచెను. ఈ
కార్తవీర్య సహస్రార్జునుఁడు చక్రవర్తియయ్యెను ఈతని కాల
మునఁ బృథివియందీతనికి సాటియైన రాజు లేకుండెను. సూర్య
వంశ, చంద్రవంశపు రాజులందఱను జయించి యీతఁడు
సర్వద్వీప వర్తియగు సమస్తభూమండలమును నేకాకిగ ననుభవిం
చెను ఆసమయమున నీరాజుతో యజ్ఞదాన, తపో, యోగ,
విద్యా, వీర్యములందు బోలినవాఁడొక్కఁడును లేకుండెను.
ఆతఁడెచ్చట యుద్ధమునకేగిన నచ్చట విజయమును బొందవల
సినదే. ఈతఁడెచ్చటను వృక్షమువలె కాలేడు. ఈతని బలమును
దగ్గలేదు. ఈతనికి ధనైశ్వర్యము లెన్నటికిని సమసిపోలేదు.
ఎనుబదియైదువేల సంవత్సరములీతఁడు సమస్తేంద్రియ భోగ
ములను నవ్యాహతగతిచే భోగించుచుండెను. ఆసమయమున
నీతఁడొక్కఁడే చక్రవర్తియగు రాజు.

శౌనకుఁడిట్లు పలికెను:- "సూతా! యదు వంశరాజులకు యయాతి శాపముచేఁ జక్రవర్తి సింహాసనమునఁ గూర్చుండు నధికారము లేదుకదా? అట్టియెడ నీతఁడేకఛత్రాధిపతి యెట్లైనాఁడు."

అప్పుడు సూతుఁడిట్లనెను:- "స్వామీ! శాప పాపముల బలములేల నేమియును జేయఁజాలవు. భగవంతుని కెవరి పూర్ణ కృపకలదో ఆతనికి శాపములన్నియును సమాప్తము లగును. వీనికి శాపమొసఁగినది వివిధకులములోని మానవులే కదా! భగవంతుని అంశావతారుఁడును, నవధూతయనగు దత్తాత్రేయు నీతఁడు చాల శ్రద్ధతో సేవించియుండెను. అత్యధికమగు సేవాశుశ్రూషలొనర్చి యీతఁడు దత్తాత్రేయ భగవానుని బ్రసన్ను నొనర్చుకొని, ఆతని వలన యోగవిద్యను, సమస్తములగు నణిమాది సిద్ధులను బొందెను. దత్త భగవానుని కృపచేతనే ఆతఁడు వేయిబాహువులను బొందెను. దత్త భగవానుఁడీతని నాశీర్వదించుచు నిట్లనెను:- "భగవంతుఁడు తప్ప యింకెవ్వరియుండును నిన్ను యుద్ధమున జయింపఁజాలరు. సర్వత్రనీకు విజయము కలుగును." అందువలన నీతఁడే రాజుమీఁద యుద్ధమొనర్చినను నాతఁడు లొంగిపోవలసినదే. ఆతని సమ్ముఖమున నిలుచుట కెవరికిని సాహసము లేకుండెను. చివరకు భగవంతుఁడు పరశురామ రూపమునఁ బ్రకటమై యీతనిని వధించినాఁడు. ఈ కార్తవీర్య సహస్రార్జునుఁడును

భగవంతుని యొక్క కళావతారముగ చెప్పబడినాడు. పురా
ణములలో నితని నుపాసించు దీక్షకలదు. ఈతడు [illegible]
క్రియయును గలదు. ఈతని పరాక్రమము [illegible] పవిత్ర
ప్రసంగమున చెప్పబడియున్నది. కావున నిచట మరల చెప్ప
వలసిన పనిలేదు. అతిరథములలో భూమియందలి క్షత్రియులంద
రును మనముతో నుండిరి. వారు నివాసములను గ్రామము
లనమానము చేయసాగిరి. [illegible] చేయకుండిరి
ఈసహస్రార్జునునకు యోగబలము చేతనే అణిమాదిసిద్ధులును
ప్రాప్తించెను. శరీరమందును నమిత పరాక్రమము కలదు
ఈతడు సప్తద్వీపవతియగు పృథివికి చక్రవర్తి. ఈతనికి మహా
బలశాలురగు వేయిమంది పుత్రులును గలరు. ఈ వస్తువుల
న్నియు నుండుటచే మహారాజు దర్పముండవలసిన దానికంటె
నధికమయ్యెను. ఆదర్పమున నితడు పరశురాముని తండ్రి
యగు జమదగ్ని మహర్షి యొక్క యజ్ఞీయ కామధేనువును
హరించెను. అంతట క్రోధము వహించి పరశురాముడితని
జంపుటయే గాక అతని పుత్రులను గూడ యమసదనమునకం
పెను. వేయిమందిలో దప్పించుకొని కేవలమైదుగురు
మాత్రము బ్రతికిరి. వారు జయధ్వజ, శూరసేన, వృషభ మధు,
ఊర్జితులనువారు. వీరివలననే తరువాత హై హ య వం శ వృద్ధి
యయ్యెను

ఈ హైహయునికిని నందనుకంటెఁ బెద్దవాఁడగు జయధ్వజునకుఁ దాళజంఘుఁడను గొప్ప ప్రభావశాలియును, బలియు నగుఁ బుత్రుఁ డుదయించెను. ఆతనికి నూర్గురు కొడుకులుద యించిరి. వారందఱును దాళజంఘులను క్షత్రియులనఁబడిరి.

ఈ తాళజంఘులను క్షత్రియుల కాలములో నయోధ్యయందు సూర్యవంశీయుఁడగు బాహుక మహారాజు రాజ్యము చేయుచుండెను. వీరందఱు నయోధ్యమీఁదకు దండెత్తి, అయోధ్యారాజ్యమును జయించి తమ రాజ్యమందు గలుపు కొనిరి. బాహుకుఁడు తన భార్యలతోఁ గలిసి వనమునకుఁ బోయి ఔర్వమున్యాశ్రమమున నివసించుచుండిరి. ఈతఁడు తన రాణి గర్భవతిగానుండఁగా మరణించెను. తరువాత నా రాణి గర్భమునుండి చక్రవర్తియగు సగరుఁడుదయించెను. సమర్థుఁడు కాఁగానే ఆతఁడు సైన్యమును గూర్చుకొని తాళ జంఘులపైకి దండెత్తెను దానిలోఁ జాలమంది తాళజంఘులు చచ్చిరి. వారికి సహాయముగ వచ్చిన యవన, శక, బర్బర, హైహయాదులు సగరునిచే నోడిపోయిరి. వారందఱును సగ రుని భయముచే భయభీతులరై ఆతని గురువగు నౌర్వుని సన్నిధానమునకుఁ బోయిరి. గురువు సగరునితో వారికి ప్రాణదాన మొసఁగుమనెను. సగరుఁడు వారినిఁ జంపక, ఆసమయమునఁ గల ఆచారము ననుసరించి వారిని వేదబాహ్యులను గావించి వర్ణాశ్రమ ధర్మమునుండి వెలివైచెను. వీరవర్ణాశ్రమ వేద

బాహ్యులగు ననార్యులని గుర్తింపఁ దగినట్టుగ
వారందఱును విచిత్రవేషములను ధరించిరి. తాళజంఘుని
నూర్గురు పుత్రులలో నందఱికంటెఁ బెద్దవాఁడు వీతిహో
త్రుఁడు. సగరచక్రవర్తి ఈతనివరాత్రియు దేశబాహ్యుఁడైన
ర్వాక పైతృకరాజ్యము నీతనికొసంగినట్లు తోఁచుచున్నది.
ఆవీతిహోత్రుని పుత్రుఁడే మహాయశస్వియగు మధువు. ఈతని
కారణముననే యదువంశ యాదవులకు మాధవులనియుఁ,
మధు వంశీయులనియు సంజ్ఞ యేర్పడినది. ఈమధువునకును
నూర్గురు పుత్రులుదయించిరి. వీరు నూర్గురులో వృష్ణియను వాఁడు
జ్యేష్ఠుఁడును శ్రేష్ఠుఁడునై యుండెను. ఈవృష్ణి నామముచే
యాదవులకు వృష్ణివంశీయులనియును వార్ష్ణేయులనియును పేరు
వచ్చెను. యదువు, మధువు వృష్ణి మొదలగువారు మిగుల
పరమకీర్తిమంతులైరి. అందువలన నీవంశము వారిని యాదవు
లనియు, మాధవులనియు, వార్ష్ణేయులనియును పిలువఁబడు
చుండిరి ”

సూతుఁడిట్లనెను:– “మునులారా! సంక్షేపముగ నేను
యదుమహారాజుయొక్క జ్యేష్ఠపుత్రుఁడగు సహస్రజిత్తునివంశ
ములోని ముఖ్యముఖ్యులగు రాజుల నామములను చెప్పితిని.
ఇప్పుడు నేను యదువుయొక్క రెండవ కుమారుఁడగు క్రోష్టు
వంశ వర్ణనమును గావించెదను. దానిని మీరు సమాహితచిత్తు
లరై శ్రవణము చేయుఁడు ”

మహాయోగి, మహాభోగి శశబిందు మహారాజు.

(౨౧౮)

శ్లో॥ స్వాహితస్తతో రుశేకుస్తు తస్య చిత్రరథస్తతః।
శశబిందుర్మహాయోగీ మహాభోగో మహానభూత్॥

శ్రీభాగ ౯ స్కం.. ౨౩ అ. ౩౧ శ్లో॥

"వ .....స్వాహితునకు రుశేకుండు రుశేకునకు చిత్రరథుండు చిత్రరథునకు శశిబిందుండుఁ బుట్టెను."

శ్రీమదాంధ్ర భాగవతము.

కలికాలరూపమగు దవానలము యోగ, జ్ఞానసిద్ధులను భస్మము కావించినవి. అందువలననే కలియుగమందు యోగు లును, జ్ఞానులును, సిద్ధులును, శక్తిమంతులును గానఁబడరు. అందువల్లనఁ గలియుగమందలి క్షుద్రబుద్ధికలవారలకు యోగ సిద్ధులందు వెంటనే విశ్వాసము జనింపదు. ఫలాని ఋషి పది వేల సంవత్సరములవఱకు తపమొనర్చినారు. ఫలాని రాజర్షి యెనుబదివేల సంవత్సరములవఱకు రాజ్యమొనర్చి నారనినవి యతిశయోక్తులుగఁ దోఁచును. కాని యీ విషయము లసత్య ములుకావు. అతిగళిత సత్యములు. మనలో శ్రద్ధావిశ్వాసము

లల్పముగనున్నవి మనుష్యులకైనను జేయఁగలఁడు. వానిలో యోగశక్తు లనంతములుగఁగలవు ఆతనిలో నసంభవములకు స్థానములేదు. అన్నియును సంభవములే అసంభవములేమైన నుండిన నవిశ్వాసులును బండితమ్మన్యులునగు మూర్ఖులను విశ్వసించుటయే, శ్రద్ధముండదు. విశ్వాసమునం దసంభవమును నది లేదు.

సూతుఁడిట్లనెను - "మునులారా! నేనత్యంత సంక్షేప మున యదుమహారాజు ప్రథమ పుత్రుఁడగు సహస్రజిత్ వంశ మునుగూర్చి వర్ణించితిని. ఇప్పుడు మీరు ఆతని ద్వితీయ పుత్రుఁడగు క్రోష్టుని వంశమునుగూర్చి వినుఁడు. క్రోష్టుని పుత్రుఁడు వృజినవంతుఁడు ఆతనిపుత్రుఁడు స్వాహి. స్వాహికి రుశేకుఁడు. ఆతనికిఁ జిత్రరథుఁడు, చిత్రరథునకు బరమయోగి యును, బరమ సామర్థ్యవంతుఁడును, విషయముల నవ్యాహతి గతి ననుభవించువాఁడును, రాజరాజేశ్వరుఁడును, పరమైశ్వర్య శాలియునగు శశిబిందుఁడుద యించెను. మీరాతనయైశ్వ ర్యమును గూర్చియును, విషయభోగములను గూర్చియును వినినయెడల నాశ్చర్యచకితులయ్యెదరు. పృథివిపై మానవు లింతటి యైశ్వర్యశాలురెవరును గాఁజాలరు. ఇన్ని భోగముల ననుభవింపఁజాలరు."

శౌనకుఁడిట్లనెను:- "సూతా! శశబిందు మహారాజెంతటి యైశ్వర్యశాలి? అతని యైశ్వర్యమును గూర్చి కొంచెముగ వర్ణింపుఁడు."

సూతుఁడిట్లనెను:- "స్వామీ! నేనేమి వర్ణింపఁగలను? పృథివిపైఁ బదునాల్గు మహారత్నము లున్నవందురు. అనఁగా ఏనుఁగు, ఖడ్గము, రథము, స్త్రీ, బాణము, కోశము మాల, వస్త్రము, శక్తి, పాశము, మణి, ఛత్రము, విమానము— వీనికి మహారత్నములని సంజ్ఞ కలదు ఈరత్నములన్నియును ఈతని కడ నగణితముగను, నసంఖ్యాకములుగను గలవు. ఏనుఁగులు లెక్కయే లేదు. అదేవిధముగ నశ్వములును, రథములును గలవు. ఈతనికడ నన్నియును దివ్యబాణములుకలవు. ఈతని కడనున్న సువర్ణమున కంతు లేదు, లెక్క లేదు. ఈతనిమాలలు దేవతల మాలలవలె దివ్యములు; అవి యెన్నడును వాడవు, జీర్ణము కావు. ఈతనిశక్తి పాశములలౌకికములు. మణి మాణిక్యములు కొట్లనిండుగ గలవు. అన్ని ఋతువులందు ననుకూలముగనుండు ఛత్రమీతనిది. ఈతనికడ నసంఖ్యాకములగు విమానములుకలవు. అవి ఆకాశముఁ దిరుగుచుండును. ఈ రత్నములన్నిటిలో స్త్రీరత్నము సర్వశ్రేష్ఠముగఁ జెప్పఁబడినది. ఈతనికి రాణులు పదివేవురు. వారొకరికిమించిన నొకరు రూపవతులు సౌందర్యమందు స్వర్గస్త్రీలనుగూడ తిరస్కృతి నొనరింపఁగలరు."

ఇదివిని శౌనకుఁడిట్లనెను:- "సూతా! ఇది చాల ఆశ్చర్యకరమగు విషయము. ఒక్క పురుషుఁడు పదివేవురు స్త్రీల కెట్లు పతి కాఁగలఁడు!"

ఇదివిని సూతుఁడిట్లనెను:- "స్వామీ! నేను మాటిమాటికిఁ జెప్పుచునేయున్నాను. సృష్టిలో నసంభవమనునది లేదు. మనబుద్ధిపైఁ దెలియపడినది, మనము మనసామర్థ్యమునకు మించిన విషయము నూహింపఁజాలనంతటి సంకుచితాంతఃకరణము కలవారలమైతిమి, ఈయనంత బ్రహ్మాండ యుతమైన విశ్వమందు నీన బ్రహ్మాండము మహాసాగరమున నొక్క బిందువంతైనను లేదు చతుర్దశ భువనయుతమగు బ్రహ్మాండము స్థితియే యట్లుండ నిఁక మానవుని అస్తిత్వమేమున్నది? ఒక కథకలదు. ఈ బ్రహ్మాండములోని బ్రహ్మగోపమును జెందియిట్లనెను:- "నేను సృష్టి నొనర్పను. బ్రహ్మాండములోని పనియెట్లు జరుగఁగలదో చూతము"

ఇంతలోనే ఆతఁడీ దృశ్యమును గాంచెను- చాలకంచకగాడిదలు బరువులు వేసికొని పోవుచుండెను. కోపమును జెందిన బ్రహ్మ సమీపమునఁ గూర్చుండిన నొక వృద్ధమునితో నిట్లనెను:- "మునివరా! ఇన్ని కంచరగాడిద లెచ్చటికి పోవుచున్నవి? వీనిమీఁద నేమి బరువును వైచినారు!"

ముని యిట్లనెను:- "ఓయీ బ్రహ్మ! ఈకంచర గాడిదలు విశ్వమందంతటను దిరుగుచుండును. ఈ బ్రహ్మాండ

సూక్ష్మనో అట్టి అనంతాకారములగు బ్రహ్మాండములుగలవు ఆబ్రహ్మాండములయందు వేఱువేఱు బ్రహ్మలుకలరు. కొందఱకు నాలుగు ముఖములు, కొందఱకు పది, కొందఱకునూఱు, కొందఱకు వేయిముఖములు కలవు ఆ బ్రహ్మలందఱును ఈ కంచరగాడిదలమీఁద గలరు. ఒకానొక బ్రహ్మాండములోని బ్రహ్మలోకము పంచుకొనినా వీనినుండి తీసి అచ్చటనుండి పంపఁ బెట్టఁబడుచు న్నది ”

ఇంతటి ఘనుడు బ్రహ్మతానే బ్రహ్మయని కొనుచుండెను. అనేకసంఖ్యాకులగు బ్రహ్మల విషయము వినఁగానే అతని మోహము దూరమయ్యెను అతఁడు మరల సృష్టికార్యమందు లగ్నుఁడయ్యెను.

వాస్తవిక విషయమిది. మేడిపండులోని పురుగు ప్రపంచ మంతయే యనుకొనును. అదియేదో విధమున భగవదిచ్ఛచే బయటకు వచ్చిన పిదప తాను బ్రహ్మాండముగ భావించుచుండిన ఆ పండువంటి పండ్లనేకములు చెట్టునకున్నట్లును, అట్టిచెట్లు భూమిమీఁద ననసంఖ్యాకములుగ నున్నట్లును తెలిసికొని ఆశ్చర్యమును పొందును. ఈసృష్టికంతులేదు. యోగశక్తికంతులేదు. సౌభరిమహాముని యోగప్రభావముననే యేఁబదిమంది స్త్రీలను వివాహమాడి, యేఁబది రూపములను ధరించి వేఱువేఱుగ నిర్మిత భవనములందు నుండెడువాఁడు. ఇదేవిధముగ శశబిందు

మహారాజు దశసహస్రసంవత్సరములను ధరించి దశ సహస్ర రాణు లను సంతుష్టి చెందించెను.

అంత శౌనకమహర్షులడిగినారు:– "అయితే సూతా! మహా యోగీశునకు నా రాజర్షి కెందఱు పుత్రులుదయించిరి?"

సూతమహాముని యిట్లనెను:– "స్వామీ! పుత్రులవిషయ ము మనగలదు. మీరనుకొనిన నర్వ్వ, దీనిని అసంభవమందురు. మీరా లోచింతురు, కలియుగములోని జీవులనుజూచి పలుకుచుందురు; కాని స్వామీ! నేను మరలఁజెప్పుచున్నాను. యోగముగలవా నకసంభవమనునదిలేదు. యోగప్రభావముచేతనే విశ్వామి త్రుఁడు నూతన సృష్టిఁగావించినాఁడు. శశబిందు మహారాజు యొక్క పదివేలమందిరాణులకు ఒక్కొక్కరికు లక్షమందిపుత్రు లుదయించిరి అనఁగా మహారాజునకు మొత్తము పదికోట్ల మంది పుత్రులు పుట్టిరి"

ఇదివిని శౌనకుఁడిట్లనెను:– "ఇప్పుడు సూతా! నీయందు 'అవు' ననవలసినదే, కాని యీవిషయమును మా నవబుద్ధినమ్మదు. ఒక్కనికి పదికోట్లమంది పుత్రులా! పోనిండు, యోగప్రభావముచే నేదోవిధముగ గుడ్లు పిల్లలవలెఁ బుట్టి నారే యనుకొనుఁడు వారందఱుయుండు టెచ్చట? ఇంతవిశా లమగు మన భారతదేశములో స్త్రీలును, పురుషులును, పిల్ల లును, జబ్బులను వృద్ధులును గలిసి నలుబదికోట్లమందిమాత్రమే

కలదు. ఏనాడు జనసంఖ్య పెరిగినదని మనమనుకొనుచున్నాము
గత అర్థశతాబ్దినుండి రెట్టింపు పెరిగినది. ఇంతటి పెద్దదేశము
లోనే పేరుపట్టుకుండిన నొక్కనికే పదికోట్లమంది కొడుకులు
పుట్టిన నెక్కడ నివసింపగలరు?"

సూతుడిట్లనెను:- "స్వామీ! ఈ విచారములన్ని
యును పంచభూతముల సంఘాతముచేతనే స్వతః సృష్టియైన
దను వారును, సృష్టియందు చైతన్య మవసరములేదను వారును,
పృథివిని, గంగాది పవిత్రనదులను జడములనువారును బలుకు
పలుకులు. కాని పృథివిని మాతగా భావించువారలకును, చైతన్య
దేవిగా భావించి ఆమెను నుపాసించు వారలకును స్థానము
నకుం గొదువయుండదు. వారికి పృథివి యెంతపెద్దది కావల
యునని నంతపెద్దదగును ఎంతచిన్నది కావలయునని నంత
చిన్నదగును. ఎవరికెట్టి భావనముండునో అట్టిఫలమే లభించును
కంటికెదురుగ నద్దములను పెట్టుకొనిన వస్తువులన్నియును నట్లే
కనబడును. రాత్రింబవళ్లు ఎన్నియెకరముల నేలయున్నది?
దీనిలో నెంత పంటపండును? ఎందఱు నివసింపగలరు? అని
లెక్కలు వేసికొనువారల కట్టిఫలమే లభించును. యోగప్రభా
వముచే శరీరింపు పృథివి నెంతపెద్దది కావలయునని నంత
పెద్దదిగ నొనర్పగలడు, ఎంతగా సంకోచమొనర్ప వలయు
ననిన నంత చిన్నదగును."

శౌనకుఁడిట్లనెను:- "శ్రీకృష్ణులోనే యుద్ధమునకు బోయిన సూతా! నీమాట నొప్పుకొనవలసినదే; కాని రాజు రాజే ఆపదలో బ్రతికెను సామాన్యులు కారుకదా! అట్టి వంశజులెట్లు నివసించిరి?"

సూతుఁడిట్లనెను:- "స్వామీ! వారివంశములు వృద్ధి చెందలేదు. కొందఱు యుద్ధమున మడిసిరి. కొందఱు వారిలో వారు భగవంతుని ప్రేరణచే శాపములచే కొట్టుకొని చచ్చి నట్లు కొట్టుకొనిచచ్చిరి. అవిడిగోట్ల మందిలో నాలుగురు ప్రధానులు. వారి వంశముతే నడచినవి."

శౌనకుఁడిట్లనెను:- "సూతా! వాసుదేవ భగవానుఁడు జన్మించిన వంశములను గూర్చియే మాకుఁ జెప్పుఁడు."

సూతుఁడిట్లనెను:- "స్వామీ! దానినే నేను చెప్పు చున్నాను. భగవానునకు యదునందనుఁడయు యాదవప్రభు నియు, యాదవేంద్రుఁడనియు. యదువంశవిభూషణుఁడనియు, యాదవనాథుఁడనియుఁ బిలుచుదురు. అతనికి మాధవుఁడనియు, వృష్ణివంశావతంసుఁడనియు, వార్ష్ణేయుఁడనియు, వృష్ణికుల కమల భానుఁడనియు పేరులు కలవు. కావున సత్యాతి సంక్షేపముగ నేని కులములోని వారిపేరులను చెప్పెదను. ఇప్పుడు నేను శకబైం మని జ్యేష్ఠపుత్రుఁడగు పృథుశ్రీవుని వంశవర్ణనము గావించె

జను. వృజినవంతుని పుత్రుఁడు ధర్ముఁడు. ధర్ముని పుత్రుఁడు శవుఁడు, ఆతఁడు నూఱు అశ్వమేధయాగముల నొనర్చెను. ఉశనుని పుత్రుఁడు రుచకుఁడు. రుచకునకుఁ బురుజిత్తుఁడు, రుక్ముఁడు, రుక్మేషుఁడు, పృథువు, జ్యామఘుఁడను నైదుగురు పుత్రులు జనియించిరి. వీరిలో చిన్నవాఁడగు జ్యామఘుఁడు తన భార్యకు పరతంత్రుఁడు"

శౌనకుఁడిట్లనెను:- "సూతా! పరతంత్రుఁడనిననేమి?"

సూతుఁడు నవ్వి యిట్లనెను:- "స్వామీ! నేనిదివఱకే చెప్పియున్నాను. మీరు మఱచియుండ వచ్చును. గారడివాఁడొక పిల్లవానినుంచుకొనును, వానిని దన కిష్టమువచ్చినట్లు తనకు వశమొనర్చుకొని, తన కిష్టమువచ్చినట్లు పలికించుచు, అదేవిధముగ నాతఁడు తన భార్యకు వశుఁడై యుండెను. భార్య లెమ్మనిన లేచును; కూర్చుండు మనినఁ గూర్చుండును సారాంశమేమనిన నాతఁడు తన భార్య చెప్పినట్లాడుచుండును ఇప్పుడు వాని చరిత్రము వినుఁడు."

శైబ్యాపతి జ్యామఘుఁడు

(౩౦౫)

శ్లో॥ పురుజిద్రుక్మరుక్మేషు పృథుజ్యామఘ సంజ్ఞితాః॥
జ్యామఘస్త్వప్రజోఽప్యన్యాం భార్యాం శైబ్యాపతిర్భయాత్

శ్రీభాగ ౯ స్కం. ౨౩ అ. ౩౫ శ్లో.

వ.....ఆ రుచకునకుఁ బురుజిత్తు రుక్ముండు రుక్మేషువు పృథువు జ్యామఘుఁడు ననువారేవురు పుట్టిరందు జ్యామఘుండు.

సీ॥ తోఁబుట్టికోల్పడు శైబ్య తోడి ప్రేమంబున
ననపత్యుఁడయ్యును నన్యభార్యఁ
గైకొనఁడొక కొంతకాలమునకు

....

శ్రీమదాంధ్ర భాగవతము.

భార్యా భర్తలే గృహస్థ రూపమగు రథమునకు రెండు నొగలు. ఇద్దరును వారివారి స్థానములలో మంచిస్థితిలో నుండినచో గృహస్థాశ్రమమను రథము గబగబచక్కఁగదొర్లిపోవును; కాని యిద్దరును వారివారి కర్తవ్యములను మఱచి విపరీతాచరణము చేయుచుండినచో నష్టమును రథమాగిపోవును. ఒకవేళ

నడిపినను స్వతంత్రకష్టముతో నడచును. పత్ని యింటిలో యజమానురాలు భర్త బయటను భార్యయొక్క కార్యక్షేత్రము చిన్నదేకాని చాల మహత్త్వపూర్ణమైనది భర్తయొక్క క్షేత్రము విస్తృతమైనది; కాని దానిలో రాగ, ద్వేష, ఈర్ష్యా, ప్రతిస్పర్ధ, చింతాదులు కలవు స్త్రీ గృహమునకు యజమానురాలు. కావుననే ఆమెకు గృహిణియను పేరు వచ్చినది. పురుషునిఁ బతనమునుండి రక్షించును గావునఁ బత్నియనఁ బరగినది, పురుషునకు సమస్త కార్యములందు దోడ్పడుటచే నర్ధాంగి యనఁబరగుచున్నది. పత్నిని. ఆమెకు పుట్టినవారిని బురుషుఁడు పాలించును గావున నాతనికిఁ బతి యను పేరువచ్చినది. భరణపోషణ మొనర్చుటచే భర్తయనఁ బరగును. సత్పత్ని ప్రేమపూర్వక వ్యవహారమొనర్చి పతిని దనవశము గావించుకొనును. పతి పత్నియొక్క ప్రేమపాశమున బాధింపఁబడి ఆమెకు విరుద్ధముగ నాచరణమును గావింపఁడు. ప్రేమబంధనమునందు చిక్కిన సుఖములను ప్రేమలేక గర్వమునవహించి పతిని శాసించుచు, నాతనిని దనకుఁ గ్రీడామృగముగఁ జేసికొని, తన యిష్టమువచ్చినట్లాడించు చుండు నడచును, పురుషుఁడును నట్టి నపుంసకుఁడై, స్త్రీ ముందఱ పిల్లివలెనై. తన పురుషత్వాభిమానమును బోనాడినచో నట్టి వానిదరికిని జ్ఞానము కలుగును. ఇట్టిపురుషుని పేరు స్త్రీజిత్ స్త్రీకి వశపడిన పురుషుఁడు జ్ఞానాధికారి కాఁడని శాస్త్రములు

చెప్పఁబడియున్నవి. ఇట్టిపురుషునితో సంభాషణ మొనరించుటయును
నుచితముకాదు. ఇటువంటి స్త్రీవిషయమునఁ జెప్పఁదగిన దేము
న్నది? ఆమె తన యిహపరలోకములను రెంటిని పాడుచేసికొను
నది. ఏ స్త్రీయొక్క పతి ప్రేమ వలనఁగాక భయముచే స్త్రీని
గాంచి గడగడ వణఁకుచుండినను, ఏ స్త్రీ పనివాండ్రు,
దాసులకువలె నుపాసనము మీఁదఁ గూర్చుండి ఉచితాను
చితము తెలియఁగక ఆజ్ఞ లొసఁగుచుండునో, ఆమెయుఁ బుత్రసం
తానహీనయగును, ఒకవేళ సంతానము కలిగినను ఆడుపిల్లలు
పుట్టుదురు, ఒకవేళ పుత్రు లుదయించినను, వారు పిచ్చివారుగనో
మూర్ఖులుగనో, వ్యభిచారులుగనో, నపుంసకులుగనో అగు
దురు. సారాంశమేమనఁగా స్త్రీజితుఁడగువాఁడు సంతానసుఖ
మును బడయఁజాలఁడు, అతని జీవనము సదా భయగ్రస్తమై
యుండును. ఇట్టి స్త్రీజితు లీలోకమునందును దుఃఖితులగుదురు,
చచ్చినరకమునకుఁ బోయెదరు.

సూతుఁడిట్లనెను:- మునులారా! ఇప్పుడు నేను రుచక
మహారాజుయొక్క చిన్నకుమారుఁడగు జ్యామఘుని చరిత్ర
మును చెప్పెదను. అతఁడు భార్యకుదాసుఁడు. జ్యామఘుని
భార్యపేరు శైబ్య. ఆమె అతిగయ్యాళి. ఆమెపతిని లెక్కచే
యనేచేయదు. ఆమె దాసదాసీజనముల నెట్లుచూచునో రాజు
నుకూడ నట్లెచూచును. రాజు నిలుచుండిన నామె పీఠముమీఁద

ప్రాణాచ్చిండి ఆజ్ఞలనొసంగుచుండును. ఏమయ్యా! నీవీపని చేయలేదేమని యడుగును.”

రాజపట్టి అసమర్థుఁడు, ఆతఁడు భయపడుచునిట్లనును:- “మహారాణిగారూ! అపరాధమైనది.”

ఆమె యింకను రోషమును బ్రకటించుచు నిట్లనెను:- “ఇంకేమున్నది. నీవీరెండుశబ్దములను నేర్చుకొనినావు, ఎప్పుడును అపరాధమైనది, అపరాధమైనది?” అనుటయే అపరాధమెందులకైనది? నీవు కడుపునకన్నము తినుటలేదా? నేనే పనినిఁజెప్పినదానినిఁజేయక తప్పించుకొనుటయేనా? ఫలాని మంత్రిని దొలఁగించివేయుము. ఫలానివానిని నాకడనుంచుము’

భయముచే రాజునకు ధోవతి పాడైపోవుచుండును. ఆమె చేసిన చెప్పినదానిని అప్పుడు కాదు అనక చేయవలసినదే. ఇట్టి స్త్రీవలన సంతానమెట్లు కలుగును, అందువలన నామెకు సంతానమేమియును లేకుండెను. తనరాణికిఁ గొడుకైనఁగలిగినఁజాలునని రాజనుకొనుచుండెను. ఆతఁడు తనకోరిక నెఱవేరుటకై యెన్నోజపములు, తపములు, యజ్ఞానుష్ఠానములను జేయించెను సంతానాపేక్షచేఁబితృగణమును, విశ్వేదేవతలను నారాధించెను. కాని అన్నియును వ్యర్థమయ్యెను. ఇసుకలో నుండి తైలమును దీయుటెట్లు వీలుకాదో వంధ్యాస్త్రీకి సంతానము కలుగుటయును సంభవముకాదు. రెండవ వివాహమును

చేసికొన[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
గాని, రెండవ వివాహము నకు చేసికొను[illegible]? [illegible] [illegible]
[illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]
గలదు " అని [illegible]. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] వివాహము [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]
[illegible] [illegible]. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
తో మాటలాడుట గాని. [illegible]గాని చేయునేమోనని అనె
యెల్లప్పుడును [illegible]. రాజునకు రెండవ
వివాహము చేసికొనవలయుననియున్నది. కాని, [illegible]ము
లేనిది అతడు[illegible] [illegible]. అందువలన దానిని
మనస్సులో[illegible] మనస్సులోనే జీర్ణించెను.

రాజునకు [illegible] భోజుడను నొకరాజుండెను
ఏదో కారణమున నా రాజునకును సీతనకు శతృత్వము కలిగెను.
రాజాతని రాజ్యముపై దండెత్తెను. ఆరాజు మిక్కిలి బలవం
తుడు. అతనిపై [illegible]యును [illegible]దైనది. రాజు తన
[illegible] [illegible] రాజును [illegible]. రాజు పరాజిత
శత్రునింట రత్నములను [illegible]నపుడు అతడు [illegible]
యువతియగు రాజకుమారిని గాంచెను. ఆమె మహారాజునకు
మిక్కిలి ప్రియమైన సుకుమారి యగు కుమార్తె. ఆమె వివాహ

హృదయస్థమై యుండెను. రాజామెయొక్క యిట్టియలౌకిక రూప
లావణ్యములను గాంచి ముగ్ధుండై, ఆ స్త్రీరత్నమును దనరథము
పైనఁగూర్చుండఁబెట్టుకొని, నగరమునకు విజయమును బ్రక
టించుకొనుచువచ్చెను.

రాజనాథుండు శత్రువులమీఁద విజయమును సాధించి
యిష్టురాఁడను సంగతినిఁదెలిపికొని సైన్య సఖులతోఁగూడు
కొని ద్వారముకడకువచ్చెను. రాజు వెంబడి అత్యంతసుకుమా
రియు, సౌభాగ్యవతియు, సుకుమారియునగు రాజకుమారినిఁ
గాంచి క్రోధోద్రిక్తయయ్యెను. ఆమె రాజునకు స్వాగత
సత్కారము లొనర్చుటను మఱచెను ఆతనిఁగనుచుఁగ్రోధ
స్వరమున నిట్లనెను:- "ఓకపటీ! నేను గూర్చుండవలసిన
స్థానమున నెవతెనుగా గూర్చుండఁబెట్టుకొంటివి? నాపై సవ
తినిఁదెచ్చుటకై నాకుసవతినిఁదెచ్చితివా.?"

విజయహర్షమున నుబ్బిపోవుచున్న రాజు తనరాణివలనఁ
బలికినమాటలను వినవాశించుచుండ, నిప్పుడువానికి బదులుగ నిట్లు
వినఁబడునప్పటికి ఆతనికి గుండెలదరిపోయెను. ఎందఱోసైనికు
లనేక పలతెరఁగుల గెల్చివచ్చిన రాజు, ఒకనల్లని తలయూపెను
గాంచి గడగడ వణకసాగెను. ఆమెయొక్కసారిగా రథముపై
నెక్కి భూమ్మీఁదకూలఁబడి తొక్కసలఁబెను. భయావేగ
మునే రాజునోటినుండి వెంటనే యిట్టిశబ్దములు వెలువడెను:-
"రాణీ! ఈమె నీసవతికాదు. కోడలు."

ఇది వినఁగానే రాణికి వింత కలిగిన క్రోధము వచ్చెను.
ఆమె యిట్లనెను:— 'నీవంటి నిర్దయుని నెఱుఁగను, అట్టి పుత్రుని నీవు
నేనెన్నఁడు చూడలేదు. నాకు పుత్రుఁడు కలుఁగవలెనని నోములెన్నియో
కాని నేను వదలియుంటిని. రాజనీతి వేత్తలు కార్యములను చెప్పుదురు.
పితృలోకమునకు పుత్రుఁడున్నను నాకేమి లాభము
నోములు కానున్నవి. నాకింకొక సంతతియు లేదు, ఎట్టైనను
నీవు నాకు తోడబిడ్డను గాలేదు?"

రాజు క్షమింపుమనెను. కాని దేవతల నిర్ణయము
మారదు. కాని ఆతని మాటలకు తగ్గలేదు. ఆతఁ
డపుడు నాతఁడిట్లనెను:— "మహారాణీ! నీవు కలుగఁబోవు పుత్రు
నకీము వశ్యము కాఁగలదు"

రాజు వాక్యములను దేవతలును పితరులును సమ్మతిం
చిరి. రాణి క్రోధము దిగిపోయెను. అప్పుడు పుత్రుని
యజ్ఞములో ప్రత్యేకముగ నొక భవనమున నుంచెను. ఇతరు
లసంగతి తెలియకుండ రాజునకు గాని దానిలోనికి పోవుటకు
వీలు లేకుండునట్లు రాణి కావలియుంచెను. పవమానుఁడు కూడ
వేయుటకు సాధ్యము లేకపోవ బంధితయయ్యెను. ఆమె కారాగృ
హములోపల లోపలనే తాను దినములు గడుపవలసివచ్చెను.

భాగ్యము వంటిదెవ్వరును ఎఱుఁగఁజాలరు. అది యెప్పు
డయినను ఎట్లు వచ్చునో యెవరెరుగుదురు? మనము

దేనిని సంకల్పించుకొందుమో అది యసంభవమగును. దేనిని ప్రాప్తించగా నసంకల్పించుకొందుమో అదియే సంభవమగుచుం డును. జ్యామఘుని జన్మవృత్తాంత మిట్టిదియును. సంతానా పేక్ష యుడిగిన వృద్ధదంపతులకు శైబ్య కొన్నిదిన ములకు గర్భవతియయ్యెను. రాజ్యమంతటను నానందము వ్యాపించెను. పదవనెలలో నామె పుత్రరత్నమును ప్రసవించెను. వానికి విదర్భుఁడనుపేరు పెట్టఁబడెను. తిరువాత విదర్భుఁడే గొప్పపరిపాలకుడయ్యెను. ఇతఁడు (బరార్) విదర్భరాజ్యమును స్థాపించెను.

ఇప్పుడు శైబ్య సంతృప్తురాలు. ఆమెకు పుత్రుఁడుకలిగెను అందఱకు నదృష్టము లేనివారుగనుండును. భాగ్యశాలికి భాగ్యము వానికంటె ముందుముందుగఁ బోవుచుండును. శైబ్యకు పుత్రునిఁజూచుకొను భాగ్యములేదు; కాని రాజను మారికిని భోజ్యయదృష్టముచే నామెకు పుత్రుఁడు కలిగి నాఁడు ఇప్పుడు భోజ్యకాశకలిగెను:— "నేను జీవితాంతము వరకును గౌరవముగా క్షమింపఁబడలేను. నాపతినేఁడుత్ప న్నమైనాఁడు, పదునాఱు సంవత్సరములతరువాత వివాహ యోగ్యుఁడు కాఁగలఁడు." ప్రాణులఁటును నాశచేతనే జీవించుచున్నారు ఆశయేలేకున్నచోఁ బ్రాణులెంతకష్టమం దును నేల ప్రాణములను నిలబెట్టుకొందురు."

క్రమక్రమముగ వైశంపాయనుండను [illegible] [illegible]
చెప్పఁబడియుండెను. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] వివాహమో [illegible] [illegible] [illegible]
కొనవలసిన [illegible]. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]
రాజకుమారి [illegible] [illegible] [illegible]
పెండ్లి చేయుదురు; కాని స్త్రీ [illegible] పురుషులవలె
ఒక్కొక్కప్పుడు [illegible] జరుగుచుండును. [illegible]
తనపుత్రుని వివాహము [illegible] చేసెను. [illegible]
ముప్పదిరెండు లక్షణములు. [illegible] [illegible]
త్వరముతో కాని, వివాహమైనను! [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible], [illegible]
నారు.

[illegible]:— "మునులారా! [illegible] [illegible]
వంశములను సంక్షేపముగఁ జెప్పి [illegible] యొక్కయు
ఇతరరాజుల యొక్కయు చరితములను చెప్పెను"

వృష్ణి వంశపీఠులు.

(౨౦౬)

శ్లో॥ వృష్ణేః సుమిత్రః పుత్రో౽భూద్యుధాజిచ్చ పరంతప।
శినిస్తస్యానమిత్రశ్చ నిఘ్నో౽భూదనమిత్రతః॥

శ్రీ భాగ. ౯ స్కం ౨౪ అ ౧౩ శ్లో॥

'వ...వృష్ణికి సుమిత్రుండు యుధాజిత్తును జన్మించిరందు
యుధాజిత్తునకు శినియు ననమిత్రుండును జనించి రని
మిత్రునకు నిమ్నుండు జనించె.'

శ్రీ మదాంధ్రభాగవతము

తరించువారు రెండురకములు— స్వయముగ నేకాకిగ నొంటరిగఁ దరించు వారొకరకము వారు; రెండవరకము వారు తాముతరించుటయే కాక, తమవెంటఁజాలమందినిఁ గొనిపోయి తరింపజేసెదరు. సర్పము, సింహము, స్వయముగఁదమ బాహుబలముచే నదిని దాటును; కాని నౌకను నడుపుపల్లెవాండ్రు తాముపడవమీఁదఁ దరించుటయేకాక యిట్టివారిని ఈదలేని వారినిఁజాలమందిని దాటించెదరు. సృష్టిలో నిద్దరు నవసరమే యిద్దరును శ్రేష్ఠులే. అభిమానమునఁబడి యెవరిని నిందింపరాదు ఒకభక్తుండు కొంతద్రవ్యమును దీసికొని ఒకవర్తకుని కడకు బోయి యిట్లనెను:— స్వామీ! ఇవిగో రూపాయలు. వీని నేదైన

ధర్మకార్యములను ఏల చేయించుటలేదు." మహాత్ముడిట్లనెను:-
"నాయనా! నీవు మిక్కిలి కొద్దికాలముగా విరాళములు దానా
దులను చేయించుటకు. కొన్నింటి వస్తువులకు ఎంతయో కష్ట
ములో నున్నందున మాకిప్పుడు రూపాయలవసరములేదు. ఈ రూపాయ
లన్నియు తీసికొనిపొమ్ము."

భక్తులు కొందఱు ఇట్లు చేయుచుండిరి. వారు
మహాత్ములను పరీక్షించుచుండుటకు అందువలన నా తండ్రి
రూపాయలను తీసికొని యింకొక సాధువు కడకు పోయెను.
అతని కడనుండి మహాత్ములు కలరు. వచ్చినవారికి స్వాగత
సత్కారము లొసగుచుండిరి. దుఃఖితుల దుఃఖము లపై దృష్టి
యథాశక్తిగ జూచుచుండిరి. అప్పుడా భక్తుడు వారి సమీప
మునకువచ్చి యిట్లనెను:- "స్వామీ! ఈ రూపాయలను దేని
పనికి వినియోగించు చుందురు?" మహాత్ముడిట్లనెను:- "ఎన్ని
రూపాయలున్నవి?" అతడిట్లనెను:- "అయిదువేల రూపా
యలు కలవు." మహాత్ముడిట్లనెను:- "నాలుగు వేలతో విద్యా
ర్థులకొక భవనమును గట్టించుము. ఒక వేయితో వారికి తిండి
నేర్పాటు గావించుము." ఇప్పుడేమిచేయఁగలను. భక్తుడా
రూపాయలను దెచ్చించి యిట్లనెను:- "స్వామీ! నేనా
సాధువుకడకు బోయితిని. అతడు రూపాయలను జూడగానే
కోపపడెను. అతడు చాలగట్టివాడు స్వామీ! మేమా
మహాత్ములను పరీక్షింపలేము వారి ప్రశంసను లోకులు వ్యర్థ
ముగా జేయుచుందురు."

మహాత్ముఁడిట్లనెను.- "అట్లుకాదయ్యా అట్లనకుము. మనకు భక్తి ముక్తి త్యాగములను మహాత్ములవలననే లభించును. వారు త్యాగముయొక్క ఆదర్శమును జూపించెదరు."

మరల నాభక్తుఁడా విరక్తుఁడగు మహాత్ముని కడకు పోయి యిట్లనెను:- "స్వామీ! మీరారూపాయలను దుచ్ఛముగ భావించి కాలఁదన్నితిరి; కాని యామహాత్ముఁడు వెళ్ళఁగానే వాటిని దీసికొనెను. ఆమహాత్ముని విషయము నాకు తెలియుటలేదు."

విని మహాత్ముఁడు నవ్వి యిట్లనెను:- "నాయనా! నీవు వానిని నిందింపవలదు. మేము సర్పమువలె నొంటరిగ సంసారమును ఒంటరిగాదాటి పోయెదము. ఆమహాత్ములు తరణ కారణులు. వారు స్వయముగఁ దరించెదరు. అసంఖ్యాకులను తరింపఁజేయుటకు భగవానుఁడు వారినాకార్యములకే పంపియున్నాఁడు. వారె మాకంటెను శ్రేష్ఠులు."

ఈప్రసంగమును జెప్పుటయొక్క యుద్దేశ్యమేమనఁగా ఈయపార సంసారమును స్వయముగ సాధనముల ద్వారా తరించినవాఁడు సర్వశ్రేష్ఠపురుషుఁడే, అతఁడు మానవ జీవనమును సార్థకముచేసికొనినవాఁడే. కాని చాలమందిని వెంటఁబెట్టుకొని సంసారమును దాటువాఁడంతకంటెను శ్రేష్ఠుఁడు.

శ్రీశుకయోగీంద్రుడు:- "మహారాజా! [illegible] యడు [illegible] వివాహమాడెను. [illegible] పుత్రులు [illegible]. [illegible] లోమపాదుని [illegible] సింహాసనాధిష్ఠితుడయ్యెను. లోమపాదుని కొడుకు బభ్రువు, కృతి, ఉశికుడు, చేది. చేదికి [illegible] గలవాడయ్యెను. వారు [illegible].

విదర్భునకు [illegible] క్రథుని వంశమందు [illegible] రాజులుదయించిరి. క్రథుడు. కుంతి. ధృష్టి, నిర్వృతి, దశార్హ, వ్యోముడు, జీమూతుడు, వికృతి, భీమరథుడు, నవరథుడు, దశరథుడు, శకుని, కరంభి, దేవరాతుడు, దేవక్షత్రుడు, మధువు, కురువశుడు, అనువు, పురుహోత్రుడు, ఆయువు. ఆయువు పుత్రుడు సాత్వతుడు. ఈ సాత్వతుడు [illegible] యశస్వి, ప్రభావశాలి, ఆతని పేరుతోనే యీవంశము సాత్వతవంశమని పిలువబడినది. శ్రీకృష్ణభగవానుని నామము సాత్వతాంపతియని కలదు. ఆతని సంబంధము ప్రసిద్ధమైనది.

సాత్వతునకేడుగురు పుత్రులుదయించిరి. వారిపేరులు భజమానుడు, భజి, దివ్యుడు, వృష్ణి, దేవావృధుడు, అంధకుడు, మహాభోజుడు. అందఱికంటె పెద్దవానికిద్దరు రాణులు కలరు. వారికి ముగ్గురు ముగ్గురు పుత్రులుదయించిరి, వారు

సిష్ణాచి, కింకణ, ధృష్టి, శతాజిత్, సహస్రజిత్, అయుతా జిత్తను వారలు.

సాత్వతసుతుఁడు దేవావృధుఁడు తరణ కారణుఁడు. ఈతని పుత్రుఁడు బభ్రుఁడును దండ్రివలె మహాయోగి, పరమ జ్ఞాని, ఆచార్య కోటిలోనివాఁడు, ఈపితాపుత్రుల విషయములో నొక పౌరాణికసూక్తి ప్రసిద్ధముగఁగలదు చాలమంది చెప్పుట గొప్పగాఁ జెప్పుటయే కాని చేయునదేమియునుండదు పర్వతములు దూరమునకు నునుపుగనుండును. దగ్గఱకుఁబోయిన రాళ్లు, గుండ్లు. దూరమునుండి ఢోలుమ్రోఁత వినిన నదియెంతో గంభీరముగ నుండును; కాని దగ్గఱకుఁ బోయి దాని లోపలిస్థితినిఁగాంచిన నది డొల్లయని తేలిపోవును. అదే విధముగఁ జాలమంది విషయము దూరమునుండి వారి ప్రశంసలను వినిన నెంతోయుండును, కాని దగ్గఱకుఁబోయి చూచిన వారి నిజస్థితి అంత ఉన్నతముగ గోచరింపదు. చాలమంది కృతులను గాంచి వారెంతో ఉచ్చకోటికి సంబంధించిన మహాపురుషులనుకొందుము. వారి దగ్గఱకుబోయి చూచినచో వారు వ్రాసినది వారి జీవితమునఁ బరిణమింపఁ జేసికొనలేక పోయిరని తేలగలదు. అట్టివానిని నిర్జీవయంత్రముగ భావింప వలయును. కొందఱు చెప్పినదేమో చేసితీరెదరు. వారికి లోపల నెంతో బయటకునంతే. వారినిఁగూర్చి దూరమునవినిన నంతో దగ్గఱకుఁ బోయిన నంతే. వారే మహాపురుషులు; వారే పూజ

నీయులు, వందనీయులు, అక్రందీయులు. దేవావృధుండును,
బభ్రువను పెద్దయను తండ్రికొడుకులు, ఇద్దరును మహోత్కృష్టులే
అందుకనివారి పెద్దల విషయములో కీర్తిగాథలు ప్రసిద్ధి
చెందినవి. మేము దూరమునుండి యేమివింటిమో దగ్గరకు
వచ్చినదానినే చూచితిమి." బభ్రువు పురుషులలో ముఖ్యుండు
ఆతని తండ్రి దేవావృధుండు దేవతలతో సమానుండు. ఈ
తండ్రి కుమారులయొక్క ఉపదేశము పొంది పదునాలుగు
వేల అరువదియెను మంది పరమపదమును పొందిరి. వారందరు
తత్త్వలాభమును సంపాదించిరి. అనేకముగ సాత్వతప్రవృత్తుం
డగు దేవావృధుండు తన బభ్రువుకొడుకు ద్వారా అజరామరుం
డయ్యెను.

సాత్వతుని సుతులలో మహాభోజుండను వాడును
నొకండుండెను. ఆతనివలన భోజవంశజులగు యాదవులుత్పన్న
మైరి ఇప్పుడు సాత్వత పుత్రుండగు వృష్ణి వంశమును గూర్చి
వినుండు.

వృష్ణికి సుమిత్రుండు, యుధాజిత్తు అను పుత్రులు కలిగిరి.
వీరిలో యుధాజిత్తునకు శిని, అనమిత్రులను పుత్రులుదయిం
చిరి. అనమిత్రుని పుత్రుండు నిమ్నుండు. నిమ్నునకును నిద్దరు
పుత్రులుండిరి— సత్రాజిత్తు, ప్రసేనుండు. సత్రాజిత్తునియొక్క
కుమార్తె సత్యభామ వివాహము శ్రీకృష్ణచంద్రునితో నయ్యెను

ఈప్రసంగమంతయును స్యమంతకమణికథలో శ్రీకృష్ణచరిత్ర
చూడ రాఁగలదు. యుధాజిత్తుని పుత్త్రుఁడగు ననమిత్రునకు శిని
యను కుమారుఁ డింకొకఁడు కలఁడు. అతనిపుత్త్రుఁడు సత్యకుఁడు.
సత్యకునకు యుయుధానుఁడను. సాత్యకియును పుత్త్రులైరి.
సాత్యకునకు జయుఁడు అతనికి కుణి. కుణికి యుగంధరుఁడుద
యించెను. అనమిత్రునకు మూఁడవకుమారుఁడు వృష్ణి. అతని
పుత్త్రులు శ్వఫల్కుఁడు, చిత్రరథు, లనువారు శ్వఫల్కుఁడు
గొప్పధర్మాత్ముఁడు. కాశీరాజు రాజ్యములో వర్షములేకుండెను
అపుడు ధర్మాత్ముఁడగు శ్వఫల్కుని పిలిపించి తనపుత్త్రియగు
గాందినిచ్చి బిలిపించి వివాహముచేయఁగా నప్పుడింద్రుఁడు వర్ష
మును కురిపించెను. గాందిని గర్భమునుండి అక్రూరుఁడు,
ఆసంగుఁడు, సారమేయుఁడు, మృదురుఁడు. మృదువిత్తు, గిరి,
ధర్మవృద్ధి సుకర్ముఁడు. క్షేత్రోపేక్షు, అరిమర్దనుఁడు, శత్రు
ఘ్నుఁడు, గంధమాదుఁడు, ప్రతిబాహువను పదమ్ముగురు
పుత్త్రులుదయించిరి వీరిలో నక్రూరుఁడు పరమభగవద్భక్తుఁడు,
శ్రీకృష్ణచరిత్రమందితని భక్తిప్రసంగము రాఁగలదు, అక్రూరు
నకు సుచీరయను చెల్లెలుకలదు. దేవవంతుఁడు,ఉపదేవుఁడను
పుత్త్రులుండిరి. మిగిలిన సోదరులందఱకును చాలమంది పుత్త్రి
పౌత్త్రులుండిరి. వారివంశములనుజెప్పి యెంతనివర్ణింపఁగలను
అట్లే పినతండ్రి చిత్రరథునకును పృథు, విదూరథాది పుత్త్రు
లనేకులుకలరు వారికిని చాలమంది పుత్త్రులుదయించిరి.
యాదవసంతతిని నెవరు లెక్కింపఁగలరు,?

సాధువులారా! సావధానముగనుండుఁడు. వెనుకటికథను జ్ఞాపకమునకుఁ దెచ్చుకొనుఁడు. నేను సాత్వతుని నలుగురు పుత్రుల వంశమును గూర్చి చెప్పుచున్నాను. వారిలో నొకని పేరు అంధకుఁడు అతనికి కుకురుఁడు, భజమానుఁడు, శుచి, కంబలబర్హిలను నలుగురు పుత్రులుదయించిరి. వీరంధక వంశజులని పిలువఁబడిరి. వీరిలో నందఱకంటెను జ్యేష్ఠుఁడు కుకురుఁడు. ఈతనివంశమందు క్రమముగ వీరు రాజులైరి:- కుకురుఁడు, వహ్ని, విలోముఁడు, కపోతరోముఁడు, తుంబురు సఖుఁడగు అనువు, ద్వితీయాంధకుఁడు, దుందుభి, అవిద్యోతుఁడు, పునర్వసు. పునర్వసునకు ఆహుకుఁడను పుత్రుఁడును, ఆహుకి యను పుత్రియు నుండిరి. ఆహుకుని పుత్రులు దేవకుఁడు, ఉగ్రసేనుఁడు. దేవకునకు దేవవానుఁడు, ఉపదేవుఁడు, సుదేవుఁడు. దేవవర్ధనుఁడను నలుగురు పుత్రులుదయించిరి."

శౌనకుఁడిట్లనెను;- "సూతా! దేవకునకు పుత్రికలును నుండిరా?"

సూతుఁడిట్లనెను:- ఆపుత్రికల గూర్చియే యింతవరకు చెప్పవలసివచ్చినది. దేవకునిపుత్రికయే దేవకి. ఆమెకే ఆనందకరముగను శ్రీకృష్ణచంద్రునకు జననియగు సౌభాగ్యమబ్బినది. దేవకి కాక దేవకునకు ధృతదేవ, శాంతిదేవ, ఉపదేవ, శ్రీదేవ, దేవరక్షిత సహదేవ యనునార్గురు చెల్లెండ్రుకలరు. వీరేడుగురును వసుదేవునకు భార్యలైరి.

ఉగ్రసేనుని వివాహము విదర్భదేశాధీశుఁడగు సత్యకేతువిపుత్రియగు పద్మావతితో నయ్యెను. ఆమెగర్భమునుండి కంస, కంసవతి కంక, శూరభూ, రాష్ట్రపాలికయను పుత్రిక లుదయించిరి, పిరందఱికను వసుదేవుని తమ్ములనుబెండ్లాడిరి.

శౌనకుఁడిట్లనెను:- "సూతా! ఉగ్రసేనునకు బుత్రు లుండిరా?

నవ్వి సూతుఁడిట్లనెను:- "స్వామీ! మీకంతయును దెలియును. ఇంత అమాయకముగఁ బ్రశ్నించెదరే యెఱుఁగని వారివలె.

ఈఉగ్రసేనునకే కాలనేమి యను నసురుఁడు కంసరూపమున నుదయించినాఁడు. ఈతఁడు యాదవులతో వైరమును బెట్టుకొనినాఁడు, ఈతని నిమిత్తముగఁ జేసికొనియే భగవానుఁడవతరించినాఁడు. ఈదుష్టుఁడు యదువంశీయులను మిక్కిలిగ బాధించినాఁడు. ఇట్టి క్రూరఅసురపుత్రుని కారణమున మహారాజు మిక్కిలి దుఃఖితుఁడై యుండెడివాఁడు తాను కాలనేమియను నసురుఁడని కంసునకుఁ దెలియును, పూర్వజన్మమును విష్ణువు తన్నుఁజంపెననియును దెలియును, అందువలననాతఁడు యదువంశీయులను తన తండ్రియగునుగ్రసేనుని ద్వేషించుచుండెను ఆతఁడందఱను బీడించుచుండెను. ఈతఁడు కాక ఉగ్రసేనునకు సునాముఁడు న్యగ్రోధుఁడు, కంకుఁడు.

శంకుఁడు, సుహూ, రాష్ట్రపాలుఁడు, సృష్టి, తుష్టిమానుఁడను నెనిమిదిమంది పుత్రులు కలరు."

అంత శౌనకుఁడిట్లడిగెను:- "సూతా! ఉగ్రసేనుఁడు మిక్కిలి ధర్మాత్ముఁడే. అట్టివానికిట్టి తనవారిని బాధించు క్రూర స్వభావముగల అసురుఁడేల యుద్భవించినాఁడు ?"

ఇదివిని సూతుఁడిట్లనెను:- "స్వామీ! ఇదంతయును మాతృదోషముచే నిట్లైనది. సంతానమునకు తల్లిదండ్రుల యొక్క స్వభావమును, సదాచారమును బాగుగా నబ్బును. పతికిదూరముగనుండి స్త్రీలు స్వేచ్ఛగానుండుట మిక్కిలి అనర్థహేతువు. పరమార్థహీనులగు ననార్యజాతి యీ రహస్యము నెఱుఁగఁజాలరు. వారికి శారీరకసుఖమే సమస్తమునై యున్నది. కాని అధ్యాత్మవాదులైన వారలు రజోవీర్యముల విశుద్ధతయందెక్కుడు దృష్టియుంచవలయును. పతి దూరముగ నుండిన యువతులగు స్త్రీలకు చాంచల్యము వృద్ధియగును. ఉగ్రసేనుఁడటువంటి ధర్మాత్మునకిట్టి క్రూరకర్ముఁడగు పుత్రుఁడుదయించుటకు కారణమయ్యెను. ఈవిషయమున నొక పౌరాణికగాథకలదు. దానిని మీకు చెప్పి తరువాత మిగిలిన కథను చెప్పెదను."

కాలనేమి కంసుఁ డెట్లయ్యెను?

(౭౦౮)

శ్లో॥ ఆత్మానామిహ సంజాతం జానన్ప్రాగ్విష్ణునా హతమ్।
మహాసురం కాలనేమిం యదుభిః స వ్యరుధ్యత॥

శ్రీభాగ. ౧౦ స్కం., ౧ అ. ౬౮ శ్లో॥

క॥ నారదుమాటలు విని పెం
పారాటముఁ బొంది యదువు లనిమిషులనియున్
నారాయణ కర ఘృష్ట వి
దారితుఁడగు కాలనేమి దాననియు మదిన్॥

శ్రీ మదాంధ్రభాగవతము

ప్రాణులకు విషయములందు సహజానురాగము కలదు. ఈ జీవజగత్తునకు జనకుఁడగు వాఁడొక్కఁడే స్వతంత్రుఁడు. అందువలన సందఱును స్వభావమున స్వతంత్రులు కాఁగోరు చుందురు. పరతంత్రతవలన దుఃఖమును, స్వతంత్రతయందంద ఱకును సుఖానుభవమును గలుగును; కాని ఒకానొక బంధ ములో నున్నవాఁడే స్వతంత్రానుభవమును బొందఁగలఁడు. బంధనానుభవమును బొందనివాఁడు విముక్తి సుఖము నెట్లను భవింపఁగలఁడు. కావున ధర్మ బంధమును, ప్రేమబంధనమును సుఖమునకుఁ బరమహేతువులగును. ధర్మబంధనములో బంధిం

పఁబడనివాఁడు పరమాత్మ నెట్లు పట్టుకొనఁగలఁడు. ప్రేమ బంధనమున బంధింపఁబడి, తన తను, మన, ధనాది సమస్త శారీరక మానసిక చేష్టలను, తన సర్వస్వమును తన ప్రేమాస్పదున కర్పింపకుండిన వాఁడు ప్రేమ రహస్యము నేమి తెలుఁగినట్లు? పతివ్రతయగు పత్ని తన సర్వస్వమును పతిచరణముల కర్పించి అఖిలసృష్టికిని స్వామినియగును. ఇట్టి పతివ్రతకు విరుద్ధాచరణము చేయఁగలవాఁడెవఁడు? తన పతికి తన సర్వస్వమును నొసఁగక శారీరక సుఖములందే పడియుండువానికే పరమ పురుషులు తలయెత్తి చూడఁగలరు. దానికే బలాత్కారము గాని, మోసముచేయుటగాని జరుగును.

సూతుఁడిట్లనెను:- "మునులారా! ధర్మాత్ముఁడగు నుగ్రసేనమహారాజునకు దుష్టాత్ముఁడును, నసురపుంగవుఁడు నగు కంసుఁడెట్లుద్భవించెను సంగతిని మీకు చెప్పెదను. ఈ ప్రసంగము వలనఁగాలనేమి యెట్లుగ్రసేనునకుఁ బుత్రరూపమున నుదయించెనో తెలియఁగలరు."

మాధుర మండలమునకు రాజగు ఆహుకుని కుమారుఁడు ఉగ్రసేనుఁడు ధర్మపూర్వకముగఁ బ్రజాపాలన మొనర్చుచుండెను. ఆతఁడు సకల ధర్మవేత్త, పరోపకారుఁడు, దాత, సమస్త సద్గుణసాగరుఁడు. ఆతని వివాహము విదర్భాధీశుఁడగు సత్యకేతుని పుత్రిక పద్మావతితో నయ్యెను. పద్మావతి పేరు

నకుఁదగినట్లు గుణవతి ఆమె పద్మావతియనుండెను. మహారాజట్టి సుందరియును సర్వగుణ సంపన్నయునగు భార్య బొంది పరమ ప్రముదితుఁడయ్యెను. భార్యాభర్తలిద్దరకును గొప్ప ప్రేమ కలదు.

పద్మావతి తన తండ్రికేకైకపుత్రిక. అందువలనఁ దల్లి దండ్రులకు ఆమె మీఁద నత్యధికానురాగము కలదు. అందు వలనఁ గొలఁది దినములు గడువఁగానే తల్లిదండ్రులు తమ పుత్రికనింటికిఁ బిలిపించుకొనువారు ఒకసారి పుత్రిక అత్త వారింటికిఁబోయి చాలకాలము గడిచెను. విదర్భరాజాధీశ్వరి తనపతితో నిట్లనెను:- "ప్రాణనాథా! నేను పద్మావతిని జూచి చాలదినములైనది. ఆమె నాకు మాటిమాటికి జ్ఞాపకమునకు వచ్చుచున్నది. ఆమెను శీఘ్రముగ మీరు కొన్నాళ్లుండు నట్లు పిలిపించవలెను."

ఇదివిని సత్యకేతునిట్లనెను:- "ప్రియా! నాకును పద్మావతి చాలగజ్ఞాపకమునకు వచ్చుచున్నది, నేను నేఁడే మధు రకు దూతను బంపెదను, ఉగ్రసేన మహారాజు నేను చెప్పిన నవశ్యము పంపఁగలఁడు."

ఇట్లని మహారాజు వెంటనే దూతలను, తనకుల పురో హితునిఁ బద్మావతినిఁ దెచ్చుటకు మధురకుఁ బంపెను. కుల పురోహితుఁడుపోయి అందఱికుశలము నడిగి రాజు సందేశము

నుగ్రసేన మహారాజునకు విన్నవించెను. అతని ప్రాణ ప్రియ
యగు పద్మావతి ఒక్కక్షణమైన నాతని విడిచియుండుట కుగ్ర
సేనునకిష్టము లేకున్నను మామగారి స్నేహ వ్యవహారములకుఁ
దన యుదారతను, వినయ భక్తులను జూపుటకై ఆతఁడు
సంతోషముతో సమస్త వైభవములను గావించి తనభార్యను
బంపెను. పద్మావతి పుట్టినింటికి వెళ్ళు సమయమున నది
మిక్కిలి యానందమును జెందెను ఆమె అత్యంతోత్సాహ
ముతోఁ బుట్టినింటికిఁబోయెను. కొలఁది కాలమునకే ఆమె
విదర్భదేశమందు తన తల్లిదండ్రుల కడ వచ్చెను. తల్లిదండ్రు
లకుఁ బ్రణామము గావించి ఆమె యేడ్వసాగెను. రాజు, రాణి
ఆమె శిరస్సును మూర్కొని కౌఁగిలించుకొనిరి

అత్తవారింట నామె కోడలిగ మెలగవలయును. సదా
చాటుననే యుండవలయును. ఎవ్వరితోడను మాటలాడెడిది
కాదు. ముసుఁగున నుండెడిది, కోడలుకదా? ఇప్పుడిచ్చట
దండ్రియింట పరవాలేదు. తలపైనుండి ముసుఁగు తీసివేసినది
అందఱితో నామె స్వేచ్ఛగ మాటలాడుచుండెడిది. సఖులతో
వనవిహార మొనర్చుచుఁ గ్రీడించుచుండెడిది. తన సౌభాగ్య
మును జూపుటకై పెండ్లినాఁటి సుందర వస్త్ర భూషణములను
ధరించెడిది. ఆమె వైభవముగ షోడశ శృంగారము లొనర్చు
కొని తన సఖులయెదుట నేనే మధురానగరమునకు మహా
రాణిని, నాకెప్పుడు అపారమగు నైశ్వర్యమున్నదని [illegible]

చేసెనిది. తండ్రియింటికి వచ్చినతరువాత భర్తకు దూరముగ నుండి స్త్రీలీవిధముగ నలంకరించుకొని శృంగారముగ నుండఁ గూడదనియు, ఇంత స్వచ్ఛందముగఁ గ్రీడించుటయును, హాస వినోదములొనర్పరాదను సంగతిని మఱచిపోయెను. ఆమె తన తండ్రికి గారాబు పుత్రిక. ఇంటికి వచ్చినతరువాత నామె అతి చపల చంచల బాలికవలెనయ్యెను. తన సఖులతో వనోపవన ములకును, సరితా సరోవరములకునుబోయి క్రీడించు చుండె డిది. ఆడుచుఁ బాడుచు వనవిహారానందమును జూఱఁగొను చుండెను.

ఒక దినమున నామె బాగుగా నలంకరించుకొని, షోడ శశృంగారము లొనర్చుకొని సఖులతో నొక సుందరసరోవర నికటమునకు గ్రీడానిమిత్తమైపోయెను. ఆమె తన సఖులమధ్య మెఱుఁగు తీఁగవలె వెలుఁగుచుండెను. వసంతఋతువు వనశ్రీ యును నేఁడు సముచిత శృంగారమును గావించుకొనెను. ఆమె క్రీడింపఁబోయిన సరోవరమునకు సర్వతోభద్రమని పేరు. దాని సమీపముననే దట్టమైన నరఁటితోటకలదు. అది దట్ట మైన లతావితానములచే సుశోభితమై యుండెను ఒకవైపునఁ బచ్చనైన చిన్నకొండకలదు. రెండవవైపు అతి సుందరమనో హరమగు వనస్థలికలదు వివిధరంగులుగల పుష్పములచ్చట నవ్వుచు నానందమున నూగుచుండెను. సఘన ద్రుమముల యొక్క శాఖలూగుచు భూమిని ముద్దిడుకొనుచుండెను. ఈ

వనశోభను గాంచి సుకుమారులందఱును నానందించిరి. అంద
ఱొకే యీడువారు. అచ్చట నెవరును పురుషులు లేరు. ఎవ్వరి
కిని సంకోచము లేదు. ఏకాంతస్థానమును బొంది అందఱ హృద
యములందు సరసతా సంచారము కాసాగెను. సాధారణముగ
స్త్రీలు స్వభావముచేఁ జంచలులుగ నుందురు. అందులో
యువావస్థ. అందఱకును చిన్నవయస్సే. అందువలన ని[illegible]
సాహసములనే యొనర్చుచుండిరి. అటునిటుగల విప్పపూలఁ గోసి
చీకి వానిలోని రసపానము నొనర్చుచుండెను. కొందఱు గాన
ముచేయుచుండిరి కొందఱు నృత్యమును జూపుచుండిరి. కొం
దఱు వాద్యముల నొనర్చుచుండిరి. ఈవిధముగ వారుక్రీడలొ
నర్చుచు నలసిపోయిరి. ముఖకమలములనుండి స్వేద బిందువు
లును రాలుచుండెను. పద్మావతి యిట్లనెను:– "ఇప్పుడు జల
విహారం మొనర్చెదము." ఇంకేమున్నది! అందఱును దమ తమ
వస్త్రములనూడ్చి సరోవరమున దుమికిరి. ఒకతె యింకొక
తెను ముంచును. వేఱొకతె నీటిని జిమ్మును. ఇంకొకతె
యింకొకయామెను భుజములపై నెక్కించుకొని జలములందుఁ
ద్రోయును. దీనిని గాంచి అందఱును నవ్వుచు నవ్వుచుఁ బొర
లాడుచుండిరి. ఒకతె యింకొకయామె భుజముపై నెక్కెను.
మఱియొకతె యిద్దరను బడద్రోయును. ఈవిధముగ వారా
నంద వినోదములను. హాస్యతరంగములఁ దేలియాడుచుండిరి.

ఆసమయమున నచ్చటికి దైవయోగమున లోకపాలుఁ
డగు కుబేరుని సేవకుఁడగు గోభిలుఁడను దైత్యుఁడచ్చటకు
వచ్చెను. ఆయువతులు జలక్రీడలో నిమగ్నులగుటను గాంచి
కరబద్ధముగ నిలుచుండెను. అతని దృష్టి పద్మావతి మీఁదఁ
బడెను. ఆమె రూప, యౌవన, సౌందర్య, లావణ్యములను
గాంచి దైత్యుఁడు కామాతురుఁడయ్యెను. అతఁడిట్లనుకొనెను:
"ఈసుందరి యెట్లు లభింపఁగలదు?" గోభిలుఁడు శక్తిమం
తుఁడు. అతఁడు ధ్యానమున నీమె విదర్భరాజ కుమార్తె
యనియు, మధురానరేశుఁడగు నుగ్రసేనుని భార్యయనియుఁ
దెలిసికొనెను. కాని యీమె తన పతిని దప్ప పరపురుషునిఁ
గోరదు. ఈమెతో నేను సంగమించుటెట్లు? ఈవిషయమును
గూర్చి అసురుఁడు నిలుచుండి ఆలోచించుకొనుచుండెను.
వెంటనే ఆతని మనస్సునకొక విషయము తట్టెను:- "నేను
మాయచే నుగ్రసేనుని రూపము నేల ధరింపఁగూడదు?"

ఈయాలోచనము రాఁగానే ఆతనికి మిక్కిలి ఆనం
దము కలిగెను, ఆతఁడు వెంటనే ఉగ్రసేనుని రూపము ఉన్న
దున్నట్లుగ ధరించెను. ఆతఁడు తన దానవమాయచే నీతఁడు
మధురేశుఁడగు నుగ్రసేనుఁడు కాదని అనుమానింపకుండు
నట్లు రూపమును ధరించెను. ఇట్టి సుందర రూపమును ధరించి
ఆతఁడా సరోవర సమీపమున నొక సుందర సఘన అశోక

వృక్షముక్రిందఁ గూర్చుండి స్వరసహితముగ వేణువు నూదు
చుండెను. ఇతరశిలలను మాఱుమ్రోగునట్లు కర్ణప్రియముగు
సంగీతమును వినిపించెను. ఆపై త్యేఁకు సుందర సులలిత కంఠ
ధ్వనితోఁ దాళ, లయ, స్వరాది సహితముగఁ బాడుచు వేణు
వునూదుచుండెను. సఖుల మధ్యను గూర్చుండిన పద్మావతి
చిత్తమును హఠాత్తుగఁ దనవైపునకు నాకర్షించు సంగీతమును
వినెను. అచ్చటనే కూర్చుండి తన చెలికత్తెలతో నాసంగీత
మును గూర్చి ప్రసంశించుచుండెను సంగీత తరంగములువచ్చి
ఆమె హృదయమును నుత్తేజిత మొనర్చుచుండెను. ఇప్పుడామె
తన స్థానమునఁ గూర్చుండఁజాలకపోయెను కుతూహల వశమున
సంగీత స్వర సహాయమునఁ దన సఖులతో నావైపునకుఁ
బోయెను. అశోకవృక్షముక్రింద నొకవ్యక్తి కూర్చుండి వేణువు
నూదుచున్నాఁడనియు నదేస్వరమున గీతమును బాడుచున్నాఁ
డనియుఁ దెలిసికొనెను. కొంచెము సమీపమునకుఁబోఁగానే
ఆమె యాశ్చర్యమునకు మేరలేకుండెను ఈతఁడు నాప్రాణ
నాథుఁడగు మధురాధీశ్వరుఁడే కాని ఆమె మాటిమాటికిట్లు
తలంచుచుండెను:- "ఆతఁడు వచ్చు సూచనయేమియుఁ జేయ
లేదే అంతదూరమునుండి యాతఁడిట్లు వెంటనే యెట్లురాఁగ
లఁడు? ఈతఁడింకొకఁడేమో! నాకు భ్రమకలిగినదా యేమి?"
ఈవిధముగ సంశయములోఁబడి పద్మావతి యిదంతయును
నాలోచించునంతలో నాదుష్టుఁడగు గోభిలుఁడిట్లు పిలిచెను:-

"ప్రియా! నీవు నాకడ్డురమ్ము. నేను నీవులేక వ్యాకులతను జెందుచున్నాను."

ఇప్పుడు పద్మావతి కేమియును సందేహము లేకుండెను. ఆమె పరువిడి ఉగ్రసేన రూపమునన్న నాదైత్యుని సమీపమునకుఁబోయి, ప్రణామ మొనరించి యిట్లడిగెను:- "ప్రాణనాథా! మీ రెప్పుడు వచ్చితిరి?"

మాయావియగు దైత్యుఁడిట్లనెను:- "ప్రియా! నాకు నీవులేకుండిన క్షణమొక యుగముగనున్నది. నేను నీవిరహమును నధికముగ సహింపఁజాలకపోయితిని. అందువలన నారాజ్యమును వదలి నీసమీపమునకు వచ్చితిని. దేవీ! నీవులేకున్న నాజీవనమసంభవము. నీవిరహమున నాకు వ్యాకులముగనున్నది. అనంగుఁడు తన కుసుమ శరీరములతో నన్ను జర్జరునిఁ గావించినాఁడు."

పద్మావతి సఖులాతఁడుగ్రసేనుఁడని గ్రహించి అచ్చటినుండి తొలగిపోయిరి. ఆదుష్టుఁడు నానాప్రకారములగు సరసములును, స్నేహాభరితములునగు వాక్యములను బలికి రాజకుమారిని దట్టమైన వనములో నొకయేకాంత ప్రదేశమునకుఁ గొనిపోయి తనకోరికను నెఱవేర్చుకొనెను. ఉగ్రసేనునకు విశిష్టాంగమున విశిష్టచిహ్నము కలదు ఆయంగముననాచిహ్నము లేకపోఁగాఁ బద్మావతికి వానిపైసందేహము కలిగెను. ఆమె

యిట్లనుకొనెను:- "నా నాథుఁడెట్లిట్లు వచ్చెనా? అతఁడిట్టి చంచలత్వము నెన్నడును జూపింపలేదు. ఏమైనఁగానిమ్ము ఇతఁడొక దైత్యుఁడై యుండవలయును. మాయచే నీతఁడీ ఛద్మవేషమును ధరించినాఁడు. ఇతఁడు నా పతి కాఁడు."

ఈవిచారము రాఁగానే ఆమె తన వస్త్రములను ధరించి, కన్నెఱ్ఱఁజేసి యిట్లనెను:- "ఓరీ దుష్టా! నిజమును జెప్పుము. నీవెవఁడవు?"

దైత్యుఁడు తన యథార్థరూపమును ధరించి యిట్లనెను:- "నేను గోభిలుఁడను దైత్యుఁడను. కుభేరుని అనుచరుఁడను"

క్రోధముతో హానిఁ దగులఁబెట్టునట్లుగఁ బద్మావతి యిట్లనెను:- "ఓరీ దుష్టా! నీవు నా యెడల నధర్మమును గావించితివి. నేను నీకు శాపమొసఁగి భస్మము గావించెదను."

గోభిలు దైన్యముతో భయపడుచునే యిట్లనెను:- "దేవీ! నేనేమియు నధర్మమునర్పలేదు. కపట వేషములచేఁ దమ కోరికలను నెఱవేర్చుకొనుట అసుర, దానవులకు ధర్మమే. నేను నదియే చేసితిని. దీనివలన నధర్మము జరిగినదని నేనను కొనుటలేదు. నేను నాధర్మముం జేయుచున్నాను. నీవు నీధర్మమం దున్నావో లేదో నీవే యాలోచించుకొనుము."

పద్మావతి యిట్లనెను:- "ఓరీ నీచా! నీకు పతివ్రతల ప్రభావము తెలియదుఁటరా?"

దైత్యుఁడిట్లనెను:- "బాగుగా నెఱుఁగుదును. పతివ్రత అసంభవమును సంభవము కావింపఁగలదు. సూర్యచంద్రుల గతినడ్డగింపఁగలదు సుమేరువును భస్మము కావింపఁగలదు. సప్తసముద్రములను సంకల్పమాత్రము నిండింపఁగలదు. శరీరము సంగతి సట్లుంచుఁడు; ఎవఁడునునా మెను మనస్సుతోనైన దూషితను గావింపఁజాలఁడు."

పద్మావతి యిట్లనెను:- "నీకింత దెలిసియుండిన నింత సాహసకార్యము నేలఁజేసితివి?" నేను నిన్ను శపించి భస్మ మొనర్పనా.

దైత్యుఁడిట్లనెను:- "నేలఁ జేయఁజాలవు? నీవు నిజ ముగఁబతివ్రతవగుచో నవశ్యము చేయఁగలవు"

ఉపేక్షాస్వరమున గోభిలుఁడిట్లనెను.- "నాకు సందేహము లేదు. నీవు పతివ్రతవుకావని పూర్ణ విశ్వాసమున్నది. అందువలన నాకు నీశాపభయమునులేదు. నీవు పతివ్రతవై యుంటివచో నీవిధముగఁ బతిని వదలి యిచ్చట వనవిహార మొనర్పవు. పతివ్రత పతిలేక యొక్క-క్షణమైన నుండఁగలదా?"

పద్మావతి యిట్లనెను:- "ఓరీనీచా! నేనెచ్చటికిని బయటకుఁబోలేదు నన్ను నాతండ్రి ప్రేమపూర్వకముగఁ బిలిచి నాఁడు స్త్రీయుండుటకు రెండేస్థానములుఁగలవు-పతి గృహము,

పితృగృహము. నేను బతికి శాశ్వతముగ దూరముగ నుండిన
గాని మనస్సాతనిఁ జింతించుచునే యున్నది"

గోభిలుఁ డిట్లనెను:– 'నీవు మనస్సుతో నీపతినిఁ జింతించు చుండిన నీవు నన్ను ప్రేమింపలేదేమి? ఇది యసంభవము. పతివ్రతాధర్మములు నీకు తెలియవు. నీవు వైరాగ్యముతో వినుము. కోపపడకుము. అయినను నేను నీకు పతివ్రతా ధర్మములను చెప్పెదను. ఆలక్షణములు నీలో నున్నచో నాకు నీవు శాపమొసంగి ధర్మమొనర్పుము. అవి లేకున్నచో మెదలక నీయింటికి నీవు పొమ్ము."

పద్మావతియిట్లనెను:– "మంచిది, పతివ్రతా ధర్మములను చెప్పుము."

గోభిలుఁ డిట్లనెను:– "దేవి! సావధానవై శ్రవణ మొనర్పుము"

పతివ్రత– నిత్యమును మనోవాక్కాయ కర్మలచేఁ దన పతినే సేవించుచుండును.

పతివ్రత– పతిసంతోషమే తన సంతోషముగఁ గొనును.

పతివ్రత– పతి కోపించినను దాను గోపింపదు.

పతివ్రత– పతి తిట్టినను ప్రత్యుత్తరమీయదు.

పతివ్రత- పతి పరిహార మొనర్చినను దిరిగివానిని రోష భరితదృష్టితోఁ జూడదు.

పతివ్రత- సదా తన పతియొక్క సుఖదుఃఖములందు వెంటనుండును. పతిని సుఖిగానుంచుటయే ఆమెకు జీవితలక్ష్యముగానుండును. పతి దోషములవైపు ఆమె ధ్యానముంచదు. గుణములవలననే ఆతని నాదరింపదు. పతి సురూపుఁడైనను, కురూపియైనను, సర్వాంగుఁడైనను, హీనాంగుఁడైనను, స్వస్థుఁడైన మహారోగ యుక్తుఁడైనను సమస్త విధముల నామె ఆతని సేవ యొనర్చును.

పతివ్రత- పతిలేని సమయమున శృంగార మొనర్చుకొనదు గ్రామ్య సుఖముల ననుభవింపదు; హాస పరిహాసములు, వినోదములు, మనోరంజనము, చంచలత్వము నొనర్పదు.

పతివ్రతకు పవిత్రత, శుచిత్వము, అలంకారము, శృంగారము, హాస్య పరిహాసములు, శారీరక మానసిక చేష్టలన్నియును పతి ప్రసన్నతకొఱకే యుండును. ఈలక్షణములన్నియును నీలోఁగలవా? నీవుపతిని దేవతగా భావించుచున్నావా? నీవు కులటాస్త్రీవికావా? కావలయుననినఁ గులటాలక్షణములను బాసి చెప్పెదను.”

ఇదివిని మండిపడి పద్మావతి యిట్లనెను:- "ఓసీ! దుష్ట దైత్యా! నీవధికముగా వాగుచున్నావు సిగ్గులేనిదానా! పతినే సర్వస్వముగ భావించు నన్నుఁ గుంట యనుచున్నావా? నీవు నాలో నేమి కుంటాలక్షణములను జూచితివి రా?"

ధైర్యముతోడను, కాని కోమలస్వరమున కోకిలుఁడిట్ల నెను:- "పతి లేనప్పుడే స్త్రీలొంటరితనమున గామ్యభోగ ముల ననుభవించునో అదికులట. భర్తను వదలి అన్యపురుషుల మీఁద మనస్సును లగ్నమొనర్చునదో, అదికులట. మంచిది, రాణీ! నీవు పతివ్రతననే యనుకొనుచుండినఁ బతిలేని సమయ మున నీవినోదము లాచరించుటేల? ఈ మనోవిలోలాలకము లగు కురులలో నీ బహుమూల్యమగు సుగంధతైలము నేల నెవరి కొఱకు రాచుకొంటివి? ఈసుందరములగు వెండ్రుకల నెవరి కొఱకు గొప్పపెట్టి నలంకరించుకొంటివి. ఎవనిఘ్రాణేంద్రియ మును దృప్తిపరచుటకై ధమ్మిల్లమునందు సుగంధయుక్తమగు నీమాలతీమాలను దురుముకొంటివి. అనేక సుగంధ పదార్థము లతోఁ గూడుకొనిన యీతాంబూలమును నెవని ఘ్రాణమందు సుగంధితశ్వాసను గుప్పించుటకు సేవించితివి. వక్షస్థలమందు కేసర, కస్తూరి కర్పూరాదులతోఁ గూడుకొనిన సుగంధమును నేపురుషుని చేతులను సుగంధమొనర్చుటకై అలదుకొంటివి? హస్తములందగరు గంధమును, కాళ్లకు పారాణి యెవరిమనస్సు నాకర్షించుటకై పెట్టుకొంటివి? పతివ్రత కీనిన్నిటినిఁ బతిని

ప్రసన్నునొనర్చుకొనుటకై చేయును. ఆమె స్వయముగఁ దనను
క్షమకోరుటకై శరీరము నలంకరించుకొనదు. నీభర్త యిచ్చటికి
నాల్గువందల క్రోసులదూరమున నున్నాఁడు నీవో యిచ్చట
భోగవిలాస మొనర్చుచున్నావు. ఇదేనా నీపాతివ్రత్యము!
దుష్టురాలా! నాకు శాపమొసంగుట యట్లుంచి ఒక్కపారి నీ
స్వభావమును జూచుకొనుము, మానవులు తమ దోషములను
జూచుకొనరు. ఇతరులమీఁద నెవము లెన్నుచుందురు. నీపతి
మథురలోనున్నాఁడు. నీకో విదర్భదేశములో భోగవిలాస
మొనర్చుచున్నావు. మదమత్తవై గంతులు వేయుచున్నావు.
పైఁగా నేను పతివ్రతను పతివ్రతనని చెప్పుచున్నావు. నీవు
బందవు. నేను నిన్ను వ్యభిచారిణి స్త్రీగా భావించుచున్నాను
నీయందు తేజ, ఓజ, బల తప, శక్తి సామర్థ్యములును, పాతి
వ్రత్యప్రభావమున్నచో దానిని నాకు జూపింపుము. ఇదిగో,
నేను యెదుట నిలిచియున్నాను. నాకు నష్టము కావింపఁగలి
గినఁ గావింపుము మేమునుకులము, మాకిట్టి స్త్రీలెచ్చట లభిం
చిన నచ్చటికిఁబోయి, వారికిష్టమున్నను లేకున్నను, కపట
మోసములచే, కళా కౌశలముచేతను, మాయాదులచేతను
మోహింపఁజేసి, మాకోరికను నెఱవేర్చుకొని పోయెదము.
నేనునీయుదరమున నమోఘవీర్యమును స్థాపించితిని. దీనిలోనికిఁ
గాలనేమియను రాక్షసుఁడు సంకల్పముచే వచ్చినాఁడు. అతఁడు
నీకడుపునఁబుట్టి నీభర్తయొక్క వంశమువారిని బాధింపఁ
గలఁడు" అని యిట్లుపలికి ఆదానవుఁడచ్చటినుండి వెడలిపోయెను.

పద్మావతికి తన పొరపాటు తెలిసెను. ఆమె శరీరమం తయును బాధచెందుచుండెను. నేత్రములనుండి అశ్రుధారలు ప్రవహించుచుండెను. లజ్జా, దుఃఖ, ఆత్మగ్లాని, శోకకారణమున నామె వెక్కి వెక్కి యేడ్చుచుండెను. ఆమెసఖులు దూరముగనుండిరి. రోదన శబ్దము విని వారందఱును పరుగిడి వచ్చిరి. వచ్చి చూడఁగా పద్మావతి అత్యంత దుఃఖితయై ముఖమును గప్పికొని ఉచ్చస్వరమున నేకాకియై రోదనము చేయుచుండెను.

వచ్చి అందఱును భయముతో నిట్లనిరి:— "రాజకుమారీ! మహారాజెప్పటికిఁ బోయినాఁడు? నీవింత దుఃఖితవై యుంటివేల?"

ఏడ్చుచు రాజకుమారి యిట్లనెను:— "అక్కలారా! నాప్రాణనాథుఁడగు మహారాజిప్పటికి రాలేదు. అతఁడెవఁడో దుష్ట దానవుఁడు. అతఁడు ధర్మవేషమును ధరించి నాసతీత్వమును జెఱిపినాఁడు! ఇప్పుడు నేనేమి చేయుదును? ఎచ్చటికిఁ బోదు? నేను తెప్పగా మోసగింపఁబడితిని. ఎచ్చటను నుండక పోయితిని. నేను లోకమునకు ముఖము నెట్లు చూపఁగలను? నాపాపము నెట్లు దాఁపఁగలను? అమ్మో! నేనేజన్మములోఁ జేసినపాపము దయమైనది? ఇప్పుడు నేను నా తల్లిదండ్రుల కడకుఁబోను. నేనిచ్చటనే ఆత్మహత్యను గావించుకొని మరణించెదను." ఈవిధముగ రోదనమొనర్చుచు విలపించెను.

సఖులామెను వివిధవిధముల నోదార్చిరి. కర్మభోగము లనుగూర్చి చెప్పి. ఏదోవిధముగ ధైర్యమునుజెప్పి విదర్భాధీశుని భవనమునకుఁ గొనిపోయిరి. అచ్చటికిపోయి పద్మావతి తన తల్లికీసమాచారమునంతను జెప్పెను తల్లి తన పతియగు సత్యకేతునకీ సమాచారమునంతను జెప్పెను. మహారాజునకుఁ గూడ మిక్కలి చింతకలిగెను. తన మానమర్యాదలను, కులకీర్తిని నిలుపుకొనుటకై రాజు వెంటనే పురోహితుని, సేవకులనిచ్చి పద్మావతినిఁ దనభర్తయింటికిఁ బంపివైచెను.

ఉగ్రసేన మహారాజు తన పత్ని ప్రియాగమనమునకుఁ బరమ ప్రసన్నుఁడై అత్తగారింటి కుశలము నడిగెను. రాణి ఆవిషయము ను భర్తకడఁజెప్పలేదు. ఆమె ఆగర్భమును దీసి వేసికొనుటకనేక ప్రయత్నములొనర్చెను. కాని, అదిపోయెడు గర్భముకాదు. అసురుఁడామెఉదరమునఁ బ్రవేశించియుండెను. రాణి గర్భమునుధరించి సంవత్సరమైనది; కాని ప్రసవచిహ్నము లేవియును గనఁబడలేదు. ఈవిధముగఁ బదిమాసములకుబదులు పదిసంవత్సరములయ్యెను. అదుష్టుఁడు బయటకురాలేదు. చివరకు పదవసంవత్సరములో నాకాలనేమి దైత్యుఁడు పద్మావతిగర్భమునుండి యుత్పన్నమయ్యెను. మహారాజు చాలవైభవముగ నాతనికి జన్మోత్సవమును గావించెను. ఆతనికి కంసుఁడను పేరు పెట్టఁబడెను. కంసుఁడేయేకార్యము లొనర్చెనది ఆ వర్ణనము శ్రీకృష్ణచరిత్రమునందు రాఁగలదు.

సూతుండిట్లనెను:- "మునులారా! నేను వృష్ణివంశపు రాజులచరిత్రమును సంక్షేపముగ వర్ణించితిని. అనమిత్రుని పుత్రుడైన వృష్ణికి శ్వఫల్కుండు, చిత్రకుండును నను పుత్రు లుండిరని నేనిదివరకే చెప్పియుంటిని. శ్వఫల్కునకు అక్రూ రాదులు పదముగ్గురు పుత్రులని నేనిదివరకే చెప్పియుంటిని. వారి పేర్లనుగూడ నేనిదివరకు చెప్పియుంటిని. ఇప్పుడిక చిత్రకుని వంశమును జెప్పెద వినుడు. చిత్రకుని పుత్రుడు విదూరథుండు. విదూరథుని పుత్రుండే శూరుండు. ఈశూరుని కారణముననే కృష్ణభగవానునికి శౌరియను పేరువచ్చినది. ఈవంశముననే వసుదేవుండు జన్మించినాడు. కావున నిప్పుడు శౌరి వంశవర్ణనము గావించెదను."

శాంతరసమందు వాసుదేవుడు.

(౩౦౨)

శ్లో॥ దేవదుందుభయో నేదురానకా యస్య జన్మని।
వసుదేవం హరేః స్థానం వదంత్యానకదుందుభిమ్॥

శ్రీభాగ ౯ స్కం.. ౨౪ అ. ౩౦ శ్లో॥

ఉ. శ్రీ మహితాత్ముఁడైన వసుదేవుఁడు పుట్టినవెంట నింటిపై
నాకపు దుందుభుల్ మొరసె నచ్యుతుఁ డీతనికిం దనూజుఁడై
వాఁ డుదయించునంచు గణియించిన దేవతలుబ్బ రాజవం
శంబున తన్నిమిత్తమున నానకదుందుభి యయ్యెవాఁ డిలన్.

శ్రీమదాంధ్రభాగవతము.

భగవానుఁడు సర్వవ్యాపకుఁడు, సర్వాంతర్యామి, చరాచరములందు సమానరూపమున వ్యాపించియున్నాడు. ఈవిచారము శాంతరసోపాసన మొనర్చు యోగులకే భగవంతుని సర్వవ్యాపకునిగాను, విరాట్టుగను భావించి అశాంత చిత్తమును నిర్మలముగను శాంతముగను నుంచుకొనుటయే శాంతరసోపాసన ఫలము. శాంతరసోపాసకులగు జ్ఞానులు విరాట్టు నుపాసించెదరు. ప్రపంచములో నున్నదంతయును భూమాపురుషుని విలాసమాత్రమే. అతఁడే అనేకరూపములందుఁ గనఁబడుచుండును. అతఁడే సత్యము, నానారూపము

లంపు కనఁబడు ప్రపంచ మగును. కాని [illegible] తో సంబంధమును స్పృశింపఁడు. అతఁడు సకల భూతము లందు [illegible] వారలకు జన్మమునకు కారణము ముదిమి. [illegible] భగవం తునకు [illegible] నియున్నది [illegible] సత్వమైనదే. భగవంతుని యుపయోగము [illegible] వస్తువులన్నియును [illegible], చిత్తయములే [illegible] సంబంధము [illegible] వస్తువులన్నియును వాతని [illegible] మణి [illegible]. సత్త్వమే [illegible] స్వరూపము [illegible] తెలిపిన గుణములు ఎవనివలన నాతని ప్రకృతి [illegible] వానిని ప్రకృతి స్పర్శములేదు. సమూహము [illegible] నాతని [illegible] సత్వమైనది, సుఖస్వరూపమైనది. వాసు [illegible] తెలుపు [illegible] యున్నాఁడు అందువలననే [illegible] వసించు స్థానమును వసుదేవుఁడందురు. వసుదేవు [illegible] వాసుదేవుఁడతఁడే ఒకేఆత్మ.

సూతుఁడిట్లనెను:— "మునులారా! చిత్రరథునకు విదూరథుఁడు జనించినాఁడని నేనిదివఱకే చెప్పియుంటిని. అతనికి శూరుఁడను పుత్రుఁడుదయించెను. శూరునియొక్క సుతులు భజమానుఁడు. అతనికి శివి, శివికి స్వయంభోజుఁడు, స్వయంభోజుని పుత్రుఁడు హృదీకుఁడు. హృదీకునకు ముగ్గురు సుతులుదయించిరి— దేవబాహువు (దేవమీఢుఁడు) శతధను, కృతవర్మలు

హృదీకుని పెద్దకుమారుఁడగు దేవబాహువునకు దేవ
మీఢుఁడను పేరుగల పుత్రకుఁడు. ఈదేవమీఢునకొక గొప్ప తేజ
స్వియగు పుత్రుఁడుదయించెను. అతఁడు శూరునివలె శూర
వీరుఁడు. అందువలన నందఱును నాతనిఁజూచి శూరుఁడనిరి.
శూరకుమారుఁడు పెద్దవాఁడు కాఁగానే మారిషయను రాజ
కుమారినిఁ బెండ్లాడెను. ఆమారిషయను భార్యయందీతఁడు
పదిమంది పుత్రులను గనెను. ఈపదుగురులో నందఱికంటెఁ
బెద్దవాఁడు వసుదేవుఁడు

వసుదేవుఁడు పుట్టినప్పుడు పృథివియంతటను నానందము
వ్యాపించెను. స్వర్గమునందలి దేవదుందుభులు వానికవియే
మ్రోగసాగెను. వాయింపకయే వాద్యములన్నియును మ్రో
గఁగా దేవతలకు మిక్కిలి ఆశ్చర్యము కలిగెను. వారందఱును
తమకు రాజగు శచీపతియగు శతక్రతువును వెంటఁబెట్టుకొని
లోకపితామహుఁడగు బ్రహ్మకడకుబోయి యిట్లనెను:-
స్వామీ! మన దేవదుందుభులు వాయింపకయే మ్రోగుచు
న్నవి. ఇది మిక్కిలి ఆశ్చర్యకరముగ నున్నది. ప్రపంచములో
నట్టి విచిత్రసంఘటన మేమిజరుగనున్నది? నేఁడు చరాచర
ప్రపంచమంతయును సుసమ్మతమైయున్నది. అందఱకు నెట్టి
యానందము కలుగవలసియున్నది.

బ్రహ్మ యిట్లనెను:- « దేవతలారా! మీకు తెలియదా!
నేఁడత్యంతానంద సమయము. ప్రజావత్సలుఁడును, సర్వప్రి

యుఁడును. సర్వైశ్వర్యాఢ్యుఁడునగు చక్రవర్తి వచ్చుచుండిన, ఆతని ఆగమనమును వినఁగానే అందఱకును మిక్కిలి యుత్సాహము కలుగుచు అందఱు సత్యంతోత్కంఠతచే నాతని యాగమనమును గూర్చి ప్రతీక్షించుచుందురు. దినములను లెక్కించుకొనుచుందురు. ఆతని స్వాగత సత్కారములకొఱకు స్థానము నేర్పఱచెదరు. ఆతని నివాసమునకు స్థానము నేర్పఱచఁగనే ఆతఁడు తప్పక రాఁగలఁడని అందఱకును నాశజనించును. అదేవిధముగ భగవానుఁడు జన్మించుటకు స్థానము వసుదేవుఁడు. ముందుగా వచ్చి ఆతఁడు వసుదేవుని యంతఃకరణమునఁ బ్రవేశించును. నేఁడా వసుదేవుఁడు జన్మించినాఁడు. ఆయానందముచే దుందుభులు స్వయముగ మ్రోగుచున్నవి ”

ఇది వినఁగానే దేవతలు సంతోషించిరి. వారు బ్రహ్మకు బ్రణామమును గావించి, తమ తావులకు వచ్చి ఆనందోత్సవమును జేసికొనసాగిరి వసుదేవుని తరువాత శూరునకు దేవభాగుఁడు, దేవశ్రవుఁడు, ఆనకుఁడు, సృంజయుఁడు, శ్యామకుఁడు, కంకుఁడు, శమీకుఁడు, వత్సకుఁడు, వృకుఁడను తొమ్మిదిమంది పుత్రులుదయించిరి. వీరందఱును భగవానునకు పినతండ్రులు. భగవంతుఁడు క్రీడించునపుడేకాకిగాఁ గ్రీడింపఁడు. తనకు సంబంధించినవారినిఁ జాలమందిని దెచ్చి ఆతఁడు ఖేలన మొనర్చును; ఏలనఁగా ఖేలనము, నాటకము, అభినయము ఒకరిద్దఱితో నయ్యెడిది కాదు. దానికి చాలపాత్రలు కావలసి

యుంటాను. అతనికి పినతండ్రులు తొమ్మిదిమందియేకాని పిన్న
మ్మలెవరున్ను లేకపోయేరు. ఈతనికి సవతితల్లులు పదమూడుగురు
పెదతల్లులందరికంటెను చిన్నది దేవకి. ఈతనికి మేనత్తలైదుగురు.
నేను సంక్షేపముగ వారివంశములను గూర్చి చెప్పవలసి
యున్నది. ఇప్పుడు మీకు ముందుగ భగవానుని పినతల్లుల
విషయము, పినతండ్రి కొడుకులపేర్లు చెప్పమందునా, ఈతని
మేనత్తల పిల్లలవిషయమును జెప్పమందునా?"

అంతశౌనకుండిట్లనెను:- "సూతా! అది నీకే తెలియవలెను.
నీవు వారి వంశములను గూర్చియే చెప్పుచుంటివి. మాకు
శ్రీకృష్ణలీలలను వినుట అలవాటగుచున్నది మేము శ్రీకృష్ణ
లీలలను విన నుత్సాహపడుచున్నాము. కాని నీవు వినవు శ్రీకృష్ణ
లీలాభూమిక నేర్పఱచుటకై నీవారంభించిన శ్రీకృష్ణలీలలతో
సచ్చరిత్రపు పరిపాకము వచ్చుచుండునని తోచుచున్నది
అందుకనియే నీవిప్పుడు వారందరి పరిచయము నొసంగుట
మంచిదని భావించినట్లున్నది. మంచిది. ముందుగా భగవానుని
మేనత్తల వంశములను గూర్చి చెప్పుము. భగవానుని అయిదు
గురు మేనత్తలెవరు?"

సూతుడిట్లనెను:- "స్వామీ! ఇక వినుడు వసుదే
వునకు పృథ, శ్రుతదేవ, శ్రుతకీర్తి, శ్రుతశ్రవ, రాజాధిదేవి-
యను నైదుగురును అక్కలు. శూరునకు మొదట నైదుగురు

గూఢ ప్రతీకలును, తరతరము జరిగినది వృత్తులను బుద్ధి
మట్టు తోడుచున్నది ప్రతీకలలో దాగిన సూక్ష్మమైన వృత్త.
వృత్తులలో సంస్కృతి సూక్ష్మములు మరుగుపడెను.

శూరుని మిత్రుడు కుమారుడు కుంతిభోజుడు. వాడు
సన్నిహితుడు కుంతిభోజుడు శూరునకు మిత్రుడు; కానీ సంతా
నము లేని విచారముకలదు. ఒకనాడు కుంతిభోజుడు శూరుని
దర్శించెను. శూరుడు తన మిత్రుని కుమారునకు సాదర
స్వాగత సత్కారములను గావించెను. ఆదినములలో మహా
రాణియగు మారిష ప్రసవించుటకు గర్భభారమును దాల్చి
యుండెను. కుంతిభోజునకు సంతానము లేదు మాటలసందర్భములో ని
ప్రసంగము వచ్చెను. కుంతిభోజునకు సంతానము లేక పోవు
టచే నాతడు దుఃఖితుడును, చింతాతురుడునై యుండెను. అందు
వలన స్నేహభావమున మహారాజగు శూరుడిట్లనెను:— "అనఘ!
నీవింత దుఃఖితుడవయ్యెదవేల? మేమును నీవారమే. నీ ప్రజ
జలు గర్భవతియై యున్నది నాకు గలుగు ప్రథమ సంతానమును
నేను నీకొసంగెదను"

ఇది విని కుంతిభోజుడు పరమ ప్రసన్నుడయ్యెను.
కొంతకాలమునకు మారిషగర్భమునుండి ఒక పుత్రిక జన్మిం
చెను. శూరుడామెకు పృథయను పేరు పెట్టెను. పృథ ఒకటి
రెండేండ్ల వయస్సుపిల్లగాగానే శూరుడు తన ప్రతిజ్ఞను సార

ముగ నామెను కుంతిభోజునికడకు బంపెను. ఇంతటి సుందరి
యగు ప్రతికనుగాంచి కుంతిభోజుడు పడిన యానందమునకు
మేర లేకుండెను. అతడామెను బుత్రికవలెభావించుచు నత్యంత
ప్రేమతో నామెను బాలన పోషణ మొనర్చు చుండెను. ఒక
కపాల కుండమునుండి కతలది నీలతనుకోసి వేఱొక కుండమునం
దెచ్చిచో నచ్చట సుందరజలమును, బురదను గ్రహించు నటి
కను దానిలో వాడిపోవును. తర్వాత నది వచ్చుబడి ప్రఫుల్లిత
మగును. అదేవిధముగ మధురలోని భవనములనుండి వచ్చి
నప్పుడు మార్గమునం బృథ దుఃఖించెను. కాని, కుంతిభోజుని
భవనమునకు రాంగానే మరల ప్రఫుల్లితయయ్యెను. ఆమె తన
పురాతనపు గృహమును మఱచిపోయెను. శుక్లపక్ష చంద్రక
ళవలెం బృథయును బెరుగుచుండెను. కుంతిభోజుని పుత్రియ
గుటచే నామె పేరిప్పుడు కుంతియయ్యెను ఆమెకు వయస్సు
పెరిగినకొలంది గుణములుకూడ పెరుగుచుండెను. ఆమె త్రిలో
క్యసుందరియగు కన్య. తండ్రి ఆమెను జూచుకొని తానుబరమ
భాగ్యశాలిననుకొనుచుండెను. ఆకన్యకనుజూచినవారందఱును
నామెగుణములకు ముగ్ధులగుచుండురు. ప్రపంచమును వశమొ
నర్చుకొనుటకు మహామంత్రములు మూండేకలవు- మధుర
వాణి, సేవ. పరనింద యొనర్పకపోవుట. బాలుండుకానిండు,
బాలికకానిండు, స్త్రీకానిండు, పురుషుండుకానిండు- ఎవరైనం
గానిండు ఈమూండు మంత్రముల నెవరుగ్రహింతురో వారు

విశ్వమును దమవశము చేసికొనఁగలరు. కుమారీయగు కుంతి యీమూఁడు మంత్రములను గ్రహించినది. అందువలన నామె అసంభవ విషయములనుకూడ సంభవము నొనర్చుకొనినది. ఆ దఱకును దురాధర్షుఁడైన దూర్వాసుని దశ శుశ్రూషాబలమునఁ బ్రసన్నునొనర్చుకొని, సంతుష్టునిఁగావించి మూఁడవలల నలకేళాను దేవపత్నులకును దుర్లభమగు వరమును బొందినది. ఈకుంతీగర్భమునుండియే కన్యావస్థలో దానవీరుఁడగు కర్ణుఁడు జన్మించినాఁడు"

ఇవవిని శౌనకుఁడిట్లనెను:- "సూతా! మేము ప్రసంగానుసారముగ నిచ్చట దానవీరుఁడగు కర్ణుని జన్మకథనుకూడ వినఁగోరుచున్నాము. కృపతో దానినికూడ సంక్షేపముగఁ జెప్పుము తరువాత భగవానుని మిగిలిన మేలత్తరలకథను జెప్పవచ్చును."

సూతుఁడిట్లనెను.- "మంచిది, స్వామీ! నేను మహాత్ముఁడగు కర్ణునికథను వినునుత్సహించుచున్నాను; కాని మీ భయముచేఁ బ్రసంగమును సాగించుటలేదు. ఇప్పుడు మీరే ప్రశ్నించితిరి కావున దానవీరుఁడు కర్ణోత్పత్తికథను జెప్పెదను."

వసుదేవుని సోదరి కుంతీపుత్త్రుఁడు కర్ణుఁడు.

(౨౦౯)

శ్లో॥ కుంతేః సఖ్యుః పితా శూరోహ్య పుత్రస్య పృథామదాత్।
సాప దుర్వాససో విద్యాం దేవహూతిం ప్రతోషితాత్॥
తస్యా వీర్య పరీక్షార్థ మాజుహావ రవిం శుచిమ్॥

శ్రీభాగ. ౯ స్కం. ౨౪ అ. ౩౨ శ్లో॥

క॥ తన చెలికాఁడగు కుంతికి
దనయులు లేకున్నఁ జూచి తనతనయఁ బృథం
దనయఁగ నిమ్మన శూరుఁడు
దనయుఁదలి మైత్రి నిచ్చె ధరణీనాథా!

వ. అయ్యింతి కుంతి భోజునింటం బెరుగుచుండ నొకనాఁడు దుర్వాసుండరుగుదెంచిన నమ్మహాత్మునకుఁ గొన్ని దినంబులు పరిచర్యలుసేసి వేల్పులం జేరంబిలుచు విద్యం బడసి యావిద్యలావెఱుంగ నొకనాఁడేకాంతంబున వెలుంగుఱేని నాకర్షించిన నాదేవుండువచ్చినం జూచి వెఱఁగుపడి యిట్లనియె.

శ్రీ మదాంధ్ర భాగవతము.

సమాజ బంధమే లేకుండినచో మానవుఁడు పశువుగా పైనసగును లేకున్న దేవతయగును. సాధారణులు లోకలజ్జా

వశమున వ్యాకయునంగీకరించని పనులు చేయ లేకపోవచ్చును. కాని సమాజము తనకు తాను స్థిరమైనప్పుడు గొప్పదై అప్రియ కార్యములను కూడ చేయించుచుండును. సమాజము స్వాభావిక భావముల నాదరించదు. దానికి మస్తిష్కము లేకపోవుటచే. సమాజము వేలువేలుగా సహజ భావముల నణచుట అసంభవము. దానికి సంఘబలమే ప్రమాణము. ఎవరైనను తమ విశిష్టగుణములచే సమాజమున కున్నతిని గూర్చియున్నచో నాశ్చయము వేయు. కాని సమాజమెవరిని క్షమించదు. దేశకాల సమయమును బట్టి తమ తమ సదాచారానుసారముగ సమాజమందుండు వారిని అది నిందా, స్తుతిరూపమున దండన మొసంగుచుండును. అందువలన జాలవరకు అపరాధములు సమాజభయముచే జరుగవు. ప్రకటము కావలసిన విషయములు కూడ సమాజ నియమానుసారముగ బ్రకటము కావు. సమాజమును సామాజిక వ్యవస్థను పాలించుట సర్వసాధారణులకు హితకరమైనదే. దీనివలన సమాజము యొక్క ఉచ్ఛృంఖలత నుండి కొంతవఱకు తప్పించుకొనవచ్చును.

సూతుండిట్లనెను:- "మునులారా! కుంతిభోజమహారాజు పృథను దైకొని పెంచ ప్రముదితుండయ్యెను. ఆమె కచ్చట కుంతియను పేరు ప్రసిద్ధమయ్యెను. కుంతి వివాహయోగ్యురాలు కాగానే రాజు తగిన వరునన్వేషింపఁదొడఁగెను. అతనికి కుంతియెడల నత్యంతానురాగము కలదు. తన కుమార్తెకు

ఉత్తమ వంశములోనివాఁడు వకఁడు కావలమునని ఆతని ఆకాంక్ష. రాజిట్లు చింతించుచుండునంతలో దుర్వాసమహర్షి రాజభవనమునకు వచ్చెను. దుర్వాసునిగాంచి రాజు తన పత్ని, పురోహిత, మంత్రి సచివాదులు సహితముగ లేచి నిలువఁబడెను. ఆతఁడు మునికి యథోచిత సత్కారములను గావించి కుశలమడిగెను. పరస్పర కుశలప్రశ్నలైన తరువాత ముని యిట్లనెను:— "రాజా! ఈసారి చాతుర్మాస్య వ్రతము మీకడనుండి చేయవలయునని కలదు. దీని విషయములో నీ యభిప్రాయమేమి?"

అత్యంతానందమును బ్రకటించుచు రాజిట్లనెను:— "స్వామీ! నామీఁద నింతటి కృపనుజూపినారు. ఇది నాయదృష్టము. స్వామీ! ఒక్కక్షణము సాధుసంగము లభించినను కోట్లజన్మములందలి పాపతాపములు నశించిపోవును. అట్టియెడ మీరు నాలుగునెలలు తమ దేవదుర్లభ దర్శనముచే నన్నను గ్రహించుచున్నారు. ఇంతకంటె నాకానందింపఁదగిన విషయమేముండును?"

రాజుయొక్క ఆనంద పూర్వకానుమతినిఁబొంది ముని అచ్చటనే చాతుర్మాస్య వ్రతమునొనర్ప నిశ్చయించుకొనెను. కుంతిభోజమహారాజు దుర్వాసుని స్వభావము నెఱుఁగును. దుర్వాసుఁడు రుద్రావతారమని లోకులందఱకును దెలియునని అతనికేమి తెలియును. క్రోధమాతని పెదవులమీఁదఁ దాండవ

మాఁడుచుండును. ఆతఁడు కోపములేక మాటలాడనే మాట లాడఁడు. ఇట్టి యుగ్రస్వభావముగల మునిని నాలుగు నెలలు ప్రసన్నునొనర్చుట అసంభవకార్యము. తన్నుఁదాను వదలుకొని సర్వాత్మభావముతో నాతని నారేయైనతప్ప అతని దశా యింపులను సహింపఁజాలరు. ఎవరిమనస్సులో గొంచెమై నను రోషము కలదో, ఎవని చిత్తమందు తామున్నామను వ్యక్తిత్వభావము దాగియున్నదో అట్టివారు దుర్వాసునిసేవను జేయఁజాలరు సేవాధర్మము పరమ గహనమైనది. సేవకుఁడు సుఖమును గోరియుండిన నాతఁడు నిజమైన సేవకుఁడు కాఁడు, వానివలన సేవజరుగదు. స్వామి యెడలఁ బూర్ణశ్రద్ధ లేకు న్నను, సర్వాత్మభావముతో నాతని కనుగతుఁడు కాకున్నను సేవాకార్యమసంభవము.

ఒక స్వామికడ చాలమంది సేవకులుండిరి. కాని ఆతని కొక్కనిపై నత్యధికానురాగము కలదు. ఇది యితర సేవకు లకుఁ జెడ్డగాఁ దోఁచుచుండెను. వారిట్లనుకొనిరి:- "మనము రాత్రింబవళ్ళు సేవను జేయుచున్నాము, మనము మన రక్త మును నీరుజేసికొని రాత్రిందినములు సేవలో నిమగ్నులమై యున్నాము. ఆసేవకునిమీఁద నున్నంతప్రీతి స్వామికి మనమీఁదలేదే." ఒకదినమున నొక సాహసి యీ విషయమును స్వామికిట్లు నివేదించెను:- "ప్రభూ! మీరు ఫలానిసేవకుని

యందు మనస్సును బెట్టుకొనియున్నారు. మామీఁద నంత గాఁ గేదేమి? ఏమి. మేము మీసేవకులము కామా? మాసేవలో నేమైన లోపమున్నదా?”

స్వామి యిట్లనెను:- “మంచిది, దీనికి జవాబు తను వాతఁ జెప్పెదనులే.” ఈవిధముగ విషయము పాతబడిపోయెను.

ఒక దినమున నొకవస్తువు నాయడిగిన సేవకుఁడు దారిలోఁ బెట్టెను. స్వామి అటునుండివచ్చి తెలిసితెలిసియే దానిఁ దన్నెను. ఆవస్తువు పగిలిపోయెను. అప్పుడు స్వామి క్రోధముతో నిట్లనెను:- “మీ రెంత బుద్ధిహీనులురా? ఈవస్తువును దారిలోఁ బెట్టితి రేలరా? ఇది పగిలిపోయినది.”

సేవకుఁడిట్లనెను:- “స్వామీ! ఇందులో నాదోష మే మున్నది? ఇంత వెడల్పుమార్గము కలదుకదా! మీరు తొలఁగిపోవచ్చునుగదా! మీరు కావలయునని దానినిఁ దన్నితిరి.”

స్వామి యిట్లనెను:- “నీవు దానిని మార్గములోఁ బెట్టితి వెందుకు?”

సేవకుఁడిట్లనెను:- “స్వామీ! ఎచ్చటనో అచ్చటదాని నుంచవలయునుగదా! వస్తువు మార్గములోఁ బెట్టఁబడినది. తొలఁగి పోవలయునని మీరనుకొనవలసినది” స్వామి యింకేమి మాటలాడక, మెదలక వెడలిపోయెను.

చాలదినముల తరువాత నొకదినమున నొకశాకీమీఁద
నొక గాజుపాత్ర పెట్టఁబడియుండెను. ఈ యజమాని యే సేవ
కునియెడల ననురాగమును జూపుచుండెనో అతఁడును వచ్చి
టనే చిమ్ముచుండెను. ఇతరులందఱును దగ్గఱలోఁ గూర్చుండి
యుండిరి. స్వామి యా గాజుపాత్రను దీసికొని, చేతినుండి జార
విడిచెను. పాత్ర నేలమీఁదఁబడఁగానే ముక్కలు ముక్కల
య్యెను. ఈసారి స్వామి కన్నులెఱ్ఱఁజేసి తనకు ప్రియపాత్రుఁ
డైన సేవకునిఁబిలిచి కసరుటకుఁ బ్రారంభించెను అతఁడిట్లనెను:
“పాత్రనేల పగులఁగొట్టితివిరా?”

అతఁడు చేతులు జోడించుకొని దీనతతో నిట్లనెను.—
“స్వామీ! అపరాధము. నన్ను క్షమింపుము. ఇఁకనుండి నేను
జాగ్రత్తగ నుండెదను.” ఇతర సేవకులందఱును నిట్టి ప్రత్యుత్త
రము విని యాశ్చర్య చకితులైపోయి అతనితో నిట్లనిరి:— “ఏమీ!
అబ్బాయీ! ఇందు నీయపరాధమేమున్నదిరా? నీవు పాత్రను
దాకనే తాకలేదుకదా! అది స్వామి చేతినుండి జారిపడియే పగిలి
పోయినది.”

అతఁడు నమ్రతతో నిట్లనెను:— “స్వామి కోపపడినప్పుడు
నిశ్చయముగ నేనేదో అపరాధమును జేసియుందును; ఎన్న
డును స్వామి నాయనిష్టను గోరఁడని నాకు పూర్ణవిశ్వాసము
కలదు. అతని కార్యములన్నియును నా మేలుకొఱకే యుండును.

స్వామి కార్యములలో లోపము లెన్నుట సేవకుని ధర్మము కాదు
నాయపరాధమే లేకయుండినచో నాతఁడెన్నఁడును నన్నుఁగస
రఁడు. ఆయన అపరాధము లేకయే నన్నుఁ గసరినను
దానిలో నేదియో రహస్యముండి యుండవలెను. దీనిలో నా
కల్యాణభావన యిమిడియున్నది."

ఆతని ప్రత్యుత్తరమును విని స్వామి యిట్లనెను:- "ఈ
తనికిట్టి భావము కలదు కావుననే నాకీతనిపై నింతయధికముగ
ననురాగము కలదు. ఈతఁడు స్వత్వమును వదలుకొని సర్వాత్మ
భావముతో ననుగతుఁడై సేవించుచుండును అంతఃకరణ
మొక్కటియే. ఆతఁడు నాపై నింత విశ్వాసముంచినప్పుడు నేను
పాషాణహృదయుఁడను గానుగదా! నాకును నాతనిపైఁ బూ
ర్ణానురాగము కలదు. వీనికీయరాని వస్తువేదియును లేదు. సేవ
ద్వారా యీతఁడు నన్ను వశపఱచుకొనినాఁడు. సేవను మీ
రును జేయుచున్నారు, కాని సేవకులమను నభిమానముతోఁ
జేయుచున్నారు. మేము స్వామికి పరిశ్రమ సేవకులమనుకొను
చుందురు మీరు వ్యవహారము ననుసరించి పరి[illegible]ంచుచుందురు;
మీయాత్మల నర్పించి సేవింపరు. అందువలన నాకును మీ
మీఁద వ్యావహారిక ప్రేమయే కలదు."

సూతుఁడిట్లనెను:- "మునులారా! స్వామియందు పూర్ణ
శ్రద్ధయుండవలెననియు స్వామియొక్క సమస్త చేష్టలందును
కల్యాణమునే జూచువాఁడు మాత్రమే నిజమగు సేవచేయుఁ

గలఁడనునదియే యీకథయొక్కసారము. కుంతిభోజ మహారాజిట్లనుకొనెను:- "నాపుత్రిక పరమ సుశీల. ధర్మమందీమెకు రుచికలదు ఈమెకెన్నడును గోపమురాదు. కటువాక్యములను బలుకుట ఆమెయెఱుఁగదు. ఈమెనే దుర్వాసమునిసకుసేవలో నియోగించెదను. మునియొంతటి కోపమును బ్రదర్శించినను నీమె యెన్నడును గోపింపదు" ఇట్లాలోచించుకొని ఆతఁడిట్లనెను:- "అమ్మా! ఇప్పుడు నీసహనశీలతకును, ధైర్యమునకును బరీక్షాదినము దుర్వాసమహాముని గొప్పకోపి నాలుగు నెలలు నీవు నీశారీరక సుఖములన్నిటికిఁ దిలాంజలి నొసంగి యీతనిని సేవింపవలయును. ఈతని కార్యమందెన్నడును నీవు లోపము నెన్నరాదు. సర్వాత్మభావముతో నీతని ననుగమింపవలయును. ఈతఁడేది చెప్పిన దానిని నీవు వెంటనే అవ్యాజభావముతోఁ జేయవలయును."

చేతులు జోడించుకొని కుంతి యిట్లనెను:- "నాయనగారూ! ఇది నాయదృష్టము. నేను బ్రాహ్మణవరముగ మహర్షిని సేవించెదను."

రాజు పుత్రికయొక్క శిరస్సుమీఁద చేతితో నిమురుచు నిట్లనెను:- "అమ్మా! నీకల్యాణముకూడ కాఁగలదు."

ఇట్లుపలికి రాజు ముని సేవాకార్యమును గుంతికి నప్పగించెను. కుంతి శ్రద్ధగా మునిసేవను జేయుచుండెను ముని

కుంతి ధైర్యపరీక్షకొఱకే నిలిచియుండెను. ఆతఁడు ప్రతివిషయ ములోను లోపములెన్నుచుండెను. ఒకప్పుడు మంచి భోజన మును దయారుచేసిన, దానిలో దోషము నెనిపి వదలివేయును. కుంతి మాటలాడక మఱియొక భోజనమును దయారుచేయు చుండును. ముని దానిలోఁగూడ దోషమునెన్నిన మూఁడవ మారు తయారుచేయును. ఒక్కొక్కప్పుడు పగలురాఁడు. అర్ధరాత్రివేళకు వచ్చి వేడి వేడి అన్నము కావలయుననును. కుంతి అప్పుడే సిద్ధపరచును. సారాంశమేమనఁగా నాతఁడు కుంతిని వివిధవిధములఁ బరీక్షించెను. కాని కుంతి యెప్పుడును గోపమును జెందలేదు. ఆమె సమస్తమును ధైర్యముతో సహించుచుండెను. చివరకు ముని ప్రసన్నుఁడై ఆమెనువరము గోరుకొనమనెను. కుంతి చేతులు జోడించుకొని యిట్లనెను:- "ప్రభూ! నాకేమియును వరమవసరములేదు. నాకు మేలు దేని లోఁగలదో స్వయముగ మీరే దానిని నాకొసంగుఁడు."

ముని యిదివిని యింక నధికముగఁ బ్రసన్నుఁడయ్యెను. కుంతియొక్క పతి శాపవశమున సంతానోత్పత్తి చేయఁజాలఁ డను సంగతిని ఆతఁడు ధ్యానమునఁ దెలిసికొని కుంతికి దేవ హూతియను విద్యనొసంగెను ఆతఁడు కుంతికొక మంత్రమును జెప్పియిట్లనెను:- "నీవెప్పుడే దేవతను బిలువ వలయుననిన నప్పుడాతని రూపమును ధ్యానించి యీ మంత్రమును బఠిం చుచో దేవతలు వెంటనే నీసమ్ముఖమునకు రాఁగలరు."

చేతులు జోడించుకొని వినమ్రతతోఁ గుంతి యావిద్యను గ్రహించెను. ముని యిచ్ఛానుసారముగఁ జాతుర్మాస్య వ్రతమును సమాప్తము కావించి వెడలిపోయెను.

కుంతి యింకను బిడ్డయే. మంత్రమును బఠింపఁగానే దేవతలు మూర్తిమంతులై యెట్లువచ్చెదరో చూచుటకామెకు కుతూహలము కలిగెను. ఒక్కసారి యేదో ఒక దేవతను బిలిచి మంత్రపరీక్ష నొనర్చుటమంచిది! దేవతలేరూపమున వచ్చెదరో చూతము.

దైవవశమున నదే సమయమునకుఁ గుంతి తండ్రి యింట ఋతుమతియై యుండెను. ఆసమయమున నామె శరీరమందేదో విచిత్రముగనుండెను. ఋతుస్నానమొనర్చి, ఒక్క స్థానమును స్వచ్ఛమొనర్చి అలికి మంత్రపరీక్ష నొనర్చుటకుఁ గూర్చుండెను. ఆమె యిట్లనుకొనెను:— "ఏ దేవతను బిలుతును?"

ఆసమయమున భువన భాస్కరుఁడు తూర్పుదిక్కున రక్తాంచలమును దాలిగించుకొని ఉదయించెను. కుంతి యిట్లనుకొనెను:— "సర్వకర్మసాక్షియును, ప్రత్యక్ష దేవుఁడునగు నీ సవిత్రు నేల నాహ్వానింపఁగూడదు!"

ఇంకేమున్నది? సూర్యనారాయణుని ధ్యానించి ఆమె దుర్వాసదత్తమగు మంత్రమును బఠించెను. మంత్రమును పఠింపఁగానే సూర్యదేవుఁడు తత్కాలమున వచ్చుటకై వచ్చియుం

పెను ఆతని యనన్య తేజమునకు కుంతి కన్నులు మిరుమిట్లు గొలిపెను. శుద్ధస్వరూపమున సూర్యుఁడు సశరీరుఁడై మూర్తిమంతుఁడగుటను గాంచి చకితచిత్తయై కుంతి యిట్లనెను:- "స్వామీ! బాల చాంచల్య వశమున మంత్రమును పరీక్షించు నుత్సాహముతో నేను మిమ్మాహ్వానించితిని. నేను మీకు నివేదించున దేదియును లేదు. నా చాపల్యమును మీరు లక్ష్యపెట్టకుఁడు. ఈ యపరాధమునకు నన్ను క్షమింపుఁడు. నేనకారణముగ మీకు కష్టమును గలిగించితిని, దీనివలన మీరు నాపైఁ గోపపడక తమ యిచ్ఛవచ్చినట్లు దయచేయుఁడు."

సూర్యదేవుఁడిట్లనెను:- "దేవీ! ఈ మంత్రముయొక్క ప్రభావమేమనఁగా నేదేవతను నీవాహ్వానించితివో, ఆతఁడు వచ్చి నీకు గర్భాదాన సంస్కార మొనర్పఁగలఁడు నేను నీయందు గర్భస్థాపన మొనర్చుటకే వచ్చితిని."

చెవులరెంటిపైఁ జేతులు నిడుకొని ఆశ్చర్య, భ్రమ, భయ, లజ్జా, దీనతాస్వరముచే గుంతీదేవి యిట్లనెను:- "జగత్పతీ! కర్మసాక్షీ! మీరు ప్రాణిమాత్రులకు ధర్మసాక్షులై యుండియును నెట్టియధర్మవిషయమును బలుకుచున్నారు. స్వామీ! నేను కన్యకను. కన్యకకు గర్భస్థాపన మెట్లు కాఁగలదు?"

సూర్యదేవుఁడిట్లనెను:— "దేవీ! నాదర్శన మమోఘ
మైనది. అది యెన్నడును వ్యర్థముకాదు, సుందరీ! నీవు చింతింప
వలదు. నేను గర్భస్థాపన మొనర్చక తిరిగి పోను. దీనిలో
నాకును, దుర్వాసమహాముని విద్యకును నవమానమును నని
ష్టమును గాఁగలదు. కావున నేను నీయందు గర్భస్థాపనమొన
ర్చితీరెదను. కాని నాపరిభావముచే నీకు కన్యాత్వము చెడకుం
డునుగాక! పుత్రుఁడు పుట్టినను నీవు కన్యకగనే యుండెదవు.
నీయోని దూషితముకాదు."

కన్యయగు కుంతి వివశయయ్యెను. ఇంతటి గొప్పదేవు
నింముందామె యేమియును మాట్లాడఁజాలకపోయెను, అతనికి
తనయందు గొప్ప క్రోధము వచ్చుచుండెను. లజ్జా, గ్లాని,
సంకోచకారణమున నామె తనశరీరమందే ముడుచుకొనియుం
డెను. సూర్యదేవుఁడామె నాభిని స్పర్శించి, గర్భాధాన
సంస్కారమును గావించెను. తేజస్వియును, నమోఘమునగు
దన యమోఘవీర్యమును స్థాపించి సూర్యదేవుఁడు తనలోక
మునకుఁబోయెను. కుంతీదేవి వెంటనే పరమ తేజస్వియును,
నత్యంత సుందరుఁడును కవచకుండల ధారణమొనర్చి ద్వితీయ
సూర్యునివలెఁ బరమ పరిభావంతుఁడైన నొక పుత్రునిఁగనెను.
పుత్రుని ముఖము చూడనంతవఱకు ఆమెకు గ్లాని, దుఃఖము,
ఘృణ, ఆత్మనిర్వేదము వీనిమూలమున సంకోచ ముండెను.
ఇప్పుడు పుత్రుని ముఖమును జూచునప్పటికి ఆమెకు మాతృ

ప్రేమ ముప్పొంగను. మాటిమాటికిని బిల్లవాని ముఖమును ముద్దుపెట్టుకొనుచుండెను. వానినిఁ గౌఁగిలించుకొనుచుండెను. స్తనములలోనికి చేఁపువచ్చెను. వానికి బాలు కుడిపెను.

రాజ మహలులో నత్యంతయేకాంత స్థానమున నా కుంతీదేవి పుత్రునిఁ బ్రసవించెను. ఆవిశాల భవనమందున్నది. ఆమెయును, వృద్ధురాలగు నామె దాసియును, రాత్రి సమయమునఁ గుంతి యా సూర్యసుతునిఁగనెను. ఆమె మనస్సున ననేక భావములుపొంగు చుండెను. ఒకొక్కప్పుడిట్లను కొనుచుండును:— "ఈపిల్లవానినిఁ దీసికొని నన్నెఱుఁగకుండు నట్టిదైన దూరదేశమునకుఁ బోయెదను. అచ్చట భిక్షమెత్తు కొని పొట్టబోసికొందును. ఈపిల్లవానినెట్లైన బ్రదికించుకొం దును. లేదా యెవరికైన సేవచేయుదును." మరల నిట్లను కొనును:— "నేనెన్నడును భవనములను దాటి బయటకుబోలేదు. ప్రాతఃకాలముఁ దండ్రి నలువైపులకును దూతలనుబంపును. వచ్చిఁబట్టుకొందురు. వారికీసంగతి తెలిసినదా ప్రాణము పోవ లసినదే. ఏమి చేయుదును? ఎచ్చటికిఁ బోవుదును? అయ్యో! రాజపుత్రినయ్యు నాకు నేఁడెట్టి క్లేశము సంభవించినది!" ఇట్లు లాలోచించుకొని కుంతీదేవి యేడ్వనారంభించెను. మరలఁబిల్ల వాని ముఖమునుజూచి ముద్దుపెట్టుకొనును. వీఁడెంతటి సుందర శిశువు. తన తండ్రివంటివాఁడే. ప్రపంచముచాల నిర్దయ

మైనది. వీఁడు జగత్పతియగు సూర్యదేవుని పుత్రుఁడని యెవరు విశ్వసించెదరు? ఇప్పుడు నేనీ పిల్లవానియందు మోహమును విడువవలసినదే. ఈతఁడు జగత్పతి పుత్రుఁడు. తనయదృష్టము నను, దన ప్రారబ్ధవశమునను నెచ్చటనున్నను సుఖముగనుం డఁగలఁడు.' ఈవిచారధారలందు మాతృత్వము తగ్గఁజొచ్చెను.

వర్షర్తువు. నిశీథపువేళ. నలువైపులను నిశ్శబ్దముగ నుండెను. చిన్న చిన్న చినుకులు పడుచుండెను. మేఘములు క్రమ్మియుండెను. మెఱపులు మెఱయుచుండెను. మధ్యమధ్య మేఘములురుముచుండెను. దాసి యిదివఱకే ఒకచక్కని పెట్టె నేర్పఱచియుండెను. ఆపెట్టెయొక్క పనితనమెట్లున్నదనఁగా, దానినెంతటి జలములో ముంచినను నది మునుఁగదు దాని లోనికి గాలిపోవు మార్గముకూడాకలదు. దానిలో మెత్తని పఱుపులు పఱుపఁబడియుండెను. చాలదిండ్లు కలవు ఆటవస్తువులు గలవు. దాది వానికిఁ గుంకుమబొట్టును బెట్టెను. నూలుతో వానినిఁజుట్టెను. పసుపు, గోక, పోకలు. అక్షతలు, దధ్యామంగళ ద్రవ్యము లందుండెను. వానినెత్తుకొని దాది రాజకుమారితోనిట్లనెను:- 'అమ్మాయీ! వెళ్లుదమువద భయపడకుము''

చాల కష్టముతోఁ దనహృదయములోని ముక్కను గట్టిగాఁగౌఁగిలించుకొని, నల్లనిచీరను గట్టుకొని, నల్లనిదుప్పటినిఁ గప్పుకొని, యేడ్చుచు గుంతీదేవి వృద్ధదాసి వెనువెంట

మొదలక కదలసాధ్యకుండా పోయెను. ప్రపంచమంతయును ప్రగాఢనిద్రయందు నిద్రించుచుండెను. కేవలమిద్దరె మేల్కొని యుండిరి: ఒక్క-తె కుంతి, రెండవది వృద్ధదాసి కుంతిపుత్రుఁడు తల్లి చంకలో నామెను గట్టిగాఁబట్టుకొని కునుకుచుండెను. భవనములకు దూరముగ నొక వర్షాకాలపువాగు కలదు. నేఁడది మిక్కిలి వేగముతోఁ బ్రవహించుచుండెను. అది చర్మణావతీ (చంబల్) ఉపనది. కుంతి తన దాసితో నానదీ తటకముసకుఁ జేరుకొనెను. నదీవేగమును గాంచఁగనే ఆమె హృదయము బ్రద్దలు కాసాగెను. ఆమె యేడ్చుచు నేడ్చుచు మిక్కిలి కష్టముతోఁ బిల్లవానికిఁదన స్తనములలోని పాలను ద్రావించి, విలవిల నేడ్చుచు నిట్లనెను:- "వత్సా! నీవింతటి గొప్ప దేవతకుఁ బుత్రుఁడవయ్యును నొక రాక్షసీగర్భమున నేల జన్మించితివి? అయ్యో! తన ప్రాణముల కంటెఁబ్రియమగు నీహృదయకళికను నేహృదయహీన అగాధజలమందు నిరాధారముగ విసురఁగలదు? వత్సా! పొమ్ము ఏభాగ్యవతి గర్భము నైన నింపుము. నిన్నుఁ బుత్రునిఁగా భావించి పెంచుకొనునాతల్లి ధన్యతఁ నొందఁగలదు. నాముద్దుబిడ్డా! సమస్త ప్రాణులకును బ్రకాశమొసఁగు నీతండ్రియగుసూర్యుఁడు నిన్ను సర్వత్రా రక్షించుచుండుఁగాక! నేను నిన్ను వరుణదేవుని హస్తములకు నప్పగించుచున్నాను, శాశ్వతముగ నప్పగించుచున్నాను జీవితములో నీవు మరల నన్నుఁ గలిసికొందువో లేదో భగవంతునకుఁ

"తెలియనలయును" ఇట్లు పలుకుచు, నేడ్చుచుఁ దల్లి యా పెట్టెలోఁ బిల్లవానిని నిక్షేపించి నదీప్రవాహమున విడిచెను కుంతీశోకాశ్రువులను దన జలములందు గలిపికొనుచు నాపవిత్రా పేటికను నాట్యమాడించుచుఁ దీసికొనిపోవుచుండెను ఆపెట్టె కనఁబడునంతవఱకు తల్లి యేడ్చుచునట్లే నిలుచుండెను. అది కన్నులకు కనఁబడక పోఁగానే ఆమె తెగిన లతవలె మూర్ఛితయై క్రిందఁబడెను. వృద్ధదాసి తనకుంఠిత హస్తములతో నామెను లేవఁదీసి, ధైర్యధారణము గావింపఁజేసి. మాటిమాటికి నోదార్చుచు నిట్లనెను:- "అమ్మా! ఇప్పుడు శోకించినఁ బ్రయోజనములేదు. నీపుత్త్రుఁడు సామాన్యుఁడు కాఁడు. వాని ప్రారబ్ధమే వానిని సదా రక్షింపఁగలదు." ఈ విధముగ నోదార్చి దాది కుంతిని రాజభవనమునకుఁ గొనిపోయెను. ఈఘటనమును నెవరు నెఱుఁగరు,

కుంతీ పుత్త్రునిఁ బరుండఁబెట్టిన పెట్టె అశ్వాయను చిన్న నదిలో వదలఁబడెను అనుఁజూవ కొట్టుకొని పోవుచుఁ జర్మణ్వతీయను నదిలోనికి వచ్చెను. అశ్వనది ఆపెట్టెను జర్మణ్వతీ నదికి నప్పగించెను ఇప్పుడు చర్మణ్వతి దానినిఁ దీసికొనిపోవుచుండెను. చర్మణ్వతీనది (ఇటావా సమీపమున) శ్రీయమునా నదిలోఁగలియుచున్నది అందువలన నది యమునానదికి సమర్పించెను ఇప్పుడా బాలకుఁడు పెట్టెలోఁబరుండి యమునా నదిలోఁ గొట్టుకొని పోవుచుండెను. యమున తీర్థరాజమగు

బ్రియాగకు వచ్చి గంగలోఁగలిసెను. కావున యమున ఆపె
ట్టెను గంగకు సమర్పించెను. గంగ వానిని దీసికొనిపోయి అంగ
దేశపు రాజధానియగు చంపాపురి (చంపారన్) సమీపము
నకుఁ గొనిపోయెను. అచ్చట సూతరాజగు నధిరథుఁడు స్నాన
మొనర్చుచుండెను ఆతఁడు పుత్రహీనుఁడు. ఆతఁడు పల్లె
వాండ్రచే నామంజూషను జలములనుండి బయటకుఁ దీయిం
చెను. దానిలో నత్యంత సుందరుఁడగు శిశువును గాంచఁగనే
ఆతని హృదయానకు మేఁఱలేకుండెను. వాని నాతఁడప్పటినుండి
తన పుత్రునిగా భావించుచు వానినిఁ దన పత్నియగు రాధ
కొసంగెను. రాధయొక్క రిక్తగర్భము నిండిపోయెను. కర్ణుఁడు
కౌంతేయుఁడు కాక రాధేయుఁడయ్యెను. భాగ్యము యొక్క
విడంబనమును గాంచుఁడు దేవపుత్రుఁడయ్యును భాగ్యవశ
మున సూతపుత్రుఁడనఁబడెను. ఈకారణముననే అడుగడుగు
నకును నవమానము జరుగుచుండెను ఇంతటి బలవంతుఁడును,
శూరవీరుఁడును, దాతయు, తేజస్వియు, తపస్వియునై యుండి
యును భాగ్యమాత్రనికిఁ బ్రతికూలముగనుండెను. ఆతఁడు భగ
వానునకు మేనత్త కుమారుఁడు. అర్జునునితల్లి గర్భమునుండియే
యుదయించినాఁడు. భాగ్యవిపరీతముచే వీరిద్దరును నాతనికి
వ్యతిరేకులైరి. ఇద్దరును యుద్ధమందాతని నన్యాయముగఁ
జంపిరి. భగవానుఁ డన్యాయ మొనర్చెఁడుగదా, ఆతని నన్యా
యముగ నేలఁ జంపినాఁడు – ఇది వేఱుకథ. అవతారమును

గ్రహించి ఆతఁడు సమస్తమును చేయఁగలఁడు. ఆటలో దెబ్బ
లాటలు, తిట్లాటలు మొదలగున వన్నియును జరుగును. ఇది
వేఱువిషయము. పాత్రముల మనస్సులలో లాఘవము లేని
యెడల ఆట విషయములలో సత్యత్వముండదు. నాట
కము సమాప్తము కాఁగానే ఆవిషయములన్నియును సమా
ప్తము కాఁగలవు.

సూతుఁడిట్లనెను:— "మునులారా! నేను దారితప్పితిని,
నేను మీకు భగవానుని మేనత్తల వంశములనుగూర్చి చెప్పు
చున్నాను గాదా? నేను వసుదేవుని అయిదుగురు తోఁబుట్టు
వులనుగూర్చి చెప్పుచున్నాను. వారందఱిలోఁ బెద్దది పృథ.
ఆమెనే ఆమె తండ్రియగు శూరుఁడు తన పెత్తల్లి కుమారుఁ
డగు కుంతిభోజునకొసంగెను. ఆమెకు కన్యావస్థలో సూర్య
సుతుఁడగు కర్ణుఁడుదయించినాఁడు. ఆమెను బరీక్షిన్మహారాజు
యొక్క ముత్తాతయగు రాజరాజేశ్వర పాండు మహీపతికిచ్చి
వివాహమొనర్చిరి. ఆమె ఉదరమునుండి యుధిష్ఠిర, భీమార్జును
లుదయించిరి. ఇప్పుడు మీకు పృథ చెల్లెండ్ర వంశములను
గూర్చికూడ అత్యంత సంక్షేపముగ వినుఁడు."

పృథయొక్క చెల్లెలు శ్రుతదేవ కరూష నరేశుఁడగు
వృద్ధశర్మను బెండ్లాడెను. ఆమెపుత్రుఁడు దంతవక్త్రుఁడు. ఈతఁడు
పూర్వజన్మమున దితిపుత్రుఁడగు హిరణ్యాక్షుఁడు. ఇప్పుడా

తఁడు భగవానునకు మేనత్త కుమారుఁడై పుట్టెను. కాని, భగ
వానునకు స్వపరభేదములేదు. అతనిని మేనత్త కుమారుఁడని
వదలలేదు. వానినిఁజంపి మరల వైకుంఠమునకుఁ బంపెను.

భగవానుని మూఁడవ మేనత్త శ్రుతకీర్తి వివాహము
కైకయనరేశుఁడగు ధృష్టకేతువుతో నయ్యెను. ఈమె కైదు
గురు పుత్రులుదయించిరి. వారిలో సంతర్దనుఁడందఱ కంటెఁ
బెద్దవాఁడు. వీరందఱును కైకయ రాజకుమారులని పిలువఁ
బడిరి.

నాల్గవమేనత్త రాజాధిదేవి వివాహము అవంతి నరే
శుఁడగు జయసేనునితో నయ్యెను. ఆమెకు విందాను విందులను
యిద్దరు పుత్రులుదయించిరి. వీరు మహాభారతములోనికి వచ్చిరి.
ఈమె కొక్కకుమార్తెయును గలదు. ఆమె పేరు మిత్రవింద.
భగవానుఁడామెను బెండ్లాడెను ద్వారకానగరమునకుఁబోయి
యాతఁడు దాక్షిణాత్యపద్ధతి ననుసరించెను. అందుకనియే
మేనత్త కుమార్తెను తన భార్యగాఁజేసికొనినాఁడు.

భగవానుని అయిదవఅత్త శ్రుతశ్రవ చేదిదేశపురాజగు
దమఘోషుని వివాహమాడెను అతనికి శిశుపాలుఁడను
పుత్రుఁడుదయించెను ఈతఁడే పూర్వజన్మమున హిరణ్యకశి
పుఁడు. ఈతఁడును నిప్పుడు మేనత్త కుమారుఁడయ్యెను. భగ
వానుఁడీతనికిఁగాఁబోవు పిల్లను బలవంతముగహరించి తనకు

భార్యగాఁ జేసికొనెను. ఈతని కిరస్సును ధర్మరాజు రాజసూయ యోగమునఁ దెగఁగొట్టెను. ఈ ప్రసంగము ముందు శ్రీకృష్ణ లీలాప్రసంగమున విస్తారముగ వర్ణింపఁబడును.

సూతుఁడిట్లనెను:- "మునులారా! నేను సంక్షేపముగ భగవానుని మేనత్తల వంశములను వర్ణించితిని. ఇఁక నిప్పుడు భగవంతుని పినతల్లి పెత్తల్లి బిడ్డలను గూర్చి వినుఁడు."

శౌరసుతుల సంతతి

(౨౧౦)

శ్లో॥ యదా యదేహ ధర్మస్య క్షయో వృద్ధిశ్చ పాప్మనః
తదా తు భగవానీశ ఆత్మానం సృజతే హరిః॥

శ్రీభాగ. ౯ స్కం. ౨౪ అ. ౫౬ శ్లో॥

క॥ దుష్ట జన నిగ్రహంబును
శిష్ట జనానుగ్రహంబు సేయుటకొఱకై
యష్టమ గర్భమున ఘనో
త్కృష్టుఁడు దేవకికి విష్ణుదేవుఁడు పుట్టెన్.

శ్రీమదాంధ్ర భాగవతము.

వనమాలియొక్క పిల్లనగ్రోవి యే వెదురు చేతఁ జేయఁబడినదో, ఆ వెదురు పొదలోని వెదుళ్లు మన వంశములోఁ బుట్టిన వంశము మురళియై భగవానుఁడగు వాసుదేవుని యధరసంబంధము కలిగియుండుటచేఁ దాము భాగ్యశాలుర మనుకొనుచుందురు జడములగు వెదుళ్లకే తమ వంశజులకు భగవత్సంబంధము కలిగినదని పులక, రోమాంచాది సాత్త్వికభావములు కలుగుచుండఁగా జడములుగాక, చైతన్యములై స్వయముగ శ్రీహరి సాక్షాత్తుగ నెవనివంశమున నుత్పన్నమైనాఁడో వారి

యానందమునుగూర్చి చెప్పవలసిన దేమున్నది! ఆకులమంత యును పావనమగును. ఆవంశీయులందఱును వందనీయులును గీర్తనీయులు నగుదురు.

మాతుఁడిట్లనెను – "మునులారా! నేను మీకొక కథను జెప్పెదను ఒక పండితుఁడు కలఁడు. అతనికొక యమాయ కపు కుమార్తె కలదు. తండ్రి ఆమెకు చాలయుపదేశములిచ్చు చుండెడివాఁడు. భగవత్సేవకు సంబంధించిన యుపదేశములను జాల శ్రద్ధతో వినుచుండెడిది; సాంసారిక విషయములను జెడ చెవినిఁ బెట్టుకొనిది పండితుఁడామె వివాహము నొక పిల్లవాని కిచ్చిచేసెను పిదప్ కొలు సమయమున నాయమాయకపు పిల్ల తండ్రి దగ్గఱకువచ్చి కూర్చుండెను. తండ్రి ఆమెకిట్లుపదేశిం చెను:– "అమ్మా! పతినిఁ బరమేశ్వరునిఁగ భావించి అతనినిఁ బూజింపవలయును. అత్తమామల నాదరింపవలయును ఆడుబి డ్డలతోడను, తోడికోడండ్రతోడను, స్నేహముగ నుండవల యును. మఱఁదులకును బావలకును దన పతికిఁ బెట్టినట్లు పెట్ట వలయును గాని పంక్తిభేదము చేయరాదు. పనులు చేయని మఱఁదినెన్నఁడును గటిన వచనములు పలుకరాదు. అత్త, ఆడుబిడ్డల మాటలను ధైర్యముతో వినవలెను. పెద్దవారు వచ్చినప్పుడు వారినిఁగాంచి తప్పుకొనవలయును. ఈవిధముగ ననేక విషయముల నాతఁడు చెప్పెను చివరకాతఁ డిట్లుడిగెను :– "అమ్మా! నీ బుద్ధిలో నేవిషయమైన ను నిలిచినదమ్మా"

ఆపిల్ల సరళముగ నిట్లనెను:- "అవును. తండ్రీ నిలిచియున్నది'

తండ్రి యుల్లాసముతో నిట్లడిగెను:- "ఏ వి ష య మమ్మా?"

ఆపిల్ల యిట్లనెను:- "ఇదిగో తండ్రీ! నీవు చెప్పుట ప్రారంభించినప్పటినుండి యీ చీమలపుట్టలోనుండి ఒకలక్ష ముప్పది రెండువేల అయిదువందల యిరువదైదు చీమలు వచ్చినవి"

తండ్రి యీవిషయమును విని నెత్తి బాదుకొని:- 'అయ్యో! నాయుపదేశమును నీవు వినినదింతయేనా? నేను చెప్పుమాటలమీద ధ్యానముంచక యీమె చీమలను లెక్కపెట్టుచుండినది. అట్లేస్వాములూ! నాకును నట్లుతోచుచున్నది. నేను భక్తులయొక్కయు, భగవంతునియొక్కయు నాఖ్యానములను జెప్పితినా మీరు శ్రద్ధతో ధ్యానపూర్వకముగ వినుచుందురు; కాని నేను వంశావళిని జెప్పునపుడు మీరన్యమనస్కులరై వినుచుందురు మాలను త్రిప్పుచుందురు.'

శౌనకుడిట్లనెను.- "సూతా! దీనిని నీవెట్లనుచున్నావు? మేము మీకథను మిక్కిలి శ్రద్ధగా వినుచున్నాము"

అంత సూతుడిట్లనెను:- "మంచిది స్వామీ! మీరకథను శ్రద్ధగా వినుచుండినచెప్పుడు భగవానునకు మే న త్త లెందఱు? వారి పేర్లేమి?"

ఇంకను శౌనకుఁడు ఇట్లనెను:- సూతా! మాయ థార్థ విషయమును వినుము. భగవంతుని మేనత్తల పేళ్లు జ్ఞాపకమునకు వచ్చుటకై మేము వారిచ్చిన పాయసములను ద్రావ లేదు. వారిపిండివంటలను, బాచ భక్ష్య పరమాన్నములను నెగుఁ జేయలేదు మేము భగవాను నెఱుఁగుదుము, ఆతని తాత దేవకుని, ఉగ్రసేను నెఱుఁగుదుము. ఆతనితల్లి దేవకి నెఱుఁగుదుము ఆతనిమామయగు కంసునిగూడ నెఱుఁగు దుము. ఆతని మేనత్తలు, అత్తలు, పినతల్లులు, పెత్తల్లులు వీరందఱి ప్రయోజన మేమున్నది? నీవు కథావాచకుఁడవు కావున నీ వందఱి పేర్లను జ్ఞాపకముంచుకొనుట అవసరము. కావున నీవు కథను జెప్పఁజొచ్చుచుండుము. మేము వినుచుందుము. ఏవని మేము జ్ఞాపకముంచుకొన వలయునో వానిని జ్ఞాపకముంచుకొందుము."

అంత సూతుఁడిట్లనెను.- "స్వామీ! మీరు చెప్పినది సత్యము, కాని స్వామీ! మేమేదైనను గథను జెప్పవలసి యుండిన దానికి ముందుగా భూమిక నేర్పఱచు కొనవలయును దానికి గావలసిన సామగ్రినంతను నేర్పఱచు కొనవలసియు న్నది. శిల్పియేదైన యంత్రమును దయారుచేసి కొనవలయు ననినఁజిన్నవి పెద్దవియగు బనిముట్లను సిద్ధము చేసికొనవల యును. ఏసమయమునకే పనిముట్లు కావలసియుండునో కదా! ఒక్కొక్కప్పుడు కూర్చుకొన్న వానితోఁబని పడక పోవ

మ్చును. కావున శ్రీకృష్ణ చరిత్రమునకు నేను సామగ్రినంత యును బ్రోవుచేసికొను చున్నాను అత్యంతసంక్షేపముగ భగవానుని పినతండ్రుల యొక్కయు పినతల్లుల యొక్కయు వృత్తాంతమును జెప్పినమీఁదట భగవచ్చరిత్రము నారంభించెదను."

శౌనకుఁడిట్లనును:– "మంచిది సూతా! భగవానుని తొమ్మిదిమంది పినతండ్రుల వంశముల నొకేశ్వాసలోఁ జెప్పి వేయవలయును."

సూతుఁడిట్లనును:– "వినుఁడు, మహారాజా! చెప్తును జెప్పుచున్నాఁడని మరల పలుకక్కఁడు. దేవభాగుఁడొకఁడు, రెండవవాఁడు దేవశ్రవుఁడు, మూఁడవవాఁడానకుఁడు, నాల్గవ వాఁడు సంజయుఁడు, ఐదవవాఁడు శ్యామకుఁడు, ఆఱవవాఁడు కంకుఁడు. ఏడవవాఁడు శమీకుఁడు, ఎనిమిదవవాఁడు వత్సకుఁడు, తొమ్మిదవవాఁడు వృకుఁడు. ఈ తొమ్మిదిమందియును భగవానుని పినతండ్రులు. కంసా, కంసవతీ, కంకా, శూరభూ, రాష్ట్రపాలికా అను స్త్రీలైదుగురును భగవానుని పినతల్లులు. వసుదేవుఁడిట్లనుకొనెను:– ఇప్పుడిచ్చుటవలె క్రొత్త అత్తవారింట్ల నేర్పఱచుకొందును. తన సోదరుల వివాహముకూడ తన అత్త వారింటనే అయినచో బాగుండునని, తన యైదుగురు మఱదండ్రను తన అయిదుగురు సోదరులకిప్పించి పెండ్లిచేసెను.

ఇంకను నలుగురు మిగిలిరి వారి నటునీటుఁగలిపి ఒకయింటివారి
నొనర్చెను. అందువలన భగవానునకైదుగురు పినతండ్రులు
అయిదుగురు పినతల్లులుకలరు. పెద్దపినతల్లి కంసయొక్క వివా
హము పెద్దపినతండ్రియగు దేవభాగునితో జరిగెను వారిద్దరి
కిని భగవానునకుఁ జిత్రకేతు బృహద్బలులను నిద్దరు పినతండ్రి
సోదరులుండిరి. కంకవతియను పినతల్లి వివాహము, దేవశ్ర
వుఁడను చినతండ్రితోనయ్యెను ఆతనికి సువీరుఁడు. ఇషుమం
తుఁడను నిద్దరు పుత్రులుదయించిరి. ఆనకుఁడను చినతండ్రికి
కంకయనునామె పత్నియయ్యెను వారిగర్భమునుండి సత్య
జిత్, పురుజిత్తులనువారు జన్మించిరి సృంజయుఁడను పినతం
డ్రికి రాష్ట్రపాలిక భార్యయయ్యెను. వారికి వృష, దుర్మర్ష
ణాది చాలమంది పుత్రులుదయించిరి శ్యామకుఁడను పిన
తండ్రి శూరభూమి యనునామె గర్భమునుండి హరికేశుఁడు,
హిరణ్యాక్షుఁడను నిద్దరు పుత్రులుత్పన్నమైరి. ఇప్పటికి పిన్న
తల్లులైపోయినారు. ఇంక నల్గురు పినతండ్రులు మిగిలిరి.
వారిలో వత్సకుఁడను చినతండ్రి ఒక మిశ్రకేశియను నప్సర
సను వివాహమాడెను. ఆమెవలన వృకాది పుత్రులనేకులుద
యించిరి. వృకునకును దుర్వాక్షియను నప్సరస పత్నిగానుం
డెను. ఆమెవలనఁ దక్ష, పుష్కల, శాలాది చాలమంది పుత్రు
లుదయించిరి. శమీకుఁడను చినతండ్రికి సుదామినియను రాణి
కలదు. ఆమెవలన సుమిత్ర, అర్జుపాలాది పుత్రులనేకులుద

యించిరి. కంకుఁడను పినతండ్రియొక్క భార్యపేరు కర్ణిక. ఆమె వలన ఋతేధాముఁడు జయుఁడను నిద్దరు పుత్రులుదయించిరి. నేనిప్పుడత్యంత సంతోషముగ వసుదేవుని తమ్ములవంశములను వర్ణించితిని. ఇప్పుడు మీరు వసుదేవుని వంశమును గూడ వినుఁడు."

శౌనకుఁడిట్లనెను:- "సూతా! ఈవంశవిస్తార మేమైనను సమాప్తమగునా లేక అట్లే చెప్పుకొనుచుఁ బోయెదవా? మహాభాగా! ఇప్పటికి చాలఅయిపోయినది, మాకు శ్రీకృష్ణ చరిత్రను వినిపింపుము."

సూతుఁడిట్లనెను:- "ఇఁకనైనది స్వామీ! ఆఖరైనది. ఇంకఁ గొంచెముగఁ గలదు. ఇప్పుడు మీరేయాలోచించుఁడు భగవానుని కొఱకెన్ని వంశములను వర్ణింపవలసి వచ్చినదో. భగవానుని సోదరులపేర్లను జెప్పకుండినచో సముచితము కాఁగలదు. చాలగలేవు. వసుదేవునకు బదముగ్గురుకదా భార్యలు. పౌరవి, రోహిణి, భద్రామదిరా, రోచనా, ఇలా, అనువారలాఱుగురు. ధృతదేవ, శాంతిదేవ, ఉపదేవ, శ్రీదేవ, దేవరక్షిత, సహదేవ, దేవకి, ఈయేడుగురును దేవకుని పుత్రికలు. ఈవిధముగ వీరు పదుముగ్గురైరి. వీరిలో రోహిణీ గర్భమునుండి బలదేవుఁడు, గదుఁడు, సారణుఁడు, దుర్మదుఁడు, విపులుఁడు, ధ్రువుఁడు, కృత మొదలగు వారు చాలమంది పుత్రులుపుట్టిరి

పౌరవివలన సుభద్ర, భద్రవాహ దుర్మదుడు, భద్రి, భూ
తాదులు పండ్రెండుమంది పుత్రులుపుట్టిరి. మదిరకు నందుడు,
ఉపనందుడు, కృతకుడు. శూరాది పుత్రులుదయించిరి.
కౌశల్యయను కేశినామముగల కోశలదేశ రాజకుమారి
భద్రకు కేశియనువాడొక్కడే కులకీర్తి నుజ్జ్వలము కావించు
వాడుదయించెను. రోచనకు హస్త హేమాంగదాది పుత్రులు
చాలమంది పుట్టిరి. ఇల, ఉరు, వల్కలాది వీరయాదవులను
గనెను. ఇప్పటికాఱుగురు భార్యల వంశములు వచ్చేసినవి.
ఇప్పుడు వసుదేవుని పెండ్లాడిన దేవకుని యేడుగురుపుత్రికల వంశ
ములనుగూర్చి వినుడు.''

అందఱికంటెను పెద్దదగు ధృతదేవ గర్భము నుండివసు
దేవుడు మహాతేజస్వియును శూరవీరుడును, బలియునగు
విదృష్టయను పుత్రునిఁగనెను శాంతిదేవకు శ్రమ, ప్రతిశ్రుతు
లను యిద్దరు పుత్రులుదయించిరి. ఉపదేవకు కల్ప, వర్షాదులు
పదిమంది క్షత్రియ రాజులుద్భవించిరి. శ్రీదేవకు వసు, హంస,
సుతశాదులాఱుగురు పుత్రులుదయించిరి. దేవరక్షిత తొమ్మిది
మంది పుత్రులనుగనెను. వారిలో గదుడు ముఖ్యుడు. సహా
దేవ యెనిమిదిమంది పుత్రులనుగనెను. వారష్టవసువులు పుత్ర
రూపమున నుదయించిరా యనునట్లుండెను. వారిలో పురు,
విశ్రుతులను నిద్దరును ముఖ్యులు

ఇప్పుడంతకంటెఁ జిన్న భార్య దేవకియందు వసుదేవుఁడు ఎనిమిదిమంది పుత్రులను, ఒక పుత్రికనుగనెను. పుత్రిక అందరికంటెఁ జిన్నది ఆమె పేరు సుభద్రాదేవి. కీర్తిమంతుఁడు సుషేణుఁడు, భద్రసేనుఁడు, ఋజువు, సమ్మర్దనుఁడు, భద్ర, శేషావతారుఁడగు సంకర్షణుఁడు (బలరాముఁడు) వీరేడుగురును వసుదేవుని పుత్రులు.

శౌనకుఁడిట్లనెను:- "సూతా! వసుదేవుని యెనిమిదవ కుమారుఁడెవరు?"

సద్విసూతుఁడిట్లనెను:- "అయ్యా స్వామీ! ఈగాథ యంతయును దేవకియొక్క యీయెనిమిదవ కుమారుని కొఱకే చేయఁబడినది. ఈదేవకీదేవియొక్క యెనిమిదవ కుమారుఁడు సాక్షాత్తుగఁ బరాత్పరుఁడగు వాసుదేవ భగవానుఁడు. ఈతని జన్మము శ్రావణబహుళ అష్టమి జన్మాష్టమినాఁడు జరిగినది. అజ, అచ్యుత, అవ్యక్త, అనాది, అచింత్యుఁడగు శ్రీహరి శ్రావణ బహుళాష్టమీ దినమున నర్ధరాత్రి యందవతరించినాఁడు. ఆతని యవతారకథను నేనుముందు వర్ణింపఁగలను. మీరందఱును దత్తచిత్తులరై శ్రవణ మొనర్పుఁడు."

శ్రీకృష్ణరూప - సుధకుమప్పు

(౨౧౧)

శ్లో॥ యస్యాననం మకరకుండల చారుకర్ణ
భ్రాజత్కపోల సుభగం సవిలాస హాసమ్
నిత్యోత్సవం న తతృపుర్దృశిభిః పిబంత్యో
నార్యో నరాశ్చ ముదితాః కుపితా నిమేశ్చ॥

శ్రీభాగ. ౯ స్కం. ౨౪ అ. ౬౫ శ్లో॥

చ॥ నగుమొగమున్, సుమధ్యమును,
నల్లని దేహము, లచ్చికాటప
ట్టగునురమున్, మహాభుజము,
లంచిత కుండల కర్ణముల్ మదే
భగతియు, నీలవేణియు గృపార దృష్టియుఁ గల్గువెన్నుఁడి
మ్ముగఁ బొడసూపుఁ గాకఁగను
మూసినయప్పుడు విచ్చినప్పుడున్.

శ్రీమదాంధ్ర భాగవతము,

భగవానుని అవతారములన్నియును సుందరములే. అతనిచేష్టలన్నియును సుందరములే. అతఁడే రూపము ధరించినను సుందరమే. అతఁడు ధరించిన వస్త్రాభూషణములును

నాతఁ డంగసౌందర్యములును సౌందర్యాతి సుందరము
లైనట్టి. భగవానుఁడు దేవతా, ఋషి, మనుష్య, తిర్యక్.
పశు, పక్షి, జలచర, నభచర, భూచరాది సమస్త యోనులం
దవతరించెను అందఱును నాతని రూపమునుగాంచి
ముగ్ధులై మమత్వమును మఱచిరి: కాని యీకృష్ణావతార
మున నాతఁడు సౌందర్యపరాకాష్ఠ నందుకొనెను ఇట్టి సుందర
స్వరూపమిదివరకెన్నఁడును భూమిమీఁదకు రాలేదు ఆతఁడు
తప్ప యింకెవరు నట్టిరూపమును బ్రకట మొనర్పఁజాలరు.
స్త్రీ, పు, జంగమ, చరాచరముల విషయమేల? ఆతఁడు స్వయ
ము తన రూపమునుగాంచి ఆత్మవిస్మృతినిఁ జెందినాఁడు.
ఆతఁడు తనరూపమును నద్దములోఁ జూచుకొని యిట్లనుకొ
నును:- ఓహో! ఇంతసౌందర్యము! నేను నిజముగ నింతసుంద
రముగ నున్నానా? చూడఁగా జూడఁగా నారూపము క్షణ
క్షణమును నూతన మగుచుండును. క్షణక్షణమాతఁడు దానిని
మరి విస్ఫారితనేత్రములతోఁ గాంచును ఈసౌందర్య మెట్లు
న్న ఈమాధుర్య మెచ్చటినుండి వచ్చినది? ఆతఁడే తన
రూపమును జూచుకొని విముగ్ధుడైన నిఁక మిగిలినవారిసంగతి
చెప్పవలసినదేమున్నది? ఆయన రూపము నెవరు వర్ణింపఁ
గలరు ఆసౌందర్యమును గూర్చి సాధికారముగ నెవరు చెప్పఁ
గలరు మనమందఱము దాని ఛాయనుమాత్రమే చెప్పు
చున్నాము.

సూతుఁడిట్లనెను:- "మునులారా! దేవకీదేవి అష్టమ గర్భమందు స్వయముగ నా తొత్తుగఁ బరాత్పరుఁడగు ప్రభువు ప్రకటమైనాఁడు."

శౌనకుఁడిట్లనెను:- "సూతా! ఈ కోలాహల ఘోరమగు జగత్తంబును ఈదుఃఖపూర్ణమగు మర్త్యధర్మముగల మర్త్యలోకమునకు వచ్చి భగవానుఁ డవతరింపనేల?"

సూతుఁడిట్లనెను:- "స్వామీ! భగవంతునకు ధర్మము నిజ సత్యాధికప్రియము అతఁడాతనికి హృదయజ పుత్రుఁడు. అధర్మముకూడ అతని వీపునకుఁబుట్టిన పుత్రుఁడైనను నాతని నాతఁడెక్కువగ నాదరింపఁడు. భూమిపై పాపమెప్పుడభ్యుదయమును జెందునో, ధర్మము ప్రపంచమందెప్పుడు క్షయించునో అప్పుడు సర్వేశ్వరుఁడును సర్వాత్మయగు శ్రీహరి అనేక రూపములను ధరించి అవతరించును."

శౌనకుఁడిట్లనెను:- "సూతా! సాధు పరిత్రాణమును, దుష్కృత వినాశమును భగవదవతారమున కేకైక కారణమా?"

సూతుఁడు నవ్వియిట్లనెను:- "కాదుస్వామీ! ఆతని అవతారమునకు యథార్థకారణము నెవరు చెప్పఁగలరు? దుష్ట వినాశనము, శిష్టపరిపాలనము ఆతని సంకల్ప మాత్రముననే జరుగఁగలదు. జీవులయొక్క ఉత్పత్తి, స్థితినాశనములాతని

మాయావిలాస కార్యములు. ఎవనియొక్క అహేతుకానుగ్ర
హముచే యీజనన మరణాదులు పూర్తిగా నివృత్తియగునో
ఆత్మస్వరూపమును సుఖస్వరూప ప్రాప్తియు నగునో అట్టివాని
అవతారసంబంధమున ఇత్థంభూతమని చెప్పఁబూనుట దుస్సా
హసమాత్రమును, అజ్ఞానమును, మూర్ఖతయును గాఁగలదు''

ఆప్రభుని అవతార విషయములోఁ గొంచెముగఁ జెప్పఁ
దలచెద. ఆతఁడు భక్తుల ననుగ్రహించుటకే భూమిపైనవతరిం
చెను. తనయొక్క అనుగతాశ్రితుల యందనుగ్రహించుటకు
తప్ప వేఱునిశ్చితకారణము బుద్ధికి గోచరించుటలేదు. గోవు
తనపొదుగునుండి పాలనొసంగుటకుఁ గారణము తన వత్సము
నందుగల కృపయే. అది తన దూడమీఁదగల ప్రేమచేతనే
పాలను బితుకును. చేపినయెడల నెవరైనఁ బిండుకొననిండు,
త్రాగనిండు కొందఱు తమబలమును వృద్ధిపొందించుకొన
నిండు. తమయాత్మను దృప్తినిఁబొందించుకొననిండు, కొందఱు
తమ పరాక్రమ వీర్యములను వృద్ధిపొందించుకొననిండు. గోవు
యొక్క దృష్టిమాత్రము వత్సముమీఁదనే యుండును. తల్లి
పాలపై ప్రధానమగు నధికారము వత్సమునకే.

కలియుగములోఁ బుట్టు జీవులత్యంత దీనులుగనుందురు.
వారు దుఃఖితులుగను, శోకయుక్తులుగను నుందురు. ఎవరిని
ధ్యానించినవారి దుఃఖములును, శోకములును దూరమగునో

యని యే భక్తవత్సలుఁడగు భగవానుని చింత. అతఁడిట్లనుకొ
నెను:- "అల్పమున సుఖము లేదు. భూమమున సుఖము కలదు.
వినాశకరములగు వస్తువులలో రసములేదు. ఏల నేనే యద్భుత
రూపమును ధరించి యీ దుఃఖితక్లాంత జీవులమధ్య సంచరిం
పఁగూడదు? ఏల నేనే నాయపార సౌందర్య, మాధుర్య,
లావణ్యములను జూపించి వీరిచే శాంతిసుధను బానము చేయిం
పఁగూడదు? నా రూపమును ధ్యానించి అనంతకాలమునకును
జీవులు సుఖశాంతుల ననుభవించెదరో వారి క్లేశములు, దుఃఖ
ములు, శోకములు, సంతాపము, ఆధివ్యాధులు-మొదలగు
నవన్నియును నాత్యంతిక నాశము గాంచగలవు. నా యశోరూ
పామృతమును కర్ణపుటముల ద్వారా ప్రేమపూర్వకముగఁ
బానమొనర్చుటచే బ్రాణులీ భవసాగరమును బరిశ్రమమొన
ర్పకయే దాటఁగలరు" ఇట్లన్నియు నాలోచించుకొని యాతఁ
డజ్ఞాన నివృత్తిఁ గావించుఁదన పరమ పవిత్ర సుయశమును
బ్రపంచమునందు వ్యాపింపఁజేసెను. తనయొక్క త్రైలోక్య
మోహనమూర్తిని బృథివియందు ప్రాదుర్భావముగావించెను
ఏయనుపమరూపమును సాక్షాత్తుగ దర్శించుటచేతను లేక ధ్యాన
మందు దర్శించుటచేతను జీవుఁడు సమస్తాశుభములనుండియుఁ
దత్కాలముననే బయటఁబడఁగలఁడు. అతని యశోరూపమగు
పవిత్ర కీర్తిసుధ నవగాహనమొనర్చు సాధుజనులు, దానిని దమ
కర్ణపుటములతోఁ బునఃపునః పానమొనర్చు ప్రణతపురుషులు

మోక్ష ప్రతిబంధకమగు గర్మవాసనను దత్కాలముననే ధ్వంసించి సంసారబంధమునుండి శాశ్వతముగ విడిపడుదురు. మాటి మాటికిని ధ్యానము చేయలేనివారును ఒక్కసారి శ్రీహరి యశోమృతమును శ్రోత్రపుటమగు నంజలితో నాచమనము మాత్ర మొనర్చినచో గల్యాణము కలుగును.

ఈ శ్రీకృష్ణావతారమందు భగవానుడు గొప్ప గొప్ప చరితమధుర త్రైలోక్యపావనము నగునట్టియు హృదయమునకును నింద్రియములకును సుఖమొసంగునట్టియు క్రీడలనొనర్చినాడు అవి ముక్తులకును, ముముక్షువులకును, సత్పురుషులకును, బద్ధజీవులకును నానందము నొసంగునవై యున్నవి. జ్ఞానులకును, వీరులకును, ఇతరములగు సాంసారిక విషయాసక్తులకును నాలీలలు బాగుండును. అసమయమున నసురులు రాజులరూపమున భూమిమీద నవతరించిరి. అక్షౌహిణీల కొలది సేనలకు వారు ప్రభువులైరి. వారు గొప్ప దుస్సాహసులును, అభిమానులును గూరులును, తపోనిరతులునై యుండిరి. వారి సేవకును జంపజాలకుండిరి. ఏలననగా వారికి తపోబలమును గలదు భగవంతుడు తప్ప యిట్టి సామర్థ్యయుక్తులగు గూరకర్ముల సేనను వధింపగలరు? పృధివి వారి భారముచే నాక్రాంతమైయుండెను ఆమేదినవాక్యులతో విశ్వంభరునకు విన్నవించుకొనెను. అందర హృదయములలో నుండి అంతయు నెఱిగినవాడును, గోబ్రాహ్మణ ప్రతిపాలకుడును, బ్రహ్మణ్యదేవుడును, గో

పాలించుటకు భగవంతుఁడు భూభారమును హరించునిమిత్తము
తనయన్నయును శేషావతారుఁడునగు సంకర్షణునితోఁగూడి
యవతరించి మధుసూదనుఁడు దేవేశ్వరగణమును సంతోషకరణ
ముతోనైన నూహింపఁజాలని కఠినకార్యములను గూడ
నొనర్చెను

స్వామీ! ఎవనియొక్క లావణ్యమయములగు లలిత
లీలలను భోజవంశీయులు వృష్ణివంశీయులు, అంధకవంశీయులు
మధు వంశీయులు, శూరసేన దశార్హ, కురు, సృంజయ,
పాండువంశములలోని వీరులు నిరంతరము గానమొనర్చుచుం
దురో. వానిని కీర్తించుచుందురో ఆ శ్రీహరి తనచేష్టలచేఁ
బ్రపంచమును తృప్తి గావించినాఁడు. అతఁడు లోక సత్యసుఖమా
ర్గమును జూపించినాఁడు. అతఁడు తనస్నేహయుక్త మంద
మంద మధుర మందహాసముచేతను, వయ్యారముచేతను,
ప్రేమప్రసాద పూర్ణమును, విలాసమయమునగు వాక్కుల
చేతను. బల, విక్రమ, సాహసమయమగు లలితలీలలు చేతను,
త్రైలోక్యపావన భువనమోహన సర్వాంగసుందర సుఖమయ
సుదృశ స్వరూపముచేతను నృలోకమును రమింపఁజేసినాఁడు.
దానినానందింపఁ జేసినాఁడు. ఆశ్రీహరియొక్క సమస్తాంగ
ములయొక్క వర్ణనము మునులారా! ఎవరుచేయఁగలరు?
కేవలము మచ్చునకు, రస రసాస్వాదమొనరింపఁ జేయుటకై
నేనాతని యనుపమ మాధుర్యమునుగూర్చి యత్కించిత్తుగ
వర్ణించి అభిమానపడ నాతని లలితలీలలసంక్షేపముగఁజెప్పెను

మునులారా! కొంచెము సేపు మీరు దుగ్ధ ఫేనమువలె స్వచ్ఛమును, కమలమువలె వికసితమును, కమలమువలె సరసములగు నేత్రములను మూసికొని శ్రీకృష్ణుని సౌందర్య మాధుర్యయుక్తమగు నాననమును ధ్యానింపుఁడు."

శౌనకుఁడిట్లనెను :– " సూతా! నీవుమాటిమాటికిని ఆననము ఆననమనుచున్నావు. శ్రీకృష్ణుని ముఖ కమలమును నీవు ముఖారవిందము, చంద్రవదనము మొదలగు శబ్దములతో నేల వర్ణింపవు?"

సూతుఁడు సవ్యాజ మిట్లనెను :– "ఆననమనుట కనేక హేతువులు కలవు. ఆననమనుట కభిప్రాయమేమనఁగా నీముఖమును సర్వసాధారణ ముఖమనుకొని చూచుచు రావలదు. సంబోధించుకొనుచు రావలయును. ఇది యగాధరస సాగరము ఇచ్చటకు రాఁగానే నిమగ్నులై పోయి మునిఁగిపోవుదురు. కావున ఆ=రెండు న–న=వద్దు, వద్దు, రావద్దు లే" (ఆ+న+న.)

ముఖమునుజంద్రునకును, గమలమునకును బోల్చినచో నా యుపమానములన్నియును నీచోపమానములు కాఁగలవు "అసమన్తాత్ న–న" అనఁగ నిచ్చటఁజంద్రుఁడును నిలువఁడు కమలమును నిలువదు దీని నుపమానరహితమైనదిగ ననఁగా ననుపమానమైనదిగఁ దెలిసికొని కేవలము ఆనన' మనియే యుపచారముగఁ జెప్పఁబడినది.

ఆతని దర్శనముచేతనే వ్రజ జీవులకు నలువైపులను
చేష్టలుం గలుగుచు అన్నియు నారూపమాధురి నవలోకించుచు
నిలిచిపోవుచుండును. "ఆసమన్తాత్ అననం-చేష్టనం-యద్ద
ర్శనేన వ్రజజీవానాం తత్ ఆననం" ఈవిధముగ నీయానన
శబ్దము బహ్వర్థవాచకమై యున్నది. కావున మా గురుదేవుడే
విశేషణమును బ్రయోగింపకయే దీనిని ఆననమని చెప్పియుం
డిరి దీనికి నేను శాస్త్రీయ వివేచనమును గావింప నారంభిం
చినచో విరామముండదు నోళ్ళతో నానిపోయెదను. జీవునకు ఆనన
మందే లీనమగుట పరమపురుషార్థమైనను ఈనేత్రములసార్థకత
యెట్లు! కాని నేత్రములకే ఆహారమిచ్చుటయును ధర్మము
కాదు, పాపము కర్ణములెంతో తృష్ణను జెందియున్నవి. ఇవి
శ్రీకృష్ణ గుణశ్రవణలోలుపులై యెప్పటినుండియో మాటలు
లేక తెరచుకొనియున్నవి. కొంచముగ వీని విషయమును గమ
నింపుడు. వీనిని గూడ యశోమృతపానమును గావింపనిండు
అందువలన నిప్పుడాననముయొక్క అర్థమును జెప్పక, నేను
ఆననము యొక్క కొంచెము మధురపాకమును రుచిచూపించి
దాని మచ్చును జూపించితిని. శ్రుతిమధురమును నత్యంత కర్ణ
ప్రియమునగు శ్రీకృష్ణచరిత్రమును జెప్పెదను."

శౌనకుడిట్లనెను:- "సూతా! ఆసమంతాత్ అననం=
ఆననమ్ లేక ఆ సమన్తాత్ న-న ఆననం ఈవ్యాఖ్యలలో మా
కేమియును నానందము కలుగుటలేదు నీవు మాకా యనుప
మాననము యొక్క మానసిక దర్శనమునుగావింపుడు."

సూతుఁడిట్లనెను :- "అయితే స్వామీ! నేత్రములను మూసికొనుఁడు. ధ్యానమొనర్పుఁడు శిరస్సున నెమలిపింఛ మొప్పుచున్నది. నల్లనల్లని యుంగరములు తిరిగి వ్రేలాడుచున్న కుటిలకుండలములు కదలుచుఁ గపోలములకు వ్యంజనమొనర్చుచున్నవి. అర్ధస్ఫుటితములగు నీలకమలములవలెనున్న కర్ణములు కొంచెముగఁ గేశములచేఁ గప్పబడినవి. క్రిందభాగమునఁగల ఛిద్రములందు మకరాకృతములగు గమనీయకుండలములు వ్రేలాడుచున్నవి. ఆకుండలములు కర్ణములకే కాదు. కపోలములకును శ్రీవృద్ధినిఁగావించుచున్నవి. గుండ్రని నద్దములవలెనున్న లోలకపోలములు కుండలముల కాంతిచేతను, నేత్రరశ్మిల తళుకులచేతను, కుటిల కేశముల ప్రభచేతను వికసించినట్లుండెను. దొండపండువలె నెఱ్ఱఁగను, అత్యంత నునుపుగను రసభరితములైన నధరములమీఁద మందహాసరుచులు వెలిగ్రక్కుచుండెను; అది బంధూకపుష్ప కళికపైఁ జంద్రరశ్ములు వెలిగ్రక్కుచున్నట్లును, పిల్లవాయువులువచ్చి దానిని హాసింపఁజేయుచున్నట్లు రసయుక్తములును, లజ్జాయుక్తములుగను, మధుమయములగు నోష్ఠములు కదలుచుండెను. కమలద్వయము వంటి నేత్రములందలి కటాక్షబాణములను భ్రుకుటీరూపమగుధనుస్సునందు సంధించి దర్శకులను గొట్టుటకుపక్రమించుచున్నట్లుండెను. ఇట్టి యా శ్యామసుందర, మదనమోహన ఆనందకందుఁడగు వ్రజనందనుని శ్రీకృష్ణచంద్రుని ముఖారవిం

దము నవలోకించి, దానియొక్క మధురమకరందమును దన
నయనపుటములద్వారా యథేష్టముగఁ బానమొనర్చి నరనా
రులలో, వివాహితులు గానిండు, అవివాహితులు గానిండు.
త్యాగులు గానిండు, విరాగులు కానిండు, ఘోరసంసారులు కానిండు
—ఎవరైనను నిన్నుఁడను దృష్టినిఁ జెందరు. చెప్పలను వాల్పక
ఆదేవునిగ నాసాకారరూపరాశియగు నాననమును జూచుచుం
దురు— కాని మధ్యలో చెప్పలు ప్రతిబంధకములుగనున్నవి.
నిమేషోన్మేషములచే దర్శకులకు వ్యవధానము కలుగుచున్నది.
అందువలన నందఱును దమకనుఱెప్పల కధిష్ఠాతృదేవుఁడగు
నిమిని తమదర్శనమునకు విఘ్నము కలిగించు చున్నాఁడనియుఁ,
గను ఱెప్పపాట్లను గొట్టి అంతరాయమును గలిగించు
చున్నాఁడనియును దిట్టుచుందురు. ఈ దౌర్భాగ్యుని దొలఁ
గించుఁడు, ఈతని మాకనుఱెప్పలలోఁ గూర్చుండనీయకుమని
విధాతకుఁ జెప్పుకొందము. ఈతఁడు కూర్చుండ వలసివచ్చినచో
మేము శ్రీకృష్ణరూప సుధాపానము నొనర్చునప్పుడు కూర్చుండ
నిమ్మని మొఱ పెట్టుకొందము."

సూతుఁడిట్లనెను:— "మునులారా! నేనెంతని చెప్పఁగ
లను? భగవానుని సౌందర్య మాధుర్యములకథనీయములు.
ఒక్కసారి దానిని జవిచూచిన భాగ్యశాలులే దాని మాహిం
పఁగలరు. అప్పుడు ప్రపంచములోని సమస్త సౌందర్యములు
నిస్తేజములు, నీరసములై పోవును. మహాభాగా! ఇప్పుడు నేను
శ్రీకృష్ణ చరిత్రము నారంభించెదను. మీ రందఱును
సావధానులరు కండు."

సమాప్తి.

మావద్ద లభించు గ్రంథములు

1. వ్రతకథలు - పూజలు

1.	శ్రీ వినాయక వ్రతం	వెల రూ.10-00
2.	శ్రీ విఘ్నేశ్వరపూజా-పుణ్యాహవాచనం	30-00
3.	శ్రీ విఘ్నేశ్వరపూజ (కాణిపాకక్షేత్రమాహాత్మ్యంతో)	10-00
4.	సంకష్టహరచతుర్థి శ్రీమహాగణపతి వ్రతం	30-00
5.	వరలక్ష్మీ వ్రతం	10-00
6.	కేదారేశ్వర వ్రతం	10-00
7.	త్రినాధ వ్రతం(కలర్)	10-00
8.	త్రినాధవ్రతం(సాదా)	5-00
9.	క్షీరాబ్ధి వ్రతం	12-00
10.	మంగళ గౌరీవ్రతం	10-00
11.	వైభవలక్ష్మీ వ్రతం ఫోటో యంత్రంతో	25-00
12.	శ్రీలక్ష్మీ కుబేర వ్రతం (ఫోటో యంత్రంతో)	25-00
13.	కనకమహాలక్ష్మీ వ్రతం (కామేశ్వరీపాటతో)	25-00
14.	సంతోషీమాతా వ్రతం	25-00
15.	ఏడు శనివారాల వ్రతం	25-00
16.	సత్యనారాయణవ్రతం	25-00
17.	శ్రీ సువర్చలాహనుమద్దీక్ష	30-00
18.	శివదీక్ష	10-00
19.	కాత్యాయనీ వ్రతం	20-00
20.	సౌభాగ్య గౌరీవ్రతం	20-00
21.	తిరుప్పావై (ధనుర్మాసవ్రతం)	36-00
22.	స్త్రీల వ్రతకథలు	36-00
23.	స్త్రీలవ్రతకథలుస్థూలాక్షరి (నేదునూరిగంగాధరరావుగారి)	54-00
24.	పెళ్ళి పాటలు - స్త్రీలపాటలు (కామేశ్వరిపాటతో)	36-00
25.	సర్వదేవతా పూజావిధానం	25-00
26.	ఆరువ్రతాలు	30-00
27.	రాహుకాలంలోదుర్గాదేవీపూజా	10-00

ఈ ధరలు నికరముకాదు, ఎప్పటికప్పుడు మారుచుండవచ్చును.

28.	తులసి నిత్యపూజ, తులసీఉపయోగాలు	10-00
29.	శ్రీ చక్ర రహస్య విజ్ఞానమ్	36-00
30.	శ్రీచక్ర పూజావిధానం(పెద్దది)	36-00
31.	లక్ష్మీ - గౌరీ నిత్యపూజ	10-00
32.	శ్రీ సరస్వతీ నిత్యపూజ	10-00
33.	శ్రీ దుర్గానిత్యపూజ	10-00
34.	కాలభైరవ నిత్యపూజ	10-00
35.	శివపూజ	10-00
36.	వీరభద్ర పూజ	10-00
37.	ఆంజనేయ నిత్యపూజ	10-00
38.	నాగేంద్ర స్వామి పూజ	10-00
39.	సుబ్రహ్మణ్య నిత్యపూజ	10-00
40.	రామదేవుని కథ	10-00
41.	శివదేవుని కథ	10-00
42.	లక్ష్మీనరసింహపూజ	10-00
43.	వేంకటేశ్వరపూజ	10-00
44.	బ్రహ్మంగారి నిత్యపూజ	10-00
45.	సూర్య నిత్యపూజ	10-00
46.	నవగ్రహ నిత్యపూజ	10-00
47.	రుక్మిణీ కల్యాణం	25-00
48.	ఉమామహేశ్వర వ్రతం	36-00
49.	శ్రీ కామేశ్వరీ వ్రతం	36-00
50.	16 సోమవారముల వ్రతము	25-00
51.	పార్వతీకల్యాణం	25-00
52.	సహస్రకమలవర్తి వ్రతము	25-00
53.	పంచముఖ ఆంజనేయ పూజావిధానము	36-00
54.	అష్టనాగపూజ	36-00
55.	పూజలు ఎందుకుచేయాలి ?	36-00
56.	ఏ దేవునికి ఏపుష్పాలతో పూజించాలి?	36-00
57.	ఏ దేవునికి ఏప్రసాదం నైవేద్యం పెట్టాలి?	36-00
58.	ఏదేవునికి ఏవిధముగాదీపారాధనచెయ్యాలి?	36-00
59.	ఏదేవునికి ఎన్ని ప్రదక్షిణలుచేయాలి ?	36-00
60.	హనుమద్ వ్రతం	36-00
61.	పంచాయతన పూజ	63-00
62.	28 వ్రతములు	120-00

63.	కలశపూజలు (9ఒకేసారి)	150-00
64.	కలశపూజలు (విడివిడిగా) (ప్రింటులో)	....
65.	హ్రీంకార మహాయజ్ఞం (ప్రింటులో)	....
66.	గోమాత	40-00

2. స్తోత్రాలు-సుప్రభాతములు సహస్రనామములు

1.	శ్రీ లలితా విష్ణు సహస్రనామస్తోత్రాలు పురాణపండ రాధాకృష్ణమూర్తిగారి సంకలనం	45-00
2.	లలితావిష్ణు సహస్రనామస్తోత్రములు (హిందీ) ,,	50-00
3.	లలితావిష్ణు సహస్రనామస్తోత్రములు (ఇంగ్లీషు) ,,	50-00
4.	స్థూలాక్షరిలలితావిష్ణుసహస్రనామస్తోత్రములు(పత్రికసైజ్)	99-00
5.	లలితావిష్ణు (కేస్ బైండ్) 1/8 డెమ్మి	63-00
6.	స్థూలాక్షరీ లలితావిష్ణు (క్రౌన్‌సైజు)కేస్‌బైండ్	108-00
7.	సర్వదేవతా స్తోత్రమంజరి	120-00
8.	సకలదేవతా అష్టోత్తరశతనామావళిః (63)	24-00
9.	విష్ణుసహస్రనామస్తోత్రమ్ (క్రౌన్)	25-00
10.	లలితా సహస్రనామ స్తోత్రమ్ (క్రౌన్)	36-00
11.	లలితా సహస్రనామములు	24-00
12.	లక్ష్మీ సహస్రనామములు	24-00
13.	దుర్గా సహస్రనామములు	24-00
14.	ఆంజనేయ సహస్రనామములు	24-00
15.	శివ సహస్రనామములు	24-00
16.	విష్ణు సహస్రనామములు	24-00
17.	గణపతి సహస్రనామములు	24-00
18.	సుబ్రహ్మణ్య సహస్రనామములు	24-00
19.	గాయత్రి సహస్రనామములు	24-00
20.	లలితావిష్ణు సహస్రనామస్తోత్రాలు	24-00
21.	శ్రీరామా సహస్రనామములు	24-00
22.	సరస్వతి సహస్రనామములు	24-00
23.	సూర్యసహస్రనామములు & ఆదిత్యహృదయం	24-00
24.	శ్రీవేంకటేశ్వరసహస్రనామములు	24-00
25.	మణిద్వీపవర్ణన (పెద్దది)	24-00
26.	సంధ్యావందనం	24-00
27.	మంత్రపుష్పమ్	....
28.	త్రిభాషా హనుమాన్‌చాలీసా	15-00
29.	హనుమాన్ చాలీసా	10-00

30.	మణిద్వీపవర్ణన (పాకెట్)	10-00
31.	ఆరు చాలీసాలు	10-00
32.	శివారాధన (శివస్తోత్రాలు)	10-00
33.	వేంకటేశ్వర సుప్రభాతం (పాకెట్)	10-00
34.	ఆరుదండకాలు	5-00
35.	వేంకటేశ్వర గోవిందనామములు	5-00
36.	అష్టలక్ష్మీ స్తోత్రమ్ కనకధారాస్తోత్రమ్	10-00
37.	దేవీఖడ్గమాలాస్తోత్రమ్ (మహిషాసురమర్దనీస్తోత్రంతో)	10-00
38.	సుందరకాండ (పాకెట్)	10-00
39.	భగవద్గీత మూలం	27-00
40.	రామరక్షాస్తోత్రమ్	15-00
41.	స్తోత్ర రత్నావళి	36-00
42.	పురాణపండ లలితా-విష్ణు సహస్రనామస్తోత్రమ్(మినీ)	10-00
43.	పురాణపండ లలితాసహస్రనామస్తోత్రమ్(మినీ)	10-00
44.	పురాణపండ విష్ణు సహస్రనామస్తోత్రమ్	10-00
45.	పురాణపండ ఆదిత్య హృదయం	10-00
46.	మంత్రపుష్పం (మినీ)	10-00
47.	శివానందలహరి-సౌందర్యలహరి	36-00
48.	కుజదోషం	10-00
49.	కాలసర్ప దోషం	10-00
50.	మీ అప్పులు తీరాలా?	10-00
51.	దృష్టిదోషాలు నివారణ	10-00
52.	పంచసూక్తములు	10-00
53.	సంధ్యావందనం	10-00
54.	రుద్రనమకమ్-చమకమ్	10-00
55.	గాయత్రీమంత్రాలు	10-00
56.	హయగ్రీవ స్తోత్రమాల	10-00
57.	దక్షిణామూర్తి స్తోత్రమాల	10-00
58.	ద్వాదశ జ్యోతిర్లింగాలు - పంచారామాలతో	10-00
59.	శ్రీసూక్తం పురుష సూక్తం	10-00
60.	నవగ్రహస్తోత్రమాల	36-00
61.	మహాన్యాసమ్	36-00
62.	సుందరకాండ గానామృతం	36-00
63.	గోమాతపూజావిధానము	10-00
64.	ఆనందసిద్ధి - 1 శ్రీదేవీ స్తోత్రమాల	108-00

65.	ఆనందసిద్ధి - 2 ఏ సమస్యకు ఏ స్తోత్రమ్ పారాయణచేయాలి	108-00
66.	ఆనందసిద్ధి-3 మానసదేవీ స్తోత్రమాల	108-00
67.	శ్రీ కాలభైరవ రక్షా కవచమ్	63-00
68.	అర్చన	40-00
69.	నిత్యదేవతార్చన	40-00
70.	సర్వదేవతా స్తోత్ర నిధి	99-00
71.	శ్రీచక్ర నవవరణార్చన	63-00
72.	చండీ సప్తశతి పారాయణ క్రమం	99-00
73.	శ్రీదేవి స్తోత్ర రత్నావళి 32 దేవి స్తోత్రాలకు తాత్పర్యంతో	99-00
74.	వనదుర్గా మంత్రానుష్ఠాన క్రమమ్	63-00
75.	శ్రీ కాలభైరవ వ్రతము	63-00

3. శ్రీ సాయి దత్త గ్రంథములు

1.	శ్రీ సాయిబాబా సచ్ఛరిత్ర	120-00
2.	సంపూర్ణ శ్రీ గురు చరిత్ర	120-00
3.	శ్రీ సాయిఆరాధన-షిర్డివైభవం	120-00
4.	శ్రీ సాయిబాబా జీవిత చరిత్ర (క్రౌన్)	63-00
5.	శ్రీ గురుచరిత్ర (క్రౌన్)	63-00
6.	నవనాథ చరిత్ర	99-00
7.	శ్రీసాయిచరిత్ర (బైండు) ప్రయాణపుపారాయణగ్రంథం	63-00
8.	శ్రీగురుచరిత్ర (బైండు) ప్రయాణపుపారాయణగ్రంథం	63-00
9.	సత్యదత్తవ్రతం దత్తాత్రేయపూజాకల్పం,సహస్రంతో	30-00
10.	అనఘాదేవీ వ్రతం	30-00
11.	భక్తుల ప్రశ్నలకు బాబా జవాబులు	30-00
12.	శ్రీ సాయిపూజాకల్పం (సహస్రంతో)	25-00
13.	శ్రీ సాయిభజనమాల	20-00
14.	శ్రీ సాయి భజన్స్	20-00
15.	శ్రీ సాయిభక్తి గీతాలు	20-00
16.	శిరిడిహారతులు (భావంతో)	20-00
17.	"శ్రీసాయి"కోటి	27-00
18.	"శ్రీసాయిరామ్"కోటి	20-00
19.	శ్రీ సాయినాథ స్తోత్రమంజరి	10-00
20.	శ్రీ సాయివేయినామాలు	8-00
21.	శ్రీ సాయి హారతులు (పాకెట్)	15-00
22.	శ్రీ సాయి స్తవనమంజరి	10-00
23.	హిందీ శ్రీ సాయి హారతులు	15-00

24. శని సింగణాపూర్ క్షేత్రమాహాత్మ్యం	63-00
25. ఇంగ్లీషు శ్రీ సాయిహారతులు	15-00
26. షిరిడి దర్శనం-శ్రీసాయి వైభవం	99-00
27. సాయిసత్యవ్రతం	30-00
28. సాయి అనుగ్రహమ్	120-00
29. నవగురువారాల వ్రతకల్పము	15-00
30. శ్రీదత్తలీలామృతము	99-00
31. హృదయంలో సాయి	15-00
32. శ్రీషిరిడీసాయి లీలామృతం(శ్రీసచ్ఛరిత్ర)	120-00
33. గజాననమహరాజ్ చరిత్ర	99-00

4. జ్యోతిషాలు

1. 'కాలచక్రం' గంటలపంచాంగం (గార్గేయ)	72-00
2. గ్రహభూమి పంచాంగము (గార్గేయ)	108.00
3. ఆనందసిద్ధి పంచాంగం (వై.వి.శాస్త్రి)	63.00
4. ములుగు వారి రాశిఫలితాలు (12రాశులువారికి)	50.00
5. ములుగు వారి రాశిఫలితాలు విడివిడిగాఒక్కొక్కటి	12.00
6. కాలచక్రంజ్యోతిషక్యాలండర్	25.00
7. గ్రహబలం క్యాలండర్ (శ్రీనివాసగార్గేయ-భక్తిటివి)	25.00
8. శుభమస్తు (పిడపర్తి) క్యాలండర్	25.00
9. సాదా క్యాలండర్	5.00
10. పాకెట్ క్యాలండర్	15.00
11. తాజకనీలకంఠీయమ్	100-00
12. కేరళ జ్యోతిష రహస్యాలు	180-00
13. జ్యోతిష బ్రహ్మ రహస్యాలు	180-00
14. మానసాగరి జాతకపద్ధతి	180-00
15. వరాహమిహిర జాతకపద్ధతి	180-00
16. వధూవర వివాహమైత్రిద్వాదశకూటములు	99-00
17. సింపుల్ రెమిడీస్	180-00
18. శంభు హోరప్రకాశిక	250-00
19. పూర్వ పరాశరి	100-00
20. పరాశర జ్యోతిషవిజ్ఞాన సర్వస్వం	200-00
21. ప్రశ్న సింధు	99-00
22. నక్షత్ర విశేష ఫలితాలు	63-00
23. సూర్యసిద్ధాంతపంచాంగగణితంచేయడంఎలా?	180-00
24. దృక్సిద్ధాంతపంచాంగగణితం చేయడంఎలా?	180-00

25.	ఆయుర్దాయ నిర్ణయం	63-00
26.	జాతక గణిత ప్రవేశిక	63-00
27.	జ్యోతిషమర్మబోధిని	63-00
28.	జ్యోతిష ప్రశ్నోత్తరమాల	63-00
29.	ముహూర్తం నిర్ణయించడంఎలా?	63-00
30.	జాతక మకరందం	63-00
31.	జ్యోతిష సరస్వతి	63-00
32.	మీజననకాల విశేషాలు	63-00
33.	ముహూర్త విజ్ఞాన భాస్కరం	63-00
34.	జ్యోతిష స్వయంబోధిని	63-00
35.	శుభముహూర్త శిరోమణి	63-00
36.	నక్షత్ర ఫలమంజరి	36-00
37.	పంచాంగం చూసే విధానం	36-00
38.	సర్వార్థ జ్యోతిషం	36-00
39.	ప్రాథమిక జ్యోతిషం	36-00
40.	నవరత్నములు శుభయోగములు	36-00
41.	శుభశకునాలు	30-00
42.	హస్తరేఖాఫలితాలు	36-00
43.	సంఖ్యల్లో భవిష్యత్	36-00
44.	ముహూర్త దీపిక	99-00
45.	పుట్టుమచ్చలు ఫలితాలు	30-00
46.	కలలు ఫలితాలు	30-00
47.	జాతక చక్రం వేయడం ఎలా?	36-00
48.	మానసాగరి (ప్రాచీనజ్యోతిషగ్రంథం) -పుచ్చాశ్రీనివాసరావు	250-00
49.	జ్యోతిషశాస్త్ర చిట్కాలు	120-00
50.	గుప్తా శతాబ్ది పంచాంగం (1940-2050)	999-00
51.	ప్రశ్నచండేశ్వరమ్	63-00
52.	ద్వాదశభావ ఫలచంద్రిక	250-00
53.	జ్యోతిష శతయోగరత్నావళి (నూరుయోగాలఫలితాలు)	120-00
54.	అంగసాముద్రికం	36-00
55.	హస్త సాముద్రికం	63-00
56.	లాల్ కితాబ్	99-00
57.	శకునశాస్త్రం	63-00
58.	ఆధునికప్రశ్నశాస్త్రం	120-00
59.	పరాశరజ్యోతిష ప్రశ్నజ్యోతిషం	180-00

60. అష్టకవర్గు (కొండపల్లి)	63-00
61. బృహత్‌జాతకం (ప్రాచీనప్రతికిపునర్ముద్రణ)	250-00
62. లగ్నరత్నాకరం	63-00
63. షట్పంచాశిక	120-00
64. 40 రోజుల్లో జ్యోతిషంనేర్చుకొనండి	270-00
65. 40 రోజుల్లో సాముద్రికంనేర్చుకొనండి	180-00
66. 40 రోజుల్లో సంఖ్యాశాస్త్రం	180-00
67. 40 రోజుల్లో నక్షత్ర (నాడీ) ఫలితములు	270-00
68. 40 రోజుల్లో వైద్యజ్యోతిషం నేర్చుకోండి	250-00
69. మీ పుట్టినతేదీ అద్భుతరహస్యాలు (సాయిగణపతిరెడ్డి)	270-00
70. కె.పి.జ్యోతిషం (పరిచయం)	63-00
71. ముహూర్తచింతామణి	99-00
72. సూర్యచంద్ర గ్రహణములు	63-00
73. ప్రసిద్ధవ్యక్తుల జాతకాలు (వేరేకొండప్ప)	180-00
74. అదృష్టరెమెడీస్	144-00
75. గ్రహసంచార ఫలనిర్ణయదీపిక	63-00
76. జ్యోతిష రెమిడీస్	300-00
77. జాతకమార్తాండం పాతప్రతికి యథాతథం (కొండపల్లి)	250-00
78. జ్యోతిషవిద్యాప్రకాశిక పాతప్రతికి యథాతథం (కొండపల్లి)	250-00
79. నాడీజ్యోతిషం	63-00
80. నక్షత్రపారిజాతం (గోరసవీరభద్రాచార్య)	63-00
81. లగ్నపారిజాతం (గోరసవీరభద్రాచార్య)	63-00
82. గౌతమసంహిత	63-00
83. హోరరత్నమాల	63-00
84. జాతకఫల మణిమంజరి	200-00
85. పుష్కర పంచాంగం (2013-14నుండి 2024-25)	560-00
86. దశాభుక్తిఫల నిర్ణయం	250-00
87. వింత జోష్యములు	63-00
88. షోడశవర్గులు	200-00
89. రవిగ్రహ సమస్త ప్రభావములు	99-00
90. చంద్ర గ్రహ సమస్త ప్రభావములు	99-00
91. కుజ గ్రహ సమస్త ప్రభావములు	99-00
92. బుధ గ్రహ సమస్త ప్రభావములు	99-00
93. గురు గ్రహ సమస్త ప్రభావములు	99-00
94. శుక్ర గ్రహ సమస్త ప్రభావములు	99-00

95. శని గ్రహ సమస్త ప్రభావములు	99-00
96. రాహు & కేతు గ్రహముల సమస్త ప్రభావములు	99-00
97. ఆధునిక గ్రహములు-ఉపగ్రహములు సమస్త ప్రభావములు	99-00
98. ముహూర్తమార్తాండం	63-00
99. లఘుజాతకం	63-00
100. జాతకాలంకారము	63-00
101. మేషలగ్న ఫలితములు	99-00
102. వృషభ లగ్న ఫలితములు	99-00
103. మిధున లగ్న ఫలితములు	99-00
104. కర్కాటక లగ్న ఫలితములు	99-00
105. సింహలగ్న ఫలితములు	99-00
106. కన్యలగ్న ఫలితములు	99-00
107. తుల లగ్న ఫలితములు	99-00
108. వృశ్చిక లగ్న ఫలితములు	99-00
109. ధనుస్సు లగ్న ఫలితములు	99-00
110. మకర లగ్న ఫలితములు	99-00
111. కుంభ లగ్న ఫలితములు	99-00
112. మీన లగ్న ఫలితములు	99-00
113. నారద సంహిత	200-00
114. పంచాంగపీఠికలేఖికాగణితం	250-00
115. తారాబలం - చంద్రబలం (వేరే కొండప్ప)	99-00
116. సులభలగ్న సాధన (చిత్రాలగురుమూర్తిగుప్తా)	200-00
117. రాహు కేతువుల యోగము	99-00
118. ఛాయాగ్రహములు	99-00
119. జ్యోతిషవిజ్ఞాన దీపిక	63-00

బి.వి.రామన్ గారి గ్రంథములు

120. జ్యోతిష విద్యారంభం	50-00
121 గ్రహభావ బలములు	50-00
122. కాలచక్రదశ	50-00
123. అనుభవ ప్రశ్నాజ్యోతిషం	50-00
124. జ్యోతిషశాస్త్రంలో వాతావరణ భూకంపాలు	50-00
125. పురోగామి జాతకం	50-00
126. భావార్థరత్నాకరం	75-00
127. భారతీయజ్యోతిష సర్వస్వం	75-00
128. అష్టకవర్గ పద్ధతిః	75-00

129. జ్యోతిషశాస్త్రంలో సందేహాలు,సమాధానాలు	75-00
130. ప్రశ్నతంత్ర	75-00
131. ముహూర్తం	75-00
132. విశిష్ట జాతకములు	125-00
133. భారతీయఫలితజ్యోతిషం	125-00
134. 300 ముఖ్యమైన యోగములు	125-00
135. జాతకంపరిశీలించడంఎలా ?	300-00

రాష్ట్రపతి అవార్డుగ్రహీత, మహామహోపాధ్యాయ, వాచస్పతి
శ్రీ మధురకృష్ణమూర్తిగారి గ్రంథములు

136. బృహత్పరాశరహోరాశాస్త్రము-1	200-00
137. బృహత్పరాశరహోరాశాస్త్రము-2	200-00
138. బృహత్పరాశరహోరాశాస్త్రము-3	200-00
139. బృహత్పరాశరహోరాశాస్త్రము-4	200-00
140. భావార్థరత్నాకరము	100-00
141. ముహూర్త చింతామణి	100-00
142. ముహుర్త చింతామణి-పార్టు2	200-00
143. స్వప్న శాస్త్రము	36-00
144. శతయోగమంజరి	50-00
145. వ్రతనిర్ణయకల్పవల్లి	250-00
146. దైవజ్ఞవల్లభం	75-00
147. వసంతరాజశకునమ్ (బృహత్శకునశాస్త్రం)	250-00
148. వాస్తుశాస్త్రవివేకము-1	100-00
149. వాస్తుశాస్త్రవివేకము-2	200-00
150. వాస్తుశాస్త్రవివేకము-3	100-00
151. వాస్తుశాస్త్రవివేకము-4	200-00
152. అనుభవసులభవాస్తు - 1	50-00
153. అనుభవసులభవాస్తు - 2	100-00
154. పంచాంగ వివేకము	99-00
155. వశిష్ఠ సంహిత	360-00
156. పంచపక్షి శాస్త్రం (కేస్బైండ్)	200-00

5. వాస్తులు

1. 40 రోజుల్లో "వాస్తువిద్య" నేర్చుకొనండి	180-00
2. వాస్తుశాస్త్ర రహస్యములు	200-00
3. వాస్తునుబట్టి మీ ఇల్లు	63-00
4. మీరూ మీ వాస్తు	63-00

5.	గృహవాస్తు చిట్కాలు	63-00
6.	వాస్తు పూజ	63-00
7.	వాస్తు సూత్రములు	63-00
8.	వాస్తుశాస్త్ర రహస్యాలు	63-00
9.	గృహవాస్తు వర్గులు	99-00
10.	విశ్వకర్మవాస్తు శాస్త్రరీత్యా మీ ఇంటి ప్లానులు	63-00
11.	విశ్వకర్మ వాస్తుశాస్త్రరీత్యా మీఇండ్లఆయములు	99-00
12.	విశ్వకర్మ వాస్తు శాస్త్రం(చిత్రాలగురుమూర్తిగుప్తా)	180-00
13.	ఆధునిక గృహవాస్తు	99-00
14.	శుభవాస్తు	270-00
15.	వాస్తుయంత్ర రత్నావళి	120-00
16.	వాస్తుశాస్త్రం	120-00
17.	హౌస్ ప్లాన్స్	63-00
18.	గృహనిర్మాణ వాస్తు	63-00
19.	వాస్తు రెమెడీస్	63-00
20.	గృహవాస్తు దర్పణం	63-00
21.	జ్యోతిష-గృహవాస్తుచంద్రిక	200-00
22.	వాస్తురత్నాకరం (కొండపల్లి)	63-00
23.	వాస్తుశిరోమణి ,,	120-00
24.	వాస్తుసంగ్రహమ్ ,,	63-00
25.	పంచవాస్తు పారిజాతం ,,	120-00
26.	వాస్తుడిండిమమ్ ,,	63-00
27.	వాస్తుదుందిభి ,,	120-00
28.	విశ్వకర్మవాస్తుప్రకాశిక (కేస్‌బైండ్)	250-00
29.	కృష్ణవాస్తుశాస్త్రము	63-00
30.	జలవాస్తు,శల్యవాస్తు (దంతూరిపండలీనాథ్)	99-00
31.	మయవాస్తు (గోరసవీరభద్రాచార్య)	120-00
32.	వాస్తు జ్యోతి	63-00
33.	మన ఇల్లు-మనవాస్తు	99-00
34.	వాస్తవ వాస్తుపూజావిధానము	108-00
35.	వాస్తు దర్పణం	120-00

6. మంత్రశాస్త్రాలు

1.	మంత్రసాధన	63-00
2.	తంత్రజాలం	63-00
3.	మంత్రశక్తి	63-00

4.	దత్తాత్రేయ తంత్రవిద్య	63-00
5.	దత్తాత్రేయ మూలికాతంత్రమ్	63-00
6.	తాంత్రిక పంచాంగం	63-00
7.	యక్షిణీ తంత్రం	63-00
8.	మంత్రానుష్ఠాన చంద్రిక	63-00
9.	సర్వదేవతా మంత్రకవచములు	63-00
10.	మంత్రాక్షరాలరహస్యం (బీజాక్షరనిఘంటువు)	63-00
11.	సర్వదేవతా మంత్రరత్నావళి	63-00
12.	సదాచార దీపిక	63-00
13.	యోగినీ-వామకేశ్వరతంత్రం	63-00
14.	ప్రపంచసారతంత్రం	63-00
15.	బదనిక తంత్రమ్	63-00
16.	ఉచ్ఛిష్ట గణపతి తంత్రమ్	63-00
17.	గుప్త సాధన తంత్రం	63-00
18.	గంధర్వ తంత్రమ్	63-00
19.	సౌందర్యలహరి (మంత్రయంత్రరత్నావళి)	63-00
20.	యంత్ర మంత్ర తంత్ర	63-00
21.	పాశుపత తంత్రం	99-00
22.	పంచదశ మహాఖడ్గ తంత్రం	99-00
23.	రుద్రాష్టాధ్యాయః	99-00
24.	మంత్రసిద్ధి	120-00
25.	పరశురామతంత్రమ్	108-00
26.	శ్రీలలితావిలోమ పంచదశీ	108-00
27.	శ్రీ గురు తంత్రం	108-00
28.	గాయత్రీ తంత్రమ్	108-00
29.	మహాశక్తి మంత్ర తంత్ర రహస్యాలు	150-00
30.	శ్రీ దుర్గ తంత్రమ్	200-00
31.	మహామృత్యుంజయఅమృతపాశుపతమ్	200-00
32.	సర్ప (నాగ)తంత్రం	250-00
33.	హవన తంత్రం	250-00
34.	షోడశనిత్యతంత్రం	250-00
35.	శాక్తేయతంత్రం	250-00
36.	రుద్రయామళతంత్రం	250-00
37.	లక్ష్మీప్రత్యంగిరా తంత్రమ్	250-00
38.	హిరణ్యశూలినీ తంత్రమ్	250-00

39.	మాయాప్రత్యంగిరా తంత్రమ్	250-00
40.	శ్రీ విశ్వరూప ప్రత్యంగిరా తంత్రమ్	250-00
41.	స్వర్ణాకర్షణభైరవతంత్రం	250-00
42.	కాశీవిశాలాక్షి తంత్రం	250-00
43.	శాంతితంత్రమ్	250-00
44.	యంత్రసిద్ధి	360-00
45.	శ్రీ లక్ష్మీతంత్రమ్	360-00
46.	మంత్రమహోదధి (స్త్రీదేవతాఃకల్పమ్)	360-00
47.	మంత్రమహోదధి (పురుషదేవతాఃకల్పమ్)	360-00
48.	మంత్రశాస్త్రం (గ్రంథము)	360-00
49.	ప్రత్యంగిరాకృత్యాతంత్రం	360-00
50.	కామధేనువు తంత్రం	360-00
51.	శూలినీదుర్గాతంత్రం	360-00
52.	శ్రీవిద్య రహస్యం	290-00
53.	కులార్ణవ తంత్రమ్	150-00
54.	ఆచార్య సిద్ధ నాగార్జునతంత్రం (ఒరిజనల్)	390-00
55.	సిద్ధమూలిక రహస్యం (మంత్ర,యంత్రసహితం)	63-00

7. గ్రంథాలు - ఆరాధనలు

1.	భగవద్గీత శ్లోక తాత్పర్య సహితం	54-00
2.	భగవద్గీత (వచనం)	99-00
3.	భగవద్గీత శ్లోకతాత్పర్యం-కేసుబైండింగ్	72-00
2.	గణేశ ఆరాధన 1	99-00
3.	గణేశోపాసన 2	99-00
4.	నవగ్రహవైభవం	99-00
5.	నవగ్రహ రెమెడీస్	99-00
6.	నవగ్రహ వేదం	99-00
7.	శనిగ్రహారాధన	99-00
8.	ఆదిత్యారాధన	99-00
9.	సుబ్రహ్మణ్యారాధన	99-00
10.	శ్రీ శివ ఆరాధన	99-00
11.	లక్ష్మీ ఆరాధన	99-00
12.	హనుమదారాధన	99-00
13.	లలితారాధన	99-00
14.	శ్రీ చక్రారాధన	99-00
15.	గాయత్రీ ఆరాధన	99-00

16.	వీరభద్రారాధన	99-00
17.	కుజగ్రహారాధన	99-00
18.	భైరవారాధన	99-00
19.	దైవారాధన	99-00
20.	గీతారాధన (భగవద్గీత శ్లోకతాత్పర్యసహిత)	99-00
21.	శ్రీవేంకటేశ్వరాధన	99-00
22.	హయగ్రీవారాధన	99-00
23.	లక్ష్మీనరసింహారాధన	99-00
24.	శ్రీ బాలాత్రిపురసుందరీ స్తోత్ర కదంబం	99-00
25.	దేవీ లీలామృతం	99-00
26.	పురాణపండ సుందరకాండ వచనం	99-00
27.	పురాణపండ రామాయణం	99-00
28.	పురాణపండ భారతం	99-00
29.	పురాణపండ భాగవతం	99-00
30.	(సూరి) వాల్మీకి రామాయణం	99-00
31.	కాలసర్ప యోగం	99-00
32.	నిత్య జీవితములో రుద్రాక్షలు	99-00
33.	నిత్య జీవితములో నవరత్నాలు	99-00
34.	వేదసూక్తములు	99-00
35.	వేమన పద్యసారామృతం	99-00
36.	పండగలు పర్వదినాలు	99-00
37.	సూక్తిరత్నాలు	99-00
38.	హనుమచ్చరిత్ర	99-00
39.	నవగ్రహ దర్శనమ్	99-00
40.	నిత్యజీవితంలో నవగ్రహాలు	99-00
41.	సాలగ్రామములు	99-00
42.	గురుశుక్ర ప్రభావము చంద్రకళానాడీ	99-00
43.	శనిగ్రహరెమిడీస్	99-00
44.	జాతకసుధాసారము-జాతకమోక్షప్రదాయిని	99-00
45.	వివాహజ్యోతిషమంజరి-మ్యారేజ్‌మ్యాచింగ్‌గైడ్ (సాయిగణపతిరెడ్డి)	99-00
46.	మీపుట్టినతేదీనిబట్టి మీజీవితరహస్యాలు (న్యూమరాలజీ లైఫ్‌గైడ్) ,,	99-00
47.	మీఅదృష్టానికి (పేరు) నేమ్‌కరక్షన్ ,,	99-00
48.	న్యూమరాలజీ రెమిడీస్	99-00
49.	మూకపంచశతీ	99-00
50.	శ్రీరామకర్ణామృతం	99-00

51.	రహస్యకుక్కుటశాస్త్రం	300-00
52.	ఉపాసన విధానం	99-00
53.	పంచమవేదం మహాభారతం	99-00
54.	దేవుళ్ళ డాట్ కామ్	99-00
55.	గణపతిభాష్యం	99-00
56.	యజుర్వేద ఉపనయనవివాహప్రయోగమంజరి	99-00
57.	నవయోగులు	99-00
58.	ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోనిదర్శించవలసిన ప్రముఖదర్గాలు	99-00
59.	సకలదేవతాఅష్టోత్తరాలు(పెద్దది)-(180అష్టోత్తరశతనామావళులతో)	99-00
60.	సకలదేవతా అష్టోత్తరశతనామావళులు (కేస్‌బైండింగ్)	216-00
61.	సకలదేవతా సహస్రనామములు	99-00
62.	ఆధ్యాత్మిక సూక్తి నిధి	99-00
63.	బ్రాహ్మణులు గోత్రాలు,ప్రవరలు	99-00
64.	సర్వదేవతాస్వరూపుడు శ్రీ వేంకటేశ్వరుడు	99-00
65.	శ్రీ లక్ష్మీసన్నిధి	99-00
66.	శ్రీలక్ష్మీగణపతి హోమకల్పం	99-00
67.	మార్షల్‌ఆర్ట్ స (కరాటే,కుంగ్‌ఫూనేర్చుకోండి)	99-00
68.	మ్యాజిక్‌గైడ్	99-00
69.	చదరంగం	99-00
70.	పంచముఖ హనుమత్ వైభవం	63-00
71.	గరుడపురాణం	40-00
72.	మాఘపురాణం	36-00
73.	శివపురాణం	36-00
74.	వైశాఖపురాణం	36-00
75.	కార్తీక పురాణం	36-00
76.	కార్తీక పురాణం (చిన్నది)	25-00
77.	సర్వకార్యసిద్ధికి రామాయణపారాయణ	63-00
78.	పెద్దబాలశిక్ష	50-00
79.	గాయత్రీ మహిమ	36-00
80.	వృక్షదేవతలు	63-00
81.	యాజుష స్మార్త సంస్కార చంద్రిక	200-00
82.	సనాతనవైదిక బ్రాహ్మణస్మార్తాగమకల్పమ్	150-00
83.	చతుర్వేదములు	120-00
84.	నవగ్రహారాధన	120-00
85.	తాళపత్ర సమాహార గోపురం	120-00
86.	మనుధర్మ శాస్త్రం (వచనంలో...) (కేస్‌బైండు)	250-00

87. మానవధర్మములు 120-00
88. వేదమంత్ర సంహిత 120-00
89. సహస్రలింగార్చన 120-00
90. శ్రీ శివగీత 120-00
91. ద్వాదశఉపనిషత్తులు 120-00
92. పురాణపండవారి సౌందర్యలహరి (కేస్‌బైండ్) 250-00
(శ్లోకతాత్పర్యసహిత విపులవ్యాఖ్యతో) సాదా 120-00
93. బృహత్ శివ స్తోత్ర రత్నాకరము 200-00
94. బృహత్ దేవీ స్తోత్రరత్నాకరము 200-00
95. బృహత్ విష్ణు స్తోత్రరత్నాకరము 200-00
96. కేదారనాథ్ బదరీనాథ్ యాత్రాగైడు 63-00
97. దక్షిణావృత శంఖములు 63-00
98. 108 దివ్యదేశాల విష్ణుక్షేత్రదర్శని 36-00
99. ధర్మసింధువు(కేస్‌బైండింగ్) 270-00
100. భారతీయ శైవక్షేత్రయాత్రాదర్శిని 99-00
101. చిలుకూరి బాలాజీచరిత్ర 36-00
102. భగవత్‌స్తుతి 63-00
103. సూర్యోపాసన 36-00
104. కాశీఖండం 250-00
105. దేవీభాగవతం 360-00
106. శ్రీ ఆంజనేయం 216-00
107. ధర్మసందేహాలు 216-00
108. ఆధ్యాత్మిక దైవిక వస్తువులు 250-00
109. రామాయణం 600-00
110. పోతన భాగవతం 900-00
111. శివమంత్రములు 63-00

8. వైద్య గ్రంథాలు

1. ఆహారం ఆరోగ్యం 36-00
2. మూలికావైద్య చిట్కాలు 36-00
3. ఆయుర్వేద వైద్య చిట్కాలు 30-00
4. గృహవైద్య రహస్యాలు 36-00
5. గృహవైద్యసారం 36-00
6. హోమియోవైద్యం (ద్వాదశలవణచికిత్స) 63-00
7. ప్రకృతివైద్యం 36-00
8. ఆహారం-వైద్యం 99-00

9.	సంపూర్ణ ఆయుర్వేద-చిట్కా వైద్యం	99-00
10.	ఆయుర్వేదమ్	36-00
11.	ఆయుర్వేద మూలికావైద్యదీపిక	99-00
12.	దుంపకూరలు, ఆకుకూరలు, కాయగూరలు (వాడకం - ఉపయోగాలు)	99-00
13.	ఏకమూలికావైద్యం	99-00
14.	అష్టాంగ హృదయం (4భాగాలు)	1200-00
15.	రహస్యసిద్ధయోగవైద్యసారమ్	99-00
16.	ప్రాథమిక హోమియోవైద్యం	99-00
17.	ఒబెసిటి	99-00
18.	హెల్త్‌గైడ్	99-00
19.	ఆయుర్వేదం-జీవనవేదం	99-00
20.	ఫుడ్‌థెరపి	63-00
21.	న్యాచురల్‌థెరపి	99-00
22.	సంపూర్ణఆరోగ్యానికి 20ని॥	63-00
23.	కీళ్ళనొప్పులు మీ సమస్యలైతే...	99-00
24.	యోగామంత్ర	63-00
25.	యోగా మండే టు సండే	63-00
26.	హెర్బల్ మెడిసిన్-హెల్త్‌టుడే	99-00
27.	హెల్త్‌ఫైల్	108-00
28.	వస్తుగుణపాఠం	250-00
29.	రసాయన వాజీకరణ తంత్రం	150-00
30.	వస్తుగుణ మకరందం	400-00
31.	నాటువైద్యం -(కేస్‌బైండ్)	360-00
32.	నాటువైద్యం (చిన్నది)	99-00
33.	ప్రాణాయామము-యోగ	63-00

9. అయ్యప్ప - భవానీ రకాలు

1.	శ్రీ అయ్యప్ప లీలామృతం	30-00
2.	శ్రీ అయ్యప్ప భజనపాటలు	63-00
3.	శ్రీ అయ్యప్ప పూజాకల్పం	20-00
4.	శ్రీ అయ్యప్ప భక్తి గీతాలు	20-00
5.	హారతిగైకొనుమా	40-00
6.	శ్రీ అయ్యప్ప దీక్ష F	10-00
7.	శ్రీ అయ్యప్ప భజనమాల F	10-00
8.	శ్రీ అయ్యప్ప నిత్యపూజ P	10-00

9.	శ్రీ అయ్యప్ప నిత్యనియమావళి P	10-00
10.	భవానీదీక్ష (శ్రీ భవానీ లీలామృతం)	36-00
11.	దేవీలీలామృతం	99-00
12.	శ్రీ దేవీ పూజాకల్పం	20-00
13.	దేవీ భక్తిగీతాలు	20-00
14.	భవానీదీక్ష P	10-00
15.	దేవీ భక్తిమాల F	10-00
16.	శ్రీ అయ్యప్ప భజనావళి	120-00
17.	అయ్యప్పపూజావిధి (జేసుదాసుసాంగ్స్‌తో)	24-00

10. భజనలు - కీర్తనలు

1.	అన్నమయ్య కీర్తనలు	20-00
2.	శ్రీరామదాసు కీర్తనలు	20-00
3.	సర్వదేవతా మంగళహారతులు	20-00
4.	వసుంధర మంగళ హారతులు	25-00
5.	సౌభాగ్య దేవతా మంగళహారతులు	36-00
6.	సర్వదేవతా భజనలు	36-00
7.	చిట్టి పొట్టి పాటలు	10-00
8.	జాతీయ గీతాలు	10-00
9.	దేశభక్తి గీతాలు	36-00
10.	పండుగలు-పుణ్యక్షేత్రాలు భక్తిగీతాలు	36-00
11.	గొబ్బిళ్ళపాటలు,లాలిపాటలు,కోలాటపాటలు	36-00
12.	అన్నమయ్య సంకీర్తనలు	99-00
13.	పెళ్ళిపాటలు-స్త్రీలపాటలు	36-00
14.	భక్తానంద భజనకీర్తనలు(ఓల్డ్‌సినీస్టైల్)	36-00
15.	సర్వదేవతాభక్తిమణిమాల	36-00
16.	బతుకమ్మ ఉయ్యాల పాటలు	36-00
17.	అన్నమయ్య సంకీర్తనానిధి(1000కీర్తనలు)	270-00

11. హిట్స్ సాంగ్స్

1.	ఘంటసాల భక్తిగీతాలు-భగవద్గీత	36-00
2.	ఎస్.పి.బాలు భక్తిగీతాలు	36-00
3.	ఘంటసాల సుమధురగీతాలు	99-00
4.	పి. సుశీల సుమధురగీతాలు	99-00

5.	ఎస్.పి. బాలు సుమధురగీతాలు	99-00
6.	ఎస్.జానకి సుమధురగీతాలు	99-00
7.	వేటూరి సుందరరామమూర్తిహిట్స్	99-00
8.	సర్వదేవతా సినీభక్తిగీతాలు	99-00

12. స్త్రీలకు ఉపయుక్త పుస్తకములు

1.	శ్రీకాంతామణి వంటలు (వెజ్)	63-00
2.	శ్రీకాంతామణి వంటలు (నాన్‌వెజ్)	63-00
3.	శాకాహార వంటలు	30-00
4.	మాంసాహారవంటలు	30-00
5.	చిట్టిచిట్కాలు	30-00
6.	అందానికి చిట్కాలు	30-00
7.	పిల్లల పేర్లు (పెద్దది)	30-00
8.	పిల్లల పేర్లు (చిన్నది)	10-00
9.	లేటెస్ట్ ఎంబ్రాయిడరీ శాలీబోర్డర్స్	36-00
10.	లేటెస్ట్ ఎంబ్రాయిడరీ డిజైన్స్	36-00
11.	చిన్నారులకు చిరుతిళ్ళు	30-00
12.	పసందైన ఫాస్ట్‌ఫుడ్ వంటలు	30-00
13.	పలావ్‌లు, ఫ్రైడ్ రైస్‌లు, వెరైటీరైస్‌లు	30-00
14.	వేపుళ్ళు-ఇగుర్లు	30-00
15.	బ్రేక్‌ఫాస్ట్ వంటలు	30-00
16.	పండుగలలో చేసుకొనే పిండివంటలు	30-00
17.	మైక్రోవోవెన్ వంటలు	99-00
18.	సర్వదేవతాభక్తిమాల	36-00
19.	పిల్లలపేర్లు (బాబు)	36-00
20.	పిల్లలపేర్లు (పాప)	36-00
21.	మోడ్రన్ మెహంది (గోరింటాకు డిజైన్స్)	36-00
22.	మోడ్రన్ పిల్లలపేర్లు	99-00
23.	నోరూరించే నాన్‌వెజ్‌వంటలు	99-00
24.	మోడ్రన్ టైలరింగ్ (లేడీస్ & జెంట్స్)	99-00

వివిధ రకాలు

ఎందరోమహానుభావులు	270-00
యోగాసనాలు	36-00
సూర్యనమస్కారములు	36-00
పొడుపు కథలు (చిన్నవి)	10-00

హిందీ-తెలుగు-స్వబోధిని	20-00
ఇంగ్లీషు-తెలుగు-స్వబోధిని	20-00
జనరల్ నాలెడ్జ్	20-00
నూరు ఎక్కాలు	10-00
1-100 టేబుల్ బుక్	10-00
1-100 టేబుల్‌బుక్ (క్రౌన్‌సైజు)	4-50
శ్రీరామకోటి	27-00
శ్రీశివకోటి	27-00
మేజిక్	30-00
అంకెలతో గారడీ	30-00
హృదయస్పందన (కవితలు)	30-00
వాత్స్యయన కామసూత్రాలు	36-00
ఎ.పి.టూరిస్ట్ గైడు	36-00
ఇంద్రజాల రహస్యాలు	30-00
మహేంద్రజాల రహస్యాలు	30-00
శరీరభాష (బాడీ లాంగ్వేజ్)	99-00
క్రియాయోగం	36-00
ఆనందంగా జీవిద్దాం	99-00
హరిశ్చంద్ర నాటకం	50-00
వాత్సాయనకామసూత్రాలు	99-00
పంచసాయకం	99-00
రతిరహస్యాలు	99-00
అనంగరంగం (కంభంపాటి స్వయంప్రకాష్)	99-00
శృంగారకేళి (కంభంపాటి స్వయంప్రకాష్)	99-00
గాయత్రీవిజ్ఞాన్	99-00
చింతామణి (నాటకం)	50-00
బాలనాగమ్మ	50-00
కాళహస్తి స్త్రీల వ్రతకథలు	36-00
కాళహస్తి రామాంజనేయ యుద్ధం(బదిరెడ్డి)	50-00
కాళహస్తి గోవింద నామాల భగవద్గీత	36-00
కాళహస్తి గృహవాస్తు చింతామణి	99-00
కాళహస్తి గృహవాస్తు మర్మాలు (బైండు)	63-00
రామరాయవాస్తుశాస్త్రం(ముద్రగడరామారావు)	90-00
ఎం.ఎస్.ఆర్.హనుమాన్‌చాలీసా	10-00
ఎం.ఎస్.ఆర్.సుందరకాండ	80-00
బ్రహ్మంగారిజీవితచరిత్ర (జవంగుల)	125-00
శ్రీ ఆదిశంకరాచార్య దివ్యచరితామృతం	40-00

కాశీరామేశ్వర మజిలీ కథలు	63-00
శ్రీలలితాసహస్రనామము(భాస్కరభాష్యం)	600-00
ప్రకృతిసిద్ధాంతములు-వేదవిజ్ఞానము-ఫలితజాతక సూత్రములు	595-00
ముదుండి విశ్వనాథరాజుగారి గ్రంథములు	
విశ్వకర్మ ప్రకాశము	80-00
ప్రాచీనవాస్తుశాస్త్రాలు-ఆధునికవాస్తుపరిశీలన ,,	250-00
నారద సంహిత ,,	150-00
వాస్తురాజవల్లభము-మూలానువాదము ,,	60-00
మయమతము - వచనము ,,	80-00
బృహత్సంహిత - వచనము ,,	160-00
వాస్తువిజ్ఞానజ్యోతి	......
పురోహిత దర్శని (గోరసవీరభద్రాచార్య)	....
విశ్వకర్మవాస్తువిద్యారహస్యములు ,,	....
వాస్తు విజ్ఞాన చంద్రిక ,,	....
మహాదశా పారిజాతం ,,	....
వాస్తు నారాయణీయం ,,	120-00
యోగావళీఖండం ,,	120-00
ముహూర్తసింధువు	150-00
సర్వార్థచంద్రిక (4భాగాలు)	1208-00
మీరే న్యూమరాలజిస్ట్ (దావూద్)	370-00
నిర్ణయసింధు (2భాగాలు)	590-00
సాయి... ,,	45-00
శ్రీ దుర్గానందలహరి ,,	200-00
ఆరతిసాయిబాబా ,,	11-00
ప్రతిష్ఠకల్పః(సాగి నరసింహమూర్తి)	500-00
తాజుద్దీన్‌బాబా సచ్చరిత్ర	100-00

సుమారు 100 సం॥రాలునాటి ప్రాచీన ప్రతులు తిరిగి ఈ క్రింది గ్రంథములు ప్రచురించబడినవి.

శ్రీరామ మంత్రానుష్ఠానము	300-00
శ్రీరామనవరాత్రోత్సవకల్పః	300-00
సీతారామ కథా సుధ అయోధ్యకాండ	200-00
సీతారామ కథా సుధ బాలకాండ	150-00
అరణ్యకాండ	100-00
శ్రాద్ధము ఎందుకు పెట్టాలి ? షోడశ సంస్కారములు	200-00
స్మార్త కాపర్ది కారికలు	200-00
నపుంసక సంజీవనము, వైద్య శిరోమణి	200-00
విషవైద్య చింతామణి	200-00

హేమాద్రి సూరిణా ప్రాయశ్చిత్తాధ్యాయః	300-00
సర్వమూలికా గుణరత్నాకరం	300-00
ఆపస్థంబీయ ధర్మసూత్రాలు	300-00
సర్వశాంతి దర్పణం - అపర ప్రయోగ దర్పణం	200-00
గణకరంజని	200-00
సంతాన దీపిక	200-00
తిథినిర్ణయ కాణ్డః	250-00
ముహూర్త దర్పణం	200-00
జ్యోతిష శాస్త్ర రత్నము (శ్రీపతిజాతక పద్ధతి)	250-00
లఘుతాచకము	200-00
శ్రీ వైఖనస పైతృమేదిక ప్రయోగః	300-00
స్మృతి రత్నాకరము (ధర్మశాస్త్రం)	400-00
జాతకామృతతసారం	300-00
జాతక బోధిని	300-00
సంగీత విద్యాదర్పణం	300-00
సంగీత సర్వార్థసారసంగ్రహం	300-00
ముహూర్త మార్తాండం(టీకతాత్పర్యం)	450-00
జాతకరహస్యం	200-00
రాజమార్తాండం	200-00
ఆయుర్దాయదీపిక	200-00
వైద్యామృతం	200-00
అనుపానమంజరీ	200-00
నవగ్రహశాంతి విధానం-ఉదకశాంతి విధిః	200-00
చికిత్సరత్నము	200-00
స్వరచింతామణి	200-00
ద్వాదశలోహ భస్మవిధానం	200-00
దైవజ్ఞయశో విభూషణం	200-00
అనుపాన రత్నకరము	200-00
కాలామృతము	250-00
దైవజ్ఞకర్ణామృతము	300-00
రసేంద్ర చింతామణి	300-00
రసరత్న సముచ్చయం	300-00
వస్తుగుణరత్నాకరము	300-00
హోరానుభవదర్పణము	360-00
విశ్వకర్మ ప్రకాశిక వాస్తుశాస్త్రము	250-00
స్త్రీజన కల్పవల్లి	450-00
సంగీత సర్వార్థ సంగ్రహం	300-00
సంగీత సుధాసంగ్రహము	250-00
అర్క ప్రకాశము	200-00
సంగీత మార్తాండము	200-00
సంగీత ప్రథమబోధిని	200-00

వైద్యకల్పతరువు	200-00
రసప్రదీపిక	250-00
గణకానందము	250-00
శ్రీ లలితాసహస్రనామావళిః-వివరణాత్మక భావంతో	200-00
నవచండీ వేదోక్త శ్రీ దేవీ పూజాకల్పం	200-00
శ్రీ గాయత్రీ అనుష్ఠాన తత్త్వప్రకాశిక	360-00
సంగీతమార్తాండము	250-00
సారావళి	360-00
భేషజకల్పము	200-00
గురుశిష్య ఆయుర్వేద వైద్యచింతామణి	360-00
జాతకమణి	200-00
సర్వశకున ప్రకాశిక	200-00
యాజుష ప్రయోగ చంద్రిక	250-00
శిక్షావల్లీ-ఆనందవల్లీ-భృగువల్లీ	300-00
వసంతరాజ శకునము	250-00
తొట్టి వైద్యం	450-00
జ్యోతిష సిద్ధాంత సంగ్రహము (పంచాంగ గణితం)	300-00
సహస్ర యోగప్రకాశిక	300-00
శ్రీవిద్యారహస్యం	290-00
మహర్షుల చరిత్ర 1,3 300+300	
వేంకట సోమయాజీయం అను ధర్మశాస్త్రకాండము	250-00
శ్రీఆంజనేయం	216-00
రాశితుల్యవత్సర ఫలితం	200-00
నాడి జ్యోతిష విశ్లేషణ	400-00
రహస్యకుక్కుటశస్త్రం	300-00
స్త్రీ ధర్మరత్న బాండాగారము	200-00
శైవోత్సవరత్నాకరం	300-00
యాజుషప్రయోగ చిన్తామణి	300-00
సుస్వర ఋగ్వేద ప్రయోగదర్శిని	300-00
ఆయుర్వేద వైద్య సంగ్రహం	300-00
వశిష్ఠ సంహిత	360-00
హోమియోపతి గృహవైద్యం	200-00
వ్రతచూడామణి	300-00
వైశ్యధర్మప్రకాశిక	300-00
ఆలయ నిత్యార్చన పద్ధతి	200-00
స్మృతిముక్తాఫలం	300-00
ఆపస్థంబయల్లాజీయమ్	300-00
జ్యోతిషశాస్త్రసంగ్రహము	200-00
కర్మవిపాకాఖ్యయం	360-00
ముహూర్త రత్నావళి	250-00
సుదివిలోచనం	300-00
ఉత్తర కాలామృతం	200-00
సర్పవిషయ సర్వస్వసంగ్రహం	200-00